

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή

ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Μεταπτυχιακή Διατριβή M.B.A

ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

***Μεταπτυχιακός Φοιτητής
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΚΑΡΑΣ***

***Επιβλέπων Καθηγητής
ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΕΤΡΑΚΗΣ***

ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων M.B.A

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Ηγεσία και Διοίκηση Δημοσίων Οργανισμών:

Μελέτη Περίπτωσης Υπουργείο Οικονομικών.

*Μεταπτυχιακός Φοιτητής
Γιάννης Ν. Κουκάρας*

*Επιβλέπων Καθηγητής
Μανώλης Πετράκης*

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στον κ. Ιωάννη Κουκάρα του Νικολάου από τη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων M.B.A του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Ιούνιος 2017

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

<<Δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διατριβή για την λήψη του Μεταπτυχιακού (Μ.Β.Α) Διπλώματος Ειδίκευσης στη Διοίκηση Επιχειρήσεων έχει συγγραφεί από εμένα προσωπικά και δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα – Κύπρο ή στο εξωτερικό. Η εργασία αυτή έχει εκπονηθεί από μένα και αντιπροσωπεύει και τις προσωπικές μου απόψεις επί του θέματος. Οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας αναφέρονται στο σύνολό τους, δίνοντας πλήρεις αναφορές στους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν από εφημερίδες, περιοδικά και το διαδίκτυο>>.-

(ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΟΥ)

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ).

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΚΑΡΑΣ του ΝΙΚΟΛΑΟΥ

.....

Περίληψη :

Στο πρώτο μέρος και στο κεφ. 1, παρουσιάζεται το οργανόγραμμα και η δομή του Ελληνικού Υπουργείου Οικονομικών. Μέρος του οργανογράμματος είναι και η Γ.Γ.Δ.Ε., (από 1/1/2017 Α.Α.Δ.Ε.), όπου και εκεί περισσότερο εστιάζεται η παρούσα διατριβή.

Στα κεφ. 2, 3 και 4, παρουσιάζονται οι συνθήκες εργασίας του προσωπικού, καθώς και η εκπαίδευση, τα κίνητρα, η αξιολόγηση, οι αποδοχές και το επίπεδο των γνώσεών τους.

Στα κεφ. 5 και 6, παρουσιάζονται η φοροδιαφυγή, η φοροαποφυγή, η παραοικονομία και οι έλεγχοι του Υπ. Οικονομικών.

Στο κεφ. 7 παρουσιάζονται οι διάφορες μορφές ηγεσίας, η διοίκηση και η λήψη των αποφάσεων.

Στο κεφ. 8 παρουσιάζονται τα συμπεράσματα –περιλήψεις- προτάσεις.

Η παρούσα διατριβή στα παραπάνω κεφάλαια, αλλά και στα παραρτήματα, φιλοδοξεί να δώσει μια εικόνα του Οργανισμού και να παρουσιάσει μέρος των προβλημάτων που υπάρχουν διαχρονικά, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για περισσότερη μελέτη και εμπάθυνση των προβλημάτων που υπάρχουν καθώς και των νέων που θα δημιουργηθούν, αλλά και των λύσεων που μπορεί να προταθούν.

Η παρούσα διατριβή χωρίζεται σε πέντε μέρη :

1. ΜΕΡΟΣ Α΄ : Με την ανάλυση των κεφαλαίων (1-8) .
2. ΜΕΡΟΣ Β΄ : Με το ερωτηματολόγιο (με 24 ερωτήματα & διαγράμματα).
3. ΜΕΡΟΣ Γ΄ : Με τα παραρτήματα (1-8)).
4. ΜΕΡΟΣ Δ΄ : Με την περίληψη των διαπιστώσεων και συμπερασμάτων.
5. ΜΕΡΟΣ Ε΄ : Με τις βιβλιογραφικές αναφορές.

Αρκετά από τα γραφόμενα ,σχόλια και παρατηρήσεις που γράφθηκαν από εμένα προέρχονται από μια εμπειρία στα οικονομικά περίπου σαράντα ετών.

Σημειώνεται επίσης ότι επειδή ο όγκος της κύριας εργασίας περιορίζεται (από το ΑΠΚΥ), πολλά θέματα αναφέρονται στα παραρτήματα.

Έτσι λοιπόν ο αναγνώστης για να έχει μια σφαιρική και πλήρη εικόνα της μελέτης θα πρέπει να αναγνώσει όλα τα γραφόμενα αυτής της διατριβής. (Εννοείται ότι δεν παρουσιάζονται νόμοι, εγκύκλιοι, κλπ, λόγω του μεγάλου τους όγκου πληροφοριών.)

Σημ.: 1. Όπου αναφέρεται επιχείρηση νοείται και ως οργανισμός.

2. Η βιβλιογραφία παρατίθεται στο τέλος της διατριβής, διότι ορισμένοι συγγραφείς εμπεριέχονται και στα παραρτήματα.

Ευχαριστίες.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους κ. Καθηγητές μου και ιδιαίτερα τον επιβλέποντα Καθηγητή μου κ. ΜΑΝΩΛΗ ΠΕΤΡΑΚΗ για την βοήθειά που μου παρείχε, καθώς επίσης και την οικογένειά μου για τον χρόνο που τους στέρησα.

Ιωάννης Νικ. Κουκάρας

Αφιέρωση.

Την παρούσα διατριβή την αφιερώνω στην κόρη μου ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ με απεριόριστη αγάπη και της εύχομαι ολόψυχα να καταφέρει στην ζωή της να αποκτήσει όχι μόνο ένα μεταπτυχιακό αλλά και ένα διδακτορικό τίτλο της επιστήμης που θα επιλέξει και να γίνει ένα χρήσιμο μέλος της κοινωνίας μας.

Καλή υγεία (σωματική, ψυχική και πνευματική) σε όλους μας.

Ιωάννης Νικ. Κουκάρας

ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ : (σελ. 9 - 11).

Κεφάλαιο 1 : ΟΡΓΑΝΟΡΑΜΑ - ΔΟΜΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.
(σελ. από 12 έως 15).

Κεφάλαιο 2 : ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (Σύνθεση – ομοιογένεια προσωπικού).
(σελ. από 16 έως 22).

Κεφάλαιο 3 : ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ-ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ και ΑΞΙΟΛΟΓΙΣΗΣ- ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΕΩΝ- ΑΠΟΔΟΧΕΣ.
(σελ. από 23 έως 30).

Κεφάλαιο 4 : ΚΤΙΡΙΑ – ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.
(σελ. από 31 έως 34).

Κεφάλαιο 5 : ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ- ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ – ΠΑΡΑΙΟΙΚΟΝΟΜΙΑ και ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.
(σελ. από 35 έως 42).

Κεφάλαιο 6 : ΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (Σε επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα).
(σελ. από 43 έως 47).

Κεφάλαιο 7 : ΗΓΕΣΙΕΣ και ΗΓΕΤΙΚΑ ΣΤΥΛ., ΔΙΟΙΚΗΣΗ- ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ.
(σελ. από 48 έως 53).

Κεφάλαιο 8 : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.
(σελ. από 54 έως 55).

ΜΕΡΟΣ Β΄ : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ , σελ. (56 - 72)

ΜΕΡΟΣ Γ : ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.

Τα παραρτήματα οργανώνονται και **παρουσιάζονται** ως ακολούθως : (σελίδες από 73 έως 237).

1. **Παράρτημα Α** : Παρουσιάζονται: Ένα μέρος από το Υπ. Οικονομικών του κεφ. (1), και η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) όπως μετονομάστηκε σε Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). (σελ. 74 - 91).

2. **Παράρτημα Β** : Παρουσιάζονται : α). Ένα μέρος του κεφ. (2) , β). Ένα μέρος του κεφ. (3) και γ). τα εργασιακά προβλήματα που υπάρχουν στο Υπ. Οικονομικών και παράλληλα άλλα εργατικά θέματα που προκύπτουν στην Ελλάδα της κρίσης, αλλά και διεθνώς. (σελ. 92 - 112).

3. **Παράρτημα Γ**: Παρουσιάζονται οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης. (σελ. 113 - 132).

4. **Παράρτημα Δ** : Παρουσιάζονται οι αξιολογήσεις για την Ελλάδα των Διεθνών Οίκων, Οργανισμών, και επιστημόνων. (σελ. 133 - 148).

5. **Παράρτημα Ε** : Παρουσιάζονται: α). οι διατελέσαντες υπουργοί μετά το 1974 με τις αντίστοιχες Κυβερνήσεις και β). Η συνέχεια του κεφ. (7) περί ηγεσιών, ηγετικών σπιλ, λήψης αποφάσεων. (σελ. 149 - 161).

6. **Παράρτημα Ζ** : α). Παρουσιάζεται η εξέλιξη των δανειακών συμβάσεων και β). οι πλουσιότερες χώρες του κόσμου. (σελ. 162 - 172).

7. **Παράρτημα Η** : Παρουσιάζονται θέματα και προβλήματα που συσχετίζονται με την Ελληνική Δικαιοσύνη. (σελ. 173 - 179).

8. **Παράρτημα Θ** : Παρουσιάζονται διάφορα θέματα παραοικονομίας και φοροδιαφυγής. (σελ. 180 - 202).

ΜΕΡΟΣ Δ´ : **Παράρτημα Ι´** : Συμπεράσματα- περιλήψεις- προτάσεις –απόψεις και εκτιμήσεις για θέματα που αφορούν την Ελληνική οικονομία και το Υπ. Οικονομικών. (σελ. 203 - 237).

ΜΕΡΟΣ Ε´ : ΒΙΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ , (σελ. 238 -240).

i). ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Πώς να εξηγήσει κανείς ότι πάρα πολλά τρις σε δολάρια και σε άλλα νομίσματα, είναι τοποθετημένα σε φορολογικούς παραδείσους και δεν αξιοποιούνται ούτε ακόμη και από τον ίδιο τον καπιταλισμό, στερώντας χρηματοοικονομικούς πόρους από την υγιή παγκόσμια ανάπτυξη αλλά και χρήσιμους πόρους για την οικονομική ισορροπία των αδύναμων κυρίως κρατών σε όλο τον πλανήτη.

Δεν έχουμε να κάνουμε με καπιταλισμό που στόχο έχει την παραγωγή νέου πλούτου, αλλά με παγκόσμιες συντεχνίες που επιχειρούν και καταφέρνουν τη νομοθετική προστασία του παλαιού πλούτου. (για παράδειγμα οι έξι στους 10 πλουσιότερους Αμερικανούς ήταν κληρονόμοι παλαιότερων περιουσιών).

Οι εταιρείες δεν κερδίζουν πλέον από τις καινοτομίες τους, αλλά ασχολούνται περισσότερο με την κατοχύρωση των πατεντών τους, παρά από την έρευνα και παραγωγή νέων τεχνολογιών, δηλαδή πολύ απλά δεν επενδύουν πλέον αφού επαναπαύονται στον ήδη υφιστάμενο πλούτο τους.

Σε αυτή την επενδυτική άπνοια το μεγαλύτερο μερίδιο συμμετοχής το έχουν δυστυχώς οι μικρές και αδύναμες χώρες, όπως και η δική μας, που αγωνίζεται εδώ και χρόνια να βρει διεθνείς (σοβαρούς) επενδυτές (και όχι κρατικούς αγοραστές), δίχως όμως τελικά να τα καταφέρνει έως και σήμερα.

Τα Δημόσια έσοδα, από τις επενδύσεις, θα ήταν αυξημένα από (την μείωση της ανεργίας, την αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών, την δημιουργία θετικού κλίματος στην αγορά , κλπ) και αυτό θα βοηθούσε στην κατάρτιση ενός ποιο ισορροπημένου και ανθρώπινου Προϋπολογισμού από το ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ της πατρίδας μας.

Τα ανωτέρω διεθνή κεφάλαια στο μεγαλύτερο μέρος τους είναι από ξέπλυμα χρήματος γιατί κυρίως δεν προέρχονται από νόμιμες ενέργειες - δραστηριότητες, αλλά από παράνομες όπως από το εμπόριο ναρκωτικών, όπλων, κλπ. και από φοροαποφυγή - φοροδιαφυγή.

Το ερώτημα και ταυτόχρονα το πρόβλημα που αρχικά τίθεται είναι αν ένας οργανισμός του Κράτους και συγκεκριμένα το Υπουργείο Οικονομικών λειτουργεί όπως θα έπρεπε εκ παραλλήλου με άλλους οργανισμούς (αντίστοιχα Υπουργεία Οικονομικών άλλων δυτικών χωρών) και σύμφωνα με τις σύγχρονες τάσεις και την διεθνή βιβλιογραφία της Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών.

Ο σκοπός της διατριβής είναι να δείξει ποια είναι τα προσόντα, οι αντιλήψεις, οι αξίες κλπ του ηγέτη και της ηγετικής ομάδος, έτσι ώστε ως αποτέλεσμα να λειτουργεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ένας οργανισμός, ένα πολιτικό κόμμα, ή και ένα κράτος και ποιές είναι οι δομές εκείνες που χρειάζονται για να αξιοποιηθούν.

Βασικός σκοπός της έρευνας είναι να εντοπισθούν οι δυσλειτουργίες στον Οργανισμό <<Υπουργείο Οικονομικών>> και να προταθούν μέτρα για την βελτίωση της απόδοσής του, προς όφελος του Κράτους.

Τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα που υπάρχουν είναι : Τι προσόντα (γνώσεις), γενικές αξίες, ηθικές αξίας, πείρα , εμπειρίες, αντιλήψεις, γνώση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, διαχείριση προσωπικού, ανάληψη ευθυνών (τεχνοκρατικών και πολιτικών), αντίληψη κινδύνων, οικονομικής ανάπτυξης , δίκαιης φορολογικής επιβάρυνσης και ισονομίας, μέθοδοι οικονομικοί, στατιστικές, προβλέψεις κλπ., πρέπει να υπάρχουν στο εν λόγω Υπουργείο. Επίσης τι φταίει που ο Οργανισμός χωλαίνει, ποιες είναι οι αδυναμίες του και τι πρέπει να γίνει έτσι ώστε να αποδώσει αυτό που περιμένουν οι πολίτες της πατρίδας μας. Ήτοι πόρους για την κοινωνική δικαιοσύνη, την άμυνα, την παιδεία , την ασφάλεια, την υγεία, κλπ.

Η αναγκαιότητα και σπουδαιότητα της έρευνας είναι να καταδείξει ότι για να υπάρχει ένα επιτυχές ή έστω ικανοποιητικό αποτέλεσμα, θα πρέπει να υπάρχει ένας τουλάχιστον κατάλληλος ηγέτης και παράλληλα μια ικανή ηγετική ομάδα (σε οικονομικό, τεχνοκρατικό, αλλά και σε πολιτικό επίπεδο), έτσι ώστε ο κάθε Δημόσιος Οργανισμός να λειτουργεί αποτελεσματικά και να μπορεί να ικανοποιεί τις ανάγκες του Οικονομικού Προϋπολογισμού του Κράτους.

Ως προτεινόμενη μεθοδολογία είναι η ανάλυση των αιτίων και μέσω του ερωτηματολογίου, που οδήγησαν επί χρόνια στην όποια αποτυχία αυτού του οργανισμού με συνέπεια το μέρος της ευθύνης του για την χρεωκοπία της χώρας και τι πρέπει να γίνει από εδώ και πέρα.

Ως πρώτη και κυρίαρχη αιτία της δυσλειτουργίας αυτού του Οργανισμού αλλά και ολοκλήρου του Κράτους εν γένει, κατόπιν κοινής παραδοχής από όλους τους επιστήμονες είναι το πολιτικό μας σύστημα.

Η παρούσα διατριβή στηρίζεται στην πρωτογενή έρευνα που διενεργήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου ,καθώς και στην δευτερογενή έρευνα από την υπάρχουσα βιβλιογραφία, το διαδίκτυα. κλπ .

Τέλος πρέπει να επισημάνουμε ότι η διατριβή που παρουσιάζετε, είναι μόνο ένα από τα προβλήματα του συνολικού μέρους που υπάρχουν για τον συγκεκριμένο οργανισμό και θα πρέπει να τύχει περισσότερης έρευνας και μελέτης για την ύπαρξη, παρουσίαση αλλά και τις προτάσεις λύσεων των περισσότερων προβλημάτων που σήμερα υπάρχουν.

ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

ii). Κεφάλαια :

Κεφάλαιο 1 :

ΟΡΓΑΝΟΡΑΜΑ - ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.

Υπουργείο Οικονομικών (Ελλάδα)

Το **Υπουργείο Οικονομικών** (ΥΠ.ΟΙΚ.) είναι αρμόδιο για τη δημοσιονομική πολιτική, το σχεδιασμό και την εκτέλεση του προϋπολογισμού του Κράτους (δημόσια έσοδα και έξοδα).

Υπό την ευθύνη του βρίσκονται, μεταξύ άλλων, οι φορολογικές και τελωνειακές αρχές, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (Δ.Ε.Κ.Ο.), ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.), το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ.) και οι αποκρατικοποιήσεις γενικότερα και το Γενικό Χημείο του Κράτους.

Είναι το 8ο στη σειρά τάξης των Υπουργείων, σύμφωνα με απόφαση :(ΦΕΚ Β΄204/27-1-2015) του Πρωθυπουργού και αποτελείται από τις :

Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής

Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού

1. Διεύθυνση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης
2. Διεύθυνση Προγραμματισμού, Δημοσιονομικών Στοιχείων και

Μεθοδολογίας

3. Διεύθυνση Επεξεργασίας Νομοθετικών και Κανονιστικών Πράξεων
4. Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής - Δ.Ε.Π.

Γενική Διεύθυνση Θησαυροφυλακίου και Δημοσίου Λογιστικού

1. Διεύθυνση Λογαριασμών Δημοσίου
2. Διεύθυνση Κίνησης Κεφαλαίων, Εγγυήσεων & Δανείων
3. Ενιαία Αρχή Πληρωμής
4. Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (Υ.Δ.Ε.)
5. Ειδικό Λογιστήριο στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων

1. Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων
2. Διεύθυνση Ελέγχου Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
3. Διεύθυνση Εκτάκτων και Ειδικών Ελέγχων
4. Περιφερειακά Γραφεία Δημοσιονομικού Ελέγχου

Γενική Διεύθυνση Χορήγησης Συντάξεων Δημοσίου Τομέα

1. Διεύθυνση Κανονισμού & Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων
2. Διεύθυνση Κανονισμού & Εντολής Πληρωμής Συντάξεων υπαλλήλων Ο.Τ.Α., Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου & Ειδικών Κατηγοριών
3. Διεύθυνση Κανονισμού & Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων
4. Διεύθυνση Διενέργειας Μεταβολών και Δειγματοληπτικών Ελέγχων.

Αυτοτελή Γραφεία και Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών.

Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

- Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων
- Υπηρεσία Έρευνας και Ελέγχου Τιμών (ΥΠ.Ε.Ε.Τ.)
- Γραφεία Υπηρεσιακών Συμβουλίων
- Γραφείο Ανώτατης Επιτροπής Τελωνειακών Αμφισβητήσεων (Α.Ε.Τ.Α.)
- Γραφείο Ανώτατου Χημικού Συμβουλίου (Α.Χ.Σ.)
- Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης (Π.Α.Μ.-Π.Σ.Ε.Α.)
- Αυτοτελές Γραφείο Νομικών Θεμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ)

ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ:

- Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π. & Δ.)
- Επιτροπή Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων (Ε.Ο.Κ. & Κ.)
- Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης κι Ελέγχων (ΕΛΤΕ)
- Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ)
- Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου
- Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (Ε.Α.Β.) Α.Ε.
- Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού (Ο.Δ.Δ.Υ.) Α.Ε
- Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγας Κορίνθου (ΑΕΔΙΚ)
- Ελληνικές Αλυκές (ΕΑ) Α.Ε.
- Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών (Σ.Ο.Ε.)
- Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.)
- Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (Τ.Ε.Κ.Ε)
- Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
- Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.)
- Βαρβάκειο Ίδρυμα
- Ειδικό Ταμείο Ελέγχου Παραγωγής και Ποιότητας Αλκοόλης- Αλκοολούχων

Ποτών

(πηγή των ανωτέρω : [www. Υπ. οικονομικών](http://www.yp.οικονομικών) και [www.taxis net](http://www.taxis.net))

Οικονομικά Στοιχεία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ							
1.	Βασικά Μεγέθη	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Όνομαστικό ΑΕΠ (σε εκατ.€)	226.031	207.028	191.204	180.654	177.941	175.697
	Ποσοστό μεταβολής πραγματικού ΑΕΠ	-5,4%	-9,1%	-7,3%	-3,2%	0,4%	-0,2%
	Εναρμονισμένος ΔΤΚ	4,7%	3,1%	1,0%	-0,9%	-1,4%	-1,1%
	Ποσοστό ανεργίας	12,7%	17,9%	24,5%	27,5%	26,5%	24,9%
2.	Δημόσια Οικονομικά	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ.€)	330.372	356.003	305.096	320.511	319.729	311.673
	Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% επί του ΑΕΠ)	146,2%	172,0%	159,6%	177,4%	179,7%	177,4%
	Έλλομα Γενικής Κυβέρνησης (% επί του ΑΕΠ)	-11,2%	-10,2%	-8,8%	-13,2%	-3,6%	-7,5%
ΕΥΡΩΖΩΝΗ							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Ποσοστό Μεταβολής πραγματικού ΑΕΠ	2,1%	1,5%	-0,9%	-0,3%	1,1%	2,0%
	Εναρμονισμένος ΔΤΚ	1,6%	2,7%	2,5%	1,4%	0,4%	0,0%
	Ποσοστό ανεργίας	10,2%	10,2%	11,4%	12,0%	11,6%	10,9%

Πηγές : Υπ. Οικονομικών , Eurostat

ΔΕΛΤΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης στις 30.09.2016 ανέρχεται σε € 323,7 δις ευρώ από επίσημες δηλώσεις, υπάρχουν όμως απόψεις ότι το συνολικό κεντρικό χρέος με τους Δήμους, κλπ οργανισμούς ξεπερνά το 1 τρις ευρώ. (Αλέκος Παπαδόπουλος πρώην υπουργός οικονομικών αλλά και από άλλους ειδικούς επιστήμονες.)

(Επισυνάπτεται σχετικός πίνακας με την εξέλιξη των Δημοσίων χρεών έως το έτος 2050.) (στο παράρτημα Ζ' <<Η εξέλιξη των δανειακών συμβάσεων>>).

Το ιδιωτικό χρέος των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων ανέρχεται σε περίπου 250 δις ευρώ (100 δις περίπου ανείσπρακτες οφειλές προς το Δημόσιο, 110 δις προς τις Τράπεζες και 40 δις σε ασφαλιστικά ταμεία, ΔΕΚΟ, κλπ. Τα χρέη αυτά βαίνουν συνεχώς αυξανόμενα μήνα με μήνα και κατά έτος δίχως σταματημό και επομένως η κατάσταση και στα ιδιωτικά χρέη είναι επίσης τραγική.

Δημόσιες δαπάνες. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφέρουμε την διάκριση μεταξύ επιχειρησιακών και μη επιχειρησιακών στόχων που μας χρησιμεύει προκειμένου να ερμηνεύσουμε τους λόγους για τους οποίους **η θεωρία περί δημοσίων δαπανών ουδέποτε τελειοποιήθηκε τόσο όσο η θεωρία περί δημοσίων εσόδων** (που αφορά και την μελέτη της Α.Α.Δ.Ε κυρίως επί των εσόδων).

Η οικονομική προσέγγιση της θεωρίας περί **δημοσίων δαπανών** ,προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιας μορφής συνάρτησης <<χρησιμότητας>> ή <<ευημερίας>>.

Ορθολογικό μοντέλο δαπανών θα μπορούσε να είναι εκείνο το πλαίσιο του οποίου κάθε πρόσθετη οριακή χρηματική δαπάνη θα συνεπαγόταν ισοδύναμη οριακή συνεισφορά στην κοινωνική ευημερία. Παρά το γεγονός ότι ανάλογες διακηρύξεις είναι συχνές στη βιβλιογραφία της δημόσιας οικονομικής, σπανίως αναπτύσσονται περαιτέρω. Ο λόγος έγκειται στο γεγονός ότι, εξαιτίας της έλλειψης ενός υπόβαθρου που να καθιστά το στόχο της μεγιστοποίησης της ευημερίας επιχειρησιακό (πράγμα που οφείλεται στην απουσία ενός κοινού επιχειρησιακού παρονομαστή των υποστόχων των κρατικών υπηρεσιών), η γενική διατύπωση δεν οδηγεί ούτε σε περιγραφικό ούτε σε κανονιστικό προσδιορισμό. (MARCH .J & SIMON. H. 2003 : 268-9).

Συμπεράσματα :

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα (πληγές) που αντιμετωπίζει η Ελληνική Οικονομία είναι οι δημόσιες δαπάνες. Οι αρμοδίως υπεύθυνοι άργησαν ή δεν ήθελαν να αντιληφθούν πιο ήταν το μέγεθος των δαπανών του Προϋπολογισμού και των λοιπών δημοσίων φορέων όπως π.χ. πόσοι δημόσιοι υπάλληλοι και πόσοι άλλοι υπάρχουν και μισθοδοτούνται στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, πόσες υπερβάλλουσες προσλήψεις και που γινόντουσαν κατ' έτος, πως αυξάνονταν υπέρμετρα κατ' έτος οι δαπάνες των νοσοκομείων, πως κάποιες ΔΕΚΟ είναι με τεράστια χρέη πχ. συγκοινωνίες (ΟΣΕ, Ηλεκτρικός σιδηρόδρομος, Τρόλεϊ, λεωφορεία), ποιες και σε ποια Υπουργεία οι δαπάνες για εξοπλισμούς, για επενδύσεις , για την περιφερειακή ανάπτυξη, κλπ. Οι δαπάνες είναι ένα βασικό θέμα με το οποίο ασχολούνται ιδιαίτερος και οι θεσμοί, αλλά θα έπρεπε να το είχαμε επιλύσει εδώ και χρόνια από μόνοι μας, χωρίς βέβαια να πηγαίνουμε στην εύκολη λύση που ήταν ο συνεχής εξωτερικός δανεισμός.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται κυρίως και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου. (σελ. 56 - 72).

(ΣΗΜ. σε συνέχεια στο Παράρτημα Α΄).

Κεφάλαιο 2 : ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (Δομή, Σύνθεση και Ανομοιογένεια του προσωπικού).

Τι συμβαίνει διεθνώς σε ξένους οργανισμούς και επιχειρήσεις.

Οι καλύτερες επιχειρήσεις (και οργανισμοί) γνωρίζουν τώρα ότι η πραγματική και χωρίς όρια παραγωγικότητα πηγάζει από την ύπαρξη ομάδων ανθρώπων που ανταποκρίνονται στις προκλήσεις, είναι ενθουσιώδης, αφοσιωμένοι και κατάλληλα αμειβόμενοι. Η πρόοδος έρχεται αν κάθε εργαζόμενος αξιοποιηθεί από τον οργανισμό, ενταχθεί στη δράση του και του επιτραπεί να έχει μια φωνή-ρόλο στην επιτυχία της επιχείρησης (ή του οργανισμού). **Αυτό αυξάνει την παραγωγικότητα όχι απλώς αριθμητικά, αλλά γεωμετρικά.** (Jack Welch)

Οι καλύτερες επιχειρήσεις (και οργανισμοί) αγωνίζονται καθημερινά για την προσέλκυση και την διαχείριση ταλαντούχων εργαζομένων και προκειμένου να κερδίσουν τον πόλεμο των ταλέντων εστιάζουν :

- 1 .Στη δημιουργία κουλτούρας ταλέντων.
- 2 .Στη πρόταση αξίας για τους εργαζόμενους.
- 3 .Στη αναδόμηση της στρατηγικής των προσλήψεων.
- 4 .Στη ανάπτυξη ταλέντων μέσα στον οργανισμό.
- 5 .Στη αναγνώριση και διαφοροποίηση των ανθρώπων.

(Ιορδάνογλου 2008 : 55 και 85).

Ο πόλεμος των ταλέντων.

Η συζήτηση για τα χαρισματικά και ταλαντούχα άτομα ξεκίνησε με την ευκαιρία της κρίσης και τις αστρονομικές αμοιβές προέδρων και διευθυνόντων συμβούλων και στελεχών πολλών τραπεζών που είτε οδηγήθηκαν στη χρεοκοπία είτε διασώθηκαν από το κράτος. Δεν είναι καινούργια θέματα και ήταν ξανά στην επικαιρότητα στη μεγάλη κρίση του 1929. Η ιδιαιτερότητα που έχει αυτό το ζήτημα στην παγκόσμια κρίση είναι ότι σε πολλές περιπτώσεις τα bonuses και τα options είχαν προσδιοριστεί από τα ίδια τα στελέχη για τον εαυτό τους, ήταν υπερβολικά υψηλά και ήταν σχεδιασμένα σε βραχυπρόθεσμη βάση. Όλο αυτό πάει τώρα να αλλάξει. Δεν είναι ακόμα σαφής η κατεύθυνση, γιατί παραμένουν σε εκκρεμότητα όλα τα μεγάλα θέματα εταιρικής διακυβέρνησης κ.ά. Αναδείχτηκε και από τις υπερβολές της τελευταίας στιγμής των στελεχών τραπεζών και επιχειρήσεων που έλαβαν κρατική βοήθεια. Πρόκειται για πραγματικές υπερβολές που δικαιολογούνται και λόγω της λαϊκής οργής αλλά δεν πρέπει να καλύψουν τη συζήτηση για την ανάδειξη στελεχών που διαθέτουν ταλέντο και έχουν ειδικές ικανότητες. (Παπούλιας 2009: 199).

Εφαρμογές για τη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού

Οι ενέργειες που μπορεί να γίνουν απ' τα στελέχη της ΔΑΔ ώστε να ενισχυθεί η ανάπτυξη αποτελεσματικών ομάδων και να αποφευχθούν τα εμπόδια που παρουσιάζονται σε ένα οργανισμό είναι:

1. Να γίνει το ίδιο το τμήμα ΔΑΔ μια ομάδα υψηλών επιδόσεων ώστε να αποτελέσει μοντέλο για τα υπόλοιπα τμήματα.
2. Εκπαίδευση στην ομαδική συνεργασία μέσα από βιωματικά σεμινάρια, όπου οι εργαζόμενοι λειτουργούν σε ομάδες και επιδιώκουν την επίτευξη στόχων.
3. Διοργάνωση συναντήσεων και σεμιναρίων μεταξύ των μελών των εικονικών ομάδων, όπου θα συζητούνται και θα ξεκαθαρίζονται οι στόχοι ώστε να δημιουργηθεί συνοχή μεταξύ τους και να βελτιωθεί η επικοινωνία, που συχνά αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα.
4. Να υπάρχουν τρόποι αξιολόγησης της απόδοσης και συστήματα αμοιβών που να συνδέονται με την επίτευξη τόσο των ομαδικών όσο και των οργανωσιακών στόχων σε σύνολο. Έτσι εξασφαλίζεται η συνοχή και η υπευθυνότητα εντός ομάδας, αλλά και η ευθυγράμμιση της με την αποστολή του οργανισμού.
5. Θα πρέπει να εξασφαλιστεί η συχνή φυσική παρουσία του ηγέτη στην ομάδα, καθώς και η συμμετοχή άλλων ενδιαφερομένων, όπως ανώτερα στελέχη, πελάτες, εργαζόμενοι άλλων τμημάτων. Με τον τρόπο αυτό τα προβλήματα εντοπίζονται εγκαίρως και η ομάδα αποκτά την αίσθηση ότι εισακούεται και έχει αξία για τον οργανισμό.
6. Οι ομάδες θα πρέπει να έχουν επαφή και με άλλα τμήματα του οργανισμού ώστε να παίρνουν ιδέες και πρακτικές που χρησιμοποιούνται από συναδέλφους, αλλά ακόμη και από άλλους οργανισμούς. Έτσι τα μέλη της ομάδας κρατάνε επαφή με τη «μεγάλη εικόνα».
7. Οι ομάδες θα πρέπει να ανανεώνονται με την έλευση νέων μελών, με συχνότητα τέτοια ώστε από τη μία να μη χάνεται η συνοχή που έχει επιτευχθεί και από την άλλη να αποφεύγεται η εδραίωση «κακών» συνηθειών από τα μέλη της ομάδας. Η μέθοδος εναλλαγής ομάδων είναι καλό να αποτελέσει κοινή πρακτική του οργανισμού, ώστε να μην παίρνει τη μορφή «τιμωρίας» προς συγκεκριμένη ομάδα. (Ιορδάνογλου 2008: 236 -237).

Δημιουργώντας ένα βέλτιστο εργασιακό περιβάλλον.

Η προσπάθεια των επιχειρήσεων να δημιουργήσουν ένα εργασιακό περιβάλλον που να είναι ελκυστικό για τους εργαζομένους φαίνεται ότι εντείνεται τα τελευταία χρόνια καθώς τα οφέλη είναι σημαντικά. Ένα καλό εργασιακό περιβάλλον δημιουργεί καλή φήμη για την εταιρεία, η οποία γίνεται πόλος έλξης ταλαντούχων εργαζομένων. Επίσης δημιουργεί μεγαλύτερη δέσμευση στα άτομα που εργάζονται σε αυτό και διάθεση να προσφέρουν

ιδέες και γνώσεις. Ακόμη γίνεται φυτώριο καινοτομίας, αναβαθμίζεται η ποιότητα συνεργασίας και όλα αυτά μεταφράζονται σε καλύτερα αποτελέσματα και κερδοφορία.

Ένα άριστο εργασιακό περιβάλλον, σύμφωνα με το μοντέλο του Great Place to Work Institute, είναι αυτό όπου οι εργαζόμενοι «εμπιστεύονται τους διοικούντες, είναι υπερήφανοι για τη δουλειά τους και απολαμβάνουν τη συνεργασία με τους συναδέλφους τους». Η ποιότητα αυτών των σχέσεων αποτυπώνεται μέσα από πέντε διαστάσεις:

1. Αξιοπιστία
2. Σεβασμός
3. Δικαιοσύνη
4. Υπερηφάνεια
5. Συντροφικότητα

Η αξιοπιστία συνεπάγεται ότι υπάρχει συχνή επικοινωνία των ανώτερων στελεχών με τους εργαζομένους σχετικά με την κατεύθυνση και τους στόχους του οργανισμού. Είναι σημαντικό κάθε εργαζόμενος να γνωρίζει πως η εργασία του συνδέεται με τους εταιρικούς στόχους και να αισθάνεται ότι υπάρχει ένας αποτελεσματικός συντονισμός πόρων και ανθρώπων. Για να είναι ένας οργανισμός αξιόπιστος, θα πρέπει τα λόγια να συνοδεύονται από πράξεις.

Ο σεβασμός περιλαμβάνει την εξασφάλιση του κατάλληλου εξοπλισμού, των πόρων και της εκπαίδευσης που είναι απαραίτητα προκειμένου οι εργαζόμενοι να είναι αποδοτικοί στο έργο τους. Σημαίνει να εκτιμάται η καλή δουλειά και η προσπάθεια. Ένα οργανισμό που σέβεται τους εργαζομένους, τηρεί τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και εξασφαλίζει την ισορροπία εργασίας και προσωπικής ζωής για όλους.

Η δικαιοσύνη προσδιορίζεται απ' τον τρόπο που η οικονομική επιτυχία αντανακλάται στις αμοιβές και παροχές προς τους εργαζομένους. Ένα δίκαιο εργασιακό περιβάλλον αποφεύγει τις διακρίσεις και υιοθετεί τη διαφάνεια στις προσλήψεις και προαγωγές των υπαλλήλων.

Η υπερηφάνεια που νιώθει ένας εργαζόμενος σ' έναν οργανισμό σχετίζεται τόσο με το αντικείμενο της εργασίας του και την ατομική του συνεισφορά, όσο και με τα προϊόντα της εταιρείας, αλλά και την ποιότητα της ομαδικής εργασίας.

Η συντροφικότητα αναφέρεται στην κοινωνική ατμόσφαιρα που επικρατεί σ' έναν οργανισμό, το φιλικό περιβάλλον, την αίσθηση κοινότητας που διαμορφώνεται μεταξύ των εργαζομένων. Η συντροφικότητα εκδηλώνεται μέσα απ' τη δημιουργία ομάδων που χαίρονται να συνεργάζονται, που πανηγυρίζουν τις επιτυχίες τους και που κάθε άτομο μπορεί να είναι ο εαυτός του. (Ιορδάνογλου 2008:256-257).

Τι συμβαίνει στο Υπ. Οικονομικών.

Η πραγματική σύνθεση του υφιστάμενου προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών **είναι ανομοιογενής** διότι, μια μικρή σχετικά ομάδα έχει μπει με αξιοκρατικά κριτήρια ήτοι με διαγωνισμούς που γίνονταν σχεδόν σπάνια , μία άλλη ομάδα έχει μπει με πολιτικά καθαρά κριτήρια (όπως από μετατάξεις από Ολυμπιακή Αεροπορία και τις θυγατρικές της, την Πυρκάλ, τις λοιπές ΔΕΚΟ, τους Δημόσιους οργανισμούς πχ. Νοσοκομεία, δήμοι, από άλλους διαγωνισμούς διαφόρων Υπουργείων κλπ, κλπ) χωρίς κανένα αντικειμενικό διαγωνισμό (γνώσεων και δεξιοτήτων) η οποία ομάδα είναι και ο κύριος όγκος των υπαλλήλων και τέλος μια μικρή ομάδα που τα τελευταία χρόνια έχει μπει μέσω ΑΣΕΠ.

Όσοι όμως έχουν μπει στο Υπουργείο είτε με διαγωνισμούς είτε μέσω ΑΣΕΠ είναι σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τους υπολοίπους που έχουν μπει από το παράθυρο με πολιτικό μέσο διότι αυτοί έχουν κάποιο πολιτικό πρόσωπο που εσαεί τους προωθεί και τους προστατεύει, ενώ οι λοιποί είναι ουσιαστικά μόνοι τους και η εξέλιξή τους είναι ποιο δύσκολη, ποιο χρονοβόρα, ποιο επίπονη και σε πολλές περιπτώσεις και αρνητική, διότι δεν έχουν κανένα ή καμία ομάδα που να τους <<συμπαθεί>>. (δυστυχώς αυτή είναι η περιβόητη αξιοκρατία στο Δημόσιο).

Τα τελευταία χρόνια όπου οι υπάλληλοι εισέρχονται μέσω του ΑΣΕΠ κρίνονται ως αξιόλογοι λόγω κυρίως γνώσεων και επιπέδου τίτλων ακαδημαϊκών σπουδών, δηλ. με δύο πτυχία, μεταπτυχιακά ή ακόμη και διδακτορικά, άρα ορθώς τους έχει κρίνει το ΑΣΕΠ, όμως οι περισσότεροι από αυτούς βρίσκονται σε θέσεις που δεν έχουν καμία σχέση με τις ιδιαίτερες γνώσεις – ικανότητες – και εμπειρίες τους και χρησιμοποιούνται ως νέοι υπάλληλοι εκεί που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ένας απόφοιτος λυκείου με συνέπεια να μην αξιοποιούνται πραγματικά αλλά αντιθέτως σταδιακά να αχρηστεύονται. Αυτή η ανομοιογένεια , όπως και σε άλλες περιπτώσεις όπως η κουλτούρα, οι διάφορες ομάδες και θέσεις, δημιουργούσε και δημιουργεί αρκετά προβλήματα μεταξύ των υπαλλήλων μέσα στον οργανισμό.

Επίσης ένα άλλο παράδειγμα κακοδιοίκησης είναι όταν ταμειακοί υπάλληλοι , μέσω πολιτικών πιέσεων, έγιναν εφοριακοί επιθεωρητές. Δηλαδή υπάλληλοι που ήξεραν μόνο ταμειακά θέματα γινόταν επιθεωρητές σε φορολογικά θέματα και ιεραρχικά ήταν πάνω από τον κάθε έφορο που το αντικείμενό του ήταν καθαρά φορολογικό. Το σωστό θα ήταν να υπάρχουν δύο κλάδοι επιθεωρητών, ένας για τα ταμειακά θέματα και άλλος για φορολογικά θέματα και μάλιστα με εξειδίκευση ανά φορολογικό ή ταμειακό αντικείμενο. Εδώ θα αναφερθώ σε ένα προσωπικό παράδειγμα. Όταν διορίστηκα στο Υπ. Οικονομικών, παρά του ότι ήμουν για μια δεκαετία τουλάχιστον προϊστάμενος λογιστηρίων σε Α.Ε, ΕΠΕ, κλπ επιχειρήσεων (με δημοσιεύσεις Ισολογισμών σε Φ.Ε.Κ, σε οικονομικές και πολιτικές εφημερίδες) αντί να με τοποθετήσουν, όπως λογικά ζήτησα,

σε Δ.Ο.Υ ανωνύμων εταιριών (Νομικών προσώπων) με τοποθέτησαν σε Δ.Ο.Υ φυσικών προσώπων, ενώ άλλοι που ποτέ δεν είχαν εργασθεί σε αυτό το αντικείμενο τους τοποθέτησαν σε Δ.Ο.Υ Ανωνύμων. (δηλ. όποιος είχε μέσον πολιτικό ή συνδικαλιστικό πήγαινε όπου ήθελε και όταν ήθελε και άλλοι που είχαν τις απαραίτητες γνώσεις τους έθαβαν στην κυριολεξία).

Σήμερα μετά από πολλά χρόνια πλέον, τρία άτομα που υπηρετούν στην ίδια Δ.Ο.Υ με εμένα, οι δύο είναι με μεταπτυχιακά στην λογιστική και το ένα για μια δεκαετία ήταν ορκωτός ελεγκτής και σήμερα ασχολούνται με δευτερεύοντα θέματα, ενώ άλλοι που δεν είχαν δει ούτε ένα βιβλίο εσόδων-εξόδων τους τοποθέτησαν ελεγκτές στην Δ.Ο.Υ Μεγάλων επιχειρήσεων, για να κάνουν ελέγχους σε μεγάλες επιχειρήσεις και πολυεθνικές!!!

Παλαιότερα οι συνδικαλιστές και η ηγεσία των συνδικαλιστών ήταν πανίσχυρη διότι σε μεγάλο βαθμό αποφάσιζαν για την επάνδρωση της υπηρεσιακής ηγεσίας της κεντρικής υπηρεσίας αλλά και των περιφερειακών διευθύνσεων σε όλη την χώρα.

Άρα όποιος υπάλληλος ήταν καθαρά τεχνοκράτης και δεν είχε ή δεν ήθελε να είχε πολιτικές ή συνδικαλιστικές διασυνδέσεις (δεν ήθελε να πηγαίνει με το πολιτικό τους συμφέρον), τον έτρωγε το μαύρο σκοτάδι (δυσμενείς μεταθέσεις, υποδεέστερες θέσεις κλπ) και επειδή αυτό γινόταν επί χρόνια οι τεχνοκράτες πλέον είναι είδος σε ανεπάρκεια με όλες τις συνέπειες που σημαίνει αυτό και για το Υπουργείο και για την οικονομία αλλά και για την κοινωνία.

Ως προς τις μεταθέσεις- αποσπάσεις υπήρχε πριν από λίγα χρόνια το εξής ίσως παράδοξο, άλλοι υπάλληλοι από την πρόσληψή τους έως την συνταξιοδότησή τους υπηρετούσαν σε μια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) της περιοχής που διέμεναν και φυσικά με την θέλησή τους και άλλοι υπηρετούσαν πότε εδώ και πότε εκεί εντός του νομού αλλά και της υπόλοιπης Ελλάδος μακριά από το σπίτι τους, την οικογένειά τους, τις υποχρεώσεις τους και φυσικά παρά την θέλησή τους, δίχως η διοίκηση να λαμβάνει υπόψη της τις ιδιαιτερότητες του καθενός (πχ. ειδικά προβλήματα υγείας κλπ) και να επιτάσσει άμεση αναχώρηση. Εδώ καταδεικνύεται ένα σύστημα από αδιάφορο έως πολύ σκληρό εντός του οργανισμού με τραγικές συνέπειες για το ανθρώπινο δυναμικό, με διαχειριστή την τότε Δν/ση προσωπικού.

Η αλλαγή που συντελέστηκε τελευταία είναι ότι μετονομάστηκε η Δν/ση προσωπικού σε Δν/ση ανθρωπίνου δυναμικού. (πάντως κάτι είναι κι αυτό !!!).

Τελευταία οι θεσμοί υποχρέωσαν την υπηρεσία μας να διεξαχθεί ένας εσωτερικός διαγωνισμός (με αρκετά μεγάλη θεματογραφία) για να κριθεί ποιοι από τους υπαλλήλους είναι κατάλληλοι σήμερα να κατέχουν πχ. την θέση του ελεγκτού.

Τελικά συμμετείχαν ελάχιστοι από το σύνολο των υπαλλήλων, ενώ δε οι συνδικαλιστές όχι μόνο δεν ήθελαν αυτή την διαδικασία αλλά και εμπόδιζαν εκείνους που ήθελαν να

συμμετάσχουν και εκ των οποίων οι περισσότεροι τουλάχιστον κάθισαν και διάβασαν την ύλη τους.

Τελικά έγιναν διαπιστευμένοι ελεγκτές αυτοί που πέρασαν στον διαγωνισμό και σε λίγο χρονικό διάστημα έγιναν και διαπιστευμένοι ελεγκτές και οι μη συμμετάσχοντες οι οποίοι όμως αν και δεν συμμετείχαν στο διαγωνισμό απαιτούσαν να γίνουν και αυτοί διαπιστευμένοι ελεγκτές κατόπιν πολιτικών και συνδικαλιστικών πιέσεων. Δυστυχώς για μια επί πλέον φορά παρακάμφθηκε η λογική και ίσως και η αξιοκρατία αλλά παρακάμφθηκαν εντέχνως και οι θεσμοί που μας << καταπιέζουν >>

Έως και σήμερα δεν υπήρχαν επαρκείς μηχανισμοί για την αξιολόγηση και προαγωγή των υπαλλήλων, όμως το Υπ. Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης δημιουργεί τελευταία ένα τέτοιο σύστημα μηχανισμών αξιολόγησης εντός του 2017. (ίδωμεν)

Εκτός όλων των ανωτέρω πρέπει να επισημανθεί ότι υπάρχει μεγάλη έλλειψη στο προσωπικό και μάλιστα σε εξειδικευμένο προσωπικό (πχ. κοστολόγοι) αλλά και από άλλες ειδικότητες πχ. Νομικοί, μηχανικοί & άλλοι επιστήμονες, Οι υπάλληλοι αυτοί πρέπει να αντιμετωπίσουν την τεράστια υπάρχουσα γραφειοκρατία αφού τα τελευταία χρόνια έχουν εκδοθεί δεκάδες νόμοι και εκατοντάδες διευκρινιστικές αποφάσεις –εγκύκλιοι– οδηγίες που κανένας βέβαια δεν μπορεί όχι μόνο να τις ξέρει αλλά ούτε καν προλαβαίνει να τις διαβάσει.

Δεν επαρκούν όμως όλα τα παραπάνω :έλλειψη προσωπικού, γραφειοκρατία κλπ, έχουμε να αντιμετωπίσουμε το έτος 2017 και τις νέες ευθύνες <<πειθαρχικές, ποινικές και αστικές ευθύνες>>, με συνέπεια να υπάρχει μια σοβαρή τάση φυγής για όσους βέβαια μπορούν να αποχωρήσουν.

Οι υπάλληλοι δεν έχουν καμία άποψη για τα εκάστοτε τεκταινόμενα (δεν ρωτάται ποτέ η άποψή τους για οποιαδήποτε θέμα) και απλώς υπακούουν στις εντολές της εκάστοτε διοίκησης οι οποίες άλλοτε μπορεί να είναι ορθές και άλλοτε να είναι λανθασμένες, και σπανίως έχουν κάποια ψυχολογική ή ηθική υποστήριξη εκ μέρους της Ηγεσίας.

Συμπεράσματα :

Το Υπ. Οικονομικών ακόμη και σήμερα δεν ακολουθεί το σύγχρονο μάνατζμεντ και γενικότερα την διοικητική επιστήμη, είναι η δομή της κτισμένη σε παλαιά πρότυπα χωρίς καμία επαφή με τις σύγχρονες μεθόδους και αντιλήψεις με κύρια αναφορά της στα εκάστοτε κυβερνώντα πολιτικά κόμματα. Αν αυτό τελικά δεν αλλάξει, οι ελπίδες για ένα καλύτερο αύριο για όλους μας, συνεχώς και όλο θα λιγοστεύουν.

Οι περισσότεροι ,αν όχι όλοι, οι υπάλληλοι του Υπ. Οικονομικών είναι σήμερα απογοητευμένοι , όσο ποτέ άλλοτε και αυτό δεν αναμένεται να αλλάξει στα επόμενα χρόνια που θα εξακολουθεί να υπάρχει η οικονομική κρίση. Ευτυχώς όμως παρ' όλη

την απαισιοδοξία που υπάρχει, οι σχέσεις των συναδέλφων μεταξύ τους είναι ικανοποιητικές.

Με βάση της απόψεις όλων των εμπείρων συναδέλφων μου, οι νέοι υπάλληλοι που θέλουν να έρθουν στο Υπ. Οικονομικών θα πρέπει μετά από την αξιολόγησή τους από το ΑΣΕΠ , να υπάρχει και ένας ειδικός διαγωνισμός με τα αντικείμενα κυρίως φορολογικά, λογιστικά, Η/Υ, νομικές γνώσεις που θα πρέπει ήδη να κατέχουν σε ικανοποιητικό βαθμό.

Η αλήθεια είναι ότι τα τελευταία χρόνια γίνεται μια ουσιαστική προσπάθεια να διορθωθούν κάποια φαινόμενα και αυτό να οφείλεται στην κρίση που έχουμε και στους θεσμούς που προσπαθούν να βελτιώσουν κάποια πράγματα έστω και πολλές φορές με λανθασμένο τρόπο.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται κυρίως και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου. (σελ. 56-72).

Παρακάτω στο παράρτημα Β´ , δίδεται: Μια συνέχεια στο κεφάλαιο (2) , μια γενική περιγραφή για τα εργασιακά θέματα που παρουσιάζονται σε οργανισμούς και επιχειρήσεις , καθώς και άλλα εργατικά θέματα που εκφράζουν πλήρως τις απόψεις του ερευνητή.

Κεφάλαιο 3 : ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ, ΚΙΝΗΤΡΑ ΑΠΟΔΟΣΗΣ, ΑΞΙΟΛΟΓΙΣΗΣ, ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΕΩΝ και ΑΠΟΔΟΧΗΣ.

Τι συμβαίνει διεθνώς σε ξένους οργανισμούς και επιχειρήσεις.

Οι εταιρικές παροχές που δίνονται απ' τις εταιρείες που λαμβάνουν μέρος στο διαγωνισμό ομαδοποιούνται σε 6 κατηγορίες (Epiritropaki & Ganoudis 2005):

1. Αμοιβές και πριμ απόδοσης
2. Συνταξιοδοτικά προγράμματα, ασφάλιση και υγεία
3. Ανάπτυξη καριέρας
4. Ευελιξία υπαλλήλων και ποιότητα ζωής
5. Διακοπές και παροχές σχετικές με άδειες και αργίες
6. Επιπρόσθετες παροχές

(Ιορδάνογλου 2008:256).

(Σημ. μεταφορά των υπολοίπων θεμάτων στο παράρτημα Β΄.)

- . Σύμφωνα με τους όρους του μάνατζμεντ, ο όρος «**ανθρώπινο κεφάλαιο**» ή «**ανθρώπινοι πόροι**» αναφέρεται στα χαρακτηριστικά που φέρνουν οι άνθρωποι στο χώρο εργασίας τους - ευφυΐα, ικανότητες, αφοσίωση, πείρα και δεξιότητες, και την ικανότητα για μάθηση. Αλλά η συνεισφορά αυτών των ανθρωπίνων πόρων στην επιχείρηση ποικίλλει και είναι απρόβλεπτη. Αυτή η απροσδιοριστία της συνεισφοράς ενός εργαζομένου στις δραστηριότητες της επιχείρησης καθιστά τους ανθρώπινους πόρους «το πιο απαιτητικό στοιχείο των εισροών της επιχείρησης-οργανισμού ως προς τη διοίκηση και τη διαχείριση τους».

Ένας βασικός ρόλος της Δ.Α.Π είναι η πρόσληψη εξειδικευμένων και ταλαντούχων εργαζομένων που διαθέτουν κίνητρα, αποτελεί σημαντικό μέρος της διοίκησης ανθρωπίνων πόρων. Το στάδιο της πρόσληψης περιλαμβάνει την προσέλκυση, τη διαδικασία πρόκρισης, την επιλογή και την τοποθέτηση του προσωπικού. Εξίσου σημαντική για όλες τις επιχειρήσεις είναι η διατήρηση των ικανών ατόμων.

(Τερζίδης - Τζωρτζάκης 2004:26-27) .

Υπάρχει ένας σαφής διαχωρισμός της εκπαίδευσης με την ανάπτυξη. Η εκπαίδευση ταυτίζεται συχνά με την ανάπτυξη προσωπικού, οι όροι αυτοί δεν είναι συνώνυμοι. Η **εκπαίδευση** επικεντρώνεται συνήθως στην παροχή προς τους εργαζομένους συγκεκριμένων δεξιοτήτων ή Βοήθειας προκειμένου να διορθώσουν τις ανεπάρκειες στην

επίδοση τους. Για παράδειγμα, ο καινούργιος εξοπλισμός επιβάλλει στους εργαζομένους να μάθουν τον καινούργιο τρόπο για τη δουλειά, ή ενδέχεται ένας εργαζόμενος να μην καταλαβαίνει επαρκώς τη διαδικασία της εργασίας. Και στις δύο περιπτώσεις, η εκπαίδευση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη της έλλειψης δεξιότητας. Αντίθετα, η **ανάπτυξη** αποτελεί προσπάθεια να αποκτήσουν οι εργαζόμενοι τις ικανότητες που θα χρειαστεί η επιχείρηση στο μέλλον.

(Τερζίδης Κ- Τζωρτζάκης Κ. 2004:110).

Οι Βασικότερες μέθοδοι εκπαίδευσης.

Σήμερα χρησιμοποιείται μεγάλη ποικιλία εκπαιδευτικών μεθόδων. Οι συνηθέστερες είναι οι εξής:

- Παρουσιάσεις-επιδείξεις
- Πρακτική εξάσκηση
- Προσομοίωση
- Παραδόσεις και ομιλίες
- Συζητήσεις
- Προσωπικές συναντήσεις με τον εκπαιδευτή
- Οπτικοακουστικά βοηθήματα
- Μελέτες περιπτώσεων
- Ασκήσεις ρόλων
- Επιχειρησιακά παιχνίδια
- Εργασίες
- Ηλεκτρονική εκπαίδευση

(Τερζίδης-Τζωρτζάκης 2004:116-119) .

Η αξιολόγηση της απόδοσης των εργαζομένων γίνεται :

Με την μέθοδο μάνατζμεντ βάσει στόχων.

Η μέθοδος μάνατζμεντ Βάσει στόχων (ΜΒΣ) απαιτεί να θέσει ο μάνατζερ συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους με κάθε έναν από τους εργαζόμενους και, στη συνέχεια, να συζητά κατά διαστήματα με αυτούς για την πρόοδο τους στην πορεία προς την επίτευξη των στόχων αυτών. Η μέθοδος ΜΒΣ χρησιμοποιείται, συνήθως, απ' όλες τις διευθύνσεις της επιχείρησης. Το πρόγραμμα αξιολόγησης περιλαμβάνει έξι Βήματα:

1. **Καθορισμός των στόχων της επιχείρησης ή του Οργανισμού.** Κατάρτιση προγράμματος για ολόκληρη την επιχείρηση για τον επόμενο χρόνο, και καθορισμός των στόχων.

2. **Καθορισμός των στόχων για το τμήμα.** Οι επικεφαλής των τμημάτων και οι ανώτεροι υπάλληλοι θέτουν από κοινού τους στόχους των τμημάτων τους.

3. **Συζήτηση για τους στόχους των τμημάτων.** Οι επικεφαλής των τμημάτων συζητούν τους στόχους των τμημάτων τους με τους ανώτερους υπαλλήλους τους στο τμήμα και τους ζητούν να αναπτύξουν τους δικούς τους ατομικούς στόχους. Με άλλα λόγια, με ποιον τρόπο μπορεί ο κάθε εργαζόμενος να συνεισφέρει στην επίτευξη των γενικών στόχων του τμήματος;

4. **Καθορισμός των αναμενόμενων αποτελεσμάτων (ατομικοί στόχοι).** Οι επικεφαλής των τμημάτων και οι υφιστάμενοι τους καθορίζουν βραχυχρόνιους στόχους απόδοσης.

5. **Επισκόπηση απόδοσης και μέτρηση των αποτελεσμάτων.** Οι επικεφαλής των τμημάτων συγκρίνουν την πραγματική απόδοση του κάθε εργαζομένου με τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

6. **Δυνατότητα επαναπληροφόρησης.** Οι επικεφαλής των τμημάτων συγκαλούν περιοδικώς συναντήσεις επισκόπησης με τους υφισταμένους τους, προκειμένου να συζητήσουν και να αξιολογήσουν την πρόοδο των υφισταμένων τους στην επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

Ηλεκτρονική παρακολούθηση της απόδοσης

Με την ηλεκτρονική παρακολούθηση της απόδοσης (ΗΠΑ), η τεχνολογία δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών παρέχει στους μάνατζερ πρόσβαση στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές των υφισταμένων τους και στα τηλέφωνα τους, και «επιτρέπει έτσι στους μάνατζερ να διαπιστώνουν, οποιαδήποτε στιγμή κατά τη διάρκεια της ημέρας, το ρυθμό με τον οποίο εργάζονται οι εργαζόμενοι, τη διάρκεια χρόνου που βρίσκονται συνδεδεμένοι στο δίκτυο, ακόμη και τη διάρκεια της απουσίας τους στην τουαλέτα». Φαίνεται ότι περισσότεροι από 10 εκατομμύρια εργαζόμενοι (περισσότερο από το 10% του εργατικού δυναμικού των ΗΠΑ) υπόκεινται σε ηλεκτρονική παρακολούθηση της απόδοσης τους.

Πορίσματα ερευνών καταδεικνύουν ότι η ηλεκτρονική παρακολούθηση της απόδοσης μπορεί να βελτιώσει την παραγωγικότητα υπό συγκεκριμένες συνθήκες. Παραδείγματος χάριν, για εργασίες ρουτίνας και μικρής πολυπλοκότητας, άτομα υψηλών δεξιοτήτων υπό παρακολούθηση συμπλήρωσαν περισσότερες εγγραφές σε σύγκριση με τα άτομα υψηλών δεξιοτήτων αλλά όχι υπό παρακολούθηση.

Όμως, η ηλεκτρονική παρακολούθηση της απόδοσης μπορεί να λειτουργήσει και ως μπουίμερανγκ. (Τερζίδης-Τζωρτζάκης 2004:142-143).

- . **Η πραγματοποίηση της πλήρους απασχολήσεως στις καπιταλιστικές οικονομίες** είναι προβληματική κι' όταν πραγματοποιείται δεν έχει πιθανότητες διαρκείας. Η οικονομική πολιτική, αν και διαθέτει ολοένα πιο τελειοποιημένες τεχνικές, είναι γενικά μόνο σε θέση να περιορίσει την ένταση των οικονομικών

διακυμάνσεων, όχι όμως και να τις εξουδετερώσει.

Στις καπιταλιστικές οικονομίες υπάρχουν, βέβαια μηχανισμοί που επαναφέρουν το όλο σύστημα σε κατάσταση ισορροπίας, όπως η αυτόματη εξίσωση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά αγαθών και στην αγορά χρήματος, χάρη στη διαμόρφωση των τιμών και του επιπέδου επιτοκίου. Η ισορροπία όμως αυτή μπορεί να συμβαδίζει με την αύξηση του επιπέδου αποθεμάτων, με ύψωση της επιθυμίας ρευστότητας και με διόγκωση της υποαπασχολήσεως.

Η κινητήρια δύναμη των καπιταλιστικών οικονομιών είναι το πρόσωπο του επιχειρηματία, ο οποίος επιδιώκει την μεγιστοποίηση του κέρδους του. Όταν η οριακή αποδοτικότητα το κεφαλαίου μειώνεται, σύμφωνα με τις προβλέψεις του, η ύφεση δεν είναι δυνατόν να αποφευχθεί, εκτός, αν εγκαίρως το κράτος αναλάβει το ρόλο του.

Επειδή η λειτουργία του καπιταλιστικού συστήματος βασίζεται και εξαρτάται από την προσωπικότητα του επιχειρηματία, η παρέμβαση του κράτους στην οικονομία έχει, αναγκαστικά, ως κύριο στόχο της, την ενίσχυσή του. Έτσι όλοι οι άλλοι παράλληλοι στόχοι, όπως η επιδίωξη δικαιότερης κατανομής του εισοδήματος, η ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη ή πρόοδος, η ένταξη της οικονομίας σε ευρύτερες οικονομικές κοινότητες, η επιβολή προοδευτικής φορολογίας κλπ, είναι αναγκαστικά, παρεπόμενοι και αναλαμβάνονται μόνο ως το σημείο που δεν θα θιγεί η ιδιωτική πρωτοβουλία. Η διαπίστωση αυτή αποτελεί την μεγαλύτερη αδυναμία του καπιταλιστικού συστήματος. (Νεγρεπόντη -Δελιβάνη 1977:198-199).

Ανεργία : Ένας από τους θριάμβους της οικονομικής επιστήμης αποτελεί το γεγονός ότι αναπτύχθηκαν πολιτικές που μπορούν να σταθεροποιούν την οικονομία και να αποτρέπουν τις υφέσεις. Παρά όλα αυτά, ακόμα και σήμερα, όταν μόνο το 5% των Αμερικανών είναι άνεργοι, περισσότεροι από το 40% των Αφρο-Αμερικανών ηλικίας μέχρι 20 ετών είναι άνεργοι. Γιατί όποιος επιθυμεί να εργασθεί δεν μπορεί να βρει εργασία ; Εάν οι οικονομικές επιλογές προκύπτουν λόγω ανεπάρκειας, γιατί οι πόροι παραμένουν ανεκμετάλλευτοι ;

Οι άνθρωποι βρίσκουν δουλειά επειδή άλλοι άνθρωποι πιστεύουν ότι μπορούν να έχουν κέρδη από την πρόσληψή τους. Επίσης, οι άνθρωποι αποδέχονται μια δουλειά όταν θεωρούν ότι ο μισθός και οι συνθήκες εργασίας είναι ικανοποιητικές. Κατά συνέπεια, ο αριθμός των ανθρώπων που εργάζονται καθορίζεται από το ίδιο συμφέρον των εργοδοτών και των εργαζομένων. Συμβαδίζει όμως ο αριθμός των θέσεων εργασίας με το κοινωνικό όφελος ;

(ROBIN BADE – MICHAEL PARKIN 2006: 49– 50).

Τι συμβαίνει στο Υπ. Οικονομικών.

Ως προς τα κίνητρα επιβράβευσης και απόδοσης.

Δεν υπάρχουν κίνητρα επιβράβευσης- αξιολόγησης-απόδοσης, ούτε υλικά αλλά και ούτε άλλης μορφής.

Στα κίνητρα απόδοσης έχουμε την λογική του όσοι έχουν δυνατά πνευμόνια και αντέχουν να κάτσουν να εργασθούν απεριόριστες ώρες (πρωινά, απογεύματα, Σάββατα, Κυριακές) , διότι όπως έλεγαν οι εκάστοτε Δν/τές του ΕΘ.Ε.Κ. , δεν μπορεί να είσθε σε ένα κορυφαίο όργανο που η Πολιτεία περιμένει από σας υψηλά έσοδα. (επομένως όσοι δεν άντεχαν αυτές τις συνθήκες θα έπρεπε να <<φύγουν>>).

Στις λοιπές περιπτώσεις έως το έτος 2016 έχουν σε ετήσια βάση ορισθεί, αριθμός υποθέσεων (περίπου 12) και ύψος βεβαίωσης τουλάχιστον στα (600.000,00) ευρώ. Τελευταία ο αριθμός των υποθέσεων άλλαξε και έγινε πχ. για φέτος (το 2017) το 70% των υποθέσεων που έχουμε στα χέρια μας και του χρόνου το 100% των υποθέσεων. Δηλαδή φέτος το 2017, με τον Ν. 4174/2013 άρθρο 26 και με τον Ν. 4346/2015 άρθρο 61, ο κάθε ελεγκτής ανάλογα με τις υποθέσεις που έχει χρεωθεί θα πρέπει να ολοκληρώσει περίπου από 40-50 φορολογικές υποθέσεις διαφορετικά θα έχουμε **:πειθαρχικές -ποινικές και αστικές κυρώσεις.** (πάλι καλά δηλαδή που ακόμα δεν έχουμε περάσει - πειθαρχικό δηλ. απόλυση,- ποινικό δηλ. να πάμε και φυλακή, και τέλος να έχουμε και - αστικές ευθύνες δηλ. να χάσουμε όλη μας την περιουσία είτε αυτή που δημιουργήσαμε όλα αυτά τα χρόνια της εργασίας μας , είτε αυτά που κληρονομήσαμε από τους γονείς μας.

Φυσικά όσοι δεν πετυχαίνουν τους στόχους θα απομακρύνονται από ελεγκτές εισπραξης και βεβαίωσης και συν το χρόνο ίσως και να απολύονται. (τέτοια δημοκρατικά δεδομένα υπάρχουν), δίχως να εξετάζονται για τις φορολογικές υποθέσεις διάφορες ιδιομορφίες, δυσκολίες κλπ γεγονότα. Ειλικρινά όλοι οι συνάδελφοι απορούμε αν ισχύουν τέτοια μέτρα σε οποιαδήποτε άλλη χώρα σε όλο τον πλανήτη και μάλιστα νομοθετημένα. (???).

Διαπιστώσεις:

Ποιοι άραγε ευθύνονται για τα ανωτέρω: οι συνήθως ύποπτοι δηλ. οι εισηγητές του νομοσχεδίου από το Υπ. Οικονομικών (οι οποίοι σχεδόν πάντα) δεν έχουν τις συνέπειες αυτών που εισηγούνται (ή με εισήγηση κάποιων άλλων που δεν γνωρίζουμε – πιθανόν της Τρόικας και φυσικά οι βουλευτές που πολλές φορές δεν ξέρουν τι ψηφίζουν και ποιες είναι οι συνέπειες σε οτιδήποτε τελικά ψηφίζουν και για τα άτομα αλλά και για την οικονομία γενικότερα. (έχουν όμως την πολιτική ευθύνη - δηλ. τίποτα).

Ως συνέπεια των ανωτέρω, αν τεθεί σε εφαρμογή ο νόμος, θα έχουμε: σε 2-3 χρόνια, οι μισοί εφοριακοί να είναι στην φυλακή και οι υπόλοιποι μισοί θα είναι απολυμένοι δίχως περιουσία και δίχως σύνταξη. (να μια πρόοδος διαθρωπικών μέτρων, θα γλυτώσει το Κράτος ένα σωρό έξοδα από την μισθοδοσία, τις ασφαλιστικές εισφορές, τις συντάξεις, την δήμευση της περιουσίας των υπαλλήλων (λόγω των αστικών ευθυνών), κλπ –αυτές μάλιστα είναι ουσιώδεις μεταρρυθμίσεις, οφείλουμε να πούμε συγχαρητήρια στους εγκεφάλους που το σκέφτηκαν !!!)

Ως προς το επίπεδο γνώσεων και αξιολόγησης.

Μετά την αποχώρηση, σε ορισμένες περιπτώσεις και χωρίς την θέληση έμπειρων συναδέλφων, για συνταξιοδότηση λόγω των ανωτέρω συνθηκών στις (αμοιβές και υπηρεσιακές απαιτήσεις, ευθύνες κλπ), υπάρχει ένας αριθμός συναδέλφων που πραγματικά αγωνίζεται κάτω από αντίξοες συνθήκες να φέρει αποτελέσματα, αλλά δεν επαρκούν, ούτε αριθμητικά αλλά και ούτε πλέον ποιοτικά, λόγω της πολυνομοθεσίας και των συνεχών εγκυκλίων της διοίκησης. Η αξιολόγηση επί της ουσίας δεν υφίσταται, το αντίθετο ισχύει, κατά την άποψη των περισσοτέρων υπαλλήλων.

Ως προς την μισθοδοσία και τις γενικότερες αμοιβές.

Στην προ κρίσης περίοδο δηλ. έως το 2009 περίπου η μισθοδοσία ήταν σχετικά ικανοποιητική για την πλειοψηφία των εργαζομένων. Υπήρχε όμως και μια μερίδα εργαζομένων με πολλές γνώσεις, εξειδίκευση και σε ιδιαίτερες υψηλές θέσεις ευθύνης, που θεωρούσαν εύλογα τις αμοιβές τους πολύ χαμηλές, συγκρινόμενες βέβαια με τις αντίστοιχες θέσεις του ιδιωτικού τομέα. (ή και του ευρύτερου Δημοσίου τομέα πχ.ΔΕΚΟ) Σήμερα (2016 - 2017) οι αμοιβές κρίνονται από την πλειοψηφία των συναδέλφων αρκετά χαμηλές (μείωση κατά 40% - 45 %) περίπου των παλαιότερων αμοιβών. Τα προβλήματα που δημιούργησε η χαμηλή, λόγω μνημονίων, μισθοδοσία είναι η αποχώρηση εμπειρών στελεχών και η ύπαρξη μιας σχετικής απογοήτευσης για το σύνολο των εργαζομένων που με την τώρα μισθοδοσία τους έχουν αρκετά οικονομικά, υπαρξιακά, κλπ. προβλήματα. Πολλοί συνάδελφοι του δημοσίου αλλά και του ιδιωτικού τομέα είναι σε δύσκολη οικονομική κατάσταση και θέση, κυρίως λόγω των τρεχουσών υποχρεώσεων τους καθώς και παλαιών (πχ. στεγαστικά δάνεια) αλλά και νέων όπως (πχ. αύξηση κρατήσεων, αύξηση του κόστους ζωής και συνεχών φορολογικών επιβαρύνσεων). Ως προς τις πρόσθετες αμοιβές, (πχ. υπερωρίες) αυτές σήμερα είναι ανύπαρκτες. Εδώ θα πρέπει να θυμηθούμε μια λαϊκή παροιμία που μας λέει ότι το νηστικό αρκούδι δεν χορεύει. Αυτό βέβαια ισχύει για όλους τους οικονομικούς κλάδους. Δυστυχώς η κατάσταση μετά από 6-7 έτη κρίσης αντί να βελτιώνεται μάλλον χειροτερεύει

με όλες τις συνέπειες που συνεπάγεται αυτό και για τους εργαζόμενους αλλά και για το σύνολο της οικονομίας μας ως χώρα.

Ως προς τα κίνητρα επιβράβευσης και απόδοσης.

Η συνολική επιβράβευση στο προσωπικό μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά για τον κάθε οργανισμό και αυτός δύναται να χρησιμοποιήσει αυτή την μέθοδο έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν να αποδώσουν καλύτερα και να είναι ποιο αποτελεσματικοί όταν καλύπτονται οι οικονομικές και μη οικονομικές τους ανάγκες.

Η εργασία από μόνη της δεν μπορεί να παρακινήσει τους υπαλλήλους, χρειάζονται κίνητρα έτσι ώστε οι υπάλληλοι να γίνουν περισσότερο παραγωγικοί και ευχαριστημένοι μέσα στο εργασιακό τους περιβάλλον.

Στην συνολική επιβράβευση πρέπει να είναι η ενεργή συμμετοχή των υπαλλήλων στην διαδικασία λήψης αποφάσεων και στην ανάπτυξη των επιβραβεύσεων.

Δυστυχώς στο Υπ. Οικονομικών αλλά και στον ευρύτερο Δημόσιο τομέα τα κίνητρα επιβράβευσης είναι σχεδόν ανύπαρκτα και αρκούνται μόνο ως ευχολόγια.

Στα δε κίνητρα απόδοσης το μόνο που υπάρχει είναι μία διαρκής αβεβαιότητα και μια διάχυτη μορφή εκφοβισμού και μόνο για να εργάζονται ακόμη όλο και περισσότερο οι υπάλληλοι. Για πρώτη φορά νομοθετήθηκε ότι αν σου παραγραφεί κάποια υπόθεση τότε

ο εν λόγω υπάλληλος αντιμετωπίζει : Ποινικές, Πειθαρχικές και Αστικές ευθύνες, πράγμα βέβαια που είναι εντελώς παράλογο με τις υπάρχουσες πολύπλοκες και χρονοβόρες συνθήκες. Έως σήμερα υπήρχαν μόνο πειθαρχικές ευθύνες αν παραγραφόταν κάποια υπόθεση ιδιαίτερης σημασίας και μόνο από το ΕΘΕΚ και τα ΠΕΚ, ενώ τώρα ακόμη και στην τελευταία Δ.Ο.Υ. Αυτό το γεγονός των νομοθετημένων ποινών προκάλεσε εύλογα μεγάλη αναστάτωση στον κλάδο διότι κανένας δεν μπορεί να εργάζεται σοβαρά και να αισθάνεται τρομοκρατημένος & διωκόμενος από παντού.

Βέβαια κάτι ανάλογο δεν αποτολμήθηκε να εφαρμοσθεί στους Δικαστικούς για τις χρόνιες καθυστερήσεις στις δικαστικές υποθέσεις και ορθώς άλλωστε, διότι το πρόβλημα δεν το δημιουργούν οι δικαστές αλλά η σύνθετη νομολογία και η γραφειοκρατία. Αλλά γιατί δύο μέτρα και δύο σταθμά, διότι εκεί που μπορεί η Πολιτεία περνάει τέτοια σκληρά μέτρα και εκεί που δεν τολμά δεν περνάει κανένα μέτρο, άραγε αυτή η λογική είναι συνταγματική !!!!

Ας θυμηθούμε ότι τα λάθη που κάνουν οι πολιτικοί με πολλαπλές συνέπειες για την οικονομία και την κοινωνία έχουν μόνο πολιτικό κόστος, γιατί άραγε”.

Ως προς την εκπαίδευση του ανθρωπίνου δυναμικού.

Η εκπαίδευση σε σχέση με τα υπόλοιπα θα μπορούσε να ειπωθεί ότι είναι σε συμπαθητικά επίπεδα, δεν λειτουργεί όμως ομοιογενώς προς όλους τους υπαλλήλους, άλλοι εκπαιδεύονται σε όλα τα αντικείμενα και άλλοι μόνο σε ορισμένα, γίνεται πολλές

φορές εκπρόθεσμα, σε περιορισμένα ασφυκτικά χρονικά περιθώρια και φυσικά χωρίς την ευθύνη των υπαλλήλων που διδάσκουν και οι οποίοι γνωρίζουν πολύ καλά τα αντικείμενα εκπαίδευσης που παρουσιάζουν.

Εδώ θα μπορούσε το Υπουργείο να δημιουργήσει μια ηλεκτρονική πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης έτσι ώστε και έξοδα να γλύτωνε (εισιτήρια, ξενοδοχεία, τροφή), αλλά και να μην ταλαιπωρεί το προσωπικό, από την επαρχία με άσκοπες μετακινήσεις.

Συμπεράσματα :

Αν εξαιρέσουμε την εκπαίδευση προσωπικού με τις όποιες ατέλειές της ,όλα τα υπόλοιπα όπως , η αναζήτηση ταλέντων, τα κίνητρα απόδοσης, αξιολόγησης, επίπεδο γνώσεων, απασχόλησης και ικανοποιητικές αποδοχές ουσιαστικά δεν υπάρχουν στο Υπ'. Οικονομικών και φυσικά δεν έχουν καμία αναφορά στην σύγχρονη διοικητική επιστήμη.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται κυρίως και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου. (σελ. 56-72).

ΣΗΜ: Μέρος του κεφαλαίου (3) μεταφέρεται στο παράρτημα (Β')

Κεφάλαιο 4 : Κτίρια - υλικοτεχνικές υποδομές του Υπ. Οικονομικών.

Τι συμβαίνει διεθνώς σε ξένους οργανισμούς και επιχειρήσεις.

Ένας οργανισμός, μια οικονομική μονάδα, μια επιχείρηση λειτουργούν συχνά υπό συνθήκες αβεβαιότητας. Απότομη αύξηση ή μείωση των επιτοκίων δανεισμού, μεταβολή του φορολογικού συστήματος, άνοδος του πληθωρισμού, αλλαγή στις προτιμήσεις των καταναλωτών με άμεση επίπτωση στην ενεργό ζήτηση, αύξηση των τιμών των πρώτων υλών, εμφάνιση νέων ανταγωνιστών, κρατικός παρεμβατισμός, τεχνολογία δημιουργούν ένα δυναμικό περιβάλλον λειτουργίας των επιχειρηματικών μονάδων.

Στο *περιβάλλον της επιχείρησης-οργανισμού* ανήκουν οι δυνάμεις οι οποίες επενεργούν στο «σώμα» της άμεσα και συνεχώς, δημιουργούν αποτελέσματα (θετικά ή αρνητικά) και προέρχονται είτε από τον εσωτερικό της χώρο είτε από τον εξωτερικό. Η αβεβαιότητα που το χαρακτηρίζει είναι προϊόν της ελλιπούς πληροφόρησης (lack of information) και της αναπόφευκτης αδυναμίας λήψης ορθολογικών αποφάσεων.

Το περιβάλλον μιας επιχείρησης διακρίνεται σε *εσωτερικό και εξωτερικό*. Το *εξωτερικό κατηγοριοποιείται σε γενικό (general) και ειδικό ή λειτουργικό (specific or operating)'*

Εσωτερικό περιβάλλον είναι οι παράγοντες της επιχείρησης (οργανισμού) οι οποίοι την επηρεάζουν και βρίσκονται σε άμεση συσχέτιση μεταξύ τους (αλληλεπίδραση). Αυτοί είναι οι ανθρώπινοι πόροι (εργατικό και στελεχιακό δυναμικό), οι φυσικοί (εγκαταστάσεις, πάγιος εξοπλισμός, αποθέματα), οι τεχνολογικοί και οι οικονομικοί (κεφαλαιακή βάση, οικονομικοί πόροι, πηγές κεφαλαίων, διάρθρωση κεφαλαίων, δάνεια, μετοχικό κεφάλαιο).

Εξωτερικό περιβάλλον είναι παράγοντες οι οποίοι δρουν έξω από μια επιχείρηση, την επηρεάζουν και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Η διάκριση του εξωτερικού περιβάλλοντος σε γενικό και ειδικό είναι άκρως σημαντική αφού απλοποιεί τον τρόπο μελέτης και πρόβλεψης των συνθηκών λειτουργίας της επιχείρησης.

Η ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος στηρίζεται στη διατύπωση της θεωρίας των πόρων και των ικανοτήτων (resource based view) και στην αλυσίδα αξίας (value chain) του καθηγητή του Harvard Business School, Michael Porter.

Σύμφωνα με τη θεωρία των πόρων και των ικανοτήτων τα τέσσερα βασικά στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος μιας επιχείρησης (ή ενός οργανισμού)

είναι:

- Οι ανθρώπινοι πόροι
- Οι υλικοί πόροι (πάγιος εξοπλισμός, κινητή και ακίνητη περιουσία, κεφαλαιακή διάρθρωση)
- Οι άυλοι πόροι (κύρος, φήμη, αξιοπιστία) και

- Τα συστήματα διοίκησης τα οποία επιτελούν το δύσκολο έργο του συντονισμού και της αποτελεσματικής διαχείρισης των τριών προηγούμενων.

Η υπερπήδηση των εγγενών αδυναμιών συνεργασίας των συστατικών στοιχείων του εσωτερικού περιβάλλοντος είναι δυνατή εάν ληφθούν υπόψη, αξιολογηθούν και χρησιμοποιηθούν οι υπάρχουσες ικανότητες της μονάδας. Οι ικανότητες αυτές είναι *οριακές* (threshold competencies) και *θεμελιώδεις* (core competencies). Ως οριακές ορίζονται εκείνες που είναι φανερές (π.χ. ευρύ δίκτυο πωλήσεων για μια γαλακτοβιομηχανία, επιτυχημένη διείσδυση στο καταναλωτικό κοινό από εταιρία παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών) και η αντιγραφή τους από άλλες εταιρίες του ίδιου κλάδου δεν δημιουργεί προβλήματα ανταγωνιστικότητας.

Οι θεμελιώδεις ικανότητες έχουν ως βασικό χαρακτηριστικό τη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στις επιχειρήσεις που τις διαθέτουν. Αναφέρονται στο σχεδιασμό του προϊόντος, στην τεχνογνωσία και στις μεθόδους παραγωγής και ελέγχου. Η αλυσίδα αξίας θεωρεί την επιχείρηση ως μια αλυσίδα διαδικασιών της οποίας οι κρίκοι είναι ο σχεδιασμός, η παραγωγή, η προώθηση, η διανομή και η υποστήριξη του προϊόντος. Ο M. Porter διακρίνει τις δραστηριότητες αυτές σε κύριες και *δευτερεύουσες* (υποστηρικτικές) λέγοντας ότι στις πρώτες ανήκει ο σχεδιασμός, η δημιουργία, η προώθηση και η υποστήριξη του προϊόντος, ενώ οι δεύτερες έχουν επικουρική (βοηθητική) συμμετοχή και είναι η ανάπτυξη σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων, η νομική υποστήριξη, η εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού κ.λπ.

Η προσαρμογή μιας σύγχρονης επιχειρηματικής μονάδας στις μεταβολές του εξωτερικού περιβάλλοντος προϋποθέτει τη μελέτη, ανάλυση και αντιμετώπιση των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και τεχνολογικών παραγόντων. Η προσέγγιση αυτών των στρατηγικών παραγόντων που αφορούν το μακρο-περιβάλλον της επιχείρησης (δηλαδή το σύνολο των επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς παραγωγής) είναι εφικτή με την εκπόνηση της *PEST Analysis* (Political = Πολιτικοί παράγοντες, Economic = Οικονομικοί παράγοντες, Social = Κοινωνικοί παράγοντες και Technological = Τεχνολογικοί παράγοντες). (Κέφης 2005: 33 .)

Τα ανωτέρω ισχύουν σε κάθε οργανισμό με κάποιες λεκτικές τροποποιήσεις.

Διαπίστωση .

Εμείς ως ελεγκτές , όταν πηγαίνουμε σε μεσαίου και μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις για έλεγχο (προληπτικό ή προσωρινό ή τακτικό) διαπιστώνουμε ότι το εσωτερικό περιβάλλον από άποψη κτιριακών εγκαταστάσεων εξωτερικά και εσωτερικά είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικό έως σχεδόν άριστο. Υπάρχουν ωραίες εσωτερικές διακοσμήσεις σύγχρονα τηλεφωνικά κέντρα και πολύ καλό δίκτυο Η/Υ, ωραία γραφεία, καρέκλες κλπ. Επίσης οι εργασιακοί χώροι είναι ιδιαίτερως καθαροί και ο αναγκαίος πάγιος εξοπλισμός σε φωτοτυπικά μηχανήματα, εκτυπωτές, εσωτερικό τηλεφωνικό δίκτυο κλπ είναι

επαρκής. Στις περισσότερες επιχειρήσεις υπάρχει παρκινγκ εντός του χώρου των επιχειρήσεων, αίθουσες συμβουλίων έως και εσωτερική διατροφή, οι δε μισθοί είναι σχεδόν σε ορισμένες περιπτώσεις διπλάσιοι- τριπλάσιοι κλπ. από τους αντίστοιχους μισθούς του δημοσίου.

Πολλές φορές βρισκόμαστε σε πολύ δύσκολη θέση όταν αντίστροφα οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων, μας επισκέπτονται στα δικά μας γραφεία.

Τι συμβαίνει στο Υπ. Οικονομικών.

Αν ξεκινήσει κανείς από την κεντρική υπηρεσία σίγουρα θα λάβει μια μεγάλη απογοήτευση. Πρόκειται για ένα κτίριο παμπάλαιο που οι εσωτερικοί του χώροι θυμίζουν μάλλον τριτοκοσμική χώρα με παλαιά γραφεία, σκοτεινά, μικρά σε σχέση με το προσωπικό που εκεί εργάζεται χωρίς ωράρια και κυρίως δίχως να υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.

Είναι απορίας άξιο πως το Υπ. Οικονομικών το μόνο Υπουργείο το οποίο παράγει έσοδα (ενώ όλα τα υπόλοιπα υπουργεία έχουν μόνο έξοδα), έχει τόσο χάλια κτιριακές εγκαταστάσεις και άλλα Υπουργεία είναι από χλιδάτα όπως π.χ το (υπ. Εξωτερικών) έως ιδιαίτερος όμορφα και από αρχιτεκτονικής άποψης αλλά και με εσωτερικούς χώρους αρκετά αξιοπρεπείς.

Δεν μπορούμε βέβαια να ομιλούμε για εσωτερική διακόσμηση όταν είναι απαρχειωμένα από τα γραφεία, το τηλεφωνικό κέντρο, τα φωτοτυπικά μηχανήματα, τον ή τους ανελκυστήρες, έως..... τους Ηλεκτρονικούς υπολογιστές και τους εκτυπωτές .

Στους περισσότερους χώρους η κατάσταση είναι τουλάχιστον απελπιστική και αυτό βέβαια έχει ως συνέπεια και την κακή εργασιακή και ψυχολογική διάθεση των εργαζομένων.

Δυστυχώς και οι περισσότερες άλλες εγκαταστάσεις- υπηρεσίες δεν είναι σε καλύτερη κατάσταση, με κάποιες βέβαια εξαιρέσεις (από υπηρεσία σε υπηρεσία). Η κατάσταση είναι σε ορισμένες περιπτώσεις τραγική, οι συνθήκες υγιεινής είναι μέτριες, με αίθουσες μη αεριζόμενες και με αίσθηση δυσσομίας, χαμηλού ή και καθόλου επαρκώς φωτισμού, πρώην αποθήκες που λειτουργούν σήμερα ως δήθεν γραφεία, παλαιάς επίπλωσης γραφείων, καρεκλών, υπολογιστών, φωτοτυπικών μηχανημάτων, aircondicion, που συνήθως δεν λειτουργούν , η ανυπαρξία υλικών καθαριότητας κλπ.

Στις περιπτώσεις που διενεργείται έλεγχος κώδικα (βιβλίων, στοιχείων ,αποδείξεων, κλπ) σήμερα οι ελεγκτές δεν πηγαίνουν μόνο στην γεωγραφική περιοχή της Δ.Ο.Υ αλλά σε όλη την έκταση του Ν .Αττικής , αλλά και στην επαρχία (πχ. Κόρινθος, Θήβα, Πάτρα κλπ) και φυσικά με μεταφορικά μέσα δικά τους και όχι υπηρεσιακά. Οι δε αποζημιώσεις για βενζίνη, διατροφή και διανυκτέρευση είναι από αστείες έως ανύπαρκτες.

Κανείς σύγχρονος άνθρωπος κάτω από αυτές τις συνθήκες δεν μπορεί να εργασθεί και να αποδώσει, η εκάστοτε όμως διοίκηση ζητάει όλο και περισσότερες προσπάθειες απόδοσης στην εργασία μας. (δίχως επί της ουσίας να υπάρχουν ιδιαίτερα πραγματικά αποτελέσματα βέβαια με τις παρούσες συνθήκες μακροπρόθεσμα).

Από την άλλη μεριά πάλι υπάρχουν άδεια κρατικά κτίρια σε αξιοπρεπή κατάσταση (πχ. Ολυμπιακές εγκαταστάσεις) όπου περιέργως δεν αξιοποιούνται και όταν παράλληλα υπάρχουν καταργημένες υπηρεσίες που για τα κτίρια που ακόμη χρησιμοποιούν καταβάλλονται μεγάλα ενοίκια.

Τα τελευταία χρόνια και λόγω αλλαγής οργανογραμμάτων αλλά και της οικονομικής κρίσης πολλές υπηρεσίες έχουν συγχωνευτεί όπως για παράδειγμα μία Δ.Ο.Υ ανά νομό ή και καμία, με εξυπηρέτηση από άλλο πλησιέστερο νομό και με συνέπεια να ταλαιπωρούνται οι υπάλληλοι αλλά και οι φορολογούμενοι που διανύουν καθημερινά μεγάλες αποστάσεις για να εργασθούν ή να εξυπηρετηθούν.

Συμπεράσματα :

Οι συνθήκες εργασίας στο Υπ. Οικονομικών από απόψεως κτιρίων και υλικοτεχνικής υποδομής είναι από μέτριες έως πολύ κακές, με συνέπεια αυτό να επηρεάζει την απόδοση- διάθεση-ικανοποίηση του προσωπικού και να κινείται εκτός των συνθηκών και των νέων δεδομένων που σήμερα επιβάλλουν η επιστήμη της διοίκησης για τους σύγχρονους οργανισμούς.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται κυρίως και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου. (σελ. 56-72).

Κεφάλαιο 5 : Φοροδιαφυγή- φοροαποφυγή- παραοικονομία και Υπ. Οικονομικών.

Τι συμβαίνει στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς.

Παρακάτω παρουσιάζεται η συμπεριφορά του φοροφυγά, (περιοδικό φορολογική επιθεώρηση του Υπ. Οικονομικών, τεύχος Αυγ.-Σεπτ., σελ.1489-1496.)

Η Συμπεριφορά του Φοροφυγά Διαχρονικά στην τρέχουσα οικονομική συγκυρία και η έκταση της δημοσιονομικής κρίσης θέτει το θέμα της αποτελεσματικής είσπραξης και διαχείρισης των δημοσίων εσόδων ως έναν από τους σημαντικότερους στόχους της κρατικής εξουσίας στην προσπάθεια της για την έξοδο από την κρίση. Ωστόσο το μέγεθος του φαινομένου της φοροδιαφυγής, όπως εξάλλου κάθε παραβατικής συμπεριφοράς είναι δύσκολο να εκτιμηθεί. Θα ήταν σκόπιμο, ωστόσο, αν προσπαθούσαμε να εστιάσουμε στην ανάλυση των στάσεων και των αντιλήψεων σχετικά με το φαινόμενο της φοροδιαφυγής με στόχο την κατανόηση των παραγόντων που ωθούν τα άτομα να υιοθετήσουν αυτή την συμπεριφορά.

Εισόδημα που δεν δηλώνεται

Η φοροδιαφυγή, όπως και η φορολογία, είναι μεγέθη που προσδιορίζονται και είναι άμεσα συνδεδεμένα με το οικονομικό μέγεθος του Εισοδήματος. Πιο συγκεκριμένα η φοροδιαφυγή είναι άμεσα συνυφασμένη με την έννοια της παραοικονομίας και του αδήλωτου εισοδήματος.

Γενικά, το εισόδημα που παράγεται σε μία χώρα μπορεί να διακριθεί στο εισόδημα που δημιουργείται σε μία οργανωμένη αγορά και στο εισόδημα που δημιουργείται εκτός αγοράς. Μία άλλη κατηγοριοποίηση με βάση τον τρόπο απόκτησης είναι το αν αυτό προέρχεται από παράνομη ή νόμιμη δραστηριότητα. Με βάση αυτές τις κατηγοριοποιήσεις μπορούμε να διακρίνουμε τα χαρακτηριστικά του τμήματος εκείνου του εισοδήματος που δεν καταγράφεται στους εθνικούς λογαριασμούς.

Ο Edgar L. Feige διακρίνει τρεις μορφές αδήλωτου εισοδήματος:

Edgar L. F. (2006), *The Underground Economies: Tax Evasion and Information Distortion*, Cambridge University Press, p.17

- 1.** Εισόδημα που προκύπτει από παράνομη δραστηριότητα
- 2.** Εισόδημα που προκύπτει από νόμιμη δραστηριότητα εκτός αγοράς
- 3.** Και νόμιμο εισόδημα που προκύπτει από συναλλαγές της αγοράς αλλά για κάποιους λόγους δεν καταγράφεται.

- Μία μεγάλη κατηγορία αδήλωτου εισοδήματος είναι σίγουρα το σύνολο του εισοδήματος που προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα, είτε αυτό δημιουργείται από χρηματική συναλλαγή είτε δημιουργείται εκτός της νόμιμης αγοράς. Πρόκειται για εισόδημα που αποκτάται από εμπόριο ναρκωτικών, όπλων, από trafficking,

Το εισόδημα αυτό δεν καταγράφεται και φυσικά ο κύριος λόγος δεν είναι η διάθεση φοροδιαφυγής του αλλά η παράνομη πηγή του.

- Μια δεύτερη κατηγορία αδήλωτου εισοδήματος είναι αυτό που παράγεται από νόμιμες δραστηριότητες αλλά δεν καταγράφεται επειδή δεν δημιουργείται μέσω μιας οργανωμένης αγοράς. Πρόκειται για προϊόντα αυτοκατανάλωσης, δηλαδή είτε για αγροτικά προϊόντα που καταναλώνονται μέσα στα νοικοκυριά που τα παράγει, είτε για ιδιόχρηση ακινήτων κτλ. Αυτό το εισόδημα δεν καταγράφεται σε μεγάλο ποσοστό εν γνώσει του φορολογικού μηχανισμού και σε ορισμένες περιπτώσεις προσδιορίζεται τεκμαρτά.

- Η τρίτη κατηγορία αδήλωτου εισοδήματος είναι το εισόδημα που έχει αποκτηθεί από νόμιμες δραστηριότητες, δημιουργείται σε οργανωμένες και νόμιμες αγορές αλλά δεν δηλώνεται. Και ενώ το εισόδημα από παράνομη δραστηριότητα δεν θα έπρεπε καν να δημιουργείται και το εισόδημα που προορίζεται για αυτοκατανάλωση δεν προσμετράτε, το ύψος αυτής της τρίτης κατηγορίας αδήλωτου εισοδήματος, που θα έπρεπε αλλά δεν δηλώνεται είναι το κομμάτι αυτό της φορολογητέας ύλης που προσδιορίζει το ύψος της φοροδιαφυγής εισοδήματος.

Το εισόδημα, υπό το πρίσμα της δημόσιας οικονομικής διαχωρίζεται στο φορολογητέο και το μη φορολογητέο εισόδημα. Οι αλλαγές από μέρους των φορολογουμένων στην δραστηριότητα τους είτε πρόκειται για τη φύση της δραστηριότητας είτε για το μέγεθος που μεταβάλλει το εισόδημά τους με σκοπό να κινηθούν από την κατηγορία του φορολογητέου στην κατηγορία του μη φορολογητέου εισοδήματος εκμεταλλευόμενοι τις διατάξεις του φορολογικού συστήματος λέγεται φοροαποφυγή.

Η φοροαποφυγή δηλαδή αποτελεί αδυναμία του ίδιου του φορολογικού συστήματος χωρίς όμως να θεωρείται παράνομη.

Τρεις είναι οι βασικές αρχές της φοροαποφυγής: η μετατόπιση εισοδήματος, οι αναβολές καταβολής φόρων, αρμπιτράζ μεταξύ των διαφορετικών συντελεστών με τους οποίους φορολογείται η απόδοση κεφαλαίου.

Το φορολογητέο εισόδημα είτε προέρχεται από νόμιμη δραστηριότητα είτε όχι, διαχωρίζεται σε δηλούμενο και μη δηλούμενο. Η μετακίνηση από το δηλούμενο στο μη δηλούμενο εισόδημα αποτελεί τη μία μορφή φοροδιαφυγής. Το φορολογητέο, από την άλλη, εισόδημα προσδιορίζεται αφού αφαιρεθούν από το συνολικό αποκτηθέν εισόδημα οι μειώσεις που προβλέπονται από τον εκάστοτε φορολογικό νόμο. Μία δεύτερη μορφή φοροδιαφυγής είναι η διόγκωση των μεγεθών εκείνων που προσδιορίζουν τις εκπτώσεις φόρου.

Συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε ότι η φοροδιαφυγή μπορεί να εμφανιστεί με δύο τρόπους:

1. αποκρύπτοντας εισοδήματα από διάφορες πηγές με σκοπό την πληρωμή χαμηλότερου φόρου.

2. εμφανίζοντας υπερβολικές ή πλαστές δαπάνες/μειώσεις εισοδήματος ώστε να εφαρμοστούν εκπτώσεις φόρου.

Από την μέχρι τώρα ανάλυση γίνεται σαφές ότι το συνολικά μη δηλούμενο εισόδημα διαφέρει από το αδήλωτο εισόδημα που έχει ως σκοπό να φοροδιαφύγει αλλά και το αδήλωτο αυτό εισόδημα δεν μπορεί να αποτελέσει σωστή βάση για τον υπολογισμό της φοροδιαφυγής καθώς υπάρχει φοροδιαφυγή ακόμα και όταν το εισόδημα δηλώνεται αλλά εμφανίζονται πλασματικές μειώσεις στον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος.

Εκτίμηση της φοροδιαφυγής

Στην ανάλυσή του για την ζήτηση του χρήματος ο Cagan θεωρεί την φοροδιαφυγή ως ένα παράγοντα που αυξάνει την ζήτηση για μετρητά. Θεωρεί ότι οι αυξημένοι φορολογικοί συντελεστές που υιοθετήθηκαν μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ώθησαν σε αύξηση της φοροδιαφυγής και αυτό εν μέρει εξηγεί τις μεταβολές στην αναλογία Μετρητά προς Καταθέσεις. Στην ανάλυσή του υιοθετεί δύο βασικές υποθέσεις:

1. Το εισόδημα που δεν δηλώνεται διακινείται στην αγορά αποκλειστικά με μετρητά.
2. Το ποσοστό του αδήλωτου εισοδήματος που χρησιμοποιείται ανά χρηματική μονάδα δε είναι λιγότερο από το ποσό που εισοδήματος ανά χρηματική μονάδα που χρησιμοποιείται γενικά.

Ο Gutmann υποστήριξε ότι το μέγεθος του ανεπίσημου τομέα της οικονομίας, μπορεί να εκτιμηθεί αν αναλύσουμε την σύνθεση του αποθέματος του χρήματος.

Η απλή μέθοδος της αναλογίας του χρήματος υιοθετεί τις υποθέσεις του Cagan θέτοντας έναν ακόμα περιορισμό. Πιο συγκεκριμένα υποθέτει:

Ότι τα μετρητά είναι το αποκλειστικό μέσο συναλλαγής στον ανεπίσημο τομέα της οικονομίας.

Η αναλογία μετρητών και ζήτησης για καταθέσεις παραμένει σταθερή και μεταβάλλεται μόνο όταν μεταβάλλεται το μέγεθος του αδήλωτου εισοδήματος. Το ποσό του αδήλωτου εισοδήματος που δημιουργείται από μία χρηματική μονάδα και συναλλάσσεται στον ανεπίσημο τομέα της οικονομίας είναι το ίδιο με το ποσό του δηλωμένου εισοδήματος ανά χρηματική μονάδα που συναλλάσσεται στον επίσημο τομέα της οικονομίας.

Παράγοντες φοροδιαφυγής

Τόσο το μέγεθος της φοροδιαφυγής όσο και η έκταση του ανεπίσημου τομέα της οικονομίας διαφέρει από χώρα σε χώρα και από κλάδο σε κλάδο. Ωστόσο μπορούν να γίνουν ορισμένες γενικές υποθέσεις για τους παράγοντες εκείνους που οδηγούν στην εξάπλωση της φοροδιαφυγής.

Οι μονεταριστές που προσπάθησαν να εκτιμήσουν το μέγεθος του ανεπίσημου τομέα της οικονομίας συνέδεσαν το φαινόμενο της φοροδιαφυγής με τις μεταβολές στο ύψος των φορολογικών συντελεστών. Παρόλα αυτά το φαινόμενο δεν δείχνει να είναι εξαπλωμένο ανάλογα με το ύψος των φορολογικών συντελεστών. Οι σκανδιναβικές

χώρες και ιδιαίτερα η Σουηδία παρουσιάζουν υψηλούς φορολογικούς συντελεστές και παρόλα αυτά τα επίπεδα της φοροδιαφυγής στις χώρες αυτές δεν είναι στο ύψος που θα περίμενε κανείς. Συνεπώς οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν και άλλοι κοινωνικοί παράγοντες προσδιορισμού του ύψους της φοροδιαφυγής που παρουσιάζει μία χώρα.

Το μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο του πληθυσμού αποτελεί ένα από τους βασικούς παράγοντες φοροδιαφυγής. Όσο υψηλότερο είναι το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού μιας χώρας τόσο υψηλότερο είναι και το επίπεδο φορολογικής συνείδησης και η συνειδητοποίηση ότι τα φορολογικά έσοδα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών τα οποία καλύπτουν συλλογικές ανάγκες.

Από την άλλη μεριά, βασικός παράγοντας για το ύψος της φοροδιαφυγής αποτελεί ο τρόπος κατανομής του φορολογικού βάρους και ο τόπος δαπάνης των δημόσιων αγαθών. Όσο δηλαδή η δημοσιονομική λειτουργία του κράτους συνάδει με το κοινό αίσθημα για φορολογική δικαιοσύνη και δημιουργείται η πεποίθηση ότι το δημόσιο χρήμα χρησιμοποιείται με τρόπο χρηστό και διαφανή περιορίζεται η ροπή των φορολογουμένων για φοροδιαφυγή.

Όπου η διαφθορά της πολιτικής ηγεσίας είναι διαδεδομένη και τα δικαιώματα ιδιοκτησίας αδύναμα υπάρχει εκτεταμένη φοροδιαφυγή.

Η οργάνωση του φορολογικού συστήματος, του φοροεισπρακτικού και ελεγκτικού μηχανισμού αποτελούν επίσης βασικό παράγοντα περιορισμού του φαινομένου της φοροδιαφυγής. Όλοι οι φόροι δεν παρουσιάζουν τις ίδιες δυνατότητες για φοροδιαφυγή άρα η διάρθρωση του φορολογικού συστήματος είναι σημαντική όπως επίσης σημαντική είναι η συνοχή του συστήματος και ο τρόπος με τον οποίο επιβάλλονται και εισπράττονται οι φόροι. Από την άλλη μεριά, το υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης και ηθικής των ελεγκτικών μηχανισμών συμβάλλει αποφασιστικά επίσης στον περιορισμό της φοροδιαφυγής.

Συνοψίζοντας, διαπιστώνεται ότι η έκταση της φοροδιαφυγής σε μια χώρα εξαρτάται βασικά από δύο ομάδες παραγόντων: από τη ροπή των φορολογουμένων για φοροδιαφυγή και από την ικανότητα των φορολογικών αρχών να περιορίσουν τη ροπή αυτή. (περιοδικό φορολογική επιθεώρηση του Υπ. Οικονομικών).

Τι συμβαίνει στο Υπ. Οικονομικών.

Η φοροδιαφυγή και η φοροαποφυγή είναι άμεσα συνδεδεμένες με την ύπαρξη της παραοικονομίας που ο στόχος είναι να μην δηλωθούν (άρα και να μην φορολογηθούν) τα εισοδήματα που προέρχονται είτε από νόμιμες δραστηριότητες (όπως βιομηχανία, εμπόριο, υπηρεσίες) είτε από παράνομες δραστηριότητες (όπως εμπόριο ναρκωτικών, εμπόριο όπλων, λαθρεμπόριο καυσίμων-τσιγάρων, κλπ).

Η φοροαποφυγή είναι η αναβολή καταβολής των φόρων ή η μετατόπιση των συντελεστών (πχ. στο εισόδημα ή στο Φ.Π.Α.), ή και σε παρουσίαση της εικόνας των κερδών διαφορετικής από την πραγματική.

Η φοροδιαφυγή είναι η διόγκωση των μεγεθών εκείνων που προσδιορίζουν τις εκπτώσεις του φόρου, αλλά και η μετακίνηση του αποκτηθέντος εισοδήματος σε μη δηλούμενο ή και σε μερικώς δηλούμενο. (παρακάτω παρουσιάζονται τα φαινόμενα αυτά ποιο αναλυτικά).

Η φοροδιαφυγή και η φοροαποφυγή είναι παράνομες πράξεις και δείχνουν αντικοινωνική συμπεριφορά έναντι του κοινωνικού συνόλου. Η εκτίμηση παλαιότερα της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής ήταν περίπου στο 30%-40% του ΑΕΠ, ενώ σήμερα λόγω της κρίσης (μείωσης του Α.Ε.Π) είναι σε κάπως χαμηλότερα επίπεδα.

Η φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή και παραοικονομία ως φαινόμενα είναι ιδιαίτερα εξαπλωμένα στην Πατρίδα μας, γι' αυτό και κατατασσόμαστε και στις πρώτες θέσεις στην παγκόσμια διαφθορά. Αυτό δείχνει ότι εμείς οι Έλληνες δεν έχουμε φορολογική συνείδηση όπως έχουν άλλες ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης (πχ. Φιλανδία, Σουηδία, Δανία, κλπ), δηλαδή δεν υπάρχει από το κράτος η κατάλληλη παιδεία για φορολογικούς σκοπούς, ήτοι να πείσει τους φοροδιαφεύγοντες ότι χωρίς φορολογικά έσοδα δεν μπορούμε να έχουμε ως Κράτος καλύτερη άμυνα, υγεία, παιδεία και κοινωνικές υποδομές.

Αυτή η ενασχόληση, είναι το Εθνικό σπορ των περισσότερων Ελλήνων και χάνουν πολύ χρόνο με το πώς θα διαμορφώσουν εκείνες τις διαδικασίες έτσι ώστε να καταβάλλουν το όσο δυνατόν λιγότερους φόρους ή ακόμη και καθόλου, καθώς επίσης και πως θα βγάλουν τα χρήματα που απέκτησαν στο εξωτερικό αφορολόγητα. Θεωρούν ότι αν πληρώνουν τους φόρους τους είναι ανόητοι διότι κάποιοι άλλοι που δεν τους εμπιστεύονται (κράτος, πολιτικοί, τράπεζες, κλπ. θα τα <<φάνε>> αντί για τους ίδιους.

Σε όσους από μας έχουν αντιμετωπίσει τέτοια φαινόμενα από την αρχή ενός ελέγχου αντιλαμβάνονται ότι το δυσκολότερο μέρος του ελέγχου μας είναι να πείσουν τους φορολογουμένους να καταβάλουν τους φόρους που τους αναλογούν.

- Οι προφάσεις τους όμως είναι σε ορισμένες περιπτώσεις λογικές :

Όταν για παράδειγμα τα πολιτικά κόμματα χρωστάνε εκατομμύρια (στις τράπεζες) χωρίς να τα πληρώνουν και ούτε πρόκειται να τα πληρώσουν διότι με βάση τα οικονομικά τους δεν έχουν την δυνατότητα ως κόμματα, όταν κάποιοι βουλευτές (περίπου 48) έχουν πάρει άτοκα δάνεια από την Βουλή και τα οποία δεν εξοφλούν, όταν οι επιχειρήσεις του τύπου, αθλητισμού, κλπ χρωστάνε μεγάλα ποσά δίχως να πληρώνουν αλλά και να ζητάνε συνεχώς νέα δάνεια, όταν μεγάλες επιχειρήσεις, με την λογική είναι μεγάλες για να πτωχεύσουν δεν αποπληρώνουν τα δάνειά τους και ούτε καταβάλλουν τις ασφαλιστικές εισφορές καθώς επίσης και καταβάλλουν μέρος από τις αποδοχές των εργαζομένων τους, τότε και οι υπόλοιποι φυσικά και νομικά πρόσωπα βρίσκουν την

ευκαιρία να μην πληρώνουν και εκείνοι με την σειρά τους λέγοντας ότι δεν είναι ανόητοι και ότι αν πληρώσουν τα χρήματά τους θα πάνε σε ένα πηγάδι δίχως πάτο.

Αυτό το φαινόμενο έχει λάβει πλέον τεράστιες διαστάσεις και κανένας σχεδόν δεν καταβάλλει χρήματα στο Δημόσιο, (είτε έχει, είτε δεν έχει χρήματα), με συνέπεια τα ανείσπρακτα χρέη να είναι περίπου 10 δις ευρώ κατά έτος και να αγγίζει συνολικά σήμερα τα 100 δις ευρώ.(αν ένα μέρος από τα 100 δις εισπράττονταν από τους συνήθεις κακοπληρωτές δεν θα είχαμε ανάγκη σε μεγάλο βαθμό τους θεσμούς και η οικονομία θα είχε μια αρκετή ανάσα για ανάπτυξη ή να κλείσει άλλες πληγές πχ. κοινωνικές).

- Από την άλλη βέβαια οι προφάσεις τους είναι εντελώς παράλογες :

Στα μεν φυσικά πρόσωπα που δεν ελεγχόντουσαν έως σήμερα (με εξαίρεση ενός μικρού μέρους από τους επιτηδευματίες και ελεύθερους επαγγελματίες) , ελέγχονται σήμερα λόγω των σχετικών λιστών (Λαγκάρτ, Μπόργιανς, Λουξεμβούργου, Παναμά , κλπ) που προέκυψαν, υπάρχουν όμως πλείστες αντιρρήσεις για τα αποτελέσματα του ελέγχου, σταδιακά με πολλές γκρίνιες, τρικλοποδιές, νομικά κωλύματα ...κλπ, αλλά τελικά με χίλια ζόρια έχουν αρχίσει και μερικώς συμμορφώνονται.

Για αυτούς που έχουν κλιθεί εντός του 2017 για έλεγχο, ακόμη το θέμα αυτό είναι σε εξέλιξη και θα δούμε τα αποτελέσματα στο άμεσο μέλλον. (οικειοθελείς δηλώσεις)

Στα δε νομικά πρόσωπα υπάρχουν μεγάλες αντιστάσεις ,από κάθε πλευρά που μπορεί κάποιος να διανοηθεί ,απέναντι στον έλεγχο για να συμβιβασθούν όταν το προϋπολογιζόμενο από αυτούς οικονομικό κόστος ξεπερνά αρκετά το κόστος των αποτελεσμάτων του φορολογικού ελέγχου. Η αλήθεια βέβαια είναι ότι σε εποχή κρίσης με μειωμένα τα έσοδα των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών ,το Κράτος τους ζητάει περισσότερα έσοδα από τις καλές εποχές, που είχαν συνηθίσει και πλήρωναν λιγότερα, με την ευθύνη πάντοτε των πολιτικών ηγεσιών και των κομμάτων.

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Οικονομικών) όταν νομοθετούσε και δημιουργούσε τις λεγόμενες OFFSHORE (εξωχώριες εταιρείες) οι οποίες συνήθως εμπλέκονται σε ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος ;

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Οικονομικών) όταν νομοθετούσε και δημιουργούσε αναπτυξιακούς νόμους με αφορολόγητα αποθεματικά (δηλ. κέρδη χωρίς φόρους) και έδινε κίνητρα σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για <<να κατακτήσουν>> τα βαλκάνια και σήμερα οι επιχειρηματίες να κλείνουν τις επιχειρήσεις τους στην Ελλάδα και να στρέφονται εξ' ολοκλήρου σε άλλες χώρες με όλες τις εμφανείς συνέπειες και ιδιαίτερα στην συνεχώς διογκούμενη ανεργία και την αποεπένδυση της οικονομίας ;

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Εθνικής Οικονομίας), όταν νομοθετούσε και δίδονταν ατελείωτα ποσά (μέσω αναπτυξιακών νόμων) από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για την δημιουργία επιχειρήσεων ανύπαρκτων ή ανεπαρκών

επιχειρήσεων στην παραμεθόριο ; και κάθε περίπου πέντε έτη σε μια επιτροπή κρινόταν ότι όλα βαίνουν καλώς και ότι ορθά δόθηκαν αυτά τα χρήματα ;

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Οικονομικών) όταν δεν επάνδρωνε με προσωπικό τις περιφερειακές κτηματικές υπηρεσίες του με συνέπεια να έχει καταπατηθεί όλη σχεδόν η χώρα από διάφορους επιτήδειους παράγοντες;

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Οικονομικών) όταν δεν υποστήριζε τις φορολογικές υποθέσεις των ελεγκτών στα Δικαστήρια (με νομικούς συμβούλους) και χανόντουσαν υποθέσεις πολλών εκατομμυρίων ;

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Οικονομικών) που δεν επενδύει στους ελεγκτικούς μηχανισμούς (του ίδιου του Υπουργείου) που θα φέρουν έσοδα από τους αυξημένους ελέγχους και θέλει, χωρίς κάποια αναγκαία έξοδα (πχ. να προσλάβει το αναγκαίο προσωπικό) να έχει μόνο έσοδα ;

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Οικονομικών) που δεν καθοδηγεί σωστά τους επαγγελματίες και τόσα χρόνια τους αφήνει να ασχολούνται με το εθνικό σπορ της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας αντί να τους παροτρύνει, να τους συμβουλεύσει, να τους καθοδηγήσει , κλπ ώστε πχ. να γίνουν και εξαγωγείς. (έχω διαπιστώσει ότι από τις χιλιάδες εργατοώρες που χάνουν οι επιτηδευματίες για την φοροδιαφυγή, αν τις έχαναν για ορθές επενδυτικές κινήσεις και εξαγωγές η οικονομία μας θα ήταν για χρόνια πολύ καλύτερη).

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Οικονομικών) όταν κάποιιοι έχουν μεγάλα χρέη φυσικά και νομικά πρόσωπα τους επιτρέπει χωρίς φορολογική ενημερότητα να κάνουν νέες ενάρξεις επαγγελματικές με άλλο ΑΦΜ σε άλλες Δ.Ο.Υ.

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Οικονομικών) όταν η ίδια η πολιτεία φορολογούσε συνέχεια τους ίδιους και τους ίδιους , κυρίως εντίμους και τους άλλους τους παρείχε ασυλία και τους μετέτρεψε σε μονίμους κακοπληρωτές.

- Μήπως όμως ευθύνεται και το ίδιο το Κράτος (Υπ. Οικονομικών) όταν , η μεγαλύτερη βιομηχανία στο Κράτος ήταν η έκδοση πλαστών και εικονικών φορολογικών στοιχείων από μέρους των φορολογουμένων και δεν εξάλειψε το φαινόμενο αυτό από την εμφάνισή του και το άφησε να διαιωνίζεται για πολλά χρόνια με συνέπεια οι μισοί ελεγκτές για χρόνια να ασχολούνται με τα πλαστά και εικονικά στοιχεία.

Διαπίστωση: (Αυτός ο κατάλογος των ευθυνών είναι πολύ μεγάλος και όσα παραδείγματα να αναφέρει κάποιος δεν τελειώνει ποτέ και χρειάζεται μια ειδική διατριβή για να αναφέρει και να αναλύσει με νόμους εγκυκλίους κλπ και για μια μεγάλη χρονική περίοδο πχ 30 ετών, πως φτάσαμε έως εδώ σήμερα).

▪ Τελικά ,αν θέλεις να είναι ειλικρινείς οι άλλοι, το καλό παράδειγμα πρέπει να το δίνει πρώτα το ίδιο το Κράτος, όμως διαχρονικά το έκανε αυτό ή όχι ; (μάλλον όχι), να λοιπόν οι κακές οικονομικές συνέπειες...

Συμπεράσματα :

Υπάρχει μια γνωστή λαϊκή παροιμία η οποία μας λέει ότι, <<όποιος δεν θέλει να ζυμώσει εκατό μέρες κοσκινίζει>>. Σύμφωνα με τις απόψεις των περισσότερων συναδέλφων για τα μέχρι σήμερα οικονομικά και πολιτικά δεδομένα, το ίδιο το Κράτος δεν έχει δείξει το ανάλογο ενδιαφέρον για την σύλληψη της φορολογητέας ύλης, έως σήμερα, διότι όπως έχουν κρίνει τα πολιτικά κόμματα το : <<πολιτικό κόστος ήταν και είναι ιδιαίτερα υψηλό>>.

Ένας από τους κύριους λόγους που δεν επενδύουν πλέον οι Έλληνες επιχειρηματίες είναι ότι πλέον δεν ελέγχονται μόνο ως νομικά πρόσωπα οι επιχειρήσεις τους αλλά ελέγχονται και ως φυσικά πρόσωπα για τα πραγματικά τους κέρδη (και κυρίως αυτά που μεταφέρουν στο εξωτερικό).

Τα τελευταία χρόνια λόγω της οικονομικής κρίσης αλλά και λόγω πίεσης των Θεσμών γίνεται κάποια προσπάθεια για τον περιορισμό αυτού του φαινομένου, με τις ιδιαίτερες όμως αδυναμίες που έχει το Υπ. Οικονομικών.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται κυρίως και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου. (σελ. 56-72).

Σημ. Στο παράρτημα Θ' παρουσιάζονται: α) η υπόλοιπη ύλη του κεφαλαίου (5) και β). άλλα θέματα που αφορούν την παραοικονομία και την φοροδιαφυγή.

Κεφάλαιο 6 : Οι έλεγχοι του Υπ. Οικονομικών. (Σε νομικά και φυσικά πρόσωπα).

Τι συμβαίνει στο Υπ. Οικονομικών.

1. Τι συνέβαινε την προ των μνημονίων περίοδο.

Όταν η χώρα ήταν πριν τα μνημόνια ό κάθε ένας δήλωνε ότι εισοδήματα ήθελε με συνέπεια ο κρατικός κορβανάς να εισπράττει ψίχουλα. Με εξαίρεση τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους (και όχι πάντα σε όλες τις περιπτώσεις), όλοι σχεδόν οι υπόλοιποι όπως οι ελεύθεροι επαγγελματίες ,οι αυτοαπασχολούμενοι αλλά και οι κάθε μορφής εταιρείες να φοροδιαφεύγουν ασύστολα χωρίς καμιά ιδιαίτερη ενόχληση από το επίσημο Κράτος. Υπάρχουν επιχειρήσεις και επαγγελματίες που πλέον δεν είναι σε λειτουργία και οι οποίες , από την έναρξή της λειτουργίας τους, δεν δέχθηκαν ούτε μία επίσκεψη ελέγχου από το Υπουργείο Οικονομικών. Έτσι λοιπόν ο καθένας επιτηδευματίας δήλωνε ότι ήθελε και συνήθως δήλωνε πολύ χαμηλά εισοδήματα, με συνέπεια να μην πληρώνει σχεδόν καθόλου φόρους και δίχως να αναρωτιέται ούτε και να τον ενδιαφέρει, πως βγάζει το έξοδά του το Κράτος, για εξοπλισμούς, υγεία, παιδεία, κλπ.\

<< Εδώ θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα προσωπικό παράδειγμα: Το 1987 ως νέος επιστήμονας δήλωνα 1.500.000 δρχ. κατά έτος φορολογητέα κέρδη. Την ίδια περίοδο οι μεν δικηγόροι δήλωναν 200.000 δρχ. κατά έτος και οι δε συμβολαιογράφοι και ιατροί δήλωναν 400.000 δρχ. κατά έτος. Δηλαδή κέρδιζα 7,5 φορές περισσότερα από ότι δήλωνε ένας δικηγόρος 50 ή 60 ετών ή ήμουν 7,5 φορές εντιμότερος ή 7,5 φορές ποιο ανόητος >>.

Επομένως δημιουργήθηκε το παράδοξο οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι να πληρώνουν περισσότερους φόρους (με πολύ μικρότερα εισοδήματα) και για πολλές δεκαετίες. Οι υπόλοιποι που ουσιαστικά δεν πλήρωναν τίποτα καμάρωναν περήφανοι ότι κοροϊδεύουν το ανόητο και ανίκανο Κράτος που δεν μπορεί να τους πιάσει να φοροδιαφεύγουν, με την λογική δεν βαριέσαι ας τα πληρώσουν οι άλλοι. (δηλ. επικρατούσε πλήρης ασυδοσία).

Κάποιοι μιλούσαν και μιλούν για υψηλούς συντελεστές φορολόγησης και πράγματι είναι, μόνο για τους ελάχιστους πλέον ειλικρινείς φορολογουμένους, αυτό όμως οδήγησε και σε υψηλή είσπραξη φόρων ; βεβαίως και όχι διότι σχεδόν όλοι μαγείρευαν τα λογιστικά τους αποτελέσματα (μέσω του μικτού κέρδους, των αποθηκών, των λογιστικών διαφορών, των προβλέψεων κλπ) με συνέπεια να παρουσιάζουν ζημίες η ελάχιστα κέρδη επί των οποίων εφαρμόζονταν οι <<υψηλοί >> φορολογικοί συντελεστές και τελικά να καταβάλουν ελάχιστους φόρους.

Σημείωση: Ορισμένες επιχειρήσεις για ένα χρονικό διάστημα παρουσίαζαν ικανοποιητικά κέρδη, μόνο και μόνο για να λάβουν υψηλό τραπεζικό δανεισμό και αφού έπαιρναν τα χρήματα ,τότε και πάλι παρουσίαζαν χαμηλά αποτελέσματα.

Έτσι τελικά είχαμε φτωχές επιχειρήσεις με πλούσιους επιτηδευματίες ,εν γνώσει του Κρατικού μηχανισμού αλλά και των πολιτικών κομμάτων. Έπρεπε δηλαδή να έρθουν οι θεσμοί να μας το πουν; δεν το ξέραμε εμείς ότι αυτό συνέβαινε τα τελευταία τουλάχιστον σαράντα χρόνια;

Η πολιτεία από την άλλη κατά διαστήματα εξέδιδε συνήθως ευνοϊκές διαταγές (με βάση τα ακαθάριστα έσοδα-τζίρο), για την περαίωση των ανέλεγκτων υποθέσεων όπου μαζευόντουσαν τελικά με πολύ κόπο, ψίχουλα για τον κρατικό προϋπολογισμό. Από την άλλοι οι υπουργοί χάριζαν και διέγραφαν χρέη πολλών εκατομμυρίων σε οργανισμούς και σε επιχειρήσεις. (πχ. αστικές συγκοινωνίες).

Οι σχετικά ειλικρινέστεροι φορολογούμενοι ήταν σε πολύ δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τους μη ειλικρινείς και αυτό διότι : δήλωναν αρχικά υψηλά ακαθάριστα έσοδα άρα και κατέβαλαν πολύ υψηλότερους φόρους και στην συνέχεια με τις ευνοϊκές διαταγές βάση τζίρου πλήρωναν ακόμη περισσότερους φόρους από τους μπαταχτσήδες. (οι οποίοι είτε πλήρωναν ελάχιστα είτε καθόλου). Αυτή η κατάσταση, επειδή ήταν για δεκαετίες οδήγησε, το 90% των έντιμων φορολογούμενων (παλαιότερα) να μετασχηματισθούν διαχρονικά , επειδή ήταν σε δυσμενέστερη θέση από τους υπολοίπους και να κινδυνεύουν να κλείσουν τις επιχειρήσεις τους, στο 95 % των μη εντίμων και επομένως κανένας να μη θέλει να πληρώσει τους φόρους που πραγματικά του αναλογούσαν. (αυτό το φαινόμενο το βλέπουμε ιδιαίτερα σήμερα από τα κατά έτος ανείσπρακτα χρέη).

Οι έλεγχοι που γίνονταν από τα μεγάλα ελεγκτικά κέντρα Δ.Ε.Κ και Π.Ε.Κ , ακολουθούσαν τις οδηγίες της διοίκησης ήτοι να ελεγχθούν όσο το δυνατό περισσότερες υποθέσεις και επομένως να έχουμε ποσοτικούς αλλά όχι και ποιοτικούς ελέγχους που θα έπρεπε να είχαμε. Ο κάθε ελεγκτής πήγαινε συνεχώς από την μία υπόθεση στην άλλη (Τραπεζική - εμπόριο -βιομηχανική - τεχνική- παροχής υπηρεσιών κλπ) δηλ. με τελείως διαφορετικό αντικείμενο και με μια νομοθεσία διαφορετική από έτος σε έτος ,ήτοι δεν υπήρχε η εξειδίκευση του ελέγχου και με τον περιορισμένο χρόνο διάρκειας του ελέγχου τα αποτελέσματα δεν ήταν αυτά που θα έπρεπε να ήταν αν είχαμε εφαρμόσει τους ποιοτικούς ελέγχους. **Αυτή την αδυναμία του κρατικού μηχανισμού την εντόπισαν οι θεσμοί και ζήτησαν να γίνει διαχωρισμός των υποθέσεων σε τουλάχιστον τέσσερις κατηγορίες (τράπεζες, εμπορικές, βιομηχανικές και τεχνικές), Σε αυτή την ορθή υπόδειξη των θεσμών η υπηρεσία έβαλε <<τέσσερες ταμπέλες>> σε κάποιες πόρτες και κατά τα άλλα τα πράγματα συνεχίστηκαν ως είχαν.....**

Βέβαια για να μην είμαστε και άδικοι υπήρξαν και διαταγές που απέφεραν ικανά δημόσια έσοδα αλλά αυτές ήταν ελάχιστες.

Το κράτος από την άλλη μεριά ξόδευε ασύστολα επιδοτώντας χρεοκοπημένους οργανισμούς και την εκάστοτε πολιτική πελατεία τους (φυσικά και νομικά πρόσωπα όπως τον τύπο, τον αθλητισμό, τα δημόσια έργα, οργανισμούς, κλπ).

Έτσι το πηγάδι του προϋπολογισμού ήταν μονίμως άδειο και η πολιτεία να << αναγκάζεται >> να καταφεύγει συνεχώς σε δάνεια από το εσωτερικό αλλά και κυρίως από το εξωτερικό σε τέτοιο βαθμό που τελικά το κράτος να χρεοκοπήσει και (επίσημα). Τα πολιτικά κόμματα που διαδέχονταν το ένα το άλλο παραλάμβαναν από το προηγούμενο καμένη γη (όπως έλεγαν) και φυσικά παρέδιδαν ακόμη και ποιο καμένη γη στο επόμενο πολιτικό κόμμα, με συνέπεια σήμερα να έχει καεί όλο το δάσος και να έχουμε πτωχεύσει ως χώρα.

Διαπιστώνουμε ότι τα πολιτικά κόμματα προκειμένου να διατηρηθούν στην εξουσία κατέστρεψαν την χώρα (το κάθε ένα με το δικό του μερίδιο ευθύνης) και το δυστύχημα είναι ότι έχουν μόνο πολιτική ευθύνη και παραδόξως να συνεχίζουν να ζητούν από τον Ελληνικό λαό που διέλυσαν, να τους δώσει και πάλι την εξουσία στα χέρια τους.

Για να μην ήμαστε όμως άδικοι ευθύνη έχουν και η υπηρεσιακή ηγεσία που δεν αντιστάθηκε, οι συνδικαλιστές που όλο ζητούσαν και οι εργαζόμενοι που επαναπαυόταν. Επίσης θεωρώ ότι ευθύνες έχουν και : ο πνευματικός κόσμος της χώρας, τα επιμελητήρια, η ακαδημία Αθηνών, κλπ διότι ενώ όλοι έβλεπαν την καταιγίδα που ερχόταν και κανείς δεν έκανε τίποτα για τις μελλοντικές συνέπειες όλων αυτών. Αν υπήρχε η πολιτική βούληση και ορθή αντίσταση εκ μέρους των υπευθύνων πολιτών και παίρναμε μέτρα την τελευταία δεκαετία τουλάχιστον προ κρίσης, θα είχαμε αποφύγει τα χειρότερα.

2. Τι συμβαίνει κατά την περίοδο των μνημονίων.

A). Από το 2010 έχουμε στροφή στην λογική των δημοσίων εσόδων που μας επιβλήθηκαν από την τρόικα – θεσμοί σε τέτοιο βαθμό που σήμερα να πλησιάζουμε τις 180 μοίρες. Δηλαδή περάσαμε από το ένα άκρο στο άλλο. Σήμερα δεν φορολογείται ακόμα ο αέρας που αναπνέουμε, όλα τα άλλα περνάνε σχεδόν από κόσκινο, υπάρχει μια τραγική υπερφορολόγηση των πάντων με συνέπεια όλοι σχεδόν οι έντιμοι πολίτες να βιώνουν μια τραγική κατάσταση. Οι δανειστές μας ακολουθούν μια πολιτική τιμωρίας για όλους και σε αυτούς που ευθύνονται (κυρίως οι πλουσιότεροι) αλλά κυρίως και σε αυτούς που δεν ευθύνονται (κυρίως οι φτωχότεροι) για αυτή την κατάσταση, βέβαια ακόμη και τώρα η παραοικονομία και φοροδιαφυγή ως φαινόμενα εξακολουθούν να υπάρχουν για όσους μπορούν να το κάνουν και φυσικά το κάνουν.

Η κατάσταση αυτή είναι επίσης άρρωστη όπως και η προηγούμενη και δεν οδηγεί πουθενά ούτε βραχυπρόθεσμα αλλά και ούτε μακροπρόθεσμα. Οι κυβερνήσεις είναι αδύναμες απέναντι στους θεσμούς οι οποίοι απαιτούν συνέχεια νέα μέτρα τα οποία δεν αντέχουν ούτε η οικονομία αλλά και ούτε η κοινωνία και να οδηγούμαστε καθημερινά

ποιο κοντά στην απόλυτη χρεοκοπία και στην παντελή έλλειψη της Δημοκρατίας. (λόγω των συνεχών παραβιάσεων του Συντάγματος).

Ως προς τους ελέγχους στα μεν φυσικά πρόσωπα γίνεται μια ουσιαστική προσπάθεια να ελεγχθούν αυτοί που είναι στις λίστες φοροδιαφυγής, ως παρακάτω, στα δε νομικά πρόσωπα ελέγχονται κυρίως επιχειρήσεις που έχουν φοροδιαφύγει αλλά πολλές από αυτές είναι πλέον εξαφανισμένες και επομένως βεβαιώνεται συνήθως αέρας, ήτοι αυξάνουμε τα έσοδα (από βεβαίωση) δίχως όμως να έχουμε και την ανάλογη εισπραξημότητα.

Οι εκάστοτε αποφάσεις της φορολογικής διοίκησης ήταν και είναι γραφειοκρατικές, αλλοπρόσαλλες, αποσπασματικές, αναποτελεσματικές, ανορθόδοξες, χρονοβόρες έως παράδοξες. Εδώ θα αναφερθώ σε ένα παράδειγμα –(α). αναποτελεσματικότητας και σε ένα παράδειγμα- (β) καθαρού λάθους :

(α). Όταν μία επιχείρηση είχε εκδώσει ένα πλαστό ή εικονικό στοιχείο (πχ. 1.000.000 ευρώ παλαιότερα είχε τις εξής συνέπειες στα φορολογικά αντικείμενα.

1 . στον Κ.Β.Σ. : Πρόστιμο διπλάσιο 'ΗΤΟΙ $1.000.000 \text{ €} \times 2 = 2.000.000 \text{ €}$

2. στο ΕΙΣΟΔΗΜΑ: Πρόστιμο του εισοδήματος κατά 30 % (του συντελεστή φορολογίας), ΗΤΟΙ $1.000.000 \times 30\% = 300.000 \text{ χιλ. €}$ συν προσαύξηση έως 300% και με ευνοϊκότερες διατάξεις προσαύξηση στο 120 %. ΗΤΟΙ ή 900.000 € ή 360.000 € .

Βέβαια από ένα ύψος και πάνω όπως αυτό οδηγούσε και σε απόρριψη βιβλίων με πολύ υψηλή επιβάρυνση φόρων.

3. στον Φ.Π.Α : έστω πχ συντελεστής Φ.Π.Α με 21% είχαμε: πρόστιμο $1.000.000 \text{ €} \times 21\% = 210.000 \text{ €}$, συν ελάχιστη προσαύξηση 120 % ΗΤΟΙ 252.000 € και συν ειδικό πρόστιμο ισόποσο εκ 210.000 € . **(δηλ. το μίνιμουμ 3.332.000 €)**

Σήμερα με τον ν. 4446/2016 τι έχουμε για την ίδια περίπτωση :

1 . στον Κ.Β.Σ. : Κανένα πρόστιμο ή επιβάρυνση.

2. στο ΕΙΣΟΔΗΜΑ: Συνήθως καμία επιβάρυνση ,διότι οι περισσότερες επιχειρήσεις ήταν ζημιογόνες.

3.στον Φ.Π.Α: Επιβάλλεται το πρόστιμο δηλ. 210.000 € συν μια προσαύξηση περίπου 14 %.

ΗΤΟΙ ΜΟΝΟ: **239.400 €.** Αντί των **3.332.000 €**

Αν βέβαια ο φορολογούμενος προσφύγει στην Δικαιοσύνη θα φάει 2 έτη με τριετή αναστολή, θα αφεθεί ελεύθερος και δεν θα πληρώσει και τίποτα.

(β). Επίσης με τον νόμο 4337/2015 άρθρο 58^Α , <<σε περίπτωση μη έκδοσης φορολογικού στοιχείου ή έκδοσης ή λήψης ανακριβούς στοιχείου για πράξη που επιβαρύνεται με Φ.Π.Α, επιβάλλεται πρόστιμο (το 50%) επί της διαφοράς του Φ.Π.Α. 'ΗΤΟΙ κάποιος δεν εξέδωσε φορολογικό στοιχείο αξίας 10.000 € , τότε η κύρωση είναι :

$10.000 \times 24\% (\text{ΦΠΑ}) = 2.400 : 2 = 1.200,00$ ευρώ μόνο ,ενώ παλαιότερα επιπτώσεις ήταν πολλαπλάσιες (δηλ. συνέφερε τους φορολογουμένους να κάνουν φοροδιαφυγή, διότι ήταν η μοναδική κύρωση.) Επίσης όσοι δεν υπάγονται σε Φ.Π.Α (πχ. ιατροί δεν πλήρωναν τίποτα).

Η διάταξη αυτή ίσχυσε από 17/10/2015-25/7/2016 και φυσικά έγινε πάρτι φοροδιαφυγής.

Συμπεράσματα :

Εδώ πλέον διαπιστώνουμε ότι η επίσημη πολιτεία δεν πήρε διορθωτικά μέτρα όταν έπρεπε φοβούμενη το πολιτικό κόστος και τις ευθύνες του Υπ. Οικονομικών που αδράνησε και δεν έπραξε έστω και τα αυτονόητα, δηλαδή αυτά που δεν τολμούσαν οι πολιτικές ηγεσίες και παράλληλα συνεχίζει να βγάζει αποφάσεις ,όπως στα ανωτέρω παραδείγματα και άλλοι φορολογούμενοι να έχουν διαφορετική φορολογική αντιμετώπιση από άλλους .

Οι συνεχείς νόμοι, εγκύκλιοι, ερμηνευτικές οδηγίες κλπ είναι τόσες μεγάλες σε όγκο που πλέον δεν βγάζει άκρη σχεδόν κανένας.

Οι έλεγχοι στις περισσότερες περιπτώσεις δεν υποστηρίζονται διοικητικά ούτε και νομικά στα δικαστήρια.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται κυρίως και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου. (σελ. 56-72).

Σημ. Το τι συμβαίνει διεθνώς και οι υπόλοιπες απόψεις περί φοροδιαφυγής κλπ αναφέρονται στο παράρτημα Θ'.

Κεφάλαιο 7 : ΗΓΕΣΙΕΣ και ΗΓΕΤΙΚΑ ΣΤΥΛ, Διοίκηση – Λήψη αποφάσεων.

Τι συμβαίνει διεθνώς σε οργανισμούς και επιχειρήσεις.

Οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί σήμερα περισσότερο από ό,τι στο παρελθόν για να επιβιώσουν, για να είναι ποιοτικές (ένα από τα ζητούμενα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα), για να υπερέχουν έναντι των ανταγωνιστών και να είναι αποτελεσματικές χρειάζονται ικανή, αποτελεσματική και ποιοτική ηγεσία. Οι ηγέτες κάθε οργανισμού αποτελούν την πρώτη ύλη για την επιτυχία αλλά και την αποτυχία της. **Μία ανεπαρκής <<φτωχή>> ηγεσία είναι χειρότερη από μία ανύπαρκτη ηγεσία.**

Για πολλούς, οι όροι διοίκηση και ηγεσία θεωρούνται ως συνώνυμοι, όμως αυτή η ταύτιση δεν είναι σωστή, αφού :

- Διοίκηση (Management) είναι η εκτέλεση των αναγκαίων λειτουργιών, που είναι απαραίτητες για την επιτυχία ενός οργανισμού ή τμήματος αυτού. Ενώ,
- Ηγεσία (Leadership) είναι η ικανότητα των διοικούντων να επιβλέπουν αλλά και να συνεργάζονται με τους υφισταμένους τους για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη εκτέλεση του έργου που τους έχει ανατεθεί (ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της επιχείρησης ή ενός οργανισμού). Για να το επιτύχουν αυτό χρειάζεται να δίνουν όραμα, προοπτική, κατεύθυνση. Να αναπτύσσουν ικανότητες (στους συνεργάτες τους) να εκχωρούν εξουσία, να αναθέτουν ευθύνες, να αναγνωρίζουν και να δημιουργούν ένα κλίμα εμπιστοσύνης. Σύμφωνα με τον W. Bennis : **<<οι μάνατζερς κάνουν τα πράγματα σωστά, οι ηγέτες κάνουν τα σωστά πράγματα>>**. (Χυτήρης 2013:239).

Ο ποιοτικός ηγέτης

Όπως προαναφέρθηκε το ζητούμενο είναι η ποιοτική ηγεσία. Το εμπνευσμένο άτομο που την ασκεί έχει επίκτητα ή μη χαρακτηριστικά που το διαφοροποιούν από τα άλλα και διαμορφώνουν τον τρόπο δράσης και την πολιτική του μέσα σε μια μονάδα. Ο ποιοτικός ηγέτης:

- Θέτει τους στόχους και την πολιτική (του οργανισμού) ή της εταιρίας.
- Εφαρμόζει σε κάθε βήμα τις αρχές της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας.
- Γνωρίζει τη στρατηγική που του επιτρέπει τη γρηγορότερη και ασφαλέστερη επίτευξη των στόχων.
- Αναγνωρίζει τις διαφορετικότητες μεταξύ των ατόμων.
- Ερευνά την ευελιξία του υπάρχοντος τρόπου δράσης και επιζητεί τον επαναπροσδιορισμό του όταν χρειάζεται.

- Τοποθετεί τον κατάλληλο άνθρωπο στην κατάλληλη θέση εναρμονίζοντας τα προσόντα με τη θέση εργασίας.
- Προσωποποιεί τις αμοιβές χρησιμοποιώντας το σύστημα «αμοιβή με βάση την παραγωγικότητα».
- Αντιμετωπίζει τους υφισταμένους με τρόπο δίκαιο και έχει ως σημαία την ισότητα και τη δικαιοσύνη. Ο ποιοτικός ηγέτης είναι «πρώτος μεταξύ ίσων» (first among equals).
- Γνωρίζει τους πελάτες (μεγάλους εισοδηματικά φορολογούμενους) της επιχείρησης (ή του οργανισμού – μεγάλες επιχειρήσεις) .
- Εμπνέει εμπιστοσύνη.
- Έχει όραμα.
- Συμπεριφέρεται έξω από τα συνηθισμένα πλαίσια.
- Θέτει τις βασικές αξίες που διέπουν τον τρόπο δράσης της επιχείρησης (business ethics).
- Βοηθά και συμπαραστέκεται στους συνεργάτες του για τα προσωπικά προβλήματα που τους απασχολούν.
- Προωθεί τις αλλαγές.

Οι ηγέτες διευκολύνουν τους ανθρώπους τους στην επίτευξη της αποστολής και στην υλοποίηση του οράματος, αναπτύσσουν τις αξίες που απαιτούνται για μακροχρόνια επιτυχή αποτελέσματα και ενδιαφέρονται προσωπικά για τη διασφάλιση της πορείας της επιχείρησης.(ή ενός οργανισμού).

Ποιο είναι το έργο του CEO; Ο πρώτος μεταξύ ίσων.

Η απάντηση είναι πρόσφατη και επιγραμματική και προέρχεται από τον A. G. Lafley (2009) CEO της Procter & Gamble. Πρώτον, η διασύνδεση του εξωτερικού κόσμου με ό,τι γίνεται στο εσωτερικό της επιχείρησης. Δεύτερον, η απόφαση για την ακριβή επιχειρηματική δραστηριότητα, δηλαδή business you are in and equally what business you should not be in. Τρίτον, η εξισορρόπηση των βραχυπρόθεσμων και των μακροπρόθεσμων επιδιώξεων. Τέταρτον, η συγκεκριμενοποίηση αξιών και standards της επιχείρησης. Λίγα χρόνια νωρίτερα πιστεύω ότι μια ανάλογη τοποθέτηση θα ήταν πολύ διαφορετική. Το έργο του CEO πάντως κατά τη δική μου άποψη είναι ο πλήρης συντονισμός σχεδίων και μέσων που διαθέτει η επιχείρηση με απώτερο σκοπό την πραγματοποίηση των στόχων της. Πρόκειται για κλασική διατύπωση η οποία δεν έχασε ποτέ τη σημασία της και επιβάλλει συλλογική σκέψη και συλλογική αντίληψη ηγεσίας σε ένα ολοκληρωμένο περιβάλλον management και εταιρικής διακυβέρνησης. Ο CEO πρέπει να είναι ο πρώτος μεταξύ ίσων. (Παπούλιας 2009: 215).

Τα βήματα της ηγεσίας είναι :

- **Βήμα 1ο - Αυτογνωσία** (Μάθε και ερεύνησε τον εαυτό σου!) Είναι η απάντηση στα ερωτήματα: Ποια είναι η ειδικότητα σου; Ποια είναι τα δυνατά σου σημεία; Ποιες είναι οι αδυναμίες σου; Πώς μπορείς να τις εξαλείψεις ή να τις ελαχιστοποιήσεις; Η αυτογνωσία (αυτοανάλυση κατ' άλλους) βοηθά τον ηγέτη να είναι αληθινός απέναντι στους συνεργάτες του.

- **Βήμα 2ο - Επικοινωνία** (Μάθε να επικοινωνείς!)

Ο ηγέτης δεν πρέπει μόνο να έχει ρητορικές ικανότητες. *Το βασικότερο προσόν του είναι ότι ξέρει να ακούει!* Να έχει τη δεξιότητα να χρησιμοποιεί όχι μόνο το γραπτό και τον προφορικό λόγο αλλά και τη γλώσσα του σώματος (body language)! Η επικοινωνία σε έναν οργανισμό αποτελεί το Α και το Ω της εύρυθμης λειτουργίας του!

- **Βήμα 3ο - Αποστολή** (Μάθε καλά την αποστολή σου!)

Ποιες είναι οι ανάγκες που πρέπει να ικανοποιηθούν; Πώς μπορείς να χρησιμοποιήσεις αποτελεσματικότερα τις γνώσεις και την εμπειρία σου για να έχεις καλύτερα αποτελέσματα;

Μεγάλο ποσοστό της επιτυχούς εφαρμογής των βημάτων οφείλεται στην προσωπικότητα του στελέχους το οποίο πρέπει να διαθέτει την ικανότητα ενθάρρυνσης και παρότρυνσης των συνεργατών του να μεταβληθούν και εκείνοι κάποια μέρα σε ηγέτες. (Κέφης 2005: 120-121).

Ο Rensis Likert και η ερευνητική του ομάδα στο Πανεπιστήμιο του Michigan διακρίνουν τέσσερα είδη (στιλ) ηγεσίας σε ένα σύγχρονο οργανισμό:

Είδος 1ο: Αυστηρά *αυταρχικό* που φτάνει στα όρια της εκμετάλλευσης (exploitative autocratic). Στο είδος αυτό ο ηγέτης:

- Δεν έχει εμπιστοσύνη σε κανέναν συνεργάτη ή υφιστάμενο.
- Επιβάλλει τις αποφάσεις του.
- Δεν αναθέτει αρμοδιότητες.
- Παρακινεί τους εργαζομένους επισείοντας το φόβο της τιμωρίας.
- Απεχθάνεται τη συνεργασία, την ομαδική εργασία και την επικοινωνία.

Είδος 2ο: *Καλοκάγαθο αυταρχικό* (benevolent authoritative). Ακολουθώντας αυτό ο ηγέτης:

- Έχει επιφανειακή εμπιστοσύνη προς τους υφισταμένους.
- Επιβάλλει τις αποφάσεις του.
- Δεν αναθέτει αρμοδιότητες.
- Παρακινεί τους εργαζόμενους μέσω χρηματικών αμοιβών.

- Εφαρμόζει πατερναλιστικό στιλ.
- Επιζητεί τη γνώμη των συνεργατών του σε ήσσονος (μικρής) σημασίας ζητήματα.

Είδος 3ο: Συμμετοχικό (participative). Επιτρέπει στον ηγέτη:

- Να έχει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στους συνεργάτες και στους υφισταμένους του.
- Να ακούει τις απόψεις αλλά η τελική απόφαση να είναι δική του.
- Να παρακινεί μέσω υλικών αμοιβών.
- Να αναθέτει μικρό αριθμό αρμοδιοτήτων.

Είδος 4ο: Δημοκρατικό (democratic). Ο ηγέτης:

- Έχει πλήρη εμπιστοσύνη στους υφισταμένους του.

Ο στρατηγός William G. Ragonis (ελληνικής καταγωγής) υπεύθυνος για τον ανεφοδιασμό των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων στον πρώτο πόλεμο του Περσικού Κόλπου (1991) σε άρθρο του στο Harvard Business Review, November -December 1992 με τίτλο "The Work of the Leader" γράφει: **«Στο στρατό, όπως και στις επιχειρήσεις ο ηγέτης που περιμένει μια σταθερή και αποτελεσματική δράση εκ μέρους των υφισταμένων του πρέπει πρώτα να κερδίσει την εμπιστοσύνη και το σεβασμό τους».**

- Επιτρέπει να λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα που αφορούν το τμήμα στο οποίο εργάζονται.
- Αποδέχεται την ομαδική εργασία.
- Κινητοποιεί τους εργαζόμενους μέσω υλικών και ηθικών ανταμοιβών.
- Ακούει προσεκτικά διαφορετικές από τις δικές του απόψεις και γνώμες.
- Αναδεικνύει την επικοινωνία ως το κλειδί της επιτυχίας.

Το συμπέρασμα που εξάγεται από την προσεκτική μελέτη των τεσσάρων ειδών ηγεσίας είναι ότι το αποτελεσματικό στέλεχος οφείλει να εφαρμόσει το συμμετοχικό ή το δημοκρατικό στιλ που βασίζονται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και στην ικανοποίηση των αναγκών του οργανισμού και των εργαζομένων. Σε πολλές περιπτώσεις τα δύο συστήματα συναντούν δυσκολίες υιοθέτησης από τους managers. Αυτό γιατί απαιτούν αλληλοσεβασμό μεταξύ εργαζομένων και στελεχών, εμπιστοσύνη, παροχή κινήτρων, αφοσίωση, στοιχεία τα οποία είναι δύσκολο να τα αποδεχτούν αρκετά ανώτερα και ανώτατα στελέχη που ειδικά στις περιπτώσεις των πολυεθνικών επιχειρήσεων έχουν να αντιμετωπίσουν τις παραδόσεις, τα ήθη, τα έθιμα και την κουλτούρα κάθε χώρας στην οποία δραστηριοποιούνται. (Κεφης 2005: 125).

Τα Ναι και τα Όχι ενός ηγέτη*

Τα πέντε μεγάλα Ναι:

1. Χρησιμοποιείτε κάθε δυνατό μέσο για να επικοινωνείτε με το προσωπικό σας.

2. Αναγνωρίστε την ικανότητα των συνεργατών σας.
3. Δημιουργήστε μια θετική και ευέλικτη ατμόσφαιρα εργασίας.
4. Δείχνετε πίστη, αφοσίωση και υποστήριξη απέναντι στο προσωπικό σας.
5. Θέστε προκλητικούς και φιλόδοξους στόχους.

Τα πέντε μεγάλα Όχι:

1. Μη ζητάτε πράγματα που δεν θα κάνετε οι ίδιοι.
2. Μην ξεχνάτε ότι η εμπιστοσύνη είναι αμφίδρομη και απαιτεί χρόνο και προσπάθεια για να εδραιωθεί.
3. Μη μεροληπτείτε και μη δείχνετε κανενός είδους ευνοιοκρατία.
4. Μην αποτρέπετε το προσωπικό σας από το να εκφράζει τις απόψεις του.
5. Μην είστε ασαφείς ως προς τους ρόλους των μελών της ομάδας σας.

Εν κατακλείδι η ηγεσία δεν είναι μια εύκολη υπόθεση. Πολλές φορές είναι δοτή, άλλες φορές την κερδίζουμε. Οι έννοιες manager και ηγέτης δεν ταυτίζονται. Manager γίνεται κάποιος ακόμη και κληρονομικό δικαίω. Ο ηγέτης αναδεικνύεται! Ευχή είναι να συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο οι δύο έννοιες.

Ηγέτης δεν σημαίνει ο ανώτερος στην τυπική ιεραρχία. Πολλοί ανώτεροι έχουν συναντήσει υφισταμένους με ηγετικά προσόντα. Άλλοτε το αναγνωρίζουν, άλλοτε προσπαθούν να οικειοποιηθούν τα αποτελέσματα της δράσης των -με ηγετικές ικανότητες— υφισταμένων τους.

Ο ηγέτης είναι ένα άτομο με όραμα, έμπνευση, πειθώ, ικανότητες, δεξιότητες. Έχει το χάρισμα και την προσωπικότητα που του επιτρέπουν να κερδίζει την αποδοχή όχι μόνο των υφισταμένων αλλά και των ανωτέρων του.

Ο αποτελεσματικός ηγέτης διατηρεί σχέσεις αγαστής συνεργασίας με τους ανθρώπινους πόρους του συστήματος στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του. Δεν ξεχνά το επίκαιρο μότο «οι άνθρωποι πάνω από τα κέρδη». Δεν παραγκωνίζει τους στόχους της επιχείρησης. Φροντίζει να τους συνδυάζει με το ανωτέρω μήνυμα για να επιτύχει όσο το δυνατόν περισσότερα αξιόλογα αποτελέσματα. (Κέφης: 126-127).

Τι συμβαίνει στο Υπ. Οικονομικών.

Συνήθως ο εκάστοτε Πρωθυπουργός δεν χρησιμοποιούσε, ως υπουργούς οικονομικών πρωτοκλασάτα κομματικά στελέχη και σοβαρούς τεχνοκράτες (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων) που να τύχαιναν καθολικής αποδοχής από το κόμμα, από τις επιχειρήσεις, και από την κοινωνία γενικότερα και δίχως να είχαν και τις κατάλληλες γνώσεις του αντικειμένου που τους ανέθετε.

Οι περισσότεροι υπουργοί δεν είχαν καμία σχέση ή εμπειρία με το υπουργείο, βασιζόνταν σε μια στρατιά συμβούλων, διαφόρων μηχανισμών, στις επιθυμίες των ισχυρότερων υπουργών, του κομματικού μηχανισμού και φυσικά του εκάστοτε πρωθυπουργού, δίχως να γνωρίζουν το τι και το πώς πρέπει να κάνουν κάποια

πράγματα , με συνέπεια να μην μπορούν να επιλύσουν τα προβλήματα και ο επόμενος υπουργός της ίδιας κυβέρνησης να αλλάξει πολιτικές και δημιουργεί ακόμη περισσότερα προβλήματα.(και επίσης να φεύγουν ταυτόχρονα όλοι και ως επιτυχημένοι !!!). Δηλαδή λειτουργούσαν όπως όλες οι κυβερνήσεις που η μία παρέδιδε στην άλλη όλο και πιο καμένη γη με συνέπεια σήμερα να ζούμε (δίχως οι περισσότεροι να φταίμε) πάνω στα αποκαΐδια και μάλιστα για πολλά ακόμη χρόνια.

Η αντίληψη των περισσότερων υπουργών κλπ παραγόντων ήταν μετά από μια υπηρεσία ενός εξαμήνου στο Υπ. Οικονομικών είχαν αποκτήσει μια τεράστια εμπειρία και παρουσιάζονταν και ως ειδικοί σύμβουλοι για μεταγενέστερες κυβερνήσεις. Αυτό βέβαια συνέβαινε γενικά στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και επομένως δεν χρειάζεται να απορούμε πως φτάσαμε σε αυτά τα χάλια.

Κάποιος υπουργός παλαιότερα είχε δηλώσει ότι όσα ξέρει ένας υπουργός δεν μπορεί να τα ξέρει ένας διευθυντής, αντί να πει ότι εγώ φροντίζω να έχω στελέχη που γνωρίζουν τα θέματα πολύ καλύτερα από μένα και τα εμπιστεύομαι να δίνουν εκείνα τις κατάλληλες λύσεις σε όλα τα θέματα. Αυτή η γενικότερη νοοτροπία που δεν συμβαίνει σε διεθνείς και σοβαρούς οργανισμούς είναι γενικευμένη ως αρρωστημένη αντίληψη στην χώρα μας.

Κατόπιν των ανωτέρω, πιστεύω ότι τα ηγετικά στυλ, η διοίκηση και η λήψη ορθολογικών αποφάσεων δεν έχουν και κάποιο ιδιαίτερο νόημα γενικότερα σε όλη τη δομή του Κράτους μας έως σήμερα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ως Κράτος αλλά και ως Υπουργείο, δεν έχουμε ιδιαίτερα καλές σχέσεις με ότι συμβαίνει διεθνώς, οι ηγεσίες (πλην εξαιρέσεων) είναι άχρωμες, άοσμες και επιεικώς ακατάλληλες τεχνοκρατικά , ενώ στις περισσότερες περιπτώσεις το στυλ της ηγεσίας δεν είναι το Δημοκρατικό αλλά ούτε το συμμετοχικό που ο ηγέτης έχει εμπιστοσύνη στους υφισταμένους του και βασίζεται σε αυτούς.

Συνήθως οι εκάστοτε ηγεσίες δεν κερδίζουν την εμπιστοσύνη και των σεβασμό των υφισταμένων τους και οι οποίοι (ηγεσίες) δεν αισθάνονται ότι είναι πρώτοι μεταξύ ίσων (επιτελικών- διευθυντικών στελεχών) , δεν αναγνωρίζουν συνήθως τις ικανότητες των συνεργατών τους και δεν ακούνε τις απόψεις των εμπείρων στελεχών του οργανισμού και πολλές φορές ακούνε και βασίζονται σε εξωθεσμικούς παράγοντες.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται κυρίως και από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου. (σελ. 56-72).

ΣΗΜ : Σε συνέχεια στο Παράρτημα (Ε ')

iii.) Συμπεράσματα :

Κεφάλαιο 8 : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.

Δεν είναι δυνατόν από ένα Κράτος που είναι όλα σχεδόν υπό διάλυση, <<λόγω πλέον και της οικονομικής κρίσης>> , όπως τα νοσοκομεία, οι υπηρεσίες, η δικαιοσύνη, ο στρατός, η αστυνομία, οι τράπεζες, κλπ. να υπάρχει κάποιος οργανισμός που να θέλουμε να λειτουργεί ικανοποιητικά, όπως για παράδειγμα το Υπουργείο Οικονομικών. Οι αδυναμίες όλων των υπουργείων ,των οργανισμών ΝΠΙΔ, κλπ είναι κοινές , οφείλονται στην χρόνια κακή οργάνωσή τους και την λανθασμένη διοίκησή τους και αν τελικά δεν γίνουν οι οφειλόμενες μεταβολές – μεταρρυθμίσεις τότε είναι αδύνατο να ορθοποδήσουμε ως Κράτος.

Όπως διαπιστώσαμε από την ανάλυση των ανωτέρω κεφαλαίων και από την έρευνα του ερωτηματολογίου, το Υπ. Οικονομικών έχει συγκεκριμένες αδυναμίες αλλά και διαχρονικά προβλήματα σε σχέση με τις κτιριακές υποδομές του, τον μηχανολογικό του εξοπλισμό σε δίκτυα Η/Υ, καταλλήλων και εύχρηστων πληροφοριών, καθώς και σε δομικά ελαττώματα λειτουργίας του.

Παράλληλα υπάρχουν πολλά προβλήματα σε σχέση με το προσωπικό που σήμερα υπηρετεί σήμερα στο Υπουργείο, όπως η υπο-στελέχωσή του σε κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό ,η εκπαίδευσή του, τα κίνητρα απόδοσης –αξιολόγησης –επιβράβευσης και τέλος ως προς την μισθοδοσία και τις γενικότερες παρεχόμενες αμοιβές του.

Ως προς την αντιμετώπιση της παραοικονομίας, φοροδιαφυγής και των ελέγχων που πραγματοποιούνται θα πρέπει να αναφέρουμε ότι τα μεγαλύτερα προβλήματα είναι οι ασαφείς κατευθύνσεις και η τεράστια γραφειοκρατία που έχει δημιουργηθεί και έχει ταυτόχρονα πολλαπλασιάσει τα προβλήματα που ήδη υπάρχουν ,να υπάρχει νομική κάλυψη των υπαλλήλων, καθώς επίσης και να υπάρχουν επιτέλους και μηχανισμοί στήριξης των ελεγκτών τουλάχιστον για τις σοβαρές δικαστικές υποθέσεις.

Οι εκάστοτε ηγεσίες δεν κρίνονται ικανοποιητικές και φυσικά δεν θα μπορούσαν να είναι διότι όταν αναλαμβάνουν βρίσκονται σε ένα χάος από εκκρεμότητες, τεράστια γραφειοκρατία και εσωτερικά προβλήματα.

Η κεντρική εξουσία κάτω από τις παρούσες συνθήκες και από την πίεση των δανειστών για την ύπαρξη δημοσίων εσόδων θα πρέπει να ασχοληθεί ιδιαίτερα για τις ανάγκες και τις προτεραιότητες του Υπ. Οικονομικών, όπως να επιλύσει χρόνια προβλήματα και όχι να δημιουργήσει άλλα επί πλέον σε αυτόν (με την δημιουργία νέας πολύπλοκης γραφειοκρατίας). Δεν θα μπορεί πλέον κανένας Υπουργός Οικονομικών να ικανοποιήσει τις λογικές ή και τις παράλογες οικονομικές απαιτήσεις άλλων υπουργών να παράγουν έργο , δίχως να έχει πολύ σοβαρή κεντρική στήριξη.

Θα πρέπει να ψηφισθούν νόμοι απλοποιημένοι, σύντομοι και σαφείς που να απαλείφουν την προηγούμενη γραφειοκρατία, να είναι κατανοητοί από όλους τους πολίτες και από όλους τους εν δυνάμει επενδυτές και να έχουν ισχύ για μια δεκαετία. Η σημερινή κατάσταση δεν πάει άλλο, συνέχεια ψηφίζονται νόμοι, εγκύκλιοι, αποφάσεις, ερμηνευτικές κ.λπ. Για να καταλάβεις ένα νόμο σε παραπέμπει σε ένα σορό άλλους να κοιτάξεις παλαιές εγκυκλίους μήπως τελικά βγάλεις κάποιο συμπέρασμα. Αυτό αποτελεί την απελπισία των εργαζομένων στον οργανισμό αλλά και των χιλιάδων επιχειρήσεων που δεν βγάζουν άκρη. (και οι οποίες επιχειρήσεις έχουν και άλλες υπηρεσίες που τις βομβαρδίζουν με εκατοντάδες έγγραφα).

Θα πρέπει επιτέλους το Υπ. Οικονομικών να είναι ανθρώπινο με τους καλούς (αδύναμους) φορολογουμένους και πολύ σκληρό έως ιδιαίτερα αυστηρό με τους κακούς φορολογουμένους οι οποίοι μονίμως φοροδιαφεύγουν, είναι κακοπληρωτές ...κλπ (όπως με κατασχέσεις κινητής και ακίνητης περιουσίας, αφαίρεση αδείας λειτουργίας, να μην τους επιτρέπεται να υπάρχουν ούτε να συμμετέχουν σε οικονομικές δραστηριότητες, έως... φυλάκιση και έξοδο από την χώρα για ειδικές περιπτώσεις μεγάλης απάτης και φοροδιαφυγής.)

Όπως προκύπτει από την έρευνα η νέα αρχή Α.Α.Δ.Ε θα έχει στην πορεία της μεγαλύτερα προβλήματα από αυτά που υπήρχαν (κυρίως νομικά), λόγω ότι ως ανεξάρτητη αρχή δεν είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη, δεν είναι κάτω από καμία ομπρέλα κάποιου υπουργείου και η ηγετική ομάδα είναι σχετικά ολιγομελής.

Όλα τα πολιτικά κόμματα πριν αναλάβουν την κυβέρνηση υπόσχονται να πατάξουν την γραφειοκρατία, στην πορεία όμως αυτή αντί να μειώνεται πολλαπλασιάζεται και αυτό εκθέτει συνεχώς την πολιτική και τα πολιτικά κόμματα.

Η αξιοκρατία πλέον πρέπει να είναι ένα δεδομένο για την στήριξη και συνέχιση της ύπαρξης αυτού του οργανισμού, χωρίς εκπτώσεις.

Επιτέλους θα πρέπει να δούμε τι συμβαίνει στα υπουργεία άλλων χωρών όπως (Η.Π.Α., Γαλλία, Γερμανία, κλπ) και να προσαρμόσουμε τα υπάρχοντα δεδομένα τους εκεί που μπορούν να εφαρμοσθούν και σε μας.

Τέλος πρέπει να επισημάνουμε ότι η διατριβή που παρουσιάζετε, είναι μόνο μερικά από τα προβλήματα του συνολικού μέρους που υπάρχουν για τον συγκεκριμένο οργανισμό και θα πρέπει να τύχει περισσότερης έρευνας και μελέτης για την ύπαρξη, παρουσίαση αλλά και τις προτάσεις λύσεων των περισσότερων προβλημάτων που σήμερα υπάρχουν.

Σημ.: μεταφορά μέρους του κεφ. 8 στο παράρτημα (Ι') της διατριβής όπου παρουσιάζονται συμπεράσματα – περιλήψεις – προτάσεις - απόψεις και εκτιμήσεις, για θέματα που αφορούν την Ελληνική οικονομία και το Υπ. Οικονομικών.

ΜΕΡΟΣ Β΄ : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.

ΕΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ. (σελ. 56-72)

Πρωτογενής έρευνα : Συντάχθηκε Ερωτηματολόγιο με (δείκτες : καθόλου-μέτρια-αρκετά, ικανοποιημένοι).

Από την πρωτογενή ποσοτική έρευνα ανοικτού τύπου , μέσω δομημένου ερωτηματολογίου και προσωπικών συνεντεύξεων, που συντάχθηκε για τους σκοπούς της παρούσης διατριβής από τον ερευνητή και που διενεργήθηκε σε 74 περιπτώσεις μεταξύ των υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών όλων των βαθμίδων (διευθυντές, προϊστάμενοι ,υπάλληλοι), αλλά και μεταξύ οικονομολόγων- λογιστών, εκ των οποίων (από το σύνολο) 29 άτομα ήταν μέσης εκπαίδευσης, 40 άτομα με Ανώτερη- Ανώτατη εκπαίδευση και 5 σε επίπεδο masters, απάντησαν στα κάτωθι ερωτήματα ως εξής :

Παράλληλα ερωτήθηκαν και 25 επισκέπτες- φορολογούμενοι σε μία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), για ποια άποψη έχουν για ορισμένες παρασχεθείσες υπηρεσίες από το Υπουργείο Οικονομικών :

α/α	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	ΚΑΘΟΛΟΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗ- ΜΕΝΟΙ	ΜΕΤΡΙΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗ- ΜΕΝΟΙ	ΑΡΚΕΤΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗ- ΜΕΝΟΙ
1.	Είναι ικανοποιητικό το περιβάλλον εργασίας σας ; (από την άποψη των κτιριακών εγκαταστάσεων)	57 (77%)	15 (20%)	02 (3%)
2.	Είστε ικανοποιημένοι από τον μηχανολογικό γενικά εξοπλισμό που έχετε στην υπηρεσία σας ; είναι δηλ. επαρκής για την καλή λειτουργία του Οργανισμού σας ; (σε Η/Υ, FAX, Εκτυπωτές κλπ.)	35 (47%)	30 (41%)	09 (12%)
3.	Είστε ικανοποιημένοι από την εργασία σας στο Υπ. Οικ/μικών ;	52 (70%)	20 (27%)	02 (3%)
4.	Είναι ικανοποιητικό το επίπεδο εκπαίδευσής σας για την θέση εργασίας σας ;	25 (34%)	40 (54%)	09 (12%)

5.	Είστε ικανοποιημένοι από τις επιβραβεύσεις- βραβεία από την υπηρεσία σας;	68 (92%)	06 (8%)	00 (0%)
6.	Είστε ικανοποιημένοι από την αξιολόγησή σας στην υπηρεσία ; Γίνεται δηλ. σωστά και δίκαια;	60 (81%)	12 (16%)	02 (3%)
7.	Είστε ικανοποιημένοι από την εσωτερική επικοινωνία μεταξύ σας ;	40 (54%)	30 (40%)	04 (6%)
8.	Ποιο είναι το επίπεδο παρακίνησης από την υπηρεσία σας ; είσθε ικανοποιημένοι ;	55 (74%)	17 (23%)	02 (3%)
9.	Είναι το επίπεδο των γνώσεών σας αλλά και των προϊσταμένων σας ικανοποιητικό ;	40 (54%)	30 (40%)	04 (6%%)
10.	Ποιά είναι η άποψή σας για τις γραφειοκρατικές δομές του Υπουργείου ; Είναι ικανοποιητικές ;	62 (84%)	09 (12%)	03 (4%)
11.	Πώς βλέπετε το μέλλον σας σε σχέση με την εργασία σας στο Υπ. Οικονομικών;	43 (58%)	19 (26%)	12 (16%)
12.	Είσθε ικανοποιημένοι από την συνεργασία σας με τις άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών ;	12 (16%)	47 (64%)	15 (20%)
13.	Είσθε ικανοποιημένοι από την συνεργασία σας με τα άλλα υπουργεία και τις υπηρεσίες τους ;	09 (12%)	52 (70%)	13 (18%)
14.	Είσθε ικανοποιημένοι από την διοίκηση της υπηρεσιακής ηγεσία σας ;	27 (36%)	39 (53%)	08 (11%)
15.	Είσθε ικανοποιημένοι από την διοίκηση - Στυλ της πολιτικής ηγεσία σας;	42 (57%)	24 (32%)	08 (11%)
	Είσθε ικανοποιημένοι από την			

16.	μισθοδοσία σας ;	65 (88%)	09 (12%)	00 (0%)
17.	Είστε ικανοποιημένοι από την εξέλιξη του Δημοσίου χρέους της χώρας ; (είναι βιώσιμο) ;	59 (80%)	14 (19%)	01 (1%)
18.	Είστε ικανοποιημένοι από την εξέλιξη του χρέους των πολιτών και των επιχειρήσεων στο Κράτος ; (είναι βιώσιμο) ;	63 (85%)	11 (15%)	00 (0%)
19	Είστε ικανοποιημένοι από το πολιτικό μας σύστημα. Είναι αυτό επαρκές για να λύσει τα σημερινά μας οικονομικά προβλήματα ;	52 (70%)	19 (26%)	03 (4%)
20.	Ακολουθεί το Υπ. Οικ/κών τους διεθνείς οργανισμούς σε σχέση με την οργάνωση, την διοίκηση, τις δομές, την λειτουργία, τους φορολογικούς ελέγχους κλπ ; είστε ικανοποιημένοι ;	46 (62%)	14 (32%)	04 (6%)
21.	Πώς βλέπετε τα οικονομικά μεγέθη, είναι η Κυβέρνηση σε σωστό δρόμο ;θα αντιμετωπισθεί η φοροδιαφυγή ; Θα υπάρξει γρήγορα ανάπτυξη ;	53 (72%)	16 (22%)	05 (6%)
(ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ 25 ΠΟΛΙΤΩΝ):				
22.	Είστε ικανοποιημένοι από το σημερινό επίπεδο φόρων ;	22 (88%)	02 (8%)	01 (4%)
23.	Είστε ικανοποιημένοι από τις παρεχόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Υπ. Οικονομικών ;	15 (60%)	09 (36%)	01 (4%)
24.	Το επίπεδο της εξυπηρέτησης από το Υπ. Οικονομικών είναι ικανοποιητικό ;	15 (60%)	6 (24%)	04 (16%)

(ΣΗΜ. : Τα ποσοστά επί τοις εκατό (%) είναι στρογγυλοποιημένα.)

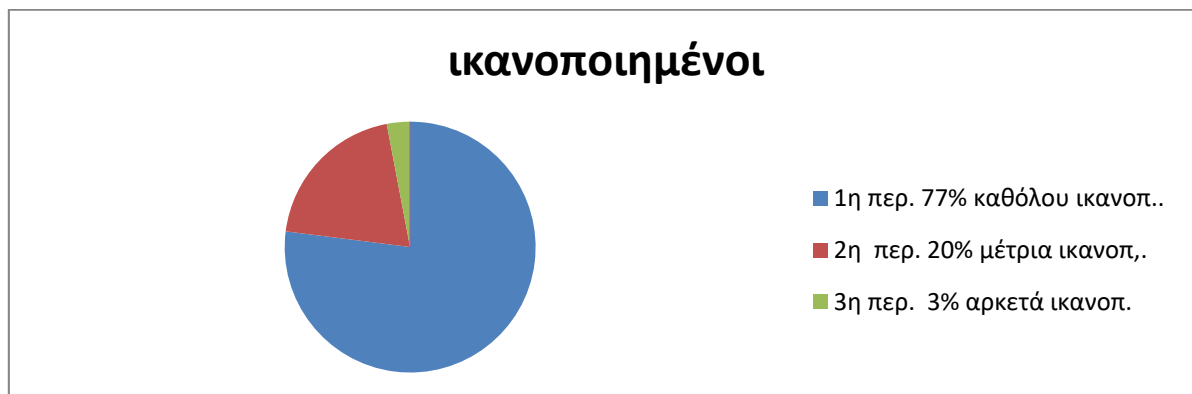
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ/ΕΥΡΗΜΑΤΑ-ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.

1. **1η περίπτωση : ΚΑΘΟΛΟΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ** - (μπλέ)
2. **2η περίπτωση : ΜΕΤΡΙΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ** - (Κόκκινο)
3. **3η περίπτωση : ΑΡΚΕΤΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ** - (πράσινο).

Ερώτημα 1. Είναι ικανοποιητικό το περιβάλλον εργασίας σας ; (από την άποψη των κτιριακών εγκαταστάσεων).

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 57 άτομα και σε ποσοστό το 77%, μέτρια ικανοποιημένοι 15 άτομα και σε ποσοστό 20 % και αρκετά ικανοποιημένοι 02 άτομα και σε ποσοστό 3%. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (77 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> από τις κτιριακές εγκαταστάσεις που υπάρχουν στο Υπ. Οικονομικών, όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (4) , στο παράρτημα (B') της διατριβής και όπως απεικονίζονται διαγραμματικά παρακάτω.

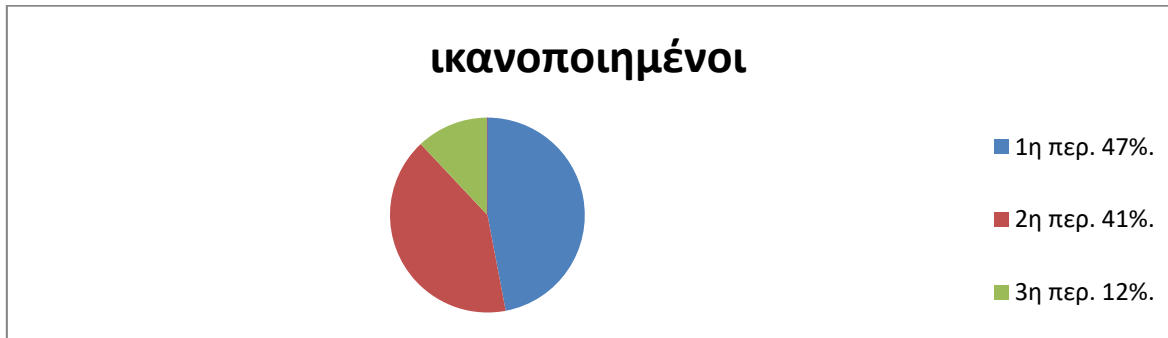
Διάγραμμα :1. Ικανοποίηση από το περιβάλλον εργασίας.

Ερώτημα 2 . Είστε ικανοποιημένοι από τον μηχανολογικό γενικά εξοπλισμό που έχετε στην υπηρεσία σας ; είναι δηλ. επαρκής για την καλή λειτουργία του Οργανισμού σας ; (σε Η/Υ, FAX, Εκτυπωτές κλπ.)

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 35 άτομα και σε ποσοστό το 47%, μέτρια ικανοποιημένοι 30 άτομα και σε ποσοστό 41 % και αρκετά ικανοποιημένοι 09 άτομα και σε ποσοστό 12%. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (77 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> από τον μηχανολογικό εξοπλισμό που υπάρχει στο Υπ. Οικονομικών, όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (4) ,στο παράρτημα (B') της διατριβής και όπως απεικονίζονται διαγραμματικά παρακάτω.

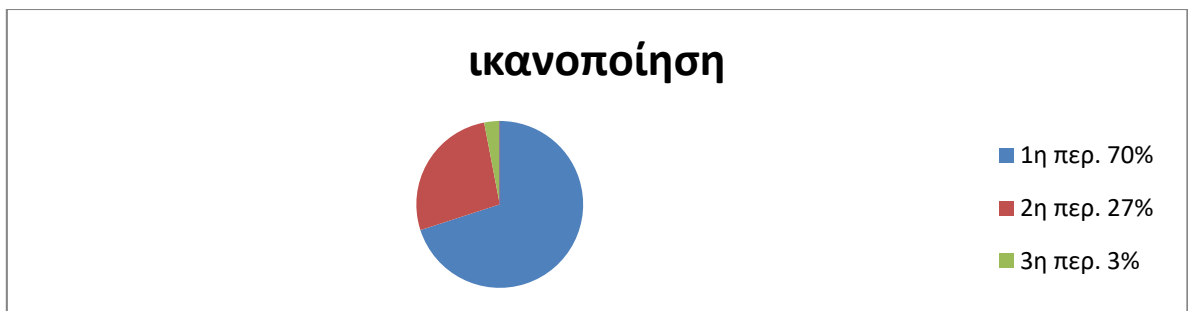
Διάγραμμα : 2. Ικανοποίηση από τον μηχανολογικό εξοπλισμό.

Ερώτημα 3. Είστε ικανοποιημένοι από την εργασία σας στο Υπ. Οικ/μικών ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 52 άτομα και σε ποσοστό το 70 % , μέτρια ικανοποιημένοι 20 άτομα και σε ποσοστό 27 % και αρκετά ικανοποιημένοι 02 άτομα και σε ποσοστό 3 % . Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (70 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> από την εργασία τους που υπάρχει στο Υπ. Οικονομικών, όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα κεφάλαια (2 & 3) , στο παράρτημα (B) της διατριβής και όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα : 3. Ικανοποίηση από την εργασία στο Υπ. Οικ/κών.

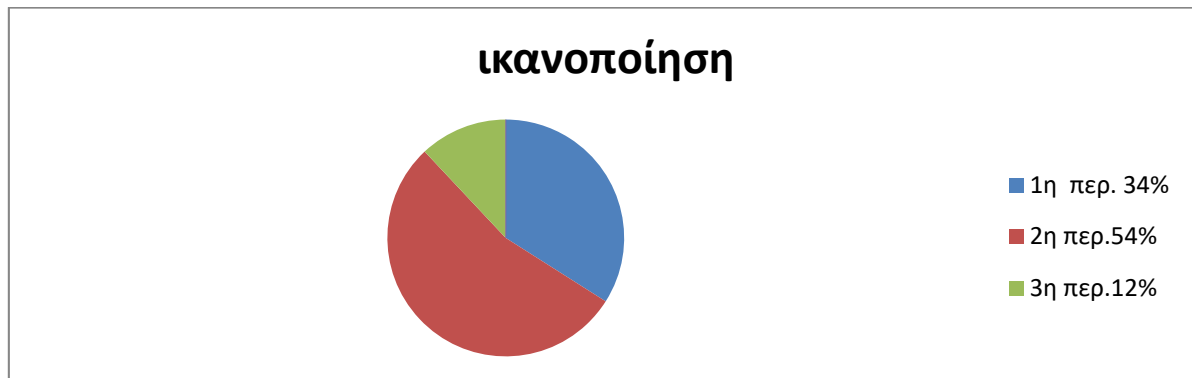

Ερώτημα 4. Είναι ικανοποιητικό το επίπεδο εκπαίδευσής σας για την θέση εργασίας σας;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 25 άτομα και σε ποσοστό το 34 % , μέτρια ικανοποιημένοι 40 άτομα και σε ποσοστό 54 % και αρκετά ικανοποιημένοι 09 άτομα και σε ποσοστό 12 % . Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (54 %) είναι: <<μέτρια ικανοποιημένοι>> από το επίπεδο της εκπαίδευσής τους για την θέση εργασίας τους που υπάρχει στο Υπ.

Οικονομικών, όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (3) , στο παράρτημα (B) της διατριβής και όπως προκύπτει διαγραμματικά παρακάτω.

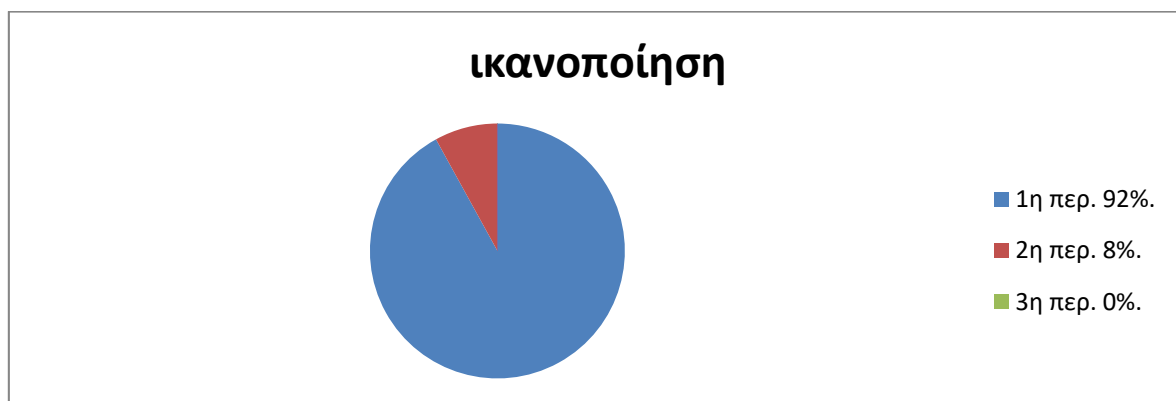
Διάγραμμα : 4. Ικανοποίηση από την εκπαίδευση .

Ερώτημα 5 . Είστε ικανοποιημένοι από τις επιβραβεύσεις- βραβεία από την υπηρεσία σας ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 68 άτομα και σε ποσοστό το 92 % , 6 άτομα και σε ποσοστό 8 % μέτρια ικανοποιημένοι και αρκετά ικανοποιημένοι 0 άτομα και σε ποσοστό 0 % . Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (92 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> και μάλιστα σε ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό από τις επιβραβεύσεις και τα βραβεία τους που υπάρχουν στο Υπ. Οικονομικών, όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (3) , στο παράρτημα (B) της διατριβής και όπως απεικονίζεται διαγραμματικά παρακάτω.

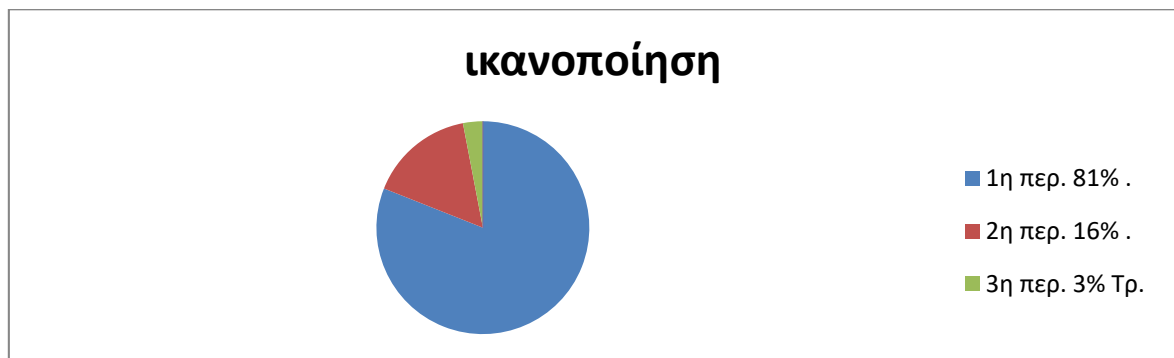
Διάγραμμα : 5. Ικανοποίηση από τις επιβραβεύσεις- βραβεία.

**Ερώτημα 6. Είστε ικανοποιημένοι από την αξιολόγησή σας στην υπηρεσία ;
Γίνεται δηλ. σωστά και δίκαια;**

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 60 άτομα και σε ποσοστό το 81%, 12 άτομα και σε ποσοστό 16 % μέτρια ικανοποιημένοι και 02 άτομα και σε ποσοστό 3 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (81 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> και μάλιστα σε ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό από την αξιολόγησή τους (αν γίνεται σωστά και δίκαια) που υπάρχει στο Υπ. Οικονομικών, όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (3), στο παράρτημα (B) της διατριβής και όπως απεικονίζεται διαγραμματικά παρακάτω.

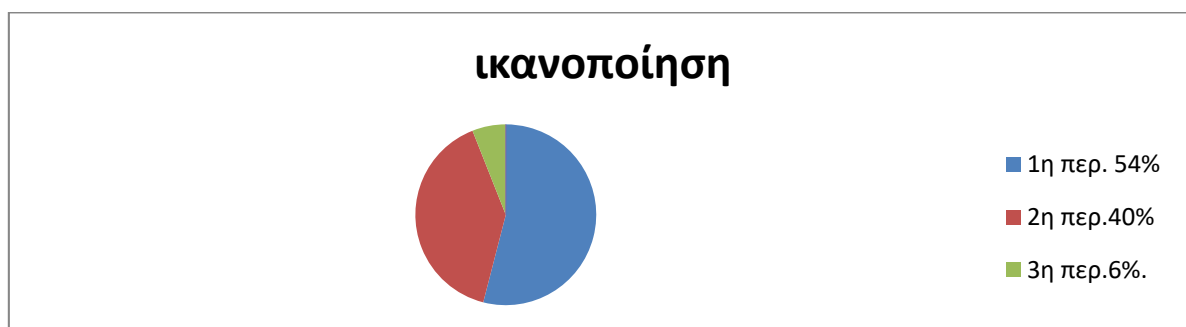
Διάγραμμα 6 : Ικανοποίηση από την δίκαιη αξιολόγηση.

Ερώτημα 7. Είστε ικανοποιημένοι από την εσωτερική επικοινωνία μεταξύ σας ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 40 άτομα και σε ποσοστό το 54%, 30 άτομα μέτρια ικανοποιημένοι και σε ποσοστό 40 % και 04 άτομα και σε ποσοστό 6 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (54 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> αλλά και σε ένα επίσης μεγάλο ποσοστό 40% είναι ακόμα μέτρια ικανοποιημένοι από την εσωτερική επικοινωνία που υπάρχει σήμερα στο Υπ. Οικονομικών, όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα κεφάλαια (2 & 3) , στο παράρτημα (B) της διατριβής και όπως απεικονίζονται διαγραμματικά κατωτέρω .

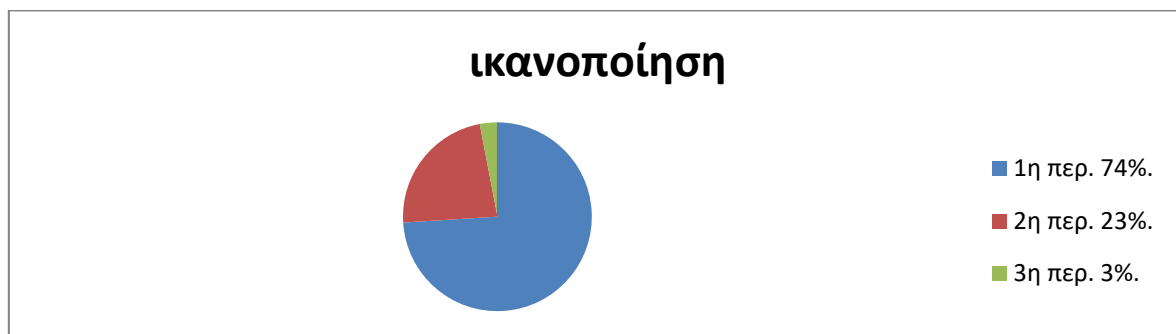
Διάγραμμα 7 : Ικανοποίηση από την εσωτερική επικοινωνία.

Ερώτημα 8. Ποιο είναι το επίπεδο παρακίνησης από την υπηρεσία σας ; είσθε ικανοποιημένοι ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 55 άτομα και σε ποσοστό το 74%, μέτρια ικανοποιημένοι 17 άτομα και σε ποσοστό 23 % και αρκετά ικανοποιημένοι 02 άτομα και σε ποσοστό 3%. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (74 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> από τα επίπεδα παρακίνησης που υπάρχουν στο Υπ. Οικονομικών, όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (3) , στο παράρτημα (B´) της διατριβής και όπως προκύπτει από το παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 8 : Ικανοποίηση από το επίπεδο παρακίνησης.

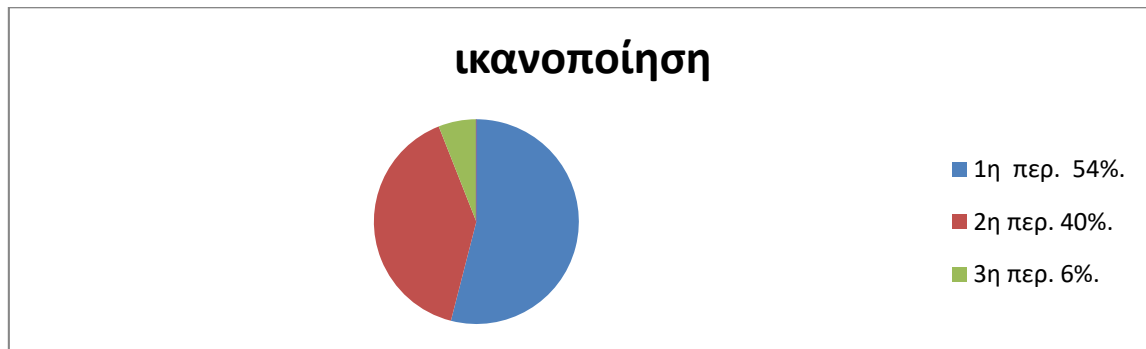

Ερώτημα 9. Είναι το επίπεδο των γνώσεών σας αλλά και των προϊσταμένων σας ικανοποιητικό ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 40 άτομα και σε ποσοστό το 54%, μέτρια ικανοποιημένοι 30 άτομα και σε ποσοστό 40 % και αρκετά ικανοποιημένοι 04 άτομα και σε ποσοστό 6%. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (54 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> από τα επίπεδα των γνώσεων των ιδίων αλλά και των προϊσταμένων παρακίνησης που υπάρχουν στο Υπ. Οικονομικών ,κυρίως λόγω της τεράστιας γραφειοκρατίας ,

όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα κεφάλαια (2 & 3) , στο παράρτημα (B´) της διατριβής και όπως απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

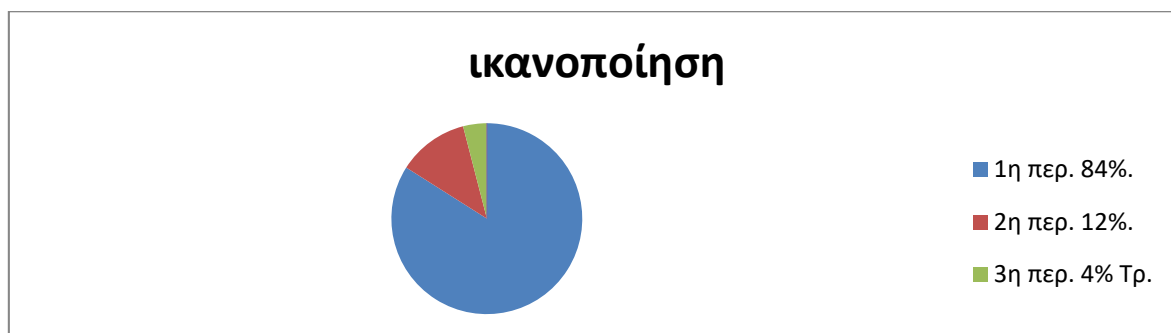
Διάγραμμα 9 : Ικανοποίηση από το επίπεδο γνώσεων.

Ερώτημα 10. Ποιά είναι η άποψή σας για τις γραφειοκρατικές δομές του Υπουργείου ; Είναι ικανοποιητικές ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 62 άτομα και σε ποσοστό (84%) ,09 άτομα και σε ποσοστό το 12% μέτρια ικανοποιημένοι 03 άτομα και σε ποσοστό 4 % και αρκετά ικανοποιημένοι 04 . Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (84 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> από τα επίπεδα της σύνθετης και συνεχόμενης παραγωγής της γραφειοκρατίας που υπάρχει στο Υπ. Οικονομικών , όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα κεφάλαια (2, 8) , στα παράρτημα (Δ´ & Θ´) της διατριβής και όπως απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 10 : Ικανοποίηση από τις γραφειοκρατικές δομές του Υπουργείου.

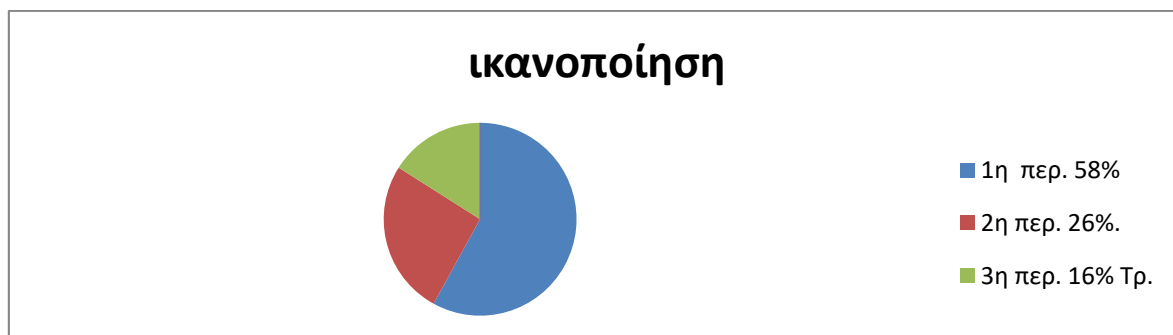
Ερώτημα 11. Πώς βλέπετε το μέλλον σας σε σχέση με την εργασία σας στο Υπ. Οικονομικών;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 43 άτομα και σε ποσοστό (58%) ,19 άτομα και σε ποσοστό το (26%) μέτρια ικανοποιημένοι και 12 άτομα και σε ποσοστό (16%) είναι αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (58 %) δεν είναι: <<καθόλου

ικανοποιημένοι>> από την εργασία τους στο Υπ. Οικονομικών (κυρίως οι παλαιότεροι), όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (2) , στα παράρτημα (Β' & Γ') της διατριβής και όπως απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

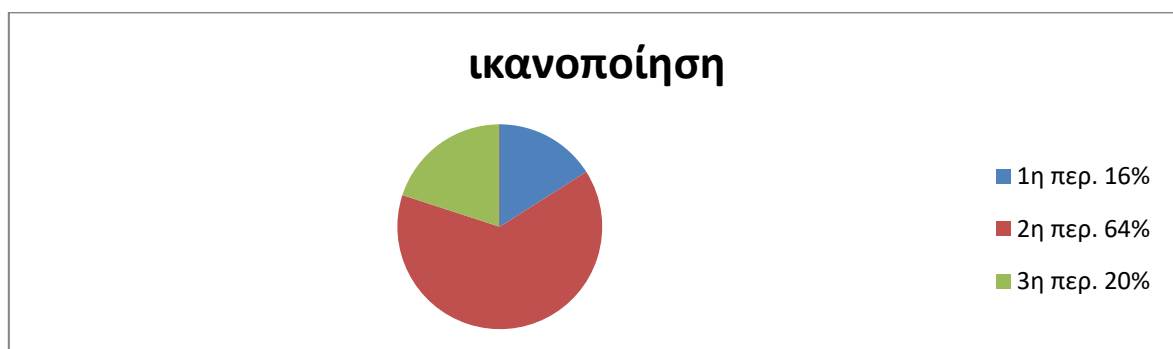
Διάγραμμα 11 : Ικανοποίηση από τις μελλοντικές σχέσεις εργασίας

Ερώτημα 12. Είστε ικανοποιημένοι από την συνεργασία σας με τις άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 12 άτομα και σε ποσοστό (16%) , 47 άτομα και σε ποσοστό το (64%) μέτρια ικανοποιημένοι και 15 άτομα και σε ποσοστό (20%) είναι αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (64 %) είναι: <<μέτρια ικανοποιημένοι>> από την συνεργασία των υπαλλήλων με τις άλλες υπηρεσίες του Υπ. Οικονομικών, όπως απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 12 : Ικανοποίηση από την συνεργασία με άλλες εσωτερικές υπηρεσίες .

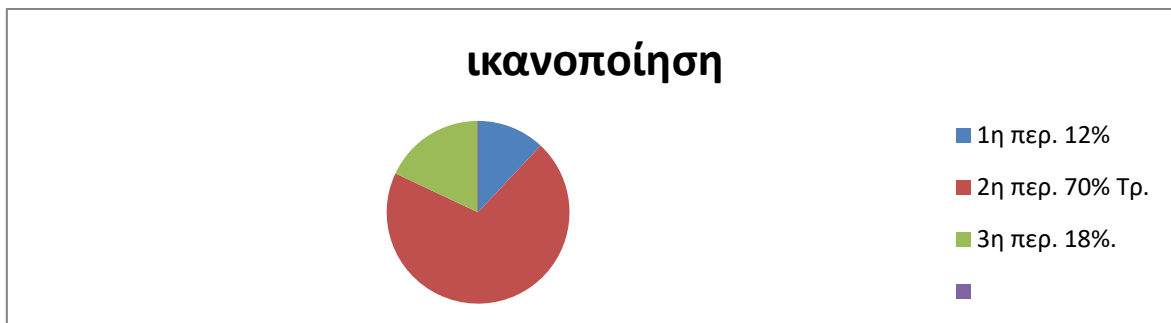

Ερώτημα 13. Είστε ικανοποιημένοι από την συνεργασία σας με τα άλλα υπουργεία και τις υπηρεσίες τους ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 09 άτομα και σε ποσοστό (12 %) , 52 άτομα και σε ποσοστό το (70 %) μέτρια ικανοποιημένοι και 13 άτομα και σε ποσοστό (18%) είναι αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (70 %) είναι: <<μέτρια

ικανοποιημένοι>> από την συνεργασία με τα άλλα Υπουργεία (π.χ Δικαιοσύνης.), που δείχνει ότι υπάρχει μια συνεργασία σχετικά ικανοποιητική, όπως προκύπτει και από το παρακάτω διάγραμμα.

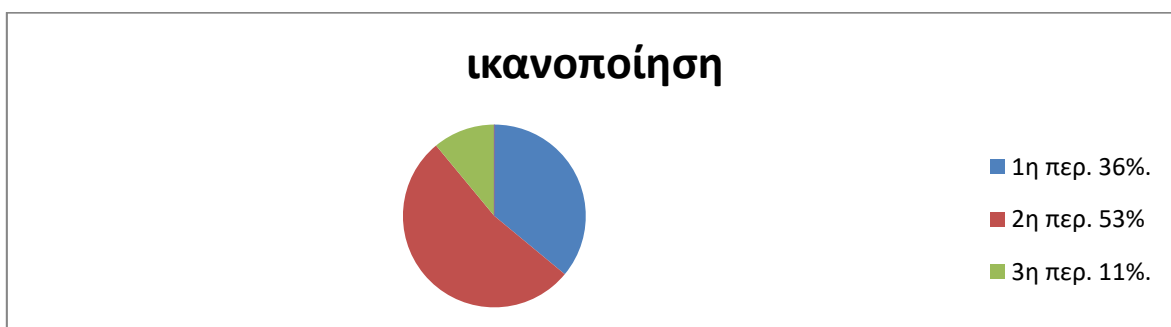
Διάγραμμα 13 : Ικανοποίηση από την συνεργασία με άλλα υπουργεία..

Ερώτημα 14. Είστε ικανοποιημένοι από την διοίκηση της υπηρεσιακής ηγεσίας σας ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 27 άτομα και σε ποσοστό (36%) ,39 άτομα και σε ποσοστό το (53%) μέτρια ικανοποιημένοι και 08 άτομα και σε ποσοστό (11%) είναι αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (53 %) είναι: << μέτρια ικανοποιημένοι>> από την διοίκηση της υπηρεσιακής ηγεσίας τους στο Υπ. Οικονομικών , όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (7) , στο παράρτημα (Ε') της διατριβής και όπως προκύπτει και από το παρακάτω διάγραμμα.

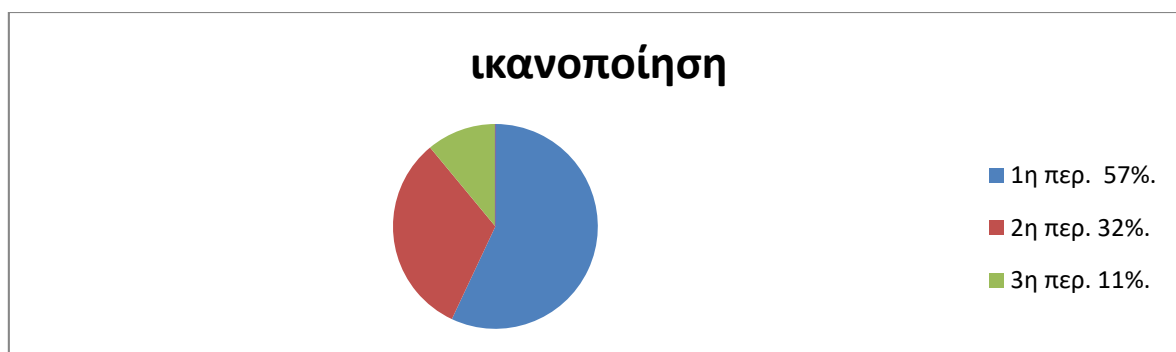
Διάγραμμα 14 : Ικανοποίηση από την διοίκηση της υπηρεσιακής ηγεσίας.

Ερώτημα 15. Είστε ικανοποιημένοι από την διοίκηση - Στυλ της πολιτικής ηγεσίας σας;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 42 άτομα και σε ποσοστό (57%) , 24 άτομα και σε ποσοστό το (32%) μέτρια ικανοποιημένοι και 08 άτομα και σε ποσοστό (11%) είναι αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (57 %) δεν είναι: << καθόλου ικανοποιημένοι>> από την διοίκηση και το στυλ της πολιτικής ηγεσίας τους στο Υπ. Οικονομικών , όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (7) , στα παραρτήματα (Ε΄) της διατριβής και στο παρακάτω διάγραμμα.

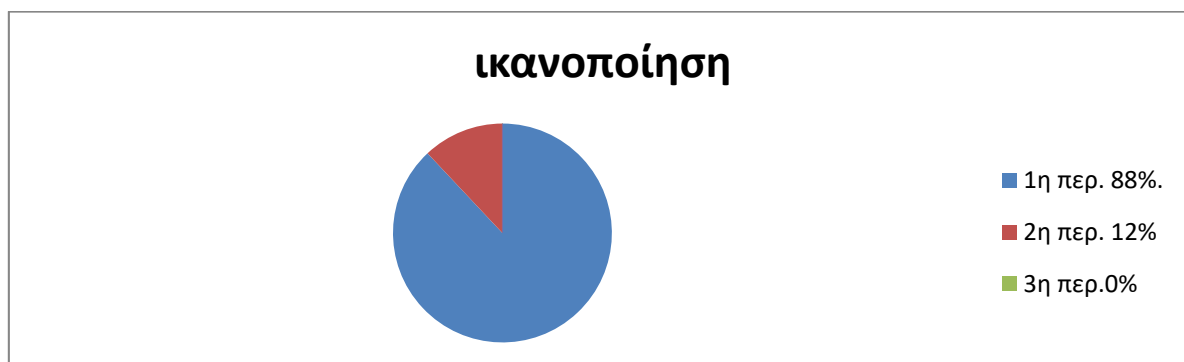
Διάγραμμα 15 : Ικανοποίηση από την διοίκηση- στυλ της πολιτικής ηγεσίας.

Ερώτημα 16. Είστε ικανοποιημένοι από την μισθοδοσία σας ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι : καθόλου ικανοποιημένοι 65 άτομα και σε ποσοστό (88 %) , 09 άτομα και σε ποσοστό το (12%) μέτρια ικανοποιημένοι και 00 άτομα και σε ποσοστό (0 %) είναι αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (88 %) δεν είναι: << καθόλου ικανοποιημένοι>> από την υπάρχουσα μισθοδοσία η οποία είναι πολύ χαμηλή και συνεχώς μειούμενη , όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στο κεφάλαιο (3) , στα παραρτήματα (Β΄ & Γ΄) της διατριβής και όπως προκύπτει στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 16 : Ικανοποίηση από την μισθοδοσία.

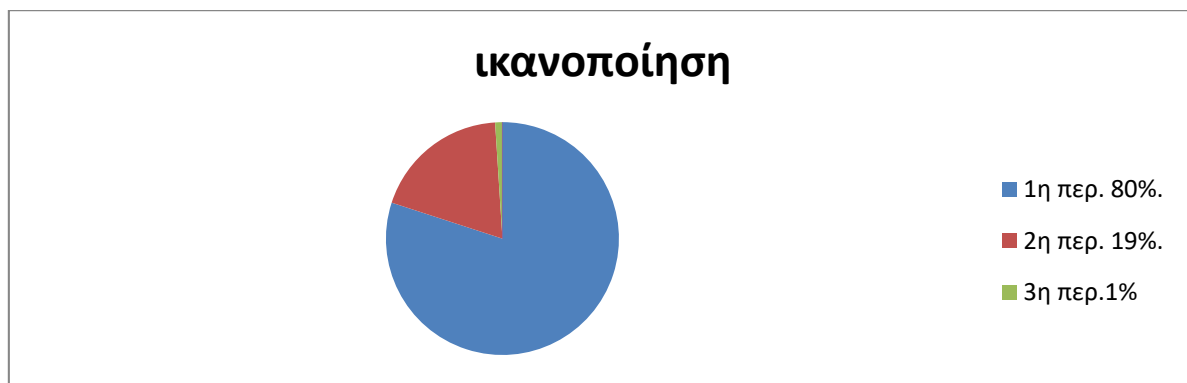

Ερώτημα 17. Είστε ικανοποιημένοι από την εξέλιξη του Δημοσίου χρέους της χώρας ; (είναι βιώσιμο) ;

Όπως προκύπτει στο κεφ. (1) στον πίνακα με τα οικονομικά στοιχεία , το ονομαστικό Α.Ε.Π. είναι κατ' έτος μειούμενο, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης (% του Α.Ε.Π.) είναι αυξανόμενο... και τέλος τα ποσοστά της ανεργίας είναι συνεχώς αυξανόμενα και σε πολύ υψηλά επίπεδα (έως 27,5 %). Επίσης η εξέλιξη του Δημοσίου χρέους είναι στα όρια της απελπισίας και άρα και μη βιώσιμο. (πρέπει οπωσδήποτε να γίνει ουσιαστική μείωση του χρέους).

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 59 άτομα και σε ποσοστό το 80 %, 14 άτομα και σε ποσοστό 19 % μέτρια ικανοποιημένοι και 01 άτομα και σε ποσοστό 1 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (80 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> , όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα κεφάλαια (1), καθώς και στα παραρτήματα (Γ ,Δ´, Ζ´ Θ´) της διατριβής όπου παρουσιάζεται η εξέλιξη των δανειακών συμβάσεων και όπως προκύπτει στο κατωτέρω διάγραμμα.

Διάγραμμα 17 : Ικανοποίηση από την εξέλιξη του Δημοσίου χρέους.

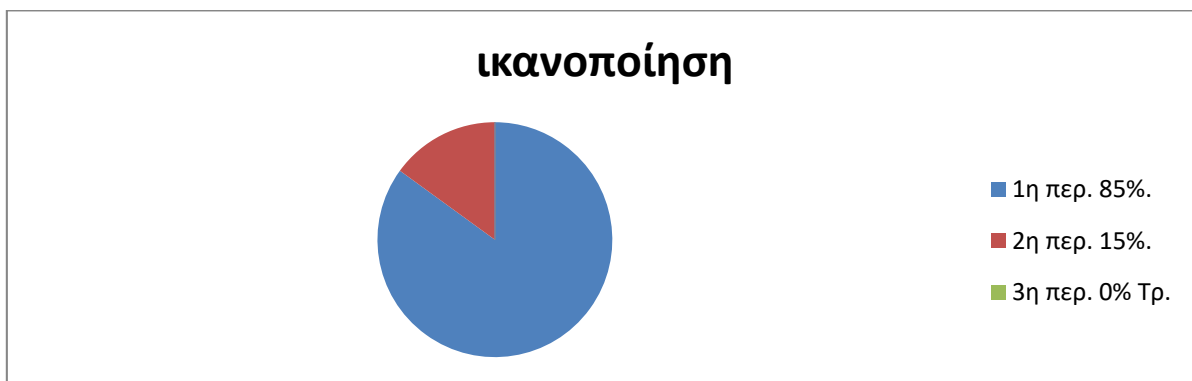

Ερώτημα 18. Είστε ικανοποιημένοι από την εξέλιξη του χρέους των πολιτών και των επιχειρήσεων στο Κράτος ; (είναι βιώσιμο) ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 63 άτομα και σε ποσοστό το 85 %, 11 άτομα και σε ποσοστό 15 % μέτρια ικανοποιημένοι και 00 άτομα και σε ποσοστό 0 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (85 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> , όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα κεφάλαια (1), στα παραρτήματα (Α´,Γ´,Δ´ & Θ) της διατριβής και στο κατωτέρω διάγραμμα.

Επίσης η εξέλιξη και του Ιδιωτικού χρέους είναι στα όρια της απελπισίας, περίπου στα 250 δις, άρα και μη βιώσιμο για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα.

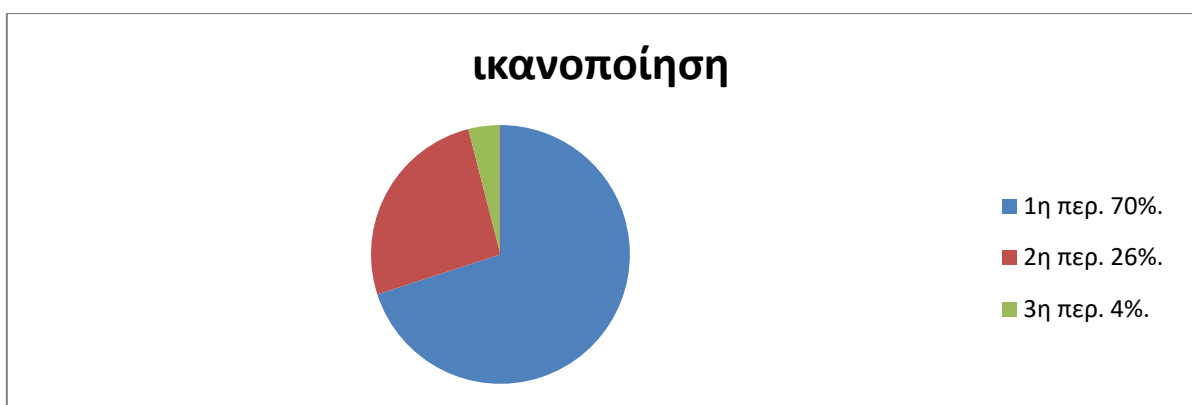
Διάγραμμα 18 : Ικανοποίηση από την εξέλιξη του Ιδιωτικού χρέους.

Ερώτημα 19. Είστε ικανοποιημένοι από το πολιτικό μας σύστημα. Είναι αυτό επαρκές για να λύσει τα σημερινά μας οικονομικά προβλήματα ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 52 άτομα και σε ποσοστό το 70 % , 19 άτομα και σε ποσοστό 26 % μέτρια ικανοποιημένοι και 03 άτομα και σε ποσοστό 4 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (70 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> , δηλ. ο κύριος όγκος των υπαλλήλων δεν πιστεύουν στο πολιτικό μας σύστημα και θεωρούν ότι δεν μπορεί να λύσει τα οικονομικά μας προβλήματα , όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα κεφάλαια (3, 6, & 7) , στα παραρτήματα (Β', Δ' & Θ) της διατριβής και όπως απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 19: Ικανοποίηση από το πολιτικό σύστημα, θα λύσει τα οικονομικά προβλήματα;

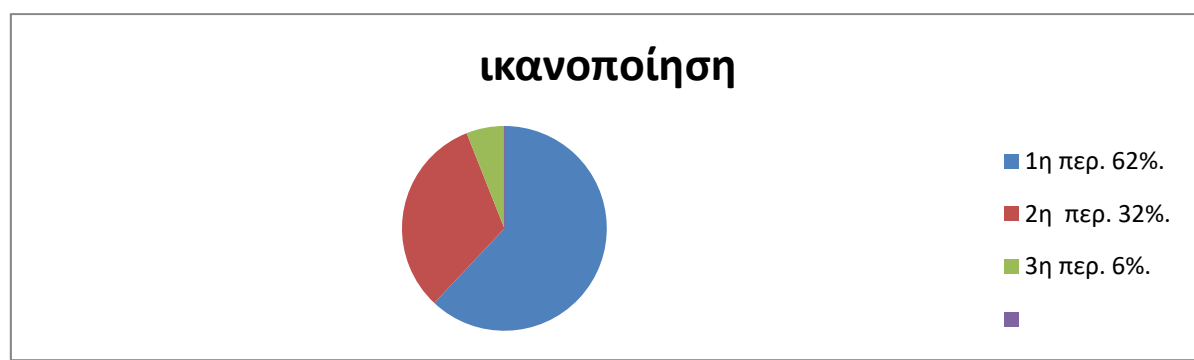

Ερώτημα 20. Ακολουθεί το Υπ. Οικ/κών τους διεθνείς οργανισμούς σε σχέση με την οργάνωση, την διοίκηση, τις δομές, την λειτουργία, τους φορολογικούς ελέγχους, κλπ ; είστε ικανοποιημένοι ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 46 άτομα και σε ποσοστό το (62%), 14 άτομα και σε ποσοστό 32 % μέτρια ικανοποιημένοι και 04 άτομα και σε ποσοστό 6 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα

ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (62 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>>, δηλ. ο κύριος όγκος των υπαλλήλων δεν πιστεύουν ότι το Υπ. Οικονομικών ακολουθεί επάξια τους άλλους οργανισμούς σε σχέση με την οργάνωση, διοίκηση, τις δομές, τους ελέγχους κλπ. παρόλο που τελευταία γίνονται αρκετές προσπάθειες για την καλύτερη λειτουργία του , όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα κεφάλαια (2, 4 & 6), στα παραρτήματα (Δ' & Θ') της διατριβής και όπως προκύπτει και στο κατωτέρω διάγραμμα.

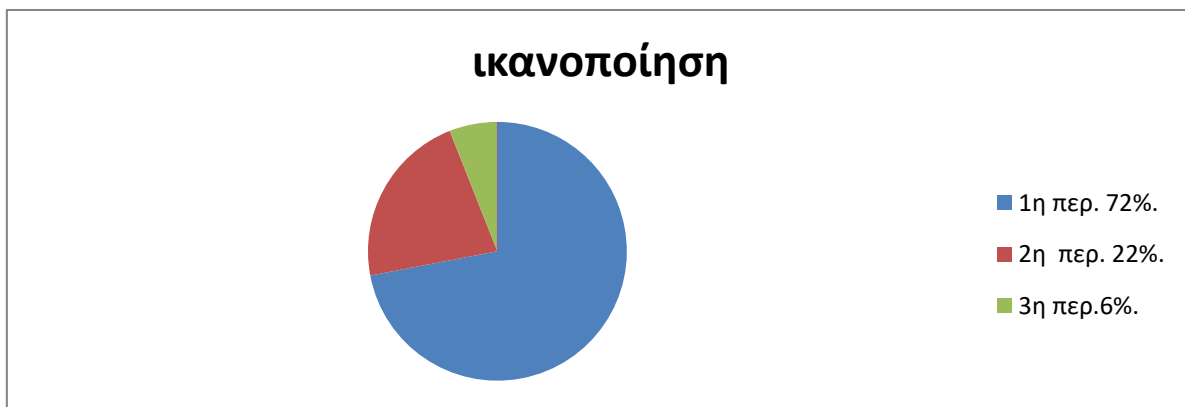
Διάγραμμα 20: Ικανοποίηση ότι το Υπ. Οικ/κών ακολουθεί τους διεθνής οργανισμούς.

Ερώτημα 21. Πώς βλέπετε τα οικονομικά μεγέθη , είναι η Κυβέρνηση σε σωστό δρόμο ; θα αντιμετωπισθεί η φοροδιαφυγή; θα υπάρξει γρήγορα ανάπτυξη ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 74 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 53 άτομα και σε ποσοστό το 72 %, 16 άτομα και σε ποσοστό 22 % μέτρια ικανοποιημένοι και 05 άτομα και σε ποσοστό 6 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (72 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> δηλ. ο κύριος όγκος των υπαλλήλων πιστεύουν ότι τα οικονομικά μεγέθη είναι σε πολύ κακή κατάσταση , η κυβέρνηση έως σήμερα δεν είναι σε σωστό δρόμο και δεν υπάρχει περίπτωση βραχυπρόθεσμα να υπάρξει ανάπτυξη με τις παρούσες συνθήκες και ούτε θα αντιμετωπισθεί η φοροδιαφυγή, όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα κεφάλαια (1, 5 & 7), στα παραρτήματα (Γ', Δ' & Ζ') της διατριβής και στην απεικόνιση του κατωτέρω διαγράμματος.

Διάγραμμα 21: Ικανοποίηση από τα οικονομικά μεγέθη , θα υπάρξει ανάπτυξη ;

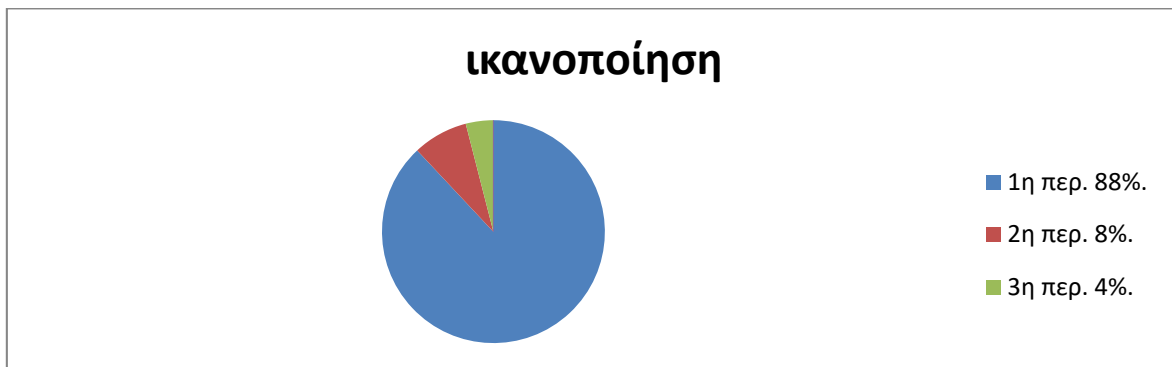

(ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ 25 ΠΟΛΙΤΩΝ):

Ερώτημα 22. Είστε ικανοποιημένοι από το σημερινό επίπεδο φόρων ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 25 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 22 άτομα και σε ποσοστό το 88 % , 02 άτομα και σε ποσοστό 8 % μέτρια ικανοποιημένοι και 01 άτομα και σε ποσοστό 4 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (88 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> δηλ. ο κύριος όγκος των πολιτών πιστεύουν ότι οι φόροι σήμερα είναι υπερβολικοί και είναι σε αδυναμία καταβολής των., όπως αναλυτικά αναφέρεται το θέμα, στα παραρτήματα (Γ´,Δ´ & Ζ) της διατριβής και στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 22: Ικανοποίηση από τους σημερινούς φόρους.

Ερώτημα 23. Είστε ικανοποιημένοι από τις παρεχόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Υπ. Οικονομικών ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 25 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 15 άτομα και σε ποσοστό το 60 % , 09 άτομα και σε ποσοστό 36 % μέτρια ικανοποιημένοι και 01 άτομα και σε ποσοστό 4 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (60 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> , δηλ. ο κύριος όγκος των πολιτών πιστεύουν ότι οι παρεχόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες είναι πολύπλοκες και αναγκάζονται να προσφεύγουν στην εξωτερική βοήθεια των λογιστών.

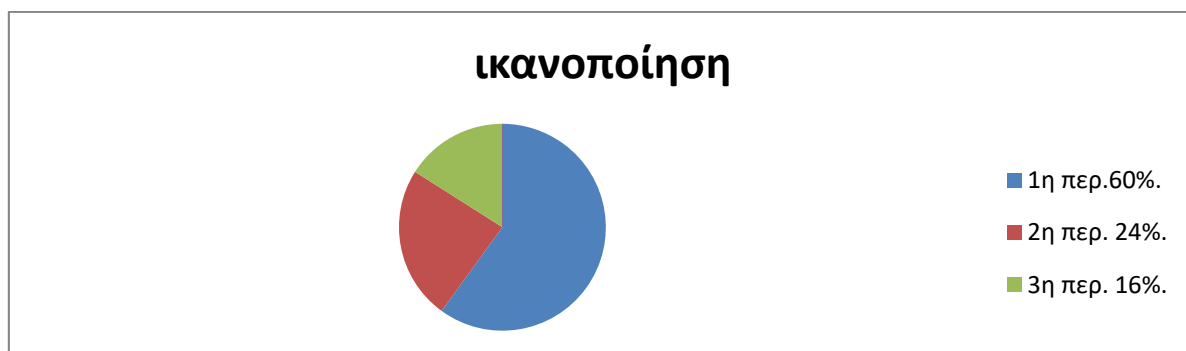
Διάγραμμα 23: Ικανοποίηση από τις παρεχόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες.

Ερώτημα 24. Το επίπεδο της εξυπηρέτησης από το Υπ. Οικονομικών είναι ικανοποιητικό ;

Από τα αποτελέσματα της έρευνας στα 25 άτομα είναι :καθόλου ικανοποιημένοι 15 άτομα και σε ποσοστό το 60 % , 06 άτομα και σε ποσοστό 24 % μέτρια ικανοποιημένοι και 04 άτομα και σε ποσοστό 16 % αρκετά ικανοποιημένοι. Τα ποσοστά αυτά δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (60 %) δεν είναι: <<καθόλου ικανοποιημένοι>> , δηλ. ο κύριος όγκος των πολιτών πιστεύουν ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες δεν είναι ικανοποιητικές, όπως προκύπτει και από το παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 24: Ικανοποίηση από το επίπεδο εξυπηρέτησης στο Υπ. Οικονομικών.

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ.

Τα παραρτήματα οργανώνονται και **παρουσιάζονται** ως ακολούθως : (σελίδες από 73 έως 237).

1. **Παράρτημα Α** : Παρουσιάζονται: Ένα μέρος από το Υπ. Οικονομικών του κεφ. (1), και η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) όπως μετονομάσθηκε σε Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). (σελ. 74 - 91).
2. Παράρτημα Β : Παρουσιάζονται : α). Ένα μέρος του κεφ. (2) , β). Ένα μέρος του κεφ. (3) και γ). τα εργασιακά προβλήματα που υπάρχουν στο Υπ. Οικονομικών και παράλληλα άλλα εργατικά θέματα που προκύπτουν στην Ελλάδα της κρίσης, αλλά και διεθνώς. (σελ. 92 - 112).
3. Παράρτημα Γ: Παρουσιάζονται οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης. (σελ. 113 - 132).
- 4 .Παράρτημα Δ : Παρουσιάζονται οι αξιολογήσεις για την Ελλάδα των Διεθνών Οίκων, Οργανισμών, και επιστημόνων. (σελ. 133 - 148).
- 5 .Παράρτημα Ε : Παρουσιάζονται: α). οι διατελέσαντες υπουργοί μετά το 1974 με τις αντίστοιχες Κυβερνήσεις και β). Η συνέχεια του κεφ. (7) περί ηγεσιών, ηγετικών στίλ, λήψης αποφάσεων. (σελ. 149 - 161).
- 6 .Παράρτημα Ζ : α). Παρουσιάζεται η εξέλιξη των δανειακών συμβάσεων και β). οι πλουσιότερες χώρες του κόσμου. (σελ. 162 - 172).
- 7 .Παράρτημα Η : Παρουσιάζονται θέματα και προβλήματα που συσχετίζονται με την Ελληνική Δικαιοσύνη. (σελ. 173 - 179).
- 8 .Παράρτημα Θ : Παρουσιάζονται διάφορα θέματα παραοικονομίας και φοροδιαφυγής. (σελ. 180 - 202).

ΜΕΡΟΣ Δ΄ : Παράρτημα Ι : Συμπεράσματα- περιλήψεις- προτάσεις –απόψεις και εκτιμήσεις για θέματα που αφορούν την Ελληνική οικονομία και το Υπ. Οικονομικών. (σελ. 203 - 237).

Στο παράρτημα Α παρουσιάζεται :

Ένα μέρος από το κεφ.1 του Υπ. Οικονομικών και,

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) όπως μετονομάστηκε σε **Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)**.

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ) είναι κομμάτι του Οργανογράμματος του Υπουργείου Οικονομικών.

Οργάνωση

Με τον Νόμο 4389/2016 (Φ.Ε.Κ. 94-27/5/2016)¹¹ η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων στο εξής οργανώνεται ως Ανεξάρτητη Αρχή στα πρότυπα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Διοίκηση

Γενικός Γραμματέας δημοσίων εσόδων είναι πολιτικός προϊστάμενος. Ο γενικός γραμματέας δημοσίων εσόδων λογοδοτεί στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών και προΐσταται της γενικής Διευθύνσεως Τελωνείων και ειδικών Φόρων κατανάλωσης.

Επισημαίνεται ότι ο κύριος όγκος της διατριβής αναφέρεται σε θέματα που αφορούν την Γ.Γ.Δ.Ε.(κυρίως επί των εσόδων), και η οποία από 1/1/2017 μετονομάζεται ως : Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.).

Γενική Γραμματεία Οικονομικής Πολιτικής

Η Γενική Γραμματεία Οικονομικής Πολιτικής συστάθηκε με το ΠΔ 111/2014 (ΦΕΚ Α'178) και περιλαμβάνει α) τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής και β) την **Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων**.

Η Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής αποτελείται από τέσσερις Διευθύνσεις. Συμβάλλει, μεταξύ άλλων στη χάραξη και παρακολούθηση της οικονομικής πολιτικής της χώρας, στη σταθερότητα του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, στην εκπροσώπηση και διαφύλαξη των συμφερόντων της χώρας στα ευρωπαϊκά όργανα και τους διεθνείς οργανισμούς για θέματα αρμοδιότητας ΥΠΟΙΚ. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της είναι η παραγωγή επίσημων μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, η υποβολή προτάσεων για τη διαμόρφωση οικονομικής στρατηγικής, η παρακολούθηση διαρθρωτικών αλλαγών περιλαμβανομένων και των ρυθμιζόμενων επαγγελματιών και ο σχεδιασμός των κατάλληλων πιστωτικών μέτρων, σε περίπτωση έκτακτων οικονομικών γεγονότων.

Η **Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων** είναι οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης. Αποτελεί τον επίσημο φορέα συντονισμού και ελέγχου της πολιτικής των κρατικών ενισχύσεων, ενώ παράλληλα είναι ο επίσημος συνομιλητής της χώρας με την ΕΕ και άλλους διεθνείς οργανισμούς για θέματα κρατικών ενισχύσεων. Συμβάλει στη διασφάλιση και τον έλεγχο της ορθής και οργανωμένης χρήσης των εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων καθώς και στη δημοσιονομική σταθεροποίηση μέσα από την αποδοτική χρήση ενισχύσεων σε καινοτόμους και παραγωγικούς τομείς.

Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομώνων (Σ.Ο.Ε.)

Σκοπός και αρμοδιότητες:

Το Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομώνων συστάθηκε με το άρθρο 5 του Ν.1682/87 ως συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό όργανο στη δικαιοδοσία του Υπουργού Οικονομικών. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. υποβολή προτάσεων για τη διαμόρφωση οικονομικής στρατηγικής στο πλαίσιο των γενικών κατευθύνσεων της κυβερνητικής πολιτικής,
2. γνωμοδότηση για τους ετήσιους και μεσοπρόθεσμους στόχους της οικονομικής πολιτικής,
3. διερεύνηση και ανάλυση των εναλλακτικών δυνατοτήτων για την επιλογή μέτρων οικονομικής πολιτικής,
4. γνωμοδότηση για τις γενικές κατευθύνσεις του κρατικού προϋπολογισμού,
5. παρακολούθηση και ανάλυση της πορείας και των προοπτικών της ελληνικής και διεθνούς οικονομίας, καθώς και επισήμανση και αξιολόγηση των αποκλίσεων των εξελίξεων από τους στόχους, με εισήγηση μέτρων επίτευξης της κυβερνητικής πολιτικής,
6. γνωμοδότηση επί κάθε άλλου συναφούς θέματος μακροοικονομικής πολιτικής.

Στελέχη του Σ.Ο.Ε. εκπροσωπούν την Ελλάδα σε επιτροπές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Οικονομική και Χρηματοπιστωτική Επιτροπή (Economic and Financial Committee), η Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής (Economic Policy Committee) και σε υποεπιτροπές αυτών. Επιπλέον συμμετέχουν στην Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής (Economic Policy Committee) του ΟΟΣΑ και στις σχετικές ομάδες εργασίας αυτής. Ο Πρόεδρος του Σ.Ο.Ε. είναι αναπληρωτής του Υπουργού Οικονομικών στο EUROGROUP και στο Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της Ε.Ε. (ECOFIN).

Στην ευθύνη του Σ.Ο.Ε. ανήκει ο συντονισμός των εθνικών θέσεων σχετικά με τις ετήσιες εκθέσεις για την ελληνική οικονομία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Το Σ.Ο.Ε. είναι, επίσης, αρμόδιο για τη σύνταξη του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και για την επικαιροποίηση του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (Γ.Λ.Κ.) σε πλήρη ταύτιση με τις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής απαρτίζεται από τις Γενικές Διευθύνσεις Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού, Θησαυροφυλακίου και Δημοσίου Λογιστικού, Δημοσιονομικών Ελέγχων και Χορήγησης Συντάξεων Δημοσίου Τομέα.

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ) είναι κομμάτι του Οργανογράμματος του Υπουργείου Οικονομικών.

Οργάνωση

Με τον Νόμο 4389/2016 (Φ.Ε.Κ. 94-27/5/2016)¹¹ η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων στο εξής οργανώνεται ως Ανεξάρτητη Αρχή στα πρότυπα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Διοίκηση

Γενικός Γραμματέας δημοσίων εσόδων είναι πολιτικός προϊστάμενος. Ο γενικός γραμματέας δημοσίων εσόδων λογοδοτεί στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών και προΐσταται της γενικής Διευθύνσεως Τελωνείων και ειδικών Φόρων κατανάλωσης.

Στρατηγικοί Στόχοι & Αξίες της Γ.Γ.Δ.Ε.

Με οδηγό την εμπειρία υλοποίησης των Επιχειρησιακών Σχεδίων 2014 και 2015 και με γνώμονα την ποιότητα και τη δέσμευση στα επιχειρησιακά αποτελέσματα, αποτυπώνουμε τους στόχους και τις δράσεις μας για το 2016, προς υλοποίηση των στρατηγικών μας στόχων και ενίσχυση των αξιών και της φιλοσοφίας της Γ.Γ.Δ.Ε.

Στρατηγικοί Στόχοι

Πρόσφατα η Γ.Γ.Δ.Ε. αναθεώρησε το Στρατηγικό της Σχέδιο. Σύμφωνα με αυτό οι στρατηγικοί στόχοι και οι άξονες παρέμβασης για την περίοδο 2016-2020 ορίστηκαν ως εξής:

1. Μεγιστοποίηση Δημοσίων Εσόδων
2. Ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης και καταπολέμηση της φοροδιαφυγής
- Άξονας Παρέμβασης 1: Ενίσχυση Εκούσιας Συμμόρφωσης
- Άξονας Παρέμβασης 2: Καταπολέμηση της Φοροδιαφυγής
3. Ενίσχυση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας, καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και προστασία της δημόσιας υγείας
- Άξονας Παρέμβασης 1: Ενίσχυση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας
- Άξονας Παρέμβασης 2: Καταπολέμηση του λαθρεμπορίου
- Άξονας Παρέμβασης 3: Προστασία της δημόσιας υγείας, του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς
4. Αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη Διοίκηση με σεβασμό στον πολίτη
- Άξονας Παρέμβασης 1: Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του Οργανισμού
- Άξονας Παρέμβασης 2: Επικέντρωση στην εξυπηρέτηση του πολίτη.

Αποστολή

Αποστολή της Γ.Γ.Δ.Ε. είναι η επίτευξη των στόχων είσπραξης των εσόδων, η ενίσχυση της φορολογικής συνείδησης και η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου, ενεργώντας με προσήλωση στις αξίες μας.

Αξίες

Ακεραιότητα Λειτουργούμε αποκλειστικά υπέρ του Δημόσιου Συμφέροντος με ευθύνη και επαγγελματισμό και καταπολεμούμε ενεργά τις αντιδεοντολογικές και παράνομες συμπεριφορές.

Λογοδοσία Υπέχουμε ευθύνη έναντι των πολιτών για τις πράξεις μας και ελεγχόμαστε για τη δράση μας από τα αρμόδια θεσμικά όργανα της Πολιτείας.

Διαφάνεια Λειτουργούμε με σεβασμό στους φορολογούμενους, εφαρμόζουμε τις διαδικασίες μας με διαφάνεια και χτίζουμε σχέση εμπιστοσύνης με τους πολίτες.

Αντικειμενικότητα Αντιμετωπίζουμε κάθε φορολογούμενο με γνώμονα τον Νόμο και τη φορολογική του συμπεριφορά.

Δικαιοσύνη Διασφαλίζουμε την ισότιμη μεταχείριση όλων των φορολογουμένων και εξασφαλίζουμε ένα δίκαιο, ανταγωνιστικό περιβάλλον για την επιχειρηματικότητα.

Συνεχής Βελτίωση Επιδιώκουμε την υιοθέτηση αλλαγών, οι οποίες θα βελτιώσουν τον Οργανισμό μας και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Γνώση Πιστεύουμε στη σημασία και συμβολή του ανθρώπινου παράγοντα και γι' αυτό εκπαιδεύουμε συνεχώς το ανθρώπινο δυναμικό μας και αναβαθμίζουμε την εκπαιδευτική διαδικασία του προσωπικού μας.

Θεσμικό Πλαίσιο Λειτουργίας Γ.Γ.Δ.Ε.

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων συστάθηκε με την υποπαράγραφο Ε2 του Ν. 4093/2012 (ο οποίος τροποποιήθηκε με το Ν. 4336/2015) και αντικατέστησε τη Γενική Γραμματεία Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων. Ο επικεφαλής της Γενικής Γραμματείας δεσμεύεται με συμβόλαιο αποδοτικότητας, ενώ ελέγχεται και από το Ελληνικό Κοινοβούλιο μέσω της ετήσιας απολογιστικής έκθεσης, η οποία συζητείται στην Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων. Με τη νέα της μορφή η Γ.Γ.Δ.Ε. απέκτησε μεγαλύτερα περιθώρια διοικητικής αυτονομίας, ενώ παράλληλα θεσμοθετήθηκε ένα πιο σύγχρονο πλαίσιο λειτουργίας, το οποίο ανταποκρίνεται στην ανάγκη για μια πιο ευέλικτη και αποτελεσματική Φορολογική και Τελωνειακή Διοίκηση. Στο πλαίσιο αυτό η Γ.Γ.Δ.Ε. δύναται να:

Καταρτίζει και εκτελεί τον Προϋπολογισμό της. Αναπτύσσει τον Στρατηγικό και Επιχειρησιακό της Σχεδιασμό. Λαμβάνει μέτρα για τη διαρκή βελτίωση της λειτουργίας των Υπηρεσιών της και αποφασίζει για αναδιορθώσεις της οργανωτικής της δομής, καθώς και για τους κανόνες που σχετίζονται με τις προαγωγές και τη μετακίνηση υπαλλήλων.

□ Εντοπίζει νομοθετικά κενά και εισηγείται προς τον Υπουργό Οικονομικών τις απαιτούμενες πράξεις κανονιστικού χαρακτήρα. □ Μελετά τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου, συμμετέχει σε διαπραγματεύσεις για τη σύναψη ή αναθεώρηση διμερών ή πολυμερών οικονομικών συμφωνιών και συμβάσεων για φορολογικά και τελωνειακά θέματα. □ Επιλύει εξωδικαστικά τις προσφυγές των φορολογουμένων για πράξεις της φορολογικής διοίκησης. Αναφορικά με τις σημαντικές θεσμικές αλλαγές που συντελέστηκαν το 2015 σημειώνεται ότι, με το Ν.4346/2015 (Φ.Ε.Κ. Α'152/20-11-2015) τροποποιήθηκε η διάρκεια της θητείας του επικεφαλής της Γ.Γ.Δ.Ε. από πενταετή σε διετή. Επιπλέον, με το Ν.4336/2015 θεσπίστηκε η μεταφορά στη Γ.Γ.Δ.Ε. όλων των αρμοδιοτήτων του Σ.Δ.Ο.Ε. που άπτονται φορολογικών και τελωνειακών θεμάτων, καθώς και η μεταφορά 3.500 υποθέσεων και 500 υπαλλήλων του Σ.Δ.Ο.Ε. Παράλληλα, εντός του 2016, αναμένεται η καθιέρωση της λειτουργικής αυτοτέλειας της Γ.Γ.Δ.Ε. και η συνεπακόλουθη διοικητική και οικονομική αυτονομία της

Ανεξάρτητη αρχή από το 2017 η ΓΓΔΕ.

(Α.Α.Δ.Ε. Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.)

Ανεξαρτητοποιείται, ύστερα από πολλά χρόνια, η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, η οποία θα έχει οικονομική αυτοτέλεια, δεν θα υπόκειται σε ιεραρχικό έλεγχο, ενώ στο συμβούλιο διοίκησης που θα συσταθεί θα μετέχει εμπειρογνώμονας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα λάθη του παρελθόντος με τις παραιτήσεις - αποπομπές του κ. Χάρη Θεοχάρη και της κ. Κατερίνας Σαββαΐδου ανάγκασαν τους θεσμούς να «βάλουν το χέρι» τους ως προς τη σύνταξη του νέου νομοσχεδίου, με στόχο να μπει τέλος στον κρατικό παρεμβατισμό.

Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου, που αποκαλύπτει η «Κ», η «Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων» θα αντικαταστήσει από το 2017 τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων και ο επικεφαλής της θα έχει τον τίτλο του διοικητή. Η Αρχή έχει λειτουργική ανεξαρτησία, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια (θα έχει δικό της προϋπολογισμό) και δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα, κρατικούς φορείς ή άλλες διοικητικές αρχές, ενώ ταυτόχρονα δεν υπόκειται και σε ιεραρχικό έλεγχο, δηλαδή από το υπουργείο Οικονομικών. Όργανα διοίκησης της Αρχής αποτελούν το συμβούλιο διοίκησης και ο διοικητής και ένας εμπειρογνώμονας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά την επιλογή του συμβουλίου διοίκησης θα μετέχουν και δύο στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ο πρόεδρος, τα μέλη του συμβουλίου διοίκησης, ο εμπειρογνώμονας και ο διοικητής, «κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, δεσμεύονται μόνο από τον νόμο και τη

συνείδησή τους και δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο, ούτε σε διοικητική εποπτεία από κυβερνητικά όργανα. Το συμβούλιο απολαμβάνει προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία», όπως αναφέρεται ρητά στο σχέδιο νόμου.

Το μόνο που μπορεί να κάνει ο εκάστοτε υπουργός Οικονομικών είναι να καταθέσει προτάσεις και να δώσει στρατηγικές οδηγίες σχετικά με τον σχεδιασμό για την υλοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής. «Οι προτάσεις δεν μπορούν να επεκταθούν σε οργανωτικά και λειτουργικά ζητήματα της Αρχής σε θέματα του προσωπικού αυτής». Αρμόδιος για το προσωπικό είναι ο διοικητής, ο οποίος μπορεί να προάγει, να μετακινεί ή να κρίνει την επάρκεια ή ανεπάρκεια των υπαλλήλων αυτής. Ενδιαφέρον είναι το άρθρο 5 του νομοσχεδίου, στο οποίο επισημαίνεται ότι «ο υπουργός δεν δύναται για συγκεκριμένες υποθέσεις ή περιπτώσεις να καταθέσει προς την Αρχή αίτημα παροχής πληροφοριών ή να δώσει δεσμευτικές οδηγίες». Σε περίπτωση διαφωνίας του διοικητή με τον υπουργό Οικονομικών σχετικά με την φορολογική πολιτική αναλαμβάνει να δώσει λύση το συμβούλιο διοίκησης.

Ειδικότερα και σύμφωνα με το σχέδιο νόμου:

1. Η Αρχή δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα, κρατικούς φορείς ή άλλες διοικητικές αρχές.
2. Η Αρχή δεν υπόκειται σε ιεραρχικό έλεγχο από τον υπουργό Οικονομικών.
3. Όργανα διοίκησης της Αρχής αποτελούν το συμβούλιο διοίκησης και ο διοικητής.
4. Στο συμβούλιο διοίκησης προβλέπεται η συμμετοχή εμπειρογνώμονα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο οποίος θα έχει πρόσβαση στα στοιχεία και στα αρχεία της επιτροπής, αλλά δεν θα έχει δικαίωμα ψήφου. Ο εμπειρογνώμονας ορίζεται με απόφαση του υπουργού Οικονομικών, βάσει καταλόγου τριών υποψηφίων, τον οποίο καταρτίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
5. Αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβασθεί στο διοικητή ή στα όργανα της Αρχής δεν μπορούν να μεταβιβασθούν στον υπουργό Οικονομικών ή σε άλλα κυβερνητικά όργανα, με μεταγενέστερη κανονιστική διοικητική πράξη.
6. Η Αρχή δύναται να αναπτύσσει δικό της σύστημα αξιολόγησης του προσωπικού αλλά και σύστημα προαγωγών και βαθμολογικής και υπηρεσιακής εξέλιξής του, κατά παρέκκλιση των κριτηρίων και τις διαδικασίες που προβλέπονται στις διατάξεις του υπαλληλικού κώδικα καθώς και κάθε άλλης ισχύουσας διάταξης.
7. Ο διοικητής καθορίζει το μισθολογικό καθεστώς και σύστημα επιπλέον bonus για το προσωπικό της Αρχής, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο βαθμός επίτευξης των τεθέντων στόχων της Αρχής υπερβαίνει το 100%.

Ο διοικητής, αρμόδιος για το προσωπικό

Η θητεία του διοικητή είναι πενταετής και μπορεί να ανανεωθεί μόνο μία φορά, με απόφαση του υπουργού Οικονομικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου διοίκησης. Ο διοικητής δεν πρέπει να έχει διατελέσει μέλος του ελληνικού ή του

ευρωπαϊκού κοινοβουλίου ή της κυβέρνησης ή των εκτελεστικών οργάνων πολιτικού κόμματος, κατά την τρέχουσα ή την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Ενδιαφέρον σημείο στο σχέδιο νόμου, με αφορμή το θέμα που έχει ξεσπάσει με τη μετεγκατάσταση του υπουργείου Οικονομικών στο πρώην κτίριο της καπνοβιομηχανίας Κεράνης, είναι ότι ο διοικητής αποφασίζει για θέματα στέγασης και μεταστέγασης των υπηρεσιών της Αρχής. Αυτό, βέβαια, θα ισχύει από την εφαρμογή του νόμου, δηλαδή από τον Ιανουάριο του 2017.

Η οργάνωση και διάρθρωση των υπηρεσιών της Αρχής, ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους και των οργανικών θέσεων του προσωπικού αυτής, τα απαιτούμενα προσόντα των υπαλλήλων, οι κλάδοι από τους οποίους θα προέρχονται οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων και η κατανομή των οργανικών θέσεων ρυθμίζονται από την Αρχή. Ο διοικητής επιλέγει, παύει και μετακινεί προϊσταμένους κάθε επιπέδου της Αρχής, ενώ αποφασίζει τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις πρόσληψης του προσωπικού της Αρχής. (και μάλλον και απόλυσης προσωπικού).

ΘΕΜΑ: «Σύσταση των Υπηρεσιών που συγκροτούν την Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), καθορισμός της δομής και των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και της ημερομηνίας έναρξης λειτουργίας της Γ.Δ.Ο.Υ. και των Υπηρεσιών της».

ΑΠΟΦΑΣΗ Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ .....

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ:

Α.- Συνιστούμε στην Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), στο εξής Γ.Δ.Ο.Υ. της Α.Α.Δ.Ε. ή της Αρχής, η οποία συστάθηκε με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 19 του ν. 4389/2016 (Α' 94), τις κατωτέρω τρεις (3) οργανικές μονάδες, επιπέδου Διεύθυνσης και μία (1) οργανική μονάδα, επιπέδου Αυτοτελούς Τμήματος, η οποία υπάγεται απευθείας στον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης και καθορίζουμε την εσωτερική διάρθρωση αυτών και τις αρμοδιότητές τους, ως εξής:

Άρθρο 1 Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.)

1.- Οι στρατηγικοί σκοποί της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) της Α.Α.Δ.Ε. είναι οι ακόλουθοι: (α) Η εφαρμογή των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και ευθύνης κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της οικονομικής στρατηγικής της Α.Α.Δ.Ε., όπως αυτή αποτυπώνεται στο εκάστοτε ισχύον Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.) και στον ετήσιο Προϋπολογισμό της Α.Α.Δ.Ε.. (β) Ο αποτελεσματικός συντονισμός, η καθοδήγηση και η εποπτεία όλων των υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. και των εποπτευόμενων Φορέων αυτής,

σχετικά με την ορθή και ενιαία οικονομική λειτουργία και διαχείριση, καθώς και ο έλεγχος των οικονομικών υποθέσεων και λειτουργιών, σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες της χρηστής δημοσιονομικής διακυβέρνησης και ευθύνης. (γ) Η αποτελεσματική διαχείριση των διαδικασιών πληρωμής των υποχρεώσεων της Α.Α.Δ.Ε.. (δ) Η διασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών της Α.Α.Δ.Ε.. (ε) Η ορθολογική αξιοποίηση των πόρων της Αρχής βάσει των γενικών αρχών και κανόνων της δημοσιονομικής διαχείρισης.

2.- Η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) της Α.Α.Δ.Ε. διαρθρώνεται σε τρεις (3) Διευθύνσεις και ένα (1) Αυτοτελές Τμήμα, υπαγόμενο απευθείας στον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης, ως εξής: α) Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών β) Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης γ) Διεύθυνση Προμηθειών, Διαχείρισης Υλικού και Κτιριακών Υποδομών δ) Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης και Ελέγχου

Άρθρο 2 Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών

1.- Οι επιχειρησιακοί στόχοι της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών είναι οι κάτωθι:

(α) Η υποβολή προτάσεων για την κατάρτιση και την αναθεώρηση του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.), ο συντονισμός ενεργειών για την κατάρτιση του Προϋπολογισμού και την αποτελεσματική εκτέλεση και διαχείρισή του, στα πλαίσια που τίθενται από το Μ.Π.Δ.Σ.. (β) Η αποτελεσματική διαχείριση και ο συντονισμός των ενεργειών για την κατάρτιση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της Αρχής. (γ) Ο συντονισμός για την εκτέλεση του νομαρχιακού Προϋπολογισμού των Υπηρεσιών Φορολογικής και Τελωνειακής Διοίκησης. (δ) Η καθοδήγηση και ο έλεγχος των εποπτευόμενων φορέων της Αρχής.

2.- Η Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών διαρθρώνεται σε τρία (3) Τμήματα, ως κατωτέρω:

α) Τμήμα Α΄ - Τακτικού Προϋπολογισμού και Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.) β) Τμήμα Β΄ - Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) και λοιπών Οικονομικών Θεμάτων γ) Τμήμα Γ΄ - Αναλύσεων και Αναφορών

3.- Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών κατανέμονται μεταξύ των Τμημάτων της, ως κάτωθι:

I. Τμήμα Α΄ - Τακτικού Προϋπολογισμού και Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.)

(α) Ο έγκαιρος σχεδιασμός, η κατάρτιση, η τροποποίηση και η παρακολούθηση του Τακτικού Προϋπολογισμού της Αρχής (Κεντρικών, Ειδικών Αποκεντρωμένων και Περιφερειακών Υπηρεσιών) και η παρακολούθηση της εναρμόνισης αυτού με το Μ.Π.Δ.Σ.. (β) Η κατάρτιση των προβλέψεων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.) και η υποβολή σχετικής πρότασης, μέσω της

κύριας Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) του Υπουργείου Οικονομικών, στις αρμόδιες υπηρεσίες του Γ.Λ.Κ.. (γ) Η διασφάλιση της τήρησης των στόχων του Μ.Π.Δ.Σ. και η παρακολούθηση των τυχόν επιπτώσεων του στον Τακτικό Προϋπολογισμό. (δ) Η υποβολή προτάσεων για το ύψος του Προϋπολογισμού της Αρχής στις αρμόδιες υπηρεσίες του Γ.Λ.Κ., μέσω της κύριας Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) του Υπουργείου Οικονομικών και η παράλληλη υποβολή του σχεδίου προϋπολογισμού στη Βουλή προς ενημέρωση. (ε) Η συγκέντρωση των αιτημάτων δαπανών, σχετικά με τις ανάγκες των υπηρεσιών της Αρχής και η αξιολόγησή τους ως προς τη συνέπειά τους με τον ψηφισμένο προϋπολογισμό. (στ) Η μέριμνα για την κατάρτιση και την έκδοση σχεδίων αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης, καθώς και για την έκδοση αποφάσεων μεταβολών εκτελούμενου Προϋπολογισμού για τη μεταφορά –μεταβολή πιστώσεων των Υπηρεσιών της Αρχής, κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος. (ζ) Η μέριμνα για την κατάρτιση επιτροπικών ενταλμάτων για τη μεταβίβαση πιστώσεων στους δευτερεύοντες Διατάκτες της Αρχής. (η) Οι ενέργειες για την αποκατάσταση της πάγιας προκαταβολής της Α.Α.Δ.Ε.. (θ) Η εισήγηση για την ανακατανομή των μη μισθολογικών πόρων μεταξύ των υπηρεσιών ή των δράσεων της Αρχής, σύμφωνα με τις κείμενες δημοσιονομικές διατάξεις. (ι) Η πρόβλεψη και η αξιολόγηση των δημοσιονομικών επιπτώσεων κάθε πρότασης πολιτικής, προγράμματος ή δράσης στον προϋπολογισμό της Αρχής, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες. (ια) Η διασφάλιση της εκτέλεσης του Τακτικού Προϋπολογισμού της Αρχής, εντός των διαθέσιμων πιστώσεων του Προϋπολογισμού και των εγκεκριμένων ποσοστών διάθεσης, καθώς και η έγκαιρη ενημέρωση του Διατάκτη σε περίπτωση που πλησιάζει η κάλυψη των ανώτατων ορίων εκτέλεσης του τακτικού προϋπολογισμού της.

(ιβ) Η παρακολούθηση της εκτέλεσης των στόχων του προϋπολογισμού βάσει των μηνιαίων προγραμμάτων στοχοθεσίας, ανά ΚΑΕ και η αποστολή σχετικών εκθέσεων και αναφορών στην κύρια Γ.Δ.Ο.Υ. του Υπουργείου Οικονομικών. (ιγ) Οι προεγκρίσεις πιστώσεων που απαιτούνται για τις νέες μισθώσεις των κτιρίων των Υπηρεσιών της Αρχής. (ιδ) Η διατύπωση εισήγησης, κατά λόγο αρμοδιότητας, σε σχέδια νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και κανονιστικών πράξεων, εφόσον έχουν επίπτωση στον ετήσιο τακτικό Προϋπολογισμό ή στο Μ.Π.Δ.Σ. της Α.Α.Δ.Ε.. (ιε) Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη της Διεύθυνσης.

II. Τμήμα Β´ - Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) και λοιπών Οικονομικών Θεμάτων,

III. Τμήμα Γ´ - Αναλύσεων και Αναφορών

(α) Η συγκέντρωση των δημοσιονομικών στοιχείων από τα μητρώα δεσμεύσεων του Τακτικού Προϋπολογισμού, του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, των εποπτευόμενων Φορέων της Αρχής και ο έλεγχος των στοιχείων των Μητρώων Δεσμεύσεων πριν από την αποστολή τους στην κύρια Γ.Δ.Ο.Υ του Υπουργείου Οικονομικών. (β) Η κατάρτιση και η υποβολή στην κύρια Γ.Δ.Ο.Υ. του Υπουργείου Οικονομικών των προβλεπόμενων αναφορών, σχετικά με την ανάρτηση των δημοσιονομικών στοιχείων στη διαδικτυακή πύλη του Γ.Λ.Κ., την λειτουργία των Μητρώων Δεσμεύσεων, με τις απλήρωτες και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις, τις πληρωτέες υποχρεώσεις και τις εισπρακτέες απαιτήσεις, καθώς και η σύνταξη έκθεσης πεπραγμένων και αποκλίσεων, βάσει της κείμενης νομοθεσίας περί Δημοσίου Λογιστικού. (γ) Η σύνταξη και η αποστολή, αρμοδίως, των οικονομικών καταστάσεων, εκθέσεων και αναφορών για τις υπηρεσίες της Αρχής και τους εποπτευόμενους Φορείς αυτής. (δ) Η σύνταξη μελετών, αναλύσεων και η υποβολή προτάσεων, αρμοδίως, με σκοπό την τήρηση του Προϋπολογισμού και του μεσοπρόθεσμου προγράμματος και την εν γένει χρήση όλων των πόρων με αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο. (ε) Η αξιολόγηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, για την τήρηση των στόχων και η εισήγηση διορθωτικών προτάσεων σε περιπτώσεις αποκλίσεων προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Γ.Λ.Κ., μέσω της κύριας Γ.Δ.Ο.Υ. του Υπουργείου Οικονομικών. (στ) Η παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσης του Προϋπολογισμού για το σύνολο των περιφερειακών διατακτών και η συγκέντρωση προτάσεων και εισηγήσεων από τις Υπηρεσίες της Αρχής για την βελτίωση της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού και την τήρηση της στοχοθεσίας.

(ζ) Η παραγωγή, ο έλεγχος και η επεξεργασία οικονομικών απολογιστικών στοιχείων για την εκτέλεση του Προϋπολογισμού συνολικά ή εν μέρει.

Άρθρο 3 Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης

1.- Οι επιχειρησιακοί στόχοι της Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης είναι οι παρακάτω:

(α) Η διασφάλιση της ομαλής εκτέλεσης του Προϋπολογισμού της Αρχής με την εφαρμογή των απαιτούμενων ελέγχων και δικλείδων ασφαλείας, σχετικά με κάθε είδους δαπάνες της Αρχής.

(β) Η ορθολογική αξιοποίηση των πόρων της Α.Α.Δ.Ε., κατ' εφαρμογή των γενικών αρχών και κανόνων της δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4270/2014, όπως ισχύει.

(γ) Η εξασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών της Αρχής, σύμφωνα με τις ισχύουσες δημοσιολογιστικές διατάξεις.

2.- Η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης διαρθρώνεται σε τρία (3) Τμήματα, ως κατωτέρω:

α) Τμήμα Α' - Ελέγχου, Εκκαθάρισης και Λογιστικής Παρακολούθησης Δαπανών, στο οποίο λειτουργεί Γραφείο Εκτέλεσης Έργων Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

β) Τμήμα Β΄ - Εκκαθάρισης Αποδοχών

γ) Τμήμα Γ΄ - Πληρωμών

3.- Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης κατανέμονται μεταξύ των Τμημάτων της, ως κάτωθι:

Ι. Τμήμα Α΄ - Ελέγχου, Εκκαθάρισης και Λογιστικής Παρακολούθησης Δαπανών.

(α) Ο έλεγχος τήρησης των περί ανάληψης υποχρεώσεων διατάξεων και η παροχή βεβαίωσης επί των σχεδίων των σχετικών πράξεων για την ύπαρξη της απαιτούμενης πίστωσης και για τη μη υπέρβαση του οριζόμενου κάθε φορά από το αρμόδιο όργανο ποσοστού διάθεσης της πίστωσης.

(β) Η επεξεργασία, η έγκριση και η παρακολούθηση των δεσμεύσεων του Τακτικού Προϋπολογισμού. (γ) Η συλλογή και ο έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας των παραστατικών και δικαιολογητικών πληρωμής, καθώς και η εκκαθάριση κάθε είδους δαπάνης των υπηρεσιών της Αρχής. (δ) Η έκδοση τίτλου για την πληρωμή των δαπανών, σε συνεργασία με την Ενιαία Αρχή Πληρωμών, κατά περίπτωση, εντός των καθοριζόμενων κατά μήνα ορίων πληρωμών και εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών από το ενωσιακό και εθνικό κανονιστικό πλαίσιο. (ε) Η έκδοση και η τακτοποίηση των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής (ΧΕΠ), καθώς επίσης και η εποπτεία των υπολόγων. (στ) Η παρακολούθηση του βιβλίου υπολόγων και η εισήγηση στον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) της Α.Α.Δ.Ε. για την έκδοση εντολών προς τους οικείους εκκαθαριστές αποδοχών για την επίσχεση των αποδοχών δημόσιων υπολόγων που καθυστερούν την απόδοση λογαριασμού, καθώς και η εισήγηση στον αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον καταλογισμό του υπερήμερου υπολόγου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. (ζ) Η έκδοση επιτροπικών ενταλμάτων για τη μεταβίβαση πιστώσεων στους δευτερεύοντες Διατάκτες. (η) Η μηνιαία παρακολούθηση σε ξεχωριστή κατάσταση των εγγραφών που γίνονται στα λογιστικά βιβλία της Αρχής για κάθε δευτερεύοντα Διατάκτη. (θ) Η αποκατάσταση των πάγιων προκαταβολών, ο έλεγχος και η εκκαθάριση αυτών. (ι) Η τήρηση των λογιστικών βιβλίων που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις. (ια) Η απόδοση δαπανών υπηρεσιακών μετακινήσεων, μεταθέσεων και αποσπάσεων υπαλλήλων της Αρχής στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. (ιβ) Η απόδοση τακτικών και έκτακτων δαπανών αποζημιώσεων, εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων και λοιπών υποχρεώσεων των Υπηρεσιών της Αρχής. (ιγ) Η σύνταξη έκθεσης επί διαφωνιών με τον Διατάκτη ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των καθοριζόμενων δαπανών και η υποβολή της μετά του σχετικού φακέλου στη Διεύθυνση Συντονισμού και Ελέγχου Εφαρμογής Δημοσιολογιστικές Διατάξεων της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσίου Λογιστικού της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής, με σχετική κοινοποίηση στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων της ίδιας Γενικής Γραμματείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 26 του ν.

4270/2014. (ιδ) Η καταχώρηση των στοιχείων των δικαιούχων δαπανών και η τήρηση του μητρώου αυτών. (ιε) Η σύνταξη έκθεσης προς την αρμόδια Δημοσιονομική Υπηρεσία Εποπτείας και Ελέγχου (Δ.Υ.Ε.Ε.) της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσίου Λογιστικού της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3δ του άρθρου 66 του ν. 4270/2014, όπως ισχύει και του π.δ. 80/2016 (Α' 145), περί ανάληψης υποχρεώσεων από τους Διατάκτες. (ιστ) Η σύνταξη και η υποβολή έκθεσης, αρμοδίως, προκειμένου να κινηθεί η προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις διαδικασία του επιτόπου ελέγχου. (ιζ) Η εισήγηση, αρμοδίως, για καταλογισμό δημόσιου υπολόγου, καθώς και για λεβάντα αχρειότητας πληρωμής. (ιη) Η παροχή απόψεων στα δικαστήρια, η εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων και η κοινοποίηση στην αρμόδια Δημοσιονομική Υπηρεσία Εποπτείας και Ελέγχου (Δ.Υ.Ε.Ε.) των δικαστικών αποφάσεων αυτών, από τις οποίες προκύπτει επιβάρυνση στον προϋπολογισμό της Αρχής. (ιθ) Η μέριμνα για την αποτροπή συσσώρευσης οφειλών. (κ) Η τήρηση μητρώου δεσμεύσεων του τακτικού προϋπολογισμού και των σχετικών με το μητρώο λογιστικών βιβλίων που προβλέπονται από τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις, καθώς και η ανάρτησή του στη διαδικτυακή πύλη (E-BraamI). (κα) Η βεβαίωση επί των πράξεων διορισμών, εντάξεων, μετατάξεων, αποσπάσεων και προαγωγών του προσωπικού κάθε κατηγορίας της Αρχής, για την ύπαρξη σχετικών προβλέψεων στον Προϋπολογισμό της. (κβ) Ο έλεγχος και η εκκαθάριση της αποζημίωσης για την πρακτική άσκηση των φοιτητών/σπουδαστών στις Υπηρεσίες της Αρχής. (κγ) Η αξιοποίηση των πόρων της Αρχής, εφαρμοζομένων των γενικών αρχών και κανόνων δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4270/2014, όπως εκάστοτε ισχύει. (κδ) Η έρευνα της ύπαρξης αντικειμενικής αδυναμίας απόδοσης λογαριασμού χρηματικού εντάλματος προπληρωμής. (κε) Η επανέκδοση χρηματικών ενταλμάτων πριν από την εξόφλησή τους, σε περίπτωση απώλειας αυτών, μετά από την ολοκλήρωση των απαιτούμενων από τις ισχύουσες διατάξεις διοικητικών ενεργειών. 7 (κστ) Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη της Διεύθυνσης.

- Στο Τμήμα λειτουργεί Γραφείο Εκτέλεσης Έργων Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, του οποίου οι αρμοδιότητες είναι:

(α) Η συλλογή και ο έλεγχος της νομιμότητας και της κανονικότητας των παραστατικών και των δικαιολογητικών πληρωμής, καθώς και η εκκαθάριση έργων του Π.Δ.Ε.. (β) Η έκδοση εντολής πληρωμής Έργων του Π.Δ.Ε. και η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων. (γ) Η έκδοση συμψηφιστικών ενταλμάτων (τακτικών και προπληρωμής) για την εμφάνιση των εξόδων που βαρύνουν το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων στη δημόσια ληψοδοσία, καθώς και η έκδοση λοιπών συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, όπου προβλέπεται. (δ) Η έκδοση αποφάσεων ορισμού υπολόγων-διαχειριστών των πιστώσεων των έργων-μελετών του Π.Δ.Ε. για την πληρωμή των εκτελούμενων έργων από την Αρχή. (ε) Η έκδοση εντολών κατανομής και χρηματοδότησης του Π.Δ.Ε. για την

πίστωση των λογαριασμών των έργων που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος. (στ) Η τήρηση μητρώου δεσμεύσεων του Π.Δ.Ε. και η ανάρτησή του στη διαδικτυακή πύλη (E-BraamI), εφόσον απαιτείται διακριτή ανάρτηση και η διαβίβαση των σχετικών στοιχείων και εκθέσεων στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών της κύριας Γ.Δ.Ο.Υ. του Υπουργείου Οικονομικών.

Τμήμα Β΄- Διαχείρισης Παγίων και Αναλωσίμων

(α) Η τήρηση και η ενημέρωση του ηλεκτρονικού Μητρώου των Παγίων και των Αναλωσίμων των Αποθηκών της Αρχής. (β) Η χρεοπίστωση των Παγίων της Αρχής στις Υπηρεσίες της και η παρακολούθηση του διαθέσιμου εξοπλισμού πληροφορικής. (γ) Η τήρηση και η διαχείριση των πάσης φύσεως υλικών της αποθήκης και του πάγιου εξοπλισμού των υπηρεσιών της Αρχής, καθώς και η οργάνωση των αποθηκών, με σκοπό την εξασφάλιση της ορθολογικής διαχείρισης των διατιθέμενων πιστώσεων. (δ) Η εποπτεία και η παρακολούθηση των αναλώσιμων υλικών των Περιφερειακών Υπηρεσιών της Φορολογικής και Τελωνειακής Διοίκησης, με σκοπό την εξασφάλιση της ορθολογικής διαχείρισης των διατιθέμενων πιστώσεων. (ε) Η καταγραφή, η αξιολόγηση και η ικανοποίηση ή μη των αιτημάτων των υπηρεσιών της Αρχής, που σχετίζονται με τη μεταφορά υφιστάμενου εξοπλισμού μεταξύ των υπηρεσιών αυτής. (στ) Η έκδοση αποφάσεων διάθεσης εξοπλισμού μεταξύ των υπηρεσιών της Αρχής. (ζ) Η κατανομή των μεταφορικών μέσων ξηράς (επιβατικών, φορτηγών και δικύκλων) στις υπηρεσίες της Αρχής και η επιμέλεια για την αντικατάσταση αυτών, σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες της. (η) Η μέριμνα για την απόσυρση απαξιωμένου και μη λειτουργικού εξοπλισμού υπηρεσιών της Αρχής και για την παράδοση αυτού, σε συνεργασία με την Διεύθυνση Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ε.Φ.Κ. της Αρχής. (θ) Η παρακολούθηση των αποθεμάτων των Παγίων και των Αναλωσίμων και η έγκαιρη ενημέρωση του Τμήματος Α΄-Προμηθειών της ίδιας Διεύθυνσης για την ανανέωση των αποθεμάτων αυτής. (ι) Η παρακολούθηση της κατανομής, διάθεσης και ανακατανομής του εξοπλισμού πληροφορικής στις Υπηρεσίες της Αρχής σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες. (ια) Η συνεργασία με την αρμόδια Υπηρεσία της Γενικής Διεύθυνσης Γ.Χ.Κ. για τυχόν διάθεση των Παγίων στις λοιπές Υπηρεσίες της Αρχής ή για την εκποίηση αυτών. (ιβ) Η υποβολή εκθέσεων και προτάσεων προς τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης, σχετικά με τη διαχείριση των παγίων και αναλωσίμων της Αρχής. (ιγ) Η κατάρτιση απαιτήσεων και προδιαγραφών για την ανάπτυξη, την τροποποίηση, την επικαιροποίηση, την βελτίωση και την επέκταση του Πληροφοριακού Συστήματος Μητρώου Παγίων και Αναλωσίμων, σε συνεργασία με την αρμόδια Υπηρεσία της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ανθρώπινου Δυναμικού της Α.Α.Δ.Ε... (ιδ) Η εξαγωγή παντός είδους στατιστικών στοιχείων που αφορούν στα Πάγια και Αναλώσιμα, των οποίων η Διοίκηση ανήκει στην Αρχή.

III. Τμήμα Γ' - Κτιριακών Υποδομών

(α) Ο συντονισμός των ενεργειών και η καθοδήγηση των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. ως προς την αποτύπωση και τον εξορθολογισμό των στεγαστικών τους αναγκών.

(β) Η έκδοση οδηγιών προς τις Υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε. για την διαδικασία υποβολής αιτημάτων στέγασης στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και η προλεταριοποίηση των αιτημάτων, στα πλαίσια της εξοικονόμησης πόρων και της εύρυθμης λειτουργίας των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε.. (γ) Η παρακολούθηση εφαρμογής των σχετικών με τη στέγαση και μεταστέγαση των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. διατάξεων του ν. 4389/2016, σε επικοινωνία και σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών. (δ) Η ανάπτυξη και η ενημέρωση του μητρώου ακινήτων του Δημοσίου και μισθωμένων κτιρίων, στα οποία στεγάζονται Υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε., για την παρακολούθηση και αξιολόγηση δεικτών. (ε) Η έκδοση οδηγιών προς τις Υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε., σχετικά με θέματα ομαλής και ορθής λειτουργίας των εγκαταστάσεων των κτιρίων στέγασης, σε συνάρτηση με την εξοικονόμηση πόρων και την ασφάλεια ως προς τα τεχνικά μέσα. (στ) Η υποστήριξη των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. ως προς την τήρηση των όρων εκτέλεσης των συμβάσεων μίσθωσης των κτιρίων. (ζ) Η αναζήτηση στοιχείων, αρμοδιότητάς τους, από τις Διευθύνσεις Οργάνωσης και Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ανθρώπινου Δυναμικού, τα οποία σχετίζονται ή και επηρεάζουν τους όρους στέγασης των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε.. (η) Η συνεργασία με τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας και Κοινωνικών Περιουσιών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών σε θέματα τεχνικής υποστήριξης των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. (θ) Η συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες για θέματα καθαριότητας, ασφάλειας και φύλαξης των κτιριακών εγκαταστάσεων της Α.Α.Δ.Ε., που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης.

Άρθρο 5 Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης και Ελέγχου

Το Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης και Ελέγχου υπάγεται απευθείας στον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, ασκεί την γραμματειακή υποστήριξη της Γενικής Διεύθυνσης και υποστηρίζει τον Προϊστάμενο αυτής στην άσκηση του έργου του, ως εξής:

(α) Στην κατάρτιση και στην παρακολούθηση της υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου της Γενικής Διεύθυνσης.

(β) Στον καθορισμό ποιοτικών και ποσοτικών στόχων, σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση της Αρχής, στην παρακολούθηση της πορείας επίτευξής τους και στην αξιολόγηση του προσωπικού των οργανικών μονάδων που υπάγονται στην Γενική Διεύθυνση, σε συνεργασία με την Διεύθυνση Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ανθρώπινου Δυναμικού.

(γ) Στην σύνταξη προτάσεων και εισηγήσεων προς:

- (α) τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ανθρώπινου Δυναμικού της Α.Α.Δ.Ε., για θέματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού και οργάνωσης των δομών των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης και
- (β) την Φορολογική και Τελωνειακή Ακαδημία για την εκπαίδευση προσωπικού των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης καθώς και των Περιφερειακών και των Ειδικών Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών της Φορολογικής και Τελωνειακής Διοίκησης, σε θέματα αρμοδιότητας της Γ.Δ.Ο.Υ..
- (δ) Στην μελέτη και στην αξιολόγηση των επιπτώσεων των υπό έκδοση κανονιστικών και διοικητικών πράξεων της Γενικής Διεύθυνσης στην απλούστευση των διαδικασιών και στον ετήσιο τακτικό Προϋπολογισμό ή στο Μ.Π.Δ.Σ. της Α.Α.Δ.Ε..
- (ε) Στην νομική παρακολούθηση και στην νομική υποστήριξη όλων των θεμάτων που ανακύπτουν στις Διευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνσης.
- (στ) Στον έλεγχο των συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που εκτελεί το Τμήμα Α' -Προμηθειών της Διεύθυνσης.
- (ζ) Στην άσκηση ελέγχου ορθής τήρησης των εσωτερικών διαδικασιών της Γενικής Διεύθυνσης. (η) Στην έγκριση των εφαρμογών και ηλεκτρονικών υπηρεσιών που ζητούν οι Υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης, η αξιολόγηση των απαιτήσεων που προτείνονται από τις ως άνω Υπηρεσίες και η διαπίστωση της επιχειρησιακής και νομοθετικής συνέπειας των απαιτήσεων αυτών, καθώς και η ιεράρχησή τους. (θ) Στην υποβολή της ετήσιας απολογιστικής έκθεσης στην Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού.

B. 1.- Ως ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών Α.Α.Δ.Ε., ως προς την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, ορίζεται η 1/1/2017.

- 2.- α) Στην Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) της Α.Α.Δ.Ε. και στις Διευθύνσεις αυτής προΐστανται υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ όλων των κλάδων του δημοσίου. β) Στα Τμήματα των Διευθύνσεων της Γ.Δ.Ο.Υ. της Α.Α.Δ.Ε. και στο Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης και Ελέγχου αυτής, πλην του κατωτέρω αναφερομένου, προΐστανται υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ όλων των κλάδων
- γ) Στο Τμήμα Γ' - Κτιριακών Υποδομών της Διεύθυνσης Προμηθειών, Διαχείρισης Υλικού και Κτιριακών Υποδομών προΐσταται υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ του κλάδου Μηχανικών ή υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ οποιουδήποτε κλάδου που πληροί τις αντίστοιχες προϋποθέσεις διορισμού για τον κλάδο ΠΕ Μηχανικών, όπως αυτές προσδιορίζονται από τις κείμενες διατάξεις ή υπάλληλος κατηγορίας ΤΕ του κλάδου Μηχανικών ή υπάλληλος κατηγορίας ΤΕ οποιουδήποτε κλάδου που πληροί τις αντίστοιχες προϋποθέσεις διορισμού για τον κλάδο ΤΕ Μηχανικών, όπως αυτές προσδιορίζονται από τις κείμενες διατάξεις.

3.- Από την ως άνω ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών Α.Α.Δ.Ε.: α) Ασκούνται, επιπλέον, οι κάτωθι αρμοδιότητες: αα) Από το Αυτοτελές Τμήμα Διοίκησης της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ανθρώπινου Δυναμικού:

i) Η διαχείριση των πάγιων προκαταβολών.

ii) Η σύσταση, η συγκρότηση συλλογικών οργάνων/επιτροπών που προβλέπονται στην εκάστοτε κείμενη νομοθεσία για όλα τα στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας, όπως για την διενέργεια διαγωνισμών προμηθειών ή υπηρεσιών, εξέτασης ενστάσεων-προσφυγών και παραλαβής αυτών, ύστερα από αίτημα της αρμόδιας υπηρεσίας της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.).

iii) Οι απαιτούμενες διαδικαστικές ενέργειες και ο ορισμός μελών στα συλλογικά όργανα/επιτροπές της προηγούμενης υποπερίπτωσης.

β) Από το Τμήμα Β΄ - Υλοποίησης Εσωτερικών Ελέγχων της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου:

i) Η αξιολόγηση της λειτουργίας της Α.Α.Δ.Ε. βάσει της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

ii) Ο έλεγχος της ορθής διενέργειας των δαπανών, συμπεριλαμβανομένων του μισθολογικού κόστους, της ορθής είσπραξης και εμφάνισης των εσόδων και της διαχείρισης της περιουσίας της Α.Α.Δ.Ε., για τον εντοπισμό τυχόν φαινομένων κακοδιοίκησης και κακοδιαχείρισης, κατάχρησης, σπατάλης ή απάτης και την αποτροπή τους στο μέλλον.

iii) Η διαβεβαίωση περί της ακρίβειας, της αξιοπιστίας και της έγκαιρης προετοιμασίας των χρηματοοικονομικών (και λοιπών) αναφορών.

iv) Ο δειγματοληπτικός έλεγχος επί των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 12 του ν. 3492/2006 (Α' 210) και η εφαρμογή της αρμοδιότητας της υποπαραγράφου γ της ίδιας παραγράφου, η διαβίβαση της σχετικής έκθεσης ελέγχου στις αρμόδιες υπηρεσίες για καταλογισμό, καθώς και η εφαρμογή πειθαρχικού δικαίου, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, όταν αυτό απαιτείται. Ειδικά, ως προς τις δημόσιες διαχειρίσεις των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. μπορεί να διενεργείται έκτακτος δειγματοληπτικός έλεγχος

γ) Από το Γραφείο Υποστήριξης του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) η διαχείριση του Ειδικού Λογαριασμού Τελωνείων.

δ) Από τις Φορολογικές Περιφέρειες της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης:

i) Η διενέργεια ετήσιου τακτικού οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων, ως προς τα έσοδα των Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ.) αρμοδιότητάς τους.

ii) Η διαπίστωση της εισαγωγής ή μη στην Δ.Ο.Υ., σε περίπτωση απώλειας αποδεικτικών είσπραξης που δεν έχουν εξοφληθεί, του ποσού που αναγράφεται σε αυτά, η διαπίστωση της μη εξόφλησης, σε περίπτωση απώλειας, πριν από την εξόφλησή τους, γραμματίων ή άλλων τίτλων πληρωμής, τα οποία έχουν εκδοθεί από Δ.Ο.Υ., που ανήκουν στην χωρική τους αρμοδιότητα και η έγκριση έκδοσης αντιγράφων αυτών.

iii) Η διαπίστωση της απώλειας τίτλων πληρωμής, μετά από την εξόφληση αυτών, οι οποίοι έχουν εκδοθεί από Δ.Ο.Υ., που ανήκουν στην χωρική τους αρμοδιότητα και η έγκριση έκδοσης αντιγράφων αυτών για υπηρεσιακή και μόνο χρήση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

ΕΕ) Από το Τμήμα Β΄- Αξιολόγησης Διαδικασιών και Λοιπών Ειδικών Ελέγχων των Ελεγκτικών Υπηρεσιών Τελωνείων (ΕΛ.Υ.Τ.) της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) η διενέργεια ετήσιου τακτικού οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων, ως προς τα έσοδα των Τελωνείων αρμοδιότητάς τους.

β) Παύει η λειτουργία των Τμημάτων «Β΄ - Οικονομικής Διοίκησης», «Ε΄- Τακτικού Προϋπολογισμού και Παρακολούθησης Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.)», «ΣΤ΄- Εκτέλεσης Προϋπολογισμού», «Ζ΄- Ειδικών Οικονομικών Θεμάτων και Συγχρηματοδοτούμενων Έργων», «Η΄ Παρακολούθησης Δαπανών Προσωπικού», «Θ΄- Παρακολούθησης Προμηθειών» και «Ι΄- Διαχείρισης Παγίων» της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Οικονομικής Διοίκησης της Γ.Γ.Δ.Ε..

γ) Όπου στις κείμενες διατάξεις αναφέρονται τα Τμήματα «Β΄ - Οικονομικής Διοίκησης», «Ε΄- Τακτικού Προϋπολογισμού και Παρακολούθησης Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.)», «ΣΤ΄- Εκτέλεσης Προϋπολογισμού», «Ζ΄- Ειδικών Οικονομικών Θεμάτων και Συγχρηματοδοτούμενων Έργων», «Η΄- Παρακολούθησης Δαπανών Προσωπικού», «Θ΄ Παρακολούθησης Προμηθειών» και «Ι΄- Διαχείρισης Παγίων» της Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού και Οικονομικής Διοίκησης, στο εξής νοούνται τα Τμήματα των Διευθύνσεων και το Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης και Ελέγχου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) Α.Α.Δ.Ε., κατά λόγο αρμοδιότητας. (πηγή : www.υπ.οικονομικών.gr).

Παρατηρήσεις – σχόλια :

Αν και είναι πολύ νωρίς να κρίνουμε την ανωτέρω αρχή, διότι λειτουργεί από 1/1/2017, έχουμε αρχικά να επισημάνουμε :

1 . Η ανεξάρτητη αρχή δεν είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη και επομένως κατά την άποψη των περισσότερων συναδέλφων είναι ότι τα νομικά προβλήματα των ελέγχων θα αυξηθούν στα Δικαστήρια.

2 . Δεν βρίσκεται κάτω από καμία ομπρέλα κάποιου Υπουργείου ,ούτε και της Βουλής που είχε αρχικά προταθεί, και αυτή η ανεξαρτησία είναι κάπως ιδιόρρυθμη και ανησυχητική.

3. Οι αμοιβές των στελεχών της Διοίκησης ,που έχουν την ευθύνη της εύρυθμης λειτουργίας του οργανισμού είναι πολύ χαμηλές.

4 . Ο πρόεδρος, τα μέλη του συμβουλίου διοίκησης, ο εμπειρογνώμονας και ο διοικητής, **«κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, δεσμεύονται μόνο από τον νόμο και τη συνείδησή τους και δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο, ούτε σε διοικητική εποπτεία από κυβερνητικά όργανα. Το συμβούλιο απολαμβάνει προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία»**, όπως αναφέρεται ρητά στο σχέδιο νόμου. (δηλ. πολύ προσωπική ελευθερία και η αντίστοιχη ηγετική ομάδα είναι σε ελάχιστα άτομα).

5 . Τελευταία γίνονται διευθυντές(σε κεντρική δν/ση του υπουργείου) υπάλληλοι με βαθμό Δ´ (δηλ. με 6-7 έτη υπηρεσίας) και παρακάμπτονται υπάλληλοι με βαθμό Α´ και με πλέον των 30 ετών υπηρεσίας και εμπειρίας, με συνέπειες στην γενικότερη λειτουργία του οργανισμού. (κατά την άποψή μου όσα προσόντα και να έχει ένας υπάλληλος δεν πρέπει να γίνεται τόσο σύντομα διευθυντής , θα μπορούσε ίσως κατ´ εξαίρεση να γίνει τμηματάρχης τουλάχιστον έχοντας τον βαθμό Β´).

6 .Η πολύ μεγάλη μεταφορά φακέλων, λόγω κατάργησης του Σ.Δ.Ο.Ε, στις Δ.Ο.Υ επέφερε αρκετά προβλήματα στο υφιστάμενο προσωπικό και θα έχει ως συνέπεια πολλές υποθέσεις να παραγραφούν.

Επίσης η κατάργηση του Σ.Δ.Ο.Ε , κατά την άποψη όλων των συναδέλφων , είναι ένα ακόμη πολιτικό και τεχνοκρατικό λάθος. Αυτή η υπηρεσία για δεκαετίες ήταν εξειδικευμένη στους προληπτικούς ελέγχους των επιχειρήσεων με ιδιαίτερα ικανοποιητικά αποτελέσματα στην φοροδιαφυγή, το λαθρεμπόριο κλπ και σήμερα πάλι λέμε ότι η φοροδιαφυγή είναι σε έξαρση.

7 .Οι πολλές και επί πολλά χρόνια δυσλειτουργίες και αστοχίες του Υπ. Οικονομικών , οδήγησαν στην επιμονή της τρόικας - θεσμών στο να αποτελέσει η Α.Α.Δ.Ε. ξεχωριστό σώμα από το Υπ. Οικονομικών, απόφαση που στο μέλλον μάλλον θα αποδειχθεί τουλάχιστον άστοχη έως αποτυχημένη κατά γενική άποψη (διότι είναι σαν να αποσυνθέτεις ένα μεγάλο κομμάτι από το κυρίως σώμα και χωρίς την ομπρέλα ενός Υπουργείου που είχε έως σήμερα).

Ορισμένες από τις ανωτέρω απόψεις συμπεριλαμβάνονται και στην έρευνα που διενεργήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου ,ως προς την γραφειοκρατία και την δομή του Υπουργείου Οικονομικών.

Στο παράρτημα Β : Παρουσιάζονται : α). Ένα μέρος του κεφ. (2) , β). Ένα μέρος του κεφ. (3) και γ). τα εργασιακά προβλήματα που υπάρχουν στο Υπ. Οικονομικών και παράλληλα άλλα εργατικά θέματα που προκύπτουν στην Ελλάδα της κρίσης, αλλά και διεθνώς. (σελ.92 - 112).

α). σε συνέχεια από το κεφ. (2)

Η αναζήτηση του ταλέντου.

Στην ιστορία και την πρακτική του management η αναζήτηση ταλαντούχων και χαρισματικών ατόμων καταλαμβάνει περίοπτη θέση. Πρόκειται για θέμα ανυπολόγιστης αξίας γιατί συνδέεται με βαθιά και ουσιαστικά μηνύματα που όλα μαζί συνθέτουν την προσωπικότητα εκείνων που είναι ηγέτες, δημιουργοί και καταλύτες της ανθρώπινης δραστηριότητας. Στις επιχειρήσεις και στην πορεία τους για την πραγματοποίηση των σκοπών τους τα ταλαντούχα άτομα είναι θέμα κυρίαρχο και μοναδικής σημασίας. Το ζήτημα είναι παλαιό αλλά ήρθε με έμφαση στην επικαιρότητα κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης με τις υπερβολικές αμοιβές και τα bonuses που εισέπρατταν τα πρόσωπα με αυξημένες ευθύνες στη διοίκηση των επιχειρήσεων αλλά και τα άτομα που διαθέτουν εμπειρία και ειδικά χαρίσματα λόγω γνώσης και ικανοτήτων. Η προσέγγιση του θέματος χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή γιατί ζούμε μια εποχή αβάσιμων γενικεύσεων και εξαγωγής συμπερασμάτων που δεν εδράζονται σε τεκμηρίωση και πραγματικά στοιχεία.

Οι R. Goffee και G. Jones σε άρθρο τους με τίτλο «Leading clever people» στο *Harvard Business Review*, Μάρτιος 2007, απαριθμούν μια σειρά χαρακτηριστικών των χαρισματικών ατόμων: 1. Τα άτομα αυτά γνωρίζουν την αξία τους και τους τρόπους για τη χρησιμοποίηση της στο πλαίσιο μιας επιχείρησης. 2. Αντιλαμβάνονται τις επιχειρησιακές πολιτικές και επιχειρούν την προώθηση τους εκεί που είναι καλύτερα. 3. Αγνοούν την επιχειρησιακή ιεραρχία αλλά ταυτόχρονα επιδιώκουν θέσεις με status και καλές αμοιβές. 4. Αναμένουν γρήγορη εξέλιξη και άνοδο σε υψηλές θέσεις. 5. Έχουν ή δημιουργούν διασυνδέσεις. 6. Εάν δεν χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τις ικανότητες τους αποχωρούν. 7. Δεν λένε ευχαριστώ με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Ο μακρύς αυτός κατάλογος των χαρακτηριστικών των ταλαντούχων ατόμων δίνει μια πρώτη εικόνα των δυσκολιών που έχει η διαχείριση και η ουσιαστική ένταξη ταλαντούχων ατόμων σε ένα επιχειρησιακό περιβάλλον. Φαίνεται πάντως ότι η προσφορά κινήτρων με τη μορφή υψηλών αμοιβών και προαγωγών δεν είναι η καλύτερη απάντηση. Η προσπάθεια ένταξης τους στο επιχειρησιακό περιβάλλον με βάση περισσότερο μακροπρόθεσμες λογικές μπορεί να είναι η σωστή κατεύθυνση αλλά αυτό μοιάζει γενικό και νεφελώδες. Θα επιχειρήσουμε να το αναλύσουμε περαιτέρω χωρίς να μπορούμε να καταλήξουμε σε οδηγίες και συνταγές γιατί αυτό θα ήταν λάθος.

Οι μεγάλες εταιρείες σε υψηλό ποσοστό (97%) διαθέτουν διαδικασίες ανάδειξης στελεχών και αξιοποίησης του ταλέντου τους. Στην πράξη αυτές αποδεικνύονται γραφειοκρατικές και αποτυγχάνουν στην ανάδειξη ταλαντούχων ατόμων γιατί συνδέονται με τη γενικότερη πολιτική της επιχείρησης και των τρόπων που λειτουργεί και εργάζεται. Δύο παράγοντες αναδεικνύει η εμπειρία αλλά και η βιβλιογραφία σε αυτό το σημείο: λειτουργικότητα (*functionality*) και ζωτικότητα (*vitality*). Ο πρώτος συνδέεται με τις διαδικασίες, τα εργαλεία και τα συστήματα που επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να τοποθετούν τα σωστά άτομα με τα κατάλληλα προσόντα στις ενδεδειγμένες θέσεις την κατάλληλη χρονική στιγμή. Πολλές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τα λεγόμενα «talent pools» μέσα από τα οποία αντλούν στελέχη με ταλέντο, τα δοκιμάζουν σε νέες εργασίες και περιφερειακές υπηρεσίες και σταδιακά τα προωθούν σε ανώτερες ιεραρχικά θέσεις μετά από αξιολόγηση της απόδοσης τους. Η ζωτικότητα, ο δεύτερος παράγοντας, συνδέεται συνήθως με το πάθος για εργασία και τη διάθεση ένταξης σε μια ιεραρχική πυραμίδα. Εδώ το θέμα εξειδικεύεται με προγράμματα εκπαίδευσης που προωθούν παράγοντες όπως η ανάληψη υποχρεώσεων, η δέσμευση και η λογοδοσία. Έννοιες που είναι σημαντικές, ανήκουν στην παραδοσιακή σχολή του management και της εταιρικής διακυβέρνησης και δεν προκύπτει ακόμα τρόπος υποκατάστασης από άλλες. Σημαίνουν πάντως πως η ανάδειξη στελεχών και ταλαντούχων ατόμων είναι μια δυναμική διαδικασία που διαφέρει προφανώς από τις γραφειοκρατικές πρακτικές που με τυποποιημένο τρόπο επιχειρούν συνήθως οι υπεύθυνοι ανθρώπινου δυναμικού. (Παπούλιας 2009 :200).

Οι Peters & Waterman (1982) στο βιβλίο τους *In Search of Excellence*, στο οποίο μελέτησαν 62 οργανισμούς που θεωρούνταν άριστοι, περιγράφουν τα χαρακτηριστικά της κουλτούρας που έχουν οι οργανισμοί αυτοί.

1. Γρήγορη αντίδραση. Αντιδρούν γρήγορα στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος και δεν καταναλώνουν υπερβολικό χρόνο σε προγραμματισμό και ανάλυση.
2. Ενθάρρυνση της αυτονομίας και της πρωτοβουλίας στους εργαζομένους. Οι εργαζόμενοι ενθαρρύνονται να τολμούν και να δοκιμάζουν νέους τρόπους και ιδέες.
3. Σεβασμός στους ανθρώπους. Υπάρχουν θετικές διαπροσωπικές σχέσεις και σεβασμός της διοίκησης προς τους ανθρώπους.
4. Έμφαση στον πελάτη- (πολίτη). Προσαρμόζονται στις ανάγκες και στις απαιτήσεις του πελάτη.
5. Κοινές αξίες. Μοιράζονται τις ίδιες βασικές αξίες, τόσο η διοίκηση όσο και οι εργαζόμενοι.
6. Ευέλικτες, λιτές δομές. Αποφεύγουν τις σύνθετες και πολύπλοκες δομές και δείχνουν ευελιξία στον καταμερισμό εργασίας.

7. Επικέντρωση σε αυτό που κάνουν καλά. Επικεντρώνονται σε αυτό που κάνουν καλά και αποφεύγουν τη ριζική διαφοροποίηση.

Η κουλτούρα που αναπτύσσεται στους οργανισμούς είναι δυνατόν άλλες φορές να είναι τόσο ορατή ώστε να αποτελεί το δακτυλικό της αποτύπωμα, όπως, για παράδειγμα, η κουλτούρα καινοτομίας της 3M, και άλλες φορές να είναι συγκεχυμένη και αόριστη. Η κουλτούρα αποτυπώνεται με διάφορους τρόπους, όπως εκφρασμένες αξίες, ήρωες εντός οργανισμού που ενσαρκώνουν τις αξίες αυτές, ιστορίες, έθιμα και τελετουργίες. Για παράδειγμα, η άνοδος ενός απλού υπαλλήλου στη θέση του γενικού διευθυντή σε θυγατρική μεγάλης πολυεθνικής στη χώρα μας ήταν μια ιστορία επιτυχίας (success story) μ' έναν ήρωα που —σύμφωνα με τα λεγόμενα των εργαζομένων— αντικατόπτριζε την αξιοκρατία και τις ίσες ευκαιρίες που είχαν όλοι μέσα στον οργανισμό. Τέτοιες ιστορίες έχουν πολύ μεγαλύτερη επίδραση στις ψυχές των εργαζομένων απ' ό,τι έχουν οι αξίες που γράφονται σ' ένα πόστερ και διακοσμούν τους τοίχους των γραφείων, αλλά σπάνια εφαρμόζονται στην πράξη. (Ιορδάνογλου 2008 : 242-243)

Υποχρεώσεις των προϊσταμένων και εποπτών για την ανύψωση του ηθικού των εργαζομένων.

Ηθικό του προσωπικού είναι το σύνολο των διαθέσεων του προσωπικού, τόσο απέναντι στο εργασιακό περιβάλλον, όσο και απέναντι στην ανάγκη για συνεργασία, για την εξυπηρέτηση του καλώς εννοούμενου συμφέροντος του οργανισμού ή της επιχείρησης. Με την παραπάνω έννοια, οι εργαζόμενοι σ' έναν οργανισμό ή σε μια επιχείρηση, εφόσον έχουν υψηλό ηθικό, αγαπούν την εργασία τους και φυσικά τον οργανισμό που υπηρετούν, ενώ συγχρόνως διακατέχονται από μία εσωτερική ανάγκη για συνεργασία με όλους τους φορείς του οργανισμού για την πραγματοποίηση κοινών σκοπών.

Το υψηλό ηθικό, αν και αποτελεί ένδειξη ενός καλά διοικούμενου οργανισμού, δεν σημαίνει όμως και επίλυση όλων των προβλημάτων που τον απασχολούν.

Το ηθικό, σε γενικές γραμμές, αντιπροσωπεύει ψυχολογικές καταστάσεις, ένα γενικό συναισθηματικό τόνο του ατόμου στην εργασία και συνεπώς δεν πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση μόνο με ενδογενείς παράγοντες, που προέρχονται, από την εργασία, αλλά και σε συνάρτηση με τους εξωγενείς, του εξωτερικού περιβάλλοντος.

Έτσι, οι διαθέσεις που φέρει μαζί του ο εργαζόμενος, από το οικογενειακό ή το κοινωνικό του περιβάλλον, αποτελούν παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν στον ίδιο βαθμό το επίπεδο ικανοποίησης αυτού από την εργασία και κατά συνέπεια παράγοντες, οι οποίοι συμβάλλουν άμεσα στη διαμόρφωση του ηθικού.

Πρέπει να τονιστεί, ότι βασικό γνώρισμα του ηθικού, αποτελεί ο μεταβλητός χαρακτήρας του, πράγμα που σημαίνει, ότι η διοίκηση δεν μπορεί ν' αναπαύεται σε προσωρινές επιτυχίες, όσον αφορά την αποκατάσταση του επιθυμητού επιπέδου, γύρω από το ηθικό

του προσωπικού, διότι είναι δυνατόν κάτω από την επίδραση ορισμένων παραγόντων να υποχωρήσει.

Ο προϊστάμενος ο οποίος είναι επικεφαλής μιας ομάδας ανθρώπων, θεωρείται και υπεύθυνος για τη δημιουργία και διατήρηση μέσα στην υπηρεσία του κλίματος εκείνου που θα επιτρέψει υψηλό φρόνημα, ομαδικό πνεύμα και εποικοδομητικές απόψεις, οι οποίες θα υποβοηθήσουν στην καλή προσαρμογή των ατόμων μέσα στην ομάδα και την πραγματοποίηση γενικής δραστηριοποίησης και ικανοποίησης.

Από τις γενικές ιδέες, οι οποίες υποβοηθούν τον προϊστάμενο στη δημιουργία του παραπάνω κλίματος μέσα στην υπηρεσία είναι οι εξής:

A. Αμοιβαίες θυσίες και δικαιοσύνη

Εφόσον υπάρχουν οι ίδιες συνθήκες δουλειάς για όλους και ίση μεταχείριση, οι εργαζόμενοι είναι διατεθειμένοι να δεχθούν ταλαιπωρίες, θυσίες ή και στερήσεις. Αν όμως υπάρχει ιδιαίτερη εύνοια για μερικούς, ειδικά προνόμια ή ειδική μεταχείριση, οι άλλοι χάνουν το ηθικό τους ή υποβαθμίζεται αυτό.

Το ηθικό εκείνων, που εργάζονται, δεν μειώνεται ένεκα στέρησης ή ωφελειών, αλλά από τον τρόπο που κατανέμονται, αυτές μέσα στην εργασία.

B. Συμμετοχή

Όταν ο εργαζόμενος έχει την κατάλληλη ενθάρρυνση και πρωτοβουλία, μέσα στα πλαίσια της δουλειάς του και συμμετέχει ενεργά, στην πραγματοποίηση του κοινού σκοπού της επιχείρησης, το ηθικό αυτού θα είναι υψηλότερο, όπως επίσης και της ομάδας των ανθρώπων που συνεργάζεται.

Γ. Πείρα της πρόοδου

Εφόσον υπάρχει συντονισμός των ατομικών προσπαθειών των υπαλλήλων και ομαδικό πνεύμα, θα έλθει μεγαλύτερη πρόοδος των εργασιών.

Η πείρα της πρόοδου, δεν δημιουργείται, μόνο με αυξημένες αποδοχές, ή προαγωγές κλπ.

Αν οι εργαζόμενοι, λαμβάνουν γνώση κάθε βελτίωσης και τηρούνται ενήμεροι της πορείας των εργασιών της υπηρεσίας, με μετρήσεις, γραφικές απεικονίσεις κ.λπ. θα έχουν αυξημένο ηθικό και διάθεση για πρόοδο.

Δ. Ανοχή και ελευθερία

Αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη ομαδικού πνεύματος και καλής συνεργασίας, η ανοχή και η ελευθερία σε ορισμένα πλαίσια.

Η ατμόσφαιρα της εργασίας, παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των συνθηκών αυτών. Με ανοχή και ελευθερία οι άνθρωποι εκδηλώνονται καλύτερα, επικοινωνούν και αποκτούν κατανόηση, για τα προβλήματα των άλλων.

Ε. Καταλληλότητα προϊστάμενου

Σαν ηγέτης που είναι ο προϊστάμενος μιας ομάδας εργασίας, πρέπει να είναι ικανός, δίκαιος και με ανεπτυγμένη κοινωνικότητα.

Η ικανότητα σωστού χειρισμού των ανθρώπων δεν είναι θέμα ανώτερης ευφυΐας, αλλά κυρίως θέμα προσωπικότητας, στάσεων και κοινωνικής ευαισθησίας. Συνεπώς, ο ηγέτης πρέπει να είναι καλώς προσαρμοσμένος, συναισθηματικά σταθερός, με φυσικό ενδιαφέρον και ευαισθησία προς τους ανθρώπους, καθώς και με την κατάλληλη εκπαίδευση στο έργο που επιτελεί. (Πατρινός 2005: 194-196).

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ: ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗΣ!, ΤΟΥ Φ. ΧΕΡΤΖΜΠΕΡΓΚ

Με βάση τη θεωρία του Α. Μάσλοου, ο Φ. Χέρτζμπεργκ ανέπτυξε τη δική του θεωρία των δυο παραγόντων. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, υπάρχουν δύο κατηγορίες παραγόντων που επηρεάζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά :

Η πρώτη κατηγορία παραγόντων είναι εκείνη που έχει σχέση με το περιβάλλον της εργασίας και συγκεκριμένα, την πολιτική της επιχείρησης, τις σχέσεις με τους προϊσταμένους και συναδέλφους, τις συνθήκες εργασίας, το μισθό, την ασφάλεια που τους παρέχεται, την κοινωνική θέση (status) κ.ά. Οι παράγοντες αυτοί ονομάζονται παράγοντες "υγιεινής". Οι παράγοντες υγιεινής, κατά τον Χέρτζμπεργκ, δεν παρακινούν τους εργαζομένους να αυξήσουν την απόδοσή τους. Η απουσία τους, όμως, είναι δυνατόν να προκαλέσει στα άτομα δυσαρέσκεια. Η παρουσία τους, πάλι, συντελεί μόνο σε μικρή αύξηση της απόδοσης των εργαζομένων, γι' αυτό και οι παράγοντες αυτοί ονομάζονται και παράγοντες "διατήρησης".

Στη δεύτερη κατηγορία παραγόντων ο Χέρτζμπεργκ κατέταξε ορισμένους παράγοντες ικανοποίησης, που έχουν όλοι σχέση με το περιεχόμενο της εργασίας, όπως τα επιτεύγματα, την αναγνώριση, την ευθύνη, την προαγωγή, τις δυνατότητες ανάπτυξης του ατόμου, τη φύση της εργασίας που εκτελούν κ.ά. Αυτή την κατηγορία παραγόντων ο Χέρτζμπεργκ την ονόμασε παράγοντες "παρακίνησης". Οι παράγοντες αυτοί είναι πραγματικοί παράγοντες παρακίνησης, επειδή έχουν τη δυνατότητα να προκαλούν ένα αίσθημα ικανοποίησης. Η δε ύπαρξη τους κάνει τους εργαζομένους να έχουν τη διάθεση για μεγαλύτερη απόδοση.

Από τη σύγκριση της θεωρίας του Μάσλοου με εκείνη του Χέρτζμπεργκ προκύπτει πως η θεωρία του Χέρτζμπεργκ είναι βασικά μια επέκταση της θεωρίας του Μάσλοου. Ο Μάσλοου αναφέρεται στις ανθρώπινες ανάγκες (ιεραρχικά), ενώ ο Χέρτζμπεργκ ασχολείται με τα κίνητρα ικανοποίησης αυτών των αναγκών μέσα στο περιβάλλον της επιχείρησης.

Από τη σύγκριση των δύο αυτών θεωριών προκύπτει πως οι παράγοντες παρακίνησης της θεωρίας του Χέρτζμπεργκ είναι σχεδόν οι ίδιοι με τις ανώτερες ανάγκες του Μάσλοου.

Όπως όλες οι θεωρίες έτσι και η θεωρία του Χέρτζμπεργκ, που βασίστηκε στην έρευνα που έκανε, δεν έχει αποφύγει τις αμφισβητήσεις. Ορισμένοι υποστηρίζουν πως τα ερωτήματα που έθεσε είχαν προδικάσει το αποτέλεσμα της έρευνας του...

Ως προς την εφαρμογή αυτής της θεωρίας στην επιχείρηση, ο ίδιος ο Χέρτζμπεργκ, βασιζόμενος στους παράγοντες παρακίνησης, προτείνει προς τα διοικητικά στελέχη των επιχειρήσεων ότι, για να έχουν το μέγιστο της απόδοσης από τους υφισταμένους τους, θα πρέπει να τους ικανοποιήσουν τις κοινωνικές, ψυχολογικές και τις ανάγκες ολοκλήρωσης. (Τζωρτζάκης – Τζωρτζάκη 2007: 258-260).

β). από μεταφορά του κεφ. (3).

Οι παροχές που συναντώνται σε κάθε κατηγορία αναλύονται παρακάτω:

1. Αμοιβές και πριμ απόδοσης

- Ελάχιστος μισθός Χ% υπεράνω της συλλογικής σύμβασης
- Εφαρμογή αντικειμενικού συστήματος αμοιβών
- Μισθός βασισμένος στην αποδοτικότητα
- Μερίδιο απ' τα κέρδη (profit sharing)
- Bonus για ομαδική αποδοτικότητα
- Έκτακτη αμοιβή (πέραν της υπερωριακής) για έκτακτη προσέλευση
- Επιβράβευση πολύχρονης υπηρεσίας
- Προγράμματα αγοράς μετοχών από υπαλλήλους
- Άτοκα ή/και χαμηλού επιτοκίου δάνεια.

2. Συνταξιοδοτικά προγράμματα, ασφάλιση και υγεία

- Συνταξιοδοτικά προγράμματα
- Δυνατότητες πρόωρης συνταξιοδότησης
- Ομαδική ασφάλιση υγείας
- Οδοντιατρική ασφάλεια
- Ασφάλεια ζωής, αναπηρίας και ατυχήματος.

3. Ανάπτυξη καριέρας

- Χρηματοδότηση ατομικής εκπαίδευσης, επιδόματα σπουδών

- Εσωτερική εκπαίδευση και σεμινάρια
- Επιπρόσθετη άδεια για μεταπτυχιακές σπουδές
- Επαγγελματική καθοδήγηση (Mentoring).

4. Ευελιξία υπαλλήλων και ποιότητα ζωής

- Εταιρικός παιδικός σταθμός ή κάλυψη εξόδων
- Ευέλικτο ωράριο (flex-time)
- Αναχώρηση κάποιες ώρες νωρίτερα την Παρασκευή (Short Fridays)
- Κουπόνια φαγητού
- Μεταφορά από και προς την εταιρεία
- Εταιρικός γιατρός και νοσοκόμα
- Αιμοδοσία και εταιρική τράπεζα αίματος
- Κέντρο φυσικής κατάστασης (Health and Fitness Center)
- Παροχές cafeteria
- Έκτακτη οικονομική υποστήριξη/βοήθεια για προσωπικά ζητήματα.

Διακοπές και παροχές σχετικές με άδειες και αργίες

Επιπρόσθετες ημέρες άδειας για νέους πατέρες Επιπρόσθετες ημέρες άδειας για νέες μητέρες Ημέρες άδειας για ασθένεια ανά έτος Κάποιες επιπλέον ημέρες έμμισθων διακοπών ανά έτος Γενέθλια σαν προσωπική κινητή εορτή (floating individual holiday) Πρόγραμμα παρατεταμένης άδειας (άνευ αποδοχών) Επιπλέον άμισθες ημέρες διακοπών Ευέλικτο ημερήσιο πρόγραμμα για νέες μητέρες Διάφορες εταιρικές κοινωνικές εκδηλώσεις και γιορτές Δωρεάν ταξίδια και εταιρικές εκδρομές.

Επιπρόσθετες παροχές

- Μεταφορά από και προς την εταιρεία
- Εταιρικός γιατρός και νοσοκόμα
- Αιμοδοσία και εταιρική τράπεζα αίματος
- Κέντρο φυσικής κατάστασης (Health and Fitness Center)
- Παροχές cafeteria
- Έκτακτη οικονομική υποστήριξη/βοήθεια για προσωπικά ζητήματα.

Διακοπές και παροχές σχετικές με άδειες και αργίες

Επιπρόσθετες ημέρες άδειας για νέους πατέρες Επιπρόσθετες ημέρες άδειας για νέες μητέρες Ημέρες άδειας για ασθένεια ανά έτος Κάποιες επιπλέον ημέρες έμμισθων διακοπών ανά έτος Γενέθλια σαν προσωπική κινητή εορτή (floating individual holiday) Πρόγραμμα παρατεταμένης άδειας (άνευ αποδοχών) Επιπλέον άμισθες ημέρες διακοπών Ευέλικτο ημερήσιο πρόγραμμα για νέες μητέρες Διάφορες εταιρικές κοινωνικές εκδηλώσεις και γιορτές Δωρεάν ταξίδια και εταιρικές εκδρομές.

Επιπρόσθετες παροχές

Αποζημίωση υπαλλήλων για φυσικές καταστροφές Βραβεία/Αναγνώριση (π.χ. εργαζόμενος του μήνα) Σχολικά είδη στα παιδιά των εργαζομένων Εταιρικές εκππτώσεις — Εκπρωτικές κάρτες — Εταιρικά προϊόντα Εισιτήρια για αθλητικές εκδηλώσεις, ταινίες, θέατρα, Δώρο γάμου, κλπ.

Από τις παραπάνω 44 παροχές, φαίνεται ότι οι δέκα καλύτερες εταιρείες παρέχουν κατά μέσο όρο 30 και οι δέκα χειρότερες 20.

Οι συχνότερα προσφερόμενες είναι:

- Εσωτερική εκπαίδευση και σεμινάρια
- Εταιρικές κοινωνικές εκδηλώσεις και γιορτές
- Ελάχιστος μισθός Χ% υπεράνω της συλλογικής σύμβασης
- Ομαδική ασφάλιση υγείας
- Εφαρμογή αντικειμενικού συστήματος αμοιβών
- Ασφάλεια ζωής, αναπηρίας και ατυχήματος

Οι σπανιότερα προσφερόμενες παροχές είναι:

- Επιπρόσθετη άδεια για μεταπτυχιακές σπουδές
- Επιπρόσθετες ημέρες άδειας για νέες μητέρες
- Μεριδίο απ' τα κέρδη
- Εταιρικός παιδικός σταθμός ή κάλυψη εξόδων
- Κέντρο φυσικής κατάστασης.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση των εργαζομένων, οι σημαντικότερες γι' αυτούς είναι —με σειρά προτεραιότητας— οι παρακάτω:

1. Ομαδική ασφάλιση υγείας
2. Ασφάλεια ζωής, αναπηρίας και ατυχήματος
3. Εσωτερική εκπαίδευση και σεμινάρια
4. Μισθός βασισμένος στην αποδοτικότητα
5. Συνταξιοδοτικά προγράμματα.

Φαίνεται λοιπόν ότι οι εργαζόμενοι προτιμούν κυρίως τις παροχές που τους δίνουν ασφάλεια και ανάπτυξη και λιγότερο τις παροχές αναψυχής και κοινωνικών συναναστροφών, όπως εκδηλώσεις, ταξίδια, κέντρο φυσικής κατάστασης, ή τις παροχές εξισορρόπησης επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, όπως ευελιξία στο ωράριο, παιδικοί σταθμοί, άδειες μητρότητας, πατρότητας κ.ά.

Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνουν τη γνωστή θεωρία της ιεράρχησης των αναγκών του **Abraham Maslow** (1954), σύμφωνα με την οποία τα άτομα πρέπει πρώτα να ικανοποιήσουν τις βασικές ανάγκες επιβίωσης και ασφάλειας ώστε να παρακινηθούν για

την ικανοποίηση ανώτερων αναγκών τους, όπως κοινωνικές σχέσεις, αναγνώριση και αυτοπραγμάτωση. Και στο θέμα των εταιρικών παροχών λοιπόν - ειδικά στους σημερινούς γεμάτους εργασιακή ανασφάλεια καιρούς— η ασφάλεια έρχεται πρώτη. Μάλιστα θα λέγαμε ότι ακόμη και η παροχή εκπαίδευσης που έρχεται αμέσως μετά στις προτιμήσεις τους πιθανόν να λειτουργεί ως παροχή ασφάλειας κι αυτή, αφού η προσωπική ανάπτυξη εξασφαλίζει τη μελλοντική «απασχολησιμότητα» των εργαζομένων.

Η δημιουργία ενός βέλτιστου εργασιακού περιβάλλοντος που ικανοποιεί τις ανθρώπινες ανάγκες και σέβεται τους εργαζομένους αποτελεί ηθική υποχρέωση των επιχειρήσεων απέναντι στο κοινωνικό σύνολο. Η κοινωνική υπευθυνότητα —ένα θέμα αιχμής τα τελευταία χρόνια στο χώρο των επιχειρήσεων— έχει πέρα απ' την εσωτερική, και την εξωτερική του διάσταση. (Ιορδάνογλου 2008: 256, 260-263).

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΚΟΣΜΟ ΧΩΡΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

ΜΙΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ αποτελεί μια δέσμη στενά συνδεδεμένων δραστηριοτήτων που διεκπεραιώνονται έναντι αμοιβής. Όμως, τα τελευταία χρόνια η έννοια της θέσεως εργασίας αλλάζει ριζικά. Σύμφωνα με κάποιον ερευνητή, «ο σύγχρονος κόσμος βρίσκεται πολύ κοντά στο επόμενο μεγάλο άλμα του ως προς τη δημιουργικότητα και την παραγωγικότητα, αλλά η θέση εργασίας δεν θα ανήκει στην αυριανή οικονομική πραγματικότητα. Υπάρχει, και θα εξακολουθήσει να υπάρχει, τεράστιος όγκος εργασίας προς διεκπεραίωση, αλλά δεν θα περιορίζεται στα συνήθη πεδία που ονομάζουμε θέσεις εργασίας. Για την ακρίβεια, σε πολλές επιχειρήσεις έχει ήδη ξεκινήσει η διαδικασία "καθαίρεσης" των θέσεων εργασίας».

Η διαδικασία «καθαίρεσης» των θέσεων εργασίας αποτελεί προϊόν των αλλαγών που λαμβάνουν χώρα στις επιχειρήσεις σήμερα. Υπάρχει η επιταχυνόμενη παραγωγή, η τεχνολογική αλλαγή και ο παγκοσμιοποιημένος ανταγωνισμός. Η ένταση, τόσο του ανταγωνισμού όσο και της αβεβαιότητας, είναι μεγαλύτερη. Οι επιχειρήσεις, λοιπόν, πρέπει να ανταποκρίνονται γρήγορα, να είναι ευέλικτες και περισσότερο ανταγωνιστικές. Έτσι, καθιερώνουν πολιτικές και πρακτικές χώρου εργασίας υψηλής απόδοσης, όπου περιλαμβάνονται συστήματα μάνατζμεντ τα οποία ακολουθούν την ευέλικτη ανάθεση εργασιών πολλαπλών δεξιοτήτων και μεθόδους υψηλής εμπλοκής, όπως είναι η ομαδική εργασία και η συμμετοχική διαδικασία λήψεως αποφάσεων. Σε ομαδικά περιβάλλοντα, οι εργαζόμενοι πρέπει να διαθέτουν πολλαπλές δεξιότητες, αφού οι ανατιθέμενες εργασίες ενδεχομένως να αλλάζουν ανά ώρα ή ημέρα. Σήμερα η επιχείρηση διαθέτει χαμηλές ιεραρχικές δομές. Το πεδίο ελέγχου του μάνατζερ διευρύνεται, και οι υφιστάμενοι αποκτούν περισσότερες αρμοδιότητες. Έτσι, ο ορισμός της θέσεως εργασίας ως «μια δέσμη σαφώς καθορισμένων και οριοθετημένων

ευθυνών» δεν είναι πλέον ακριβής. Συχνά, πλέον, οι εργοδότες προτιμούν να τους περιγράψουν οι εργαζόμενοι τις θέσεις εργασίας τους με περισσότερη ευρύτητα και ευελιξία σε σύγκριση με το παρελθόν.

(Τερζίδης- Τζωρτζάκης 2004: 69) .

γ). Τα εργασιακά προβλήματα.

Παρακάτω θα δοθεί μια γενική περιγραφή από το περιοδικό φορολογική επιθεώρηση εκδόσεως του Υπ. Οικονομικών του Οκτωβρίου 2016, τεύχος 798 σελ. 1872-1876, που εκφράζει πλήρως τις απόψεις του ερευνητή για το Υπ. Οικονομικών αλλά και γενικότερα.

Ηθική/ψυχολογική παρενόχληση στον εργασιακό χώρο

Μια γενική περιγραφή του τι τουλάχιστον συνέβαινε έως σήμερα.

Τα τελευταία χρόνια, όλο και συχνότερα, πολλοί από εμάς βρισκόμαστε στη θέση των θεατών ή και των θυμάτων ακόμα, της λεγόμενης ηθικής παρενόχλησης στην εργασία, ή του mobbing όπως είθισται να λέγεται. Πρόκειται για μία από τις πιο σημαντικές μορφές παρενόχλησης στον εργασιακό χώρο. Η ηθική και ψυχολογική παρενόχληση των εργαζομένων, η οποία έχει επικρατήσει με τον αγγλικό όρο “mobbing”, έχει ποικίλες συνέπειες ως προς το πρόσωπο του εργαζομένου, ως προς την ποιότητα της εργασιακής ζωής στην επιχείρηση, την αποδοτικότητα και παραγωγικότητα των εργαζομένων, καθώς και την ανταγωνιστικότητα του κάθε οργανισμού (ή μιας επιχείρησης).

Ειδικότερα ως ηθική/ψυχολογική παρενόχληση ορίζεται η από ένα ή περισσότερα άτομα είναι η επιθετική συμπεριφορά, η οποία στρέφεται κατά ενός ατόμου ή μίας ομάδας ατόμων και αποτελείται από ενέργειες στρατηγικά συνδεδεμένες μεταξύ τους, που αποσκοπούν στην αποδυνάμωση ενός συγκεκριμένου στόχου.

Ο αγγλικός όρος “mobbing”, προερχόμενος από το ρήμα “mob” (επιτίθεμαι, ενοχλώ, περικυκλώνω) καθιερώθηκε από τον Leymann, ενώ πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε από τον K.Lorenz, ιατρό, ζωολόγο, ηθολόγο, για να περιγράψει διάφορες μορφές επιθετικότητας στον κόσμο των ζώων.

Σε αντίθεση με το “bullying” που επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο στη σωματική βία, το “mobbing” απευθύνεται κυρίως στην προσωπικότητα του ατόμου με τη μορφή της ψυχολογικής ταπείνωσης, της ηθικής αποδυνάμωσης και του εκφοβισμού του εργαζομένου στο χώρο εργασίας, αυξάνοντας το εργασιακό στρες και έχοντας πολλαπλά αποτελέσματα σε προσωπικό επίπεδο αλλά και στην παραγωγικότητα και αποδοτικότητα του εργαζομένου.

Το mobbing συνίσταται σε μία αλληλουχία πράξεων με αντιδεοντολογικό χαρακτήρα , οποίες εμφανίζονται συστηματικά και επί μακρύ χρονικό διάστημα και τείνουν να

οδηγήσουν τον εργαζόμενο σε πλήρη περιθωριοποίηση και απομόνωση εντός του περιβάλλοντος εργασίας. Μπορεί να έχει τη μορφή λεκτικής ή μη λεκτικής βίας, ακόμα και συναισθηματικής βίας, τόσο άμεσα όσο και έμμεσα, πάντα στοχεύοντας στην πρόκληση του αισθήματος ανεπάρκειας και αδυναμίας του εργαζομένου.

Δεν αποκλείεται ωστόσο ένα από τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν να είναι και η σωματική βία.

Το mobbing, ως εσκεμμένη ηθική παρενόχληση στους χώρους εργασίας, προκαλεί την εκδήλωση ψυχικών και σωματικών νοσημάτων και φθάνει ως την πρόκληση διαταραχών ύπνου, κατάθλιψης, επιθετικότητας, σωματικής κόπωσης ή ακόμα και τάσεων αυτοκτονίας. Οι επιπτώσεις στην επιχείρηση περιλαμβάνουν πρώτα απ' όλα τη μείωση του επιπέδου απόδοσης των εργαζομένων αλλά και τη διαταραχή των σχέσεων μεταξύ των συναδέλφων.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, για να χαρακτηριστεί μία συμπεριφορά ως ηθική παρενόχληση πρέπει να θεωρηθεί αδικαιολόγητη με βάση λογικά κριτήρια, ενώ υπογραμμίζεται το στοιχείο της δυσμενούς μεταχείρισης του εργαζομένου και το ενδεχόμενο να αποτελεί αθέμιτη χρήση ή κατάχρηση εξουσίας εκ μέρους ενός ή περισσότερων ατόμων.

Έτσι δημιουργείται μία σχέση διώκτη-στόχου, θύματος-θύτη θα λέγαμε διαφορετικά, η οποία στηρίζεται στον εκφοβισμό και μπορεί να λάβει τρομαχτικές διαστάσεις για την υγεία του εργαζομένου που υφίσταται τον εκφοβισμό και περιέρχεται σε μία κατάσταση μόνιμης αβεβαιότητας και φόβου. Ο εκφοβισμός αυτός είναι συστηματικός, επαναλαμβανόμενος, διαρκής και κλιμακώνεται σταδιακά προς το χειρότερο. Σημειώνεται σε αυτό το σημείο ότι διακρίνεται από τη σεξουαλική παρενόχληση η οποία συνίσταται σε λεκτική ή μη ή σωματική συμπεριφορά σεξουαλικής φύσης που προσβάλλει την αξιοπρέπεια ενός ατόμου και υφίσταται και χωρίς το στοιχείο της διάρκειας, αποτελούμενη δηλαδή από ένα και μοναδικό γεγονός. Αντίθετα η ηθική παρενόχληση απαιτεί συνεχείς και επαναλαμβανόμενες πράξεις που δημιουργούν δυσμενές κλίμα στο χώρο εργασίας και προσβάλλουν την προσωπικότητα και την ηθική υπόσταση του εργαζομένου.

Ο εργαζόμενος-θύμα του mobbing βιώνει κλίμα τρομοκρατίας στο χώρο εργασίας, ενώ η παρουσία του εκεί μετατρέπεται σε μία εξοντωτική διαδικασία, χαρακτηριζόμενη από το αίσθημα του φόβου για την επόμενη επίθεση. Το άτομο εκτίθεται στο εργασιακό του περιβάλλον, με αποτέλεσμα να εντείνεται ακόμα περισσότερο το άγχος και τα αρνητικά συναισθήματα ως προς το χώρο εργασίας.

Η ηθική παρενόχληση στο εργασιακό περιβάλλον μπορεί να λάβει τις εξής μορφές:

A) Κάθετη ή κατιούσα: πρόκειται για την παρενόχληση από προϊστάμενο σε υφιστάμενο. Η ιδιαιτερότητα αυτής της περίπτωσης συνίσταται στη δυσκολία της

διάκρισης ανάμεσα στις καταχρηστικές συμπεριφορές και στα προνόμια των ιεραρχικά ανώτερων, ιδίως δε αυτών που πηγάζουν από το διευθυντικό δικαίωμα.

Ο προϊστάμενος προβαίνει σε συμπεριφορές που αποτελούν κατάχρηση εξουσίας, λειτουργεί αυθαίρετα και συχνά παραβιάζει κανόνες δικαίου, με αποτέλεσμα να δημιουργεί στον υφιστάμενο ακόμα εντονότερη αίσθηση αποδυνάμωσης και ψυχολογικής πίεσης.

Β) Οριζόντια: πρόκειται για την παρενόχληση μεταξύ συναδέλφων της ίδιας βαθμίδας. Αυτή η μορφή παρενόχλησης μπορεί να οφείλεται σε προσωπικούς ή επαγγελματικούς λόγους, στην ανταγωνιστικότητα ή ακόμα και στη σύγκρουση συμφερόντων, οπότε εκδηλώνεται συνήθως και αμοιβαία από τις δύο πλευρές.

Γ) Ανιούσα: παρενόχληση από υφιστάμενο ή ομάδα υφισταμένων σε προϊστάμενο. Αυτή η μορφή παρενόχλησης εμφανίζεται λιγότερα συχνά από τις υπόλοιπες, συνήθως όταν ο προϊστάμενος δεν απολαμβάνει αναγνώριση στο πρόσωπό του και τη θέση του.

Δ) Μεταξύ διευθυντικών στελεχών: Συνήθως πρόκειται για συμπεριφορές που υποσκάπτουν την εργασιακή απόδοση του στόχου και σπανιότερα συμπεριφορές που αποσκοπούν στην προσβολή της προσωπικότητας του εργαζομένου.

Ε) Από τη Διοίκηση του οργανισμού προς του εργαζομένους: Πρόκειται Συνήθως για οργανωμένη ψυχολογική επίθεση κατά ενός ή περισσότερων εργαζομένων με στόχο τον εξαναγκασμό τους σε παραίτηση.

Επιπλέον ως προς την έκφραση που μπορεί να λάβει η ηθική παρενόχληση, αναφέρουμε ενδεικτικά τις εξής περιπτώσεις:

Α) Συμπεριφορές που βλάπτουν την υπόληψη του εργαζομένου και αποσκοπούν στη δημιουργία αρνητικής εικόνας εις βάρος του.

Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν τα κακόβουλα σχόλια ως προς την προσωπικότητα του εργαζομένου, κοινοποίηση προσωπικών και ευαίσθητων στοιχείων, διάδοση ψευδών φημών για το πρόσωπό του, περιφρονητική αντιμετώπιση, λεκτική επίθεση, προσβολές, ακόμα και πρόκληση αντίδρασης με σκοπό την έκθεση στο εργασιακό περιβάλλον.

Β) Συμπεριφορές που βλάπτουν την αποδοτικότητά του και την επαγγελματική του ταυτότητα.

Τέτοιες μπορεί να είναι η μη ανάθεση έργου ή αφαίρεση βασικών αρμοδιοτήτων, η ανάθεση καθηκόντων κατώτερων των προσόντων του, η αφαίρεση εργασίας στην όποια απέδιδε, η ανάθεση υπερβολικού όγκου εργασίας, η σκόπιμη ανάθεση καθηκόντων πέραν των γνώσεών του, η απόκρυψη πληροφοριών, οι αυθαίρετες εντολές, η υπερβολική παρακολούθηση και γενικά οποιαδήποτε ενέργεια αποσκοπεί στην δημιουργία αρνητικού κλίματος, αύξηση του άγχους και της ψυχολογικής πίεσης και κυρίως στέρησης όλων εκείνων των παραγόντων που συντελούν στην αποδοτικότητα του εργαζομένου.

Γ) Συμπεριφορές που επηρεάζουν τις κοινωνικές επαφές εντός του εργασιακού περιβάλλοντος.

Ο εργαζόμενος αναγκάζεται να απομονωθεί, δεν μπορεί να έχει λόγο σε ομαδικές συναντήσεις και συσκέψεις, η γνώμη του δεν έχει ισχύ και παρεμποδίζεται γενικά από τη συμμετοχή σε συλλογικές δράσεις εντός της επιχείρησης, με σκοπό να καταστεί ευάλωτος και να αισθανθεί ανίκανος, αναγκαζόμενος έτσι να παραμένει στο περιθώριο.

Δ) Συμπεριφορές που στοχεύουν στον εκφοβισμό του.

Εδώ αναφέρουμε την άρνηση χορήγησης αδειών βάσει των αναγκών του, τις απειλές για επιβολή κυρώσεων, την αδικαιολόγητη επιβολή ποινών, βλάβες σε προσωπικά αντικείμενα, απειλές άσκησης σωματικής βίας ή ακόμα και περιορισμένη άσκηση βίας.

Ως προς τη νομοθετική ρύθμιση του Mobbing, ορισμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριέλαβαν από το 1990 σχετικές ρυθμίσεις στην εσωτερική νομοθεσία τους. Αξιοσημείωτο βέβαια είναι το γεγονός ότι σε καμία από τις υπάρχουσες ρυθμίσεις δεν προβλέπεται τρόπος θεραπείας ή αντίδρασης στην ηθική παρενόχληση. Η πρώτη χώρα που προέβη σε νομοθετική ρύθμιση ήταν η Σουηδία, το 1994, ορμώμενη από την έρευνα του Leymann, **από την οποία προέκυψε ότι το 15% των αυτοκτονιών οφείλονταν στην εργασιακή κακοποίηση.**

Ακολούθησε η Ολλανδία, η Γαλλία και το Βέλγιο, όπου θεσπίστηκαν ρυθμίσεις με σκοπό την απαγόρευση της ηθικής και ψυχολογικής βίας και την προστασία του εργαζομένου στον εργασιακό χώρο. Ειδικότερα, η γαλλική νομοθεσία θεωρεί την ηθική παρενόχληση στην εργασία ποινικό αδίκημα με σοβαρές κυρώσεις που φτάνουν μέχρι τη φυλάκιση, ενώ τόσο στη Γαλλία, όσο και στο Βέλγιο, το 2002 θεσπίστηκαν δύο νόμοι που τονίζουν την ευθύνη του προϊσταμένου ή του εργοδότη για την πρόληψη του φαινομένου, καθώς επίσης λειτουργούν Οργανισμοί με σκοπό την ψυχολογική και νομική υποστήριξη των εργαζομένων- θυμάτων του mobbing.

Αντίθετα στη Μεγάλη Βρετανία και την Ιρλανδία δεν υπάρχει νομοθετική ρύθμιση αλλά κώδικες και οδηγίες με σκοπό την πρόληψη του φαινομένου.

Στην Ελλάδα το φαινόμενο δεν αναγνωρίζεται σε μεγάλο βαθμό, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει επαρκής νομοθετική πρόβλεψη και προστασία. Η συναισθηματική και ψυχολογική κακοποίηση στον εργασιακό χώρο δεν συσχετίζεται καθόλου με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, αλλά συνδέεται με την προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια του εργαζομένου. Ο σχετικός νόμος 3304/2005, αναφέρει ότι ως διάκριση νοείται και η παρενόχληση, η οποία εκδηλώνεται με ανεπιθύμητη συμπεριφορά και έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας του προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού κλίματος. Ο νόμος απαγορεύει επίσης τις διακρίσεις βάσει φύλου, εθνικότητας και γενετήσιου προσανατολισμού. Έτσι γίνεται κατανοητό ότι ο εργαζόμενος που υφίσταται ηθική παρενόχληση δεν προστατεύεται με βάση την εργατική νομοθεσία αλλά από τις

γενικότερες διατάξεις περί προστασίας της ανθρώπινης προσωπικότητας και αξιοπρέπειας, όπως είναι το άρθρο 2, παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Με βάση όλα τα παραπάνω, η ηθική παρενόχληση δύναται να συνιστά διάκριση, παραβιάζοντας την αρχή της ίσης μεταχείρισης, όταν συντελείται από προϊστάμενο σε υφιστάμενο και καταλήγει σε δυσμενή διάκριση σε βάρος του τελευταίου. Επιπλέον, κάθε ηθική παρενόχληση αποτελεί προσβολή της προσωπικότητας του εργαζομένου και επομένως στοιχειοθετεί ηθική βλάβη σε βάρος του.

Τέλος, το mobbing όταν εισχωρεί στα καθήκοντα εργασίας σε μεγάλο βαθμό, μπορεί να θεωρηθεί ως μονομερής βλαπτική μεταβολή και ο εργαζόμενος μπορεί να θεωρήσει ότι καταγγέλλεται η σύμβαση εργασίας αξιώνοντας παράλληλα τη νόμιμη αποζημίωση.

Ο εργαζόμενος λοιπόν που υφίσταται ηθική παρενόχληση διαθέτει ενδεικτικά τις εξής νομικές διεξόδους:

! Υποβολή μήνυσης για παραβίαση της αρχής ίσης μεταχείρισης καθώς και για επιμέρους στοιχειοθετούμενα αδικήματα του ποινικού κώδικα, όπως η εξύβριση (361 ΠΚ), η συκοφαντική δυσφήμιση (363 ΠΚ), η εκβίαση (385 ΠΚ) κλπ.

! Άσκηση αγωγής καταβολής αποζημίωσης για την πρόκληση ηθικής και υλικής βλάβης σε βάρος του εργαζομένου.

! Άσκηση αγωγής καταβολής αποζημίωσης απόλυσης λόγω μονομερούς βλαπτικής μεταβολής των όρων εργασίας και εξαναγκασμού σε παραίτηση.

! Αγωγή για την ακύρωση της καταγγελίας της σύμβασης για λόγους εμπάθειας, εκδίκησης ή και καταχρηστικότητας στο πρόσωπο του εργαζομένου.

! Αναφορές στο Σ.Ε.Π.Ε. και στο Συνήγορο του Πολίτη για επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε βάρος του εργοδότη.

! Αγωγή κατά του εργοδότη για αποζημίωση εργαζομένου σε περίπτωση πρόκλησης εργατικού ατυχήματος ή επέλευσης επαγγελματικής νόσου.

Συνοψίζοντας, η αντιμετώπιση της ηθικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας προϋποθέτει τον σεβασμό της ανθρώπινης αξίας και αξιοπρέπειας, την κατάργηση των διακρίσεων, προστασία της ψυχικής και σωματικής υγείας των εργαζομένων, τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Τέλος, είναι σημαντική η δυνατότητα αναγνώρισης ενός τέτοιου φαινομένου, καθώς και η προσφορά της κατάλληλης νομικής βοήθειας αλλά και της συχνά απαραίτητης ψυχολογικής στήριξης.

Δυστυχώς όλα τα ανωτέρω συμβαίνουν στο Υπ'. Οικονομικών και όχι μόνο....και η κύρια αιτία είναι ότι όλα αυτά πηγάζουν από διάφορους μηχανισμούς (ορατούς και άορατους) και όχι από την εκάστοτε πολιτική ηγεσία, η οποία ευθύνεται διότι δεν έχει τις απαραίτητες εκείνες γνώσεις και διασφαλίσεις για να προλαμβάνει διάφορες καταστάσεις και φαινόμενα. (πηγή : από το περιοδικό φορολογική επιθεώρηση εκδόσεως του Υπ. Οικονομικών του Οκτωβρίου 2016, τεύχος 798 σελ. 1872-1876).

Πόσο (μας) κοστίζουν οι μορφές της αδήλωτης εργασίας.

Ξεπερνά τα 10 δισ. ευρώ η ετήσια απώλεια των ασφαλιστικών ταμείων από τις κάθε λογής και μορφής εργοδοτικές προσπάθειες να αποφύγουν τις ασφαλιστικές εισφορές...

Πρόκειται για χρήματα που αν εισέρρεαν στο ασφαλιστικό σύστημα, δεν θα χρειαζόταν καμία περικοπή στις συντάξεις, ούτε βέβαια στα ασφαλιστικά δικαιώματα.

Μέχρι τώρα το κράτος αρνούνταν να δει την πραγματικότητα, ότι δηλαδή το πρόβλημα στο ασφαλιστικό σύστημα ήταν θέμα εισροής χρήματος και όχι καταβολής συντάξεων.

Έτσι, όλες οι κυβερνήσεις από το 1992 έκοβαν συντάξιμους μισθούς και αύξαναν τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης, αλλά δεν έπρατταν το αυτονόητο (που πάντως δεν οδηγεί στην πλήρη πάταξη του φαινομένου της ανασφάλιστης εργασίας), να φτιάξουν δηλαδή αξιόπιστους ελεγκτικούς μηχανισμούς.

Είναι χαρακτηριστικό ότι από τα 13 ελεγκτικά κέντρα του ΙΚΑ (ιδρύθηκαν το 1997, ένα σε κάθε διοικητική περιφέρεια), αυτή τη στιγμή λειτουργούν μόνο τα 4 ή 5 και σε αυτά υπηρετούν μόλις 34 υπάλληλοι.

Η πρόθεση της κυβέρνησης να φτιάξει επιτέλους στιβαρό ελεγκτικό μηχανισμό που θα αποτελείται από 1.000 ελεγκτές (και όχι από 34) για να καταπολεμηθεί η ανασφάλιστη εργασία, μπορεί να επιφέρει τελικά εξυγίανση;

«Ούτε τα μεγάλα πρόστιμα ούτε οι ελεγκτικοί μηχανισμοί αρκούν για την αδήλωτη εργασία» εκτιμά , μέλος της διοικούσας επιτροπής του Κέντρου Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων της ΓΣΕΕ.

Ποιες είναι όμως οι βασικές μορφές εισφοροδιαφυγής και εισφορο-αποφυγής, ποιες δηλαδή πρακτικές μετέρχονται οι εργοδότες ώστε να καταφέρουν πλήγμα στα ασφαλιστικά ταμεία και να αυξήσουν τα κέρδη τους;

Τελικά, η κάθε μορφή μαύρης απασχόλησης πόσο κοστίζει στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης;

Ως βασικές μορφές διακρίνονται η πλήρως αδήλωτη, αυτή που δεν δηλώνεται στις αρμόδιες αρχές, και η μερικώς αδήλωτη που δηλώνεται μεν αλλά όχι ο πραγματικός μισθός ή ο χρόνος απασχόλησης, καθώς και η κακοπληρωμένη εργασία.

πηγή :(www . efsyn. gr).

ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΔΗΛΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΑΠΩΛΕΙΑ
Κακοπληρωμένη εργασία - Μονομερείς βλαπτικές μεταβολές	4,2 δισ. ευρώ
Πλήρως αδήλωτη εργασία	2 δισ. ευρώ
Παράβαση των ωραρίων εργασίας - Κλεμμένες ώρες	1,6 δισ. ευρώ
Ασφάλιση στον ΟΓΑ αντί στο ΙΚΑ	0,8 δισ. ευρώ
Χαμηλότερη ασφάλιση αντί του πραγματικού μισθού	0,5 δισ. ευρώ
Εργολαβίες - Εργόσημο - συμβοηθούντα μέλη	0,5 δισ. ευρώ
Μερική απασχόληση - Νομιμοφανείς κλοπές σε Δώρα Χριστουγέννων-Πάσχα & επίδομα αδείας	0,2 δισ. ευρώ
Ψευδο-ανεξάρτητη απασχόληση - Μπλοκάκι	0,2 δισ. ευρώ
ΣΥΝΟΛΟ	10 δισ. ευρώ

Κακοπληρωμένη εργασία - μονομερείς βλαπτικές μεταβολές

Δεν χωρεί αμφιβολία πως το σύνολο των αμοιβών σήμερα εντάσσεται σ' αυτήν την κατηγορία.

Οι μειώσεις των μισθών (Μ.Ο. 33%) έγιναν κατά απαράδεκτο, ασυνήθιστο και παράνομο τρόπο (μονομερείς βλαπτικές μεταβολές).

Τα στοιχεία του ΙΚΑ (2011-2016) είναι αποκαλυπτικά.

Ο μέσος μισθός από 1.264,39 ευρώ μειώθηκε στα 955,55 ευρώ.

Για τις επιχειρήσεις άνω των 10 ατόμων, από 1.411,33 ευρώ μειώθηκε στα 1.092,01 ευρώ.

Για επιχειρήσεις κάτω των 10 ατόμων από 878,58 ευρώ μειώθηκε στα 567,23 ευρώ.

Στις οικοδομικές εργασίες (ημερησίως) ήταν 70,55 ευρώ και μειώθηκε στα 41,31 ευρώ.

Η αισχροκέρδεια συνεπώς είναι εμφανής. Αλλά και η ζημιά σε ασφαλιστικές εισφορές, προφανής.

Συνυπολογίζοντας λοιπόν με 150 εκατ. ανά ποσοστιαία μονάδα (28%), περί τα 4,2 δισ. ευρώ ετησίως χάνονται από τον λόγο αυτό.

Χαμηλότερη ασφάλιση αντί του πραγματικού μισθού

Πάγια πρακτική κατά βάση μικρών επιχειρήσεων είναι να ασφαλίζουν το προσωπικό σε διαφορετικά, χαμηλότερα ποσά.

Εξάλλου, αυτό δείχνουν και οι διαφορές (533 ευρώ) μεταξύ μικρών και μεγαλύτερων επιχειρήσεων.

Άλλη διαδομένη πρακτική είναι να δηλώνουν διαφορετική ειδικότητα από την πραγματική.

Έτσι αποφεύγουν και μεγαλύτερο μισθό ή την ασφάλιση στα βαρέα (κατά 6,6%). Ή να τους ασφαλίσουν με τεκμαρτό μισθό.

Όπως τους οδηγούς φορτηγών (διακινητές προϊόντων) τους ασφαλίζουν ως πλασιέ. Χωρίς βαρέα.

Και κατά 50% χαμηλότερα ποσά. Σύνολο, περί τα 500 εκατ. ευρώ ετησίως.

Παράβαση των ωραρίων εργασίας - κλεμμένες ώρες

Πρωτιά στην εργασία οι Έλληνες, με 2.042 ώρες τον χρόνο έναντι 1.371 των Γερμανών.

Κατά 5,5 ώρες περισσότερο την εβδομάδα από τον μέσο όρο της ευρωζώνης.

Και στην τέταρτη θέση (παγκοσμίως) μετά το Μεξικό, την Κόστα Ρίκα και τη Νότια Κορέα, σύμφωνα με τελευταία στοιχεία του ΟΟΣΑ. Πρακτικά, το 40ωρο είναι παρελθόν.

Κοινό μυστικό για αρκετά επαγγέλματα, το 8ωρο έγινε 12ωρο. Και ο ημερήσιος μισθός με βάση το 8ωρο και όχι το 40ωρο, δηλαδή για 6,6 ώρες.

Από την άλλη, σύμφωνα πάντα με τον ΟΟΣΑ, ενώ οι Έλληνες δουλεύουν περισσότερες ώρες, η αμοιβή τους για κάθε ώρα εργασίας είναι η χαμηλότερη στην ευρωζώνη – αλλά και παγκοσμίως, στο 50% (στο μισό) του παγκόσμιου μέσου όρου των χωρών του ΟΟΣΑ.

Έτσι λοιπόν, οι μη δηλωμένες υπερωρίες (εργατώρες) φέρνουν απώλεια στο σύστημα λόγω μη πληρωμής ασφαλιστικών εισφορών ύψους 1,6 δισ. ευρώ.

Μερική απασχόληση - νομιμοφανείς κλοπές σε δώρα Χριστουγέννων-Πάσχα & επίδομα αδείας

Η «μερική απασχόληση» συνιστά τον πιο δημοφιλή-νομιμοφανή τρόπο κλοπής.

Με την άρση των περιορισμών, εξελίσσεται σε ανησυχητικό βαθμό, αφού το 60% των προσλήψεων είναι στο καθεστώς αυτό, ενώ και η πλήρης εργασία (παρانونώς) μετατρέπεται σε «μερική».

Σε 398.766 ανέρχονται οι μετατροπές από πλήρη σε «μερική», οι 108.153 από αυτές, μόνο τα τελευταία δύο χρόνια.

Μέσα από αυτό το καθεστώς επιτρέπεται οι εργοδότες να δηλώνουν τους μισθωτούς για λίγες ώρες.

Και να τους χρησιμοποιούν όσο θέλουν. Μισθός θεωρείται (πλέον) το δηλωμένο ωρομίσθιο.

Συνεπώς οι τρεις μισθοί (άδεια, δώρα Χριστουγέννων-Πάσχα, επίδομα άδειας) υπολογίζονται κατά 50-70% μειωμένοι.

Άρα καταγράφονται ετήσιες απώλειες περίπου 200 εκατ. ευρώ.

Πλήρως αδήλωτη εργασία

Αδήλωτη εργασία σε επιχειρήσεις, κοινώς «μαύρη». Διακρίνεται σε δύο βασικές κατηγορίες: με επιθυμία του μισθωτού και χωρίς επιθυμία.

Σύμφωνα με έρευνα του ΣΕΠΕ, μόνο το 41% δήλωσαν «για να πάρουν τη δουλειά» (δεν την επιθυμούν), ενώ οι υπόλοιποι δήλωσαν διάφορα κωλύματα (άρα με επιθυμία).

Από παλαιότερη έρευνα της VPRC, 250.000 εργαζόμενοι δήλωσαν ότι κάνουν και δεύτερη εργασία, 128.000 δημόσιοι υπάλληλοι, ενώ 883.000 περιστασιακά.

Σ' αυτούς πρέπει να προστεθούν περί τους 250.000 συνταξιούχους που εργάζονται αμειβόμενοι με μαύρα χρήματα (και άρα δεν καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές, ενώ λαμβάνουν και χρήματα που δεν τους αναλογούν με βάση τους νόμους από τη σύνταξή τους που τους καταβάλλεται ολόκληρη και όχι μειωμένη).

Η απώλεια των ασφαλιστικών ταμείων ετησίως φτάνει εξ αυτού του λόγου στα 2 δισ. ευρώ.

Όλα τα παραπάνω ανεβάζουν τις απώλειες στα 9,5 δισ. ευρώ, αλλά θα πρέπει να συνυπολογιστούν οι απώλειες από εργολαβίες, από το εργόσημο, αλλά και από την εργασία των συμβοηθούν των μελών μιας οικογένειας, πρακτικές που δεν μπορούν να υπολογιστούν επακριβώς αλλά θεωρείται βέβαιο ότι ξεπερνούν τα 500 εκατ. ευρώ σε ετήσιες απώλειες από εισφορές.

Αναλυτικότερα:

► **Εργολαβίες - συγκάλυψη παρανομιών:** Στη συγκάλυψη αποσκοπεί η εκτεταμένη χρήση «εργολαβιών». Παραβάσεις που δεν μπορούν κάποιοι να κάνουν οι ίδιοι τις αναλαμβάνουν για λογαριασμό τους οι εργολάβοι.

Ως μεσάζοντες παρανομιών λοιπόν, αναλαμβάνουν εργασίες σε πολύ χαμηλές τιμές και για να ανταποκριθούν -έχοντας την κάλυψη της επιχείρησης για απουσία ελέγχων- εκμεταλλεύονται στο έπακρο κάθε μισθωτό και σε μισθό και σε ωράρια και με αδήλωτους εργαζόμενους ή δηλωμένους για ελάχιστες ώρες.

► **Εργόσημο - κατάργηση μισθωτής εργασίας:** Το εργόσημο, από μέσο καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας, μετατράπηκε και λειτουργεί ως φορέας κατάργησης της μισθωτής εργασίας, καθώς επιτρέπεται (άμεσα ή έμμεσα) και σε

επιχειρήσεις (προώθηση προϊόντων), αυτές και άλλες μετέτρεψαν τις συμβάσεις σε εργόσημο.

Έτσι, δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενοι μεγάλων εταιρειών, ενώ πριν είχαν κάποια ωράρια εργασίας, τώρα ακόμα και ο μισθός τους εξαρτάται από τις προωθήσεις που θα φέρουν.

► **Αδήλωτη εργασία και με νόμο ΟΑΕΕ:**

Η νομοθεσία επιτρέπει στις οικογένειες ατομικών επιχειρήσεων να εργάζονται χωρίς ασφάλιση ή και με ασφάλιση εάν το επιθυμούν.

Δηλαδή, μεγάλος αριθμός (εκατοντάδες χιλιάδες) έχουν τη δυνατότητα να εργάζονται ανασφάλιστοι.

Ψευδοανεξάρτητη απασχόληση - «μπλοκάκι»

Παράνομη μετατροπή μισθωτών σε «ελεύθερους επαγγελματίες».

Παραβιάζεται ο ορισμός του επαγγελματία που λέει ότι ο ίδιος έχει την ελευθερία να ρυθμίζει τον τόπο, τον χρόνο και τον τρόπο εργασίας, αλλά και να μην υπάρχει οικονομική εξάρτηση από έναν εργοδότη.

Ο σκοπός είναι εμφανής. Εργασία χωρίς βασικό μισθό και ωράριο.

Χωρίς άδεια, δώρα Χριστουγέννων-Πάσχα, επίδομα άδειας, δηλαδή 3 μισθοί.

Και το κόστος ασφάλισης, εξ ολοκλήρου στον μισθωτό.

Έτσι, μιλάμε για απώλεια ασφαλιστικών εισφορών ύψους 200 εκατ. ευρώ από μη καταβολή ασφαλιστικών εισφορών. **(πηγή : εφημ. Συντακτών 31/1/2017).**

Μαύρη και γκρίζα εργασία.

Η μαύρη και η γκρίζα εργασία αποτελούσαν πάντοτε την ανοιχτή πληγή του ασφαλιστικού συστήματος - και στις εποχές πριν από την κρίση και μετά. Όλο αυτό το σύστημα έχει στοιχίσει πανάκριβα στην οικονομία. Το κόστος πληρωνόταν -και πληρώνεται- από τους συνεπείς επιχειρηματίες που καταβάλλουν εισφορές και τους εργαζομένους που είναι δηλωμένοι. Και αυτό γιατί είναι οι μόνοι που επωμίζονται κάθε φορά τα σπασμένα του ασφαλιστικού συστήματος με την κάλυψη των ελλειμμάτων μέσω αύξησης των εισφορών.

Για να κατανοήσουμε τι σημαίνουν οι βασικοί όροι που κάθε φορά ακούμε, οφείλουμε να κάνουμε μια μικρή παρένθεση. Η μαύρη εργασία είναι η πλήρως ανασφάλιστη εργασία, για την οποία δεν καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές και οι αναλογούντες φόροι στο κράτος. Αυτή η εργασία ταυτίζεται με τον όρο εισφοροδιαφυγή. Η γκρίζα εργασία είναι η εργασία που κατά κανόνα είναι πλήρης για τον εργαζόμενο (κανονικό οκτάωρο), αλλά δηλώνεται ως μερικής απασχόλησης. Εδώ ταιριάζει ο όρος εισφοροαποφυγή. Που σημαίνει ότι καταβάλλεται μέρος και όχι το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών.

Η κατάσταση του κρατικού μηχανισμού για τον έλεγχο της εισφοροδιαφυγής και της εισφοροαποφυγής είναι σήμερα τραγική. Συνιστά σκάνδαλο. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία από τα 13 ελεγκτικά κέντρα του ΙΚΑ (ιδρύθηκαν το 1997, ένα σε κάθε

διοικητική περιφέρεια), αυτή τη στιγμή λειτουργούν μόνο τα 4 ή 5 και σε αυτά υπηρετούν μόλις 34 υπάλληλοι. Τι μπορεί να γίνει με έναν τέτοιο μηχανισμό; Με βάση τα επίσημα στοιχεία, αν δοθεί σήμερα εντολή να ελεγχθεί το σύνολο των επιχειρήσεων, για να ολοκληρωθεί ο έλεγχος θα χρειαστούν 28 χρόνια! Πρόκειται για κοροϊδία. Ακριβώς γι' αυτό το υπουργείο Εργασίας δηλώνει αποφασισμένο να αλλάξει την κατάσταση.

Το υπουργείο δεσμεύτηκε ότι, σταδιακά, θα λειτουργήσουν 11 Περιφερειακά Ελεγκτικά Κέντρα Ασφάλισης σε όλη τη χώρα, ώστε να ασκούν δίκαιο και εντατικό έλεγχο για την ανασφάλιστη εργασία. Τα κέντρα αυτά θα στελεχωθούν με 1.000 άτομα. Πρόκειται ασφαλώς για ένα άλμα. Με δεδομένο όμως ότι η παρανομία υπάρχει γιατί συμφέρει, το άλμα αυτό θα φέρει αποτελέσματα μόνον εφόσον συνοδευτεί με σταθεροποίηση και εκλογίκευση της φορολογίας ώστε να συμφέρει η δηλωμένη και όχι η αδήλωτη εργασία. (πηγή :www.efsyn.gr).

Η ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ «ΤΡΩΕΙ» ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ.

«Πρωταθλήτρια Ευρώπης» στην ανεργία των νέων η Ελλάδα με 44,2%.

Στο 23% διαμορφώθηκε το επίπεδο της ανεργίας στην Ελλάδα τον Οκτώβριο του 2016, σε σχέση με το Σεπτέμβριο (23,1%), σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat) που δόθηκαν σήμερα στη δημοσιότητα.

Στην ευρωζώνη η ανεργία μειώθηκε στο 9,6% τον Δεκέμβριο (έναντι 9,7% Νοέμβριο) και στην «ΕΕ των 28» παρέμεινε σταθερή στο 8,2%. Ένα χρόνο πριν, τον Δεκέμβριο του 2015 η ανεργία στην ευρωζώνη και στην «ΕΕ των 28» ήταν 10,5% και 9% αντιστοίχως. (Δεν υπάρχουν στοιχεία για την Ελλάδα τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο).

Συνολικά τον Δεκέμβριο καταγράφονται 20,065 εκατομμύρια άνεργοι στην ΕΕ και 15,57 εκατομμύρια άνεργοι στην ευρωζώνη.

Τα υψηλότερα επίπεδα ανεργίας στην ΕΕ καταγράφονται στην Ελλάδα (23% τον Οκτώβριο) και στην Ισπανία (18,4%). Τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας σημειώθηκαν στην Τσεχία (3,5%) και στη Γερμανία (3,9%).

Ειδικότερα στην Ελλάδα, το ποσοστό ανεργίας στους άνδρες διαμορφώθηκε στο 19,2% και στις γυναίκες στο 27,7%.

Τα ποσοστά ανεργίας των νέων (κάτω των 25 ετών) στην Ελλάδα, μειώθηκαν από 44,4% το Σεπτέμβριο σε 44,2% τον Οκτώβριο.

Τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας των νέων στην ΕΕ καταγράφονται στην Ελλάδα (44,2%), στην Ισπανία (42,9%) και στην Ιταλία (40,1%). Τα χαμηλότερα ποσοστά καταγράφονται στη Γερμανία (6,5%).

Τον Δεκέμβριο η ανεργία των νέων στην ευρωζώνη διαμορφώθηκε στο 20,9% και στην ΕΕ στο 18,6%.

Όπως δηλώνει στο Έθνος , επικεφαλής οικονομολόγος του ομίλου Eurobank, «είναι ενθαρρυντικό ότι τα τελευταία 2,5 χρόνια έχουμε αποκλιμάκωση του ποσοστού ανεργίας, από το υψηλό 27,5% -στα μέσα του 2013- στο 23%.

Από την άλλη πλευρά, το ποσοστό ανεργίας παραμένει ιδιαίτερα υψηλό σε ευαίσθητες ομάδες, όπως στους νέους. Επίσης, ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων διατηρείται σε υψηλά επίπεδα, πάνω από 70%.

Υπάρχει δε ανησυχία ότι ακόμα και μετά την εξομάλυνση του εγχώριου επενδυτικού περιβάλλοντος και την επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, το ποσοστό της δομικής ανεργίας -λόγω της απαξίωσης του ανθρώπινου κεφαλαίου- θα παραμείνει υψηλότερο από τα προ κρίσης επίπεδα». (πηγή: εφ. Έθνος 31/1/2016)

Διαπίστωση : Στην Ελλάδα ο εργασιακός μεσαίωνας δεν είναι πίσω μας, όπως είναι σε μεγάλο βαθμό στις ανεπτυγμένες χώρες της δύσης, αλλά μπροστά μας (με συνεχή αύξηση της ανεργίας, της αποεπένδυσης, κλπ ,και δυστυχώς για πάρα πολλά χρόνια ακόμα, αν οι πολίτες και η επίσημη πολιτεία δεν ασχοληθούν πολύ σοβαρά με αυτό το μεγάλο πρόβλημα.

Ορισμένες από τις ανωτέρω απόψεις συμπεριλαμβάνονται και στην έρευνα που διενεργήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου, ως προς την σύνθεση του προσωπικού ,την εκπαίδευση, την αξιολόγηση, τα κίνητρα απόδοσης, τις αποδοχές και το επίπεδο των γνώσεών τους.

Στο παράρτημα Γ' : παρουσιάζονται οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης.

Πωλήσεις ακινήτων από στεγαστικά δάνεια.

Στην τελική ευθεία βρίσκεται η διαδικασία πώλησης ακινήτων, κυρίως κατοικιών, που έχουν περιέλθει οριστικά στην ιδιοκτησία των (ξένων πλέον) τραπεζών από απλήρωτα στεγαστικά δάνεια. Σύμφωνα με την "Καθημερινή της Κυριακής", εταιρίες που έχουν αναλάβει την διαχείριση τους για λογαριασμό των τραπεζών, όπως η Resolute Asset Management και η Clayton, έχουν ήδη πραγματοποιήσει συναντήσεις με μεσίτες και δρομολογούν τη εκποίησή τους.

Ειδικότερα "σπάνε" το διαθέσιμο στοκ σε μικρότερα πακέτα, της τάξης των 200 ακινήτων το καθένα και προσδιορίζουν μια ελάχιστη τιμή και μια τιμή-στόχο, μεταξύ των οποίων μπορούν να κινηθούν οι μεσίτες. Η ανάθεση των πρώτων τέτοιων πακέτων κατοικιών βρίσκεται ήδη σε προχωρημένο στάδιο και μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες, κάποια πρώτα ακίνητα έχουν εμφανιστεί στη αγορά.

Η αγορά αναμένεται να υποδεχθεί σταδιακά περίπου 10.000 ακίνητα. Πολύ περισσότερα ακόμη αναμένεται να προστεθούν, καθώς προχωρούν οι νομικές διαδικασίες για όσα στεγαστικά δάνεια έχουν καταγγελθεί ή πρόκειται να καταγγελθούν. Το ίδιο σχεδόν συμβαίνει και στα ακίνητα των επιχειρήσεων από τα αντίστοιχα ληφθέντα επιχειρηματικά δάνεια.

Αυξήθηκαν κατά 100.000 οι ρυθμίσεις "κόκκινων" δανείων από τις τράπεζες.

Κατά περίπου 100.000, αύξησαν οι τράπεζες τον αριθμό των δανείων τα οποία ρύθμισαν, μόνο στο α' εξάμηνο του 2016, στρεφόμενες μάλιστα σε πιο μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις.

Σύμφωνα με στοιχεία που προκύπτουν από την Ενδιάμεση Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2016 της ΤτΕ, το μερίδιο των ρυθμίσεων μακροπρόθεσμου χαρακτήρα στο σύνολο των ρυθμίσεων έχει αυξηθεί κατά περίπου 7 ποσοστιαίες μονάδες και ανέρχεται πλέον σε 40,2%. Σταθερό παρέμεινε το ποσοστό των λύσεων οριστικής διευθέτησης, στο 6,3%.

Την ίδια στιγμή, σταθερό, στο 70%, παραμένει και το ποσοστό των δανείων που είχαν μεν τεθεί σε καθεστώς ρύθμισης ("forborne exposures"), αλλά παραμένουν στην περίμετρο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, καταδεικνύοντας ότι η θεραπεία των "κόκκινων" δανείων, ακόμη και των ρυθμισμένων, παραμένει εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα.

Ωστόσο, η ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων των τραπεζών εμφάνισε σταθεροποιητικές τάσεις κατά τη διάρκεια του α' εξαμήνου του 2016, με ενδείξεις οριακής

βελτίωσης. Ο λόγος των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των δανείων στο τέλος Ιουνίου του 2016 διαμορφώθηκε σε 32,7%, οριακά χαμηλότερος από ό,τι το α' τρίμηνο του 2016.

Παρόμοια συμπεριφορά παρατηρήθηκε στα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, με τον αντίστοιχο λόγο να διατηρείται σταθερός σε 45,1%. Αξίζει να επισημανθεί ότι το β' τρίμηνο του έτους, για πρώτη φορά από το 2014, παρατηρήθηκε υποχώρηση, έστω και οριακή κατά 0,2%, του υπολοίπου των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, τα οποία ανέρχονται σε περίπου 108 δισ. ευρώ.

Το υψηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων καταγράφεται στα δάνεια προς πολύ μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματίες (67,2%), στα δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις (59,9%) και στα καταναλωτικά δάνεια (55,3%). Χαμηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων καταγράφεται στα στεγαστικά δάνεια (41,8%) και στα δάνεια προς μεγάλες επιχειρήσεις (29,1%).

Συνολικά στα δάνεια προς επιχειρήσεις το ποσοστό μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων διαμορφώνεται σε 44,7%. Χειρότερη επίδοση εμφανίζουν οι επιχειρήσεις εστίασης (79,5%), κλωστοϋφαντουργίας (75,9%) και χάρτου / ξύλου (71,7%). Σχετικά υψηλά ποσοστά εμφανίζουν οι επιχειρήσεις κατασκευών (54%) και εμπορίου (48,8%), που αντιπροσωπεύουν και μεγάλο μερίδιο στο σύνολο των επιχειρηματικών δανείων.

Το χαμηλότερο ποσοστό παρατηρείται στις επιχειρήσεις ενέργειας/πετρελαιοειδών (4,5%).

Όσον αφορά τη διάρθρωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, μικρή αύξηση εμφάνισαν τα δάνεια αβέβαιης είσπραξης ("unlikely to pay"), τα οποία αποτελούν περίπου το 27,5% του συνόλου των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.

Δυσκολότερα ως προς τη διαχείριση είναι τα δάνεια των οποίων οι δανειακές συμβάσεις έχουν ήδη καταγγελθεί από τις τράπεζες, τα οποία παραμένουν στο 44% περίπου των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.

Θετικό, πάντως, είναι το γεγονός ότι το ποσοστό κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων από τις συσσωρευμένες προβλέψεις για τον πιστωτικό κίνδυνο παραμένει περίπου στο 50%, ενώ, αν προστεθεί στις συσσωρευμένες προβλέψεις και η αξία των εξασφαλίσεων που έχουν ληφθεί από τις τράπεζες έναντι των εν λόγω δανείων, τότε το ποσοστό κάλυψης προσεγγίζει το 100%. (εφημ. Καθημερινή της Κυριακής).

ΤΤΕ: Εκτοξεύτηκε στο 71,5% το ποσοστό της ακούσιας μερικής απασχόλησης

Το μεγαλύτερο ποσοστό ακούσιας μερικής απασχόλησης έχει η Ελλάδα στην Ε.Ε., σύμφωνα με όσα αποκαλύπτει η ενδιάμεση νομισματική έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδας.

Ειδικότερα, το ποσοστό της ακούσιας μερικής απασχόλησης στο σύνολο της μερικής απασχόλησης αυξήθηκε από περίπου 46% το 2000 σε 71,6% το 2015 και είναι το υψηλότερο στην ΕΕ (στην ευρωζώνη των 19 χωρών μόνο το 30% της μερικής απασχόλησης χαρακτηρίζεται ως ακούσια για το 2015 (2000: 19%). Μεταξύ των επιμέρους χωρών, υψηλό ποσοστό ακούσιας μερικής απασχόλησης για το 2015 παρατηρείται επίσης στην Ιταλία (64,3%) και στην Ισπανία (62,6%).

Το μεγαλύτερο μέρος της μερικής απασχόλησης στην Ελλάδα τα τελευταία έτη χαρακτηρίζεται ως ακούσια (involuntary), **καθώς η πλειοψηφία των εργαζομένων απασχολείται μερικώς λόγω αδυναμίας εύρεσης πλήρους απασχόλησης.**

Το ποσοστό μερικής απασχόλησης, από 3,6% του εργατικού δυναμικού στις αρχές του 2001, αυξήθηκε στα τέλη του 2009 και σε 7,3% στις αρχές του 2016.

Ο σημαντικότερος προσδιοριστικός παράγοντας της συνεχιζόμενης ανόδου του ποσοστού ακούσιας μερικής απασχόλησης είναι πιθανότατα η οικονομική κρίση. Οι εργοδότες μετατρέπουν συμβόλαια πλήρους απασχόλησης σε συμβόλαια μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης προκειμένου να περιορίσουν το κόστος εργασίας και να ανταποκριθούν στη μείωση της ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών και στους περιορισμούς χρηματοδότησης, σημειώνεται από την ΤΤΕ.

Τονίζεται επίσης πως η τάση αύξησης του ποσοστού της ακούσιας μερικής απασχόλησης στο εργατικό δυναμικό ενδέχεται να μην ανακοπεί ή ακόμη και να συνεχιστεί και μετά τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης και τη μείωση της ανεργίας. Μια τέτοια εξέλιξη είναι δυνατόν να καταστήσει συγκρίσιμη την ακούσια μερική απασχόληση με την κατάσταση ανεργίας, καθώς η βελτίωση της οικονομίας δεν θα αύξανε την πιθανότητα μετάβασης των εργαζομένων σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης και συνεπώς δεν θα συνέβαλλε στην υποχώρηση της υποαπασχόλησης και στην καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των διαθέσιμων ανθρώπινων πόρων. Όπως εκτιμάται για το β' τρίμηνο του 2016, το άθροισμα των ποσοστών ανεργίας και ακούσιας μερικής απασχόλησης, ("ο συνολικός δείκτης υποαπασχόλησης (underemployment) του εργατικού δυναμικού") διαμορφώθηκε σε 28,4% του εργατικού δυναμικού, έναντι ποσοστού ανεργίας 23,1%, και παρουσιάζει βραδύτερη αποκλιμάκωση έναντι του ποσοστού ανεργίας (από τις υψηλές τιμές της περιόδου α' τρίμηνο 2013-α' τρίμηνο 2014) εξ αιτίας της ταχείας ανόδου του ποσοστού ακούσιας μερικής απασχόλησης.

Φτωχές και το 2016 οι άμεσες ξένες επενδύσεις

Το 2014 οι ξένες άμεσες επενδύσεις διαμορφώθηκαν σε επίπεδο εννεάμηνου σε περίπου 1,3 δισ. ευρώ, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος. Λόγω της αλματώδους προόδου της Ελλάδας όσον αφορά τη δημοσιονομική προσαρμογή και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, η ΤΕ εκτιμούσε, τότε, ότι θα καταγραφεί άνοδος της εισροής ξένων άμεσων επενδύσεων κυρίως στον χρηματοπιστωτικό κλάδο, τα ναυπηγεία, την ενέργεια

και τον τουρισμό. Ωστόσο, το 2015, που υπήρξε η πρώτη χρονιά της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, οι αυξητικές τάσεις του 2014 δεν συνεχίστηκαν με αποτέλεσμα οι άμεσες ξένες επενδύσεις να μειωθούν κατά 262 εκατ. ευρώ.

Επενδύσεις 1,8 δισ. ευρώ

Φέτος, σύμφωνα με την ΤΕ, οι άμεσες ξένες επενδύσεις φαίνεται να "πιάνουν" το νήμα-τουλάχιστον σε επίπεδο απόλυτων μεγεθών- από εκεί που είχε μείνει το 2014. Έτσι, κατά το εννεάμηνο της φετινής χρονιάς, διαμορφώθηκαν σε 1,8 δισ. ευρώ, σύμφωνα με την ενδιάμεση έκθεση της ΤΕ.

Βέβαια, σημαντικό μέρος αυτών, ήτοι ποσό της τάξης των 415 εκατ. ευρώ προήλθε από την πώληση δραστηριοτήτων των τραπεζών. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα Πειραιώς πώλησε στην γερμανική Ergo International το 100% της συμμετοχής της στην ΑΤΕ Ασφαλιστική (90 εκατ. ευρώ), ενώ η Eurobank πώλησε στην Costa Luxembourg Sarl (ελέγχεται από τη Fairfax Financial Holdings Limited και την OMERS Administration Corporation) το 80% της συμμετοχής της στην Eurolife ERB Insurance Group A.E. Συμμετοχών έναντι ποσού 325 εκατ. ευρώ.

Εκτός του χρηματοοικονομικού τομέα, η εξαγορά του 51% του ΟΛΠ από την Cosco προς περίπου 280 εκατ. ευρώ βρίσκεται στο "καλάθι" με τις ξένες επενδύσεις του εννεαμήνου του 2016.

Εκτιμάται ότι οι επιδόσεις για το σύνολο της χρονιάς θα είναι βελτιωμένες, μεταξύ άλλων, λόγω της καταβολής από την Apollo Investment Holdings 393,1 εκατ. ευρώ για την απόκτηση του 90% της Αστήρ Παλλάς Βουλιαγμένης.

Παρόλ' αυτά, οι άμεσες ξένες επενδύσεις παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, δεδομένου ότι η ολοκλήρωση προχωρημένων αποκρατικοποιήσεων, όπως, για παράδειγμα, η παραχώρηση των 14 περιφερειακών αεροδρομίων στο σχήμα Fraport-Slentel έχουν μετατεθεί για το πρώτο τρίμηνο του 2016. Αλλά και επενδύσεις, όπως το εμπορικό κέντρο Academy Gardens στον Κηφισό-που σχεδιάζει ο ευρωπαϊκός επενδυτικός βραχίονας Blackrock "σέρνονται" εδώ και χρόνια.

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις από το 2003 (€ δισ.)

Έτος	Ποσό
2016 (α'9μηνο)	1,8
2015	- 0,262
2014	1,3
2013	2,1
2012	1,3
2011	822
2010	250
2009	1,7
2008	3
2007	1,5
2006	4,2
2005	501
2004	1,7
2003	1,1

Πηγή: ΤτΕ

Παραμένει σε χαμηλά επίπεδα το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Ελλάδα

Σε χαμηλά επίπεδα συνεχίζουν να κινούνται οι ηλεκτρονικές πωλήσεις των ελληνικών επιχειρήσεων σύμφωνα με την τελευταία έρευνα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για τον βαθμό χρήσης των τεχνολογιών πληροφόρησης, επικοινωνίας και ηλεκτρονικού εμπορίου στις επιχειρήσεις, έτους 2016.

Ειδικότερα, από τις 21.600 επιχειρήσεις που ερευνήθηκαν με συνολικό τζίρο 199,9 δις ευρώ:

- οι 2.488 απάντησαν ότι έλαβαν παραγγελίες μέσω ιστοσελίδας, ποσοστό 11,5% και ο τζίρος από αυτές τις παραγγελίες ανήλθε σε 10,2 δις. ευρώ, ποσοστό 5,1% του συνολικού τζίρου.

- οι 340 απάντησαν ότι έλαβαν παραγγελίες μέσω μηνυμάτων τύπου EDI, (Electronic Data Interchange), ποσοστό 1,6% και ο τζίρος από αυτές τις παραγγελίες ανήλθε σε 870,9 εκατομμύρια ευρώ, ποσοστό 0,4% του συνολικού τζίρου.

Παράλληλα, από τις 21.600 επιχειρήσεις που ερευνήθηκαν το 2016, οι 3.138 απάντησαν ότι έκαναν αγορές μέσω ιστοσελίδας, ποσοστό 14,5%.

Χρήση τεχνολογιών πληροφόρησης

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας της ΕΛΣΤΑΤ, σε σύνολο 21.600 επιχειρήσεων, οι 19.187 επιχειρήσεις χρησιμοποίησαν Η/Υ, ποσοστό 88,8%.

Από τις 19.187 επιχειρήσεις που χρησιμοποίησαν Η/Υ, οι 18.936 είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο, ποσοστό 87,7% σε σχέση με το σύνολο των επιχειρήσεων.

Από τις 18.936 επιχειρήσεις που είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο, το έτος 2016, οι 18.283 χρησιμοποίησαν σταθερή ή κινητή ευρυζωνική σύνδεση στο διαδίκτυο ενώ οι 653 παλαιού τύπου σύνδεση.

Από τις 18.936 επιχειρήσεις που είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο οι 18.196 χρησιμοποίησαν σύνδεση DSL ή άλλο τύπο σταθερής ευρυζωνικής σύνδεσης με το διαδίκτυο (π.χ ADSL, SDSL, VDSL, FTTH –τεχνολογία οπτικών ινών, καλωδιακή τεχνολογία, Wi- Fi κλπ.), ποσοστό 96,1 % ενώ οι 10.261 χρησιμοποίησαν κινητή ευρυζωνική σύνδεση στο διαδίκτυο με τη χρήση δικτύων κινητής τηλεφωνίας (3G ή 4G), ποσοστό 54,2%.

Ύπαρξη διαδικτυακού τόπου

Από τις 18.936 επιχειρήσεις που είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο, οι 14.232 είχαν δικό τους διαδικτυακό τόπο (website), ποσοστό 75,2%.

Παράλληλα, από τις 18.936 επιχειρήσεις που είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο, οι 9.533 χρησιμοποίησαν κάποιο είδος κοινωνικής δικτύωσης, ποσοστό 50,3%.

Με λιγότερα από 100 ευρώ αμείβονται 125.000 εργαζόμενοι.

Αμοιβές κάτω από 100 ευρώ/μήνα λαμβάνουν 125.000 εργαζόμενοι στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία, τα οποία παρουσίασε χθες στο Βερολίνο, η υπουργός Εργασίας, κα. Έφη Αχτσιόγλου, κατά τη συνέντευξη Τύπου, την οποία έδωσε μαζί με τον υπουργό Οικονομικών, κ. Ευ. Τσακαλώτο στο ίδρυμα "Ρόζα Λούξεμπουργκ".

Τα στοιχεία, τα οποία παρουσίασε χθες η κα. Αχτσιόγλου σχετικά με την κατάσταση της ελληνικής αγοράς εργασίας, έχουν ως εξής:

- Ο κατώτατος μισθός μειώθηκε κατά 22%, και κατά 32% για τους νέους κάτω των 25 ετών.

- 125.000 εργαζόμενοι αμείβονται με λιγότερα από 100 ευρώ το μήνα, και ένα εκατομμύριο εργαζόμενοι αμείβονται με λιγότερα από 1.000 ευρώ το μήνα.

- Οι μειώσεις στους κατώτατους μισθούς δεν βοήθησαν στην επανένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας, αντιθέτως αύξησαν τα ποσοστά της ανεργίας, από 7% το 2009 στο 27,9% το 2013, και η ανεργία των νέων διαμορφώνεται περίπου στο 50% στο 2016.

- Περισσότερο από το 50% των προσλήψεων το 2015 αφορούν σε ευέλικτες μορφές απασχόλησης, με αποτέλεσμα να αυξηθεί δραματικά ο αριθμός αυτών που ονομάζουμε **"φτωχοποιημένοι εργαζόμενοι"**, ενώ επίσης αυξήθηκε κατά πολύ και η αδήλωτη εργασία.

Αγγίζουν το ένα δισ. τα χρέη των νοσοκομείων.

Επιβεβαιώνονται τελικά όσοι έλεγαν πως τα χρέη των δημόσιων νοσοκομείων όχι μόνο δεν αναμένεται να μειωθούν αλλά θα φτάσουν- και πιθανότατα θα ξεπεράσουν- το ένα δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών για το δεκάμηνο, οι οφειλές του ΕΣΥ, παρά τα 850 εκατ. που σύμφωνα με την ηγεσία του υπουργείου Υγείας έχουν δοθεί από την προηγούμενη δόση για την εξόφληση προμηθευτών, έχουν εκτιναχθεί στα 987 εκατ. ευρώ, ξεπερνώντας ήδη το σύνολο των χρεών για το 2015 (931 εκατ.). Πρόκειται για χρέη που αναγκαστικά θα μεταφερθούν στο 2017 και θα επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο τον έτσι κι αλλιώς περιορισμένο προϋπολογισμό των νοσοκομείων.

Και αυτό γιατί η λιτότητα στα κονδύλια που δίνονται στο ΕΣΥ δεν πρόκειται να αλλάξει ούτε τη χρονιά που έρχεται. Πιο συγκεκριμένα, τα δημόσια νοσοκομεία θα λάβουν το 2017 την ίδια κρατική χρηματοδότηση με φέτος, δηλαδή 1.156 δισ. ευρώ, μειωμένη κατά 350 εκατ. σε σύγκριση με το 2015.

Αιτία της συσσώρευσης νέων οφειλών η χαμηλή κρατική χρηματοδότηση των νοσοκομείων, που δεν επαρκεί ούτε για φάρμακα, αλλά πολλές φορές ούτε για την προμήθεια βασικών υλικών και για τη συντήρηση των μηχανημάτων. Η απόφαση για τη μη ενίσχυση της χρηματοδότησης του ΕΣΥ δημιουργεί στους ιδιώτες προμηθευτές και τις εταιρείες φαρμάκου φόβους για περαιτέρω εκτροχιασμό των δαπανών, οι οποίες θα είναι αδύνατο να αντιμετωπιστούν. Όπως αναφέρουν μάλιστα οι εργαζόμενοι στα δημόσια νοσοκομεία, τα μειωμένα κονδύλια θα συνεχίσουν τον "φαύλο κύκλο" της δημιουργίας νέων υποχρεώσεων και κατ' επέκταση σοβαρών ελλείψεων και κενών στη λειτουργία τους.

Ενδεικτική είναι η κατάσταση που επικρατεί στις προμήθειες φαρμάκου: τα 570 εκατ. ευρώ που ήταν ο διαθέσιμος κλειστός προϋπολογισμός του ΕΣΥ έχει εξαντληθεί από τον Αύγουστο, ενώ για το σύνολο της χρονιάς υπολογίζεται πως η ζήτηση θα φτάσει τα 853 εκατ. ευρώ, δηλαδή 283 εκατ. περισσότερα από το πλαφόν που είχε ορίσει το υπουργείο Υγείας και 16,2% υψηλότερα από την δαπάνη του 2015. Πηγές της αγοράς συμπληρώνουν επίσης πως η κατάσταση την επόμενη διετία θα είναι ακόμη πιο δύσκολη, αφού για το 2017 ο προϋπολογισμός για τα σκευάσματα που δίνονται στους ασθενείς θα πέσει στα 550 εκατ. ευρώ και στα 530 εκατ. το 2018.

Από την πλευρά του πάντως, ο αρμόδιος για τα νοσοκομεία αναπληρωτής υπουργός Υγείας εξακολουθεί να προσδίδει μια "μαγική εικόνα" στην κατάσταση του ΕΣΥ, υποσχόμενος για ακόμη μια φορά προσλήψεις και κατηγορώντας όσους κάνουν λόγο για σοβαρές ελλείψεις. Από το βήμα της Βουλής στη συζήτηση για τον προϋπολογισμό είπε ειδικότερα πως μέσα σε ένα χρόνο καλύφθηκαν τα μισά κενά σε προσωπικό που δημιουργήθηκαν από το 2010, καθώς έγιναν 3.500 προσλήψεις, συμπληρώνοντας πως θα λάβουν χώρα άλλες 8.200 προσλήψεις. Για το κρίσιμο ζήτημα των οφειλών,

ανακοίνωσε ότι φέτος τα νοσοκομεία δεν θα έχουν χρέη, καθώς ο ΕΟΠΥΥ θα τα ενισχύσει με 573 εκατ. ευρώ.

Οι συνέπειες για την υγεία των πολιτών.

Στα χρόνια των μνημονίων, λόγω οικονομικών προβλημάτων, έχουν αυξηθεί κατακόρυφα οι αυτοκτονίες, δίχως να έχουμε μετρήσιμα αποτελέσματα κατ' έτος κυρίως διότι πλέον δεν δημοσιεύονται.

Οι ασθενείς που θα έπρεπε να ζουν, πεθαίνουν διότι το Δημόσιο Σύστημα Υγείας στην Ελλάδα καταρρέει, λόγω των περικοπών που επιβάλλονται από τους δανειστές μας. Η μαζική ανεργία και η φτώχεια που πλήττουν την κοινωνία μας, λόγω της οικονομικής κρίσης και της κρίσης του Δημοσίου χρέους, οδηγούν στο κοινωνικό αποκλεισμό, στην περιθωριοποίηση και τελικά στον περιορισμό του δικαιώματος ίσης πρόσβασης των πολιτών στις υπηρεσίες υγείας.

Τα μνημόνια που εφαρμόζονται στην Ελλάδα οδήγησαν σε δραστική μείωση των δημοσίων δαπανών για τη υγεία, επίσης έγιναν συγχωνεύσεις νοσοκομείων (με τεράστιες ελλείψεις σε προσωπικό και σε αναλώσιμα υλικά), αυξήθηκε η νοσοκομειακή και η φαρμακευτική δαπάνη κλπ. και από την άλλη μειώθηκαν οι μισθοί και οι συντάξεις. Οι τελικές συνέπειες της υγείας των πολιτών, τα τελευταία χρόνια είναι, να έχουμε ως χώρα περισσότερους θανάτους από ότι γεννήσεις δηλ. σταθερή μείωση του πληθυσμού θέμα που κρίνεται ως ιδιαίτερα σοβαρό για την επιβίωσή μας ως Λαός αλλά και ως Έθνος γενικότερα.

1. Το 60% περίπου των αποφοίτων πανεπιστημίου είναι γυναίκες, όπου μπορούμε να πούμε ότι τα αποτελέσματα είναι φτωχά ως προς τη γυναικεία παρουσία στα οικονομικά κέντρα.

2. Η Εξαφάνιση της μεσαίας τάξης. (οικονομικό Περιοδικό Επίκαιρα Δεκ. 2016, σελ.5-6). Μία από τις βασικές αιτίες του πολιτικού και κοινωνικού κατακερματισμού στην Ευρώπη, είναι η συρρίκνωση της μεσαίας τάξης, της κινητήριας δύναμης της μεταπολεμικής φιλελεύθερης δημοκρατίας, που στήριζε με όλες της τις δυνάμεις, το ευρωπαϊκό εγχείρημα. Οι πολιτικές λιτότητας που επιβλήθηκαν με άτεγκτο τρόπο στις ευρωπαϊκές οικονομίες και η πτώση των ρυθμών ανάπτυξης οδηγούν σε φτωχοποίηση μεγάλα τμήματα του πληθυσμού.

Η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Εσθονία, η Ιταλία, η Κύπρος και φυσικά η Ελλάδα είναι από τις χώρες η μεσαία τάξη των οποίων επλήγη βάνουσα από την κρίση.

Για την χώρα μας, στην έκθεση <<Global Wealth 2015>> της Credit Suisse, η μέση κατά κεφαλήν περιουσία υπολογίζεται στα 81.300 δολάρια, έχοντας καταγράψει θεαματική πτώση σε σχέση με τον 2007 που ήταν στα 136.800 δολάρια. Ανάλογη έρευνα του Ινστιτούτου Μελετών της ελβετικής τράπεζας για το 2016, δείχνει ότι υπήρχε <<αφαίμαξη>> της πραγματικής οικονομίας τα χρόνια της κρίσης, γεγονός που έπληξε

κυρίως την μεσαία τάξη της Ελλάδος. Κάθε ελληνικό νοικοκυριό έχασε κατά μέσο όρο 67.703 ευρώ στα χρόνια της κρίσης, αφού η μέση αξία της περιουσίας του από τα 165.410 ευρώ το 2007 έπεσε στα 97.706 ευρώ το 2014, υποχώρηση, δηλαδή, της τάξης του 41%. Τα στοιχεία είναι αποκαλυπτικά και επιβεβαιώνουν το προφανές.

Φόροι 40 δις επιβλήθηκαν στα χρόνια της κρίσης.

Νέοι φόροι ακόμα και στα εισοδήματα των 580 € τον μήνα και αναμένονται ακόμη χειρότερα μέτρα σύμφωνα με τις νέες απαιτήσεις των δανειστών.

Σε κάθετη πτώση όλα τα εισοδήματα. Το 2011 τα φυσικά πρόσωπα αποτύπωσαν στις δηλώσεις τους εισοδήματα συνολικού ύψους 104 δις ευρώ. Το 2016 τα εισοδήματα μετά βίας έφτασαν τα 74,5 δις ευρώ, ως αποτέλεσμα της εσωτερικής υποτίμησης των αποδοχών σε καθεστώς μνημονίου αλλά και της συνεχιζόμενης φοροδιαφυγής (πηγή : εφημερ. Ημερησία 11-12/2/2017).

Μείωση των περιουσιακών στοιχείων των φυσικών και των νομικών προσώπων.

Οι ιδιοκτήτες ακριβών αυτοκινήτων και οικιών τα οποία είχαν αποκτήσει πριν από την κρίση (δηλ. στις καλές εποχές), υποχρεώνονται τώρα να τα πουλήσουν σε πολύ χαμηλές τιμές λόγω των οικονομικών τους αναγκών οι οποίες είναι συνεχώς αυξημένες.

Οι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων βρίσκονται σε δεινή θέση, διότι οι επιχειρήσεις τους βρίσκονται στο κόκκινο κατά 63 % , ήτοι είναι σε ζώνη πολύ υψηλού πιστωτικού κινδύνου οι 6 στις 10 επιχειρήσεις.

Σχεδόν αλλαγή αντικειμένου εργασιών από τις Τράπεζες.

Η κρίση έχει μετατρέψει τις Τράπεζες από χρηματοδότες της πραγματικής οικονομίας σε διαχειριστές οφειλών – δανείων. (πηγή : εφ. Καθημερινή 5/2/2017).

Το Δημόσιο και τα Ταμεία κατάσχουν έως και επιδόματα αναπηρίας παιδιών.

Πολλές τρύπες έχει η ασπίδα των ακατάσχετων λογαριασμών, που θεσπίστηκαν ακριβώς για να προστατεύσουν οικογένειες που απειλούνται από τη φτώχεια. Όπως αποκαλύπτει σήμερα η «Κ», με βάση καταγγελίες που έχουν γίνει στον Συνήγορο του Πολίτη και αναφορές της ανεξάρτητης αρχής, μια σειρά δημόσιες υπηρεσίες εφορμούν με ακόρεστη εισπρακτική πρακτική πάνω στους ακατάσχετους λογαριασμούς, με τρόπο που θέτει υπό αίρεση τη δυνατότητα αξιοπρεπούς διαβίωσης των πολιτών. Σε μία των περιπτώσεων, συνταξιούχος του ΟΑΕΕ είχε λάβει στο παρελθόν χρηματική παροχή, την οποία πρέπει τώρα να επιστρέψει (αχρεωστήτως καταβληθείσα παροχή). Ο νόμος προβλέπει πως η επιστροφή μπορεί να γίνει με δόσεις, με ανώτερο όριο το 25% της

σύνταξης. Προβλέπει, δηλαδή, ένα ανώτατο όριο, το οποίο δεν μπορεί να ξεπεραστεί, θεωρώντας όμως πως, εάν η σύνταξη είναι μικρή και οι ζωτικές ανάγκες του συνταξιούχου δεν μπορούν να καλυφθούν με το 75%, μπορεί να υπάρχει δυνατότητα για μικρότερη μηνιαία δόση. Ο ΟΑΕΕ, όμως, δεν εξετάζει συγκεκριμένα κάθε περίπτωση, έχει δώσει στις τράπεζες γενική εντολή παρακράτησης του 25%, άσχετα εάν δημιουργούνται προβλήματα επιβίωσης στους συνταξιούχους.

Η παρέμβαση

Ο Συνήγορος του Πολίτη, με βάση τις καταγγελίες, επικοινωνήσε (σύμφωνα με πληροφορίες) με τον ασφαλιστικό οργανισμό σημειώνοντας πως οι κοινωνικές παροχές δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε συμψηφισμό τέτοιο που να οδηγεί στη μείωσή τους, σε βαθμό που οδηγεί στην οικονομική εξουθένωση του δικαιούχου. Επανέφερε, μάλιστα, παλαιότερη πρόταση, σύμφωνα με την οποία, μετά τον συμψηφισμό, οι χορηγούμενες παροχές δεν θα πρέπει να υπολείπονται του ορίου της φτώχειας, όπως αυτό προσδιορίζεται από την Eurostat. Οι προτάσεις αυτές δεν έγιναν αποδεκτές από τη διοίκηση του ΟΑΕΕ, η οποία έχει οχυρωθεί πίσω από το ότι η περικοπή 25% και ο εισπρακτικός... αυτοματισμός (με κοινή ηλεκτρονική εφαρμογή «τυφλοσούρτη») δεν παραβιάζουν το νομικό πλαίσιο. Μετά την αρνητική απάντηση, ο Συνήγορος αναμένεται να προχωρήσει σε δημοσιοποίηση της αναφοράς του.

Δεν είναι η μόνη περίπτωση «μυστηριωδών» περικοπών στους ακατάσχετους λογαριασμούς. Στον Συνήγορο έχουν καταφύγει πολίτες που λαμβάνουν προνοιακά επιδόματα (**κυρίως αναπηρικά**, αλλά όχι μόνον) και τα οποία κατάσχονται, καθώς κατατίθενται σε τραπεζικούς λογαριασμούς με συνδικαιούχους που έχουν οφειλές. Συνήθως τα άτομα αυτά έχουν καταστεί συνδικαιούχοι εκ των πραγμάτων, ως δικαστικοί συμπαραστάτες ή ως γονείς ανηλίκων. Δηλαδή μπαίνει στον τραπεζικό λογαριασμό το επίδομα αναπηρίας ενός μικρού παιδιού κι αυτό υφίσταται κατάσχεση γιατί κάποιος από τους γονείς του έχει οφειλές προς το Δημόσιο ή τα Ταμεία! Και πώς θα τα βγάλει πέρα το παιδί με την αναπηρία; Αδιάφορο για τους μανδρινούς των δημοσιονομικών εισπράξεων... Ας σημειωθεί πως τα εν λόγω προνοιακά επιδόματα δεν έχουν ορισθεί ως ακατάσχετα... Η πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη είναι να ορισθούν ως ακατάσχετα τα προνοιακά επιδόματα, τα οποία χορηγούνται σε οικονομικά ασθενείς των οποίων η επιβίωση εξαρτάται από αυτά.

Ένα ακόμη πρόβλημα, που αφορά μάλιστα και το περιβόητο «χτίσιμο» του αφορολογήτου, είναι το γεγονός πως σε μισθοδοτικούς ή συνταξιοδοτικούς λογαριασμούς που υπέστησαν κατάσχεση (ακόμη και αν εκ των υστέρων δηλωθούν ως προστατευόμενοι) οι τράπεζες παύουν τη λειτουργία των χρεωστικών καρτών που ήταν συνδεδεμένες με αυτούς! Ακόμη κι όταν τα κατατεθειμένα ποσά δεν υπερβαίνουν το προστατευόμενο όριο των 1.250 ευρώ. Τα προβλήματα είναι διπλά: οι δικαιούχοι πρέπει να παρουσιάζονται αυτοπροσώπως στα τραπεζικά καταστήματα, ενώ δεν μπορούν να

πραγματοποιήσουν πληρωμές ή αγορές με κάρτα, κάτι που είναι πλέον απαραίτητο για τη δημιουργία αφορολογήτου.

Μπορεί όλα αυτά να μοιάζουν «μικρά», αλλά ταλαιπωρούν χιλιάδες συμπολίτες μας.

Μείωση 25% στις αναπηρικές συντάξεις !

Χωρίς ίχνος κοινωνικής ευαισθησίας, το κυβερνητικό σχέδιο για το νέο Ασφαλιστικό βάζει μαχαίρι ακόμη και στις αναπηρικές συντάξεις. Η μείωση θα είναι της τάξης του 25%. Δηλαδή, αν κάποιος ατυχής μείνει ανάπηρος ύστερα από 15 χρόνια δουλειάς θα λάβει επίδομα αντί σύνταξης. Η μείωση (που προκαλεί την έντονη αντίδραση του αναπηρικού κινήματος) θα γίνεται - όπως προβλέπεται στο νομοσχέδιο - με τους παρακάτω δύο τρόπους:

προβλέπεται στο νομοσχέδιο - με τους παρακάτω δύο τρόπους:

1. Με τον νέο ενιαίο τρόπο υπολογισμού των συντάξεων (και των αναπηρικών) με βάση ολόκληρο τον ασφαλιστικό βίο και τα νέα χαμηλά ποσοστά αναπλήρωσης, όπως επιβάλλει το προωθούμενο σχέδιο. Για παράδειγμα ασφαλισμένος στον ΟΑΕΕ με 67% αναπηρία, ο οποίος σήμερα λαμβάνει ολόκληρη την αναπηρική σύνταξη, με το νέο σχέδιο θα λαμβάνει τα τρία τέταρτα της σύνταξης. Το ίδιο θα ισχύσει και για παλιό ασφαλισμένο του ΙΚΑ με 20ετία.

2. Με ποσοστό αναπηρίας από 50% έως 67% ο ασφαλισμένος θα λαμβάνει μόνο το 50% της εθνικής σύνταξης, ενώ με ποσοστό αναπηρίας από 67% έως 79% θα λαμβάνει το 75% της εθνικής σύνταξης! Δηλαδή, αν κάποιος ατυχής μείνει ανάπηρος ύστερα από 15 χρόνια δουλειάς **θα λάβει επίδομα αντί σύνταξης**. (πηγή : www.kathimetini.gr)

Ληξιπρόθεσμα: ξεπέρασαν το μισό ΑΕΠ

Ξεπέρασαν τα 95 δισ. ευρώ (!) ή το μισό ΑΕΠ της χώρας στο τέλος Δεκεμβρίου τα ληξιπρόθεσμα χρέη νοικοκυριών και επιχειρήσεων προς το Δημόσιο.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) τα 13,9 δισ. ευρώ αφορούν χρέη τα οποία δημιουργήθηκαν εντός του 2016, ενώ τα υπόλοιπα αφορούν παλαιές οφειλές που δημιουργήθηκαν μέχρι το τέλος του 2015.

Παρά την έκρηξη των ληξιπροθέσμων οφειλών τα έσοδα του προϋπολογισμού υπερκάλυψαν τους στόχους, εξέλιξη που αναδεικνύει το μείζον ζήτημα της υπερφορολόγησης των πολιτών.

Τον Δεκέμβριο, που ο κρατικός προϋπολογισμός «έγραφε» υπέρβαση στους στόχους των εσόδων κατά 437 εκατ. ευρώ, στις εφορίες «έγραφαν» νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές 1,3 δισ. ευρώ.

Έτσι αν και ταμειακά το 2016 έφυγε με υπερπλεόνασμα 1,7 δισ. ευρώ στα φορολογικά έσοδα, το υπουργείο Οικονομικών βρίσκει μπροστά του ένα νέο «βουνό» χρεών ύψους 13,9 δισ. ευρώ που δημιουργήθηκε από την αρχή του έτους, το οποίο μπορεί να είναι

μικρότερο κατά 2 δισ. ευρώ από τα χρέη του 2015, αλλά δεν παύει να αποτελεί τεράστιο μέγεθος.

Μέσα στο 2016, 839.056 φορολογούμενοι ή το 60,82% του συνόλου (1.847.771) βρέθηκαν αντιμέτωποι με κατασχέσεις ή πλειστηριασμούς, εκ των οποίων οι 13.000 μέσα στον Δεκέμβριο.

Δηλαδή έξι στους δέκα φορολογούμενους με ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις βρίσκονται ήδη αντιμέτωποι με αναγκαστικά μέτρα είσπραξης. Ο συνολικός αριθμός των φορολογουμένων με ληξιπρόθεσμα χρέη φτάνει πλέον τους 4.146.483.

Οι επιμέρους δείκτες δείχνουν, άλλωστε, ότι η φοροδοτική ικανότητα εξαντλείται μήνα με τον μήνα.

Η εισπραξιμότητα του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων μόλις και μετά βίας ξεπέρασε το 68%, που μπορεί να είναι υψηλότερο ποσοστό από αυτό των προηγούμενων τριών ετών, αλλά σε απόλυτους αριθμούς οι εισπράξεις είναι μικρότερες (το 2016 εισπράχθηκαν 2,692 δισ. ευρώ, έναντι 2,730 δισ. ευρώ το 2014 και 3,687 δισ. ευρώ το 2013), με εξαίρεση το 2015, που η χώρα βρέθηκε προ των πυλών της χρεοκοπίας.

Τα στοιχεία της ΑΑΔΕ δείχνουν ακόμα ότι με το «κλείσιμο» του 2016 το Δημόσιο χρωστάει 2,269 δισ. ευρώ σε επιστροφές φόρων κι αν δεν υπήρχαν οι δόσεις από το μνημόνιο για την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων, αυτά τα «φέσια» θα ξεπερνούσαν τα 3 δισ. ευρώ. **(πηγή εφ. Συντακτών Ιαν. 2017).**

Με ληξιπρόθεσμα χρέη οι μισοί Έλληνες.

Απλήρωτοι φόροι 1,278 δισ. τον Δεκέμβριο, 13,906 δισ. στο σύνολο του 2016, πάνω από 95 δισ. παλαιές και νέες οφειλές.

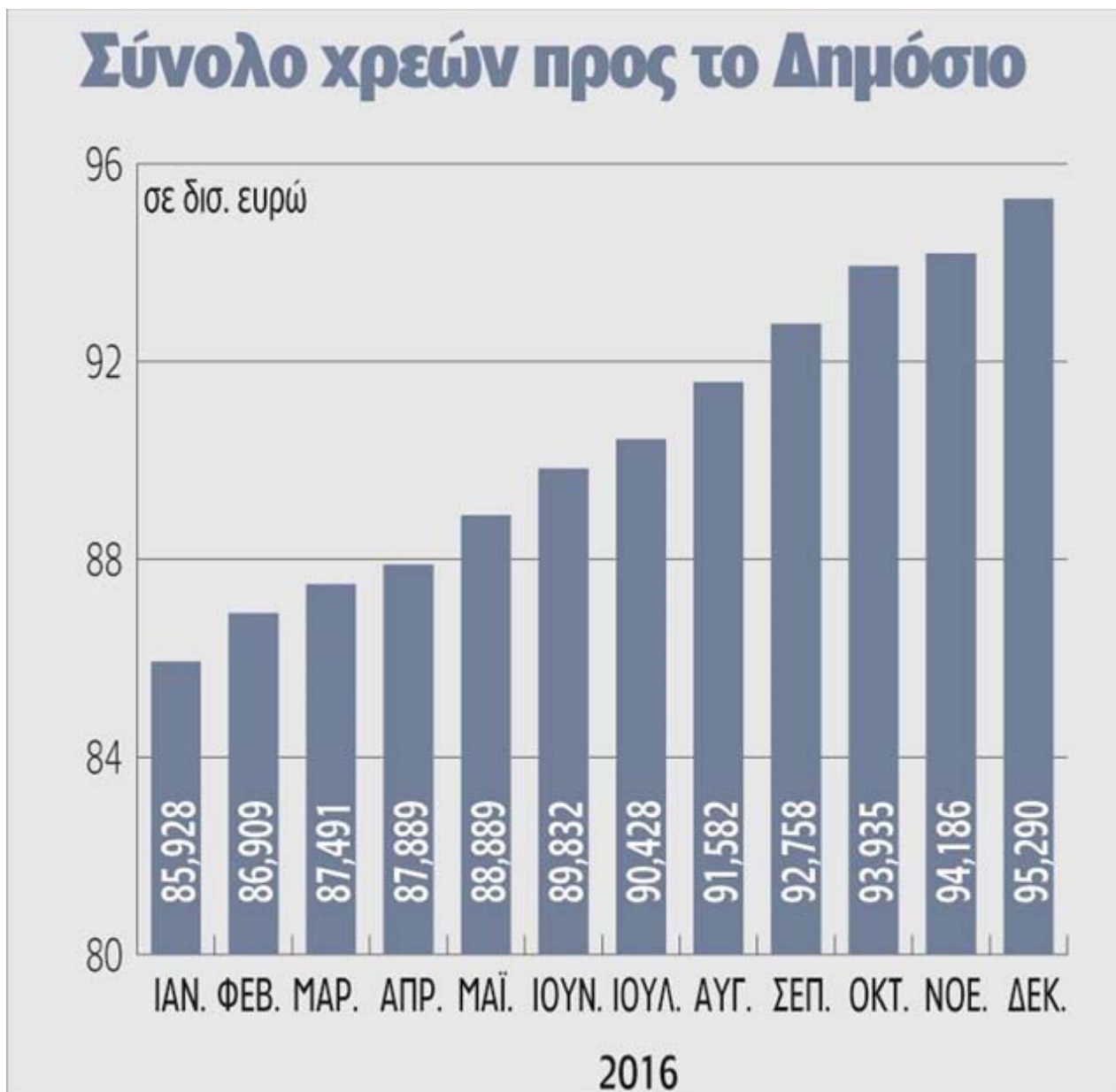
Τσουνάμι χρεών πνίγει τις εφορίες, την πραγματική οικονομία, αλλά και τους φορολογούμενους, οι μισοί από τους οποίους πλέον έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές και βρίσκονται αντιμέτωποι με κατασχέσεις, πλειστηριασμούς και όλα τα αναγκαστικά μέτρα είσπραξης.

Η δραματική κατάσταση των φορολογουμένων, ελέω της φοροκαταιγίδας που έφεραν τα μνημόνια, συρρικνώνοντας τα διαθέσιμα εισοδήματα, πιστοποιείται από το γεγονός ότι σχεδόν ένας στους δύο φορολογούμενους έχει αφήσει απλήρωτους φόρους και πρόστιμα στις εφορίες, ενώ περισσότεροι από 1,5 εκατ. υπόχρεοι έχουν ήδη εκτεθεί στα αναγκαστικά μέτρα. Τα νέα στοιχεία για την πορεία των ληξιπρόθεσμων χρεών του Δεκεμβρίου, που επιβαρύνουν σημαντικά το δωδεκάμηνο του 2016, είναι αποκαλυπτικά των συνθηκών ασφυξίας που επικρατούν στην κοινωνία και την οικονομία.

Είναι χαρακτηριστικό ότι τον Δεκέμβριο, με βάση τα επίσημα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, οι φορολογούμενοι άφησαν απλήρωτους φόρους και πρόστιμα 1,278 δισ. ευρώ, με αποτέλεσμα τα νέα ληξιπρόθεσμα χρέη του 2016 να

ανέλθουν στα 13,906 δισ. ευρώ και το συνολικό ποτάμι των οφειλών να φουσκώσει στα 95,290 δισ. ευρώ.

Στο οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης έχει προκληθεί έντονος προβληματισμός από την ανωτέρω πορεία, καθώς γνωρίζει ότι η φοροδοτική ικανότητα των υποχρεων έχει προ πολλού εξαντληθεί, ενώ με την είσοδο του τρέχοντος έτους χτύπησε νέα χιονοστιβάδα φόρων στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων του τρίτου μνημονίου. (πηγή: *naftemporiki.gr* 31 Ιανουαρίου 2017).

Μέτρα τα οποία θα επιτείνουν την έλλειψη ρευστότητας, αφού η περαιτέρω μείωση των εισοδημάτων θα συρρικνώσει ακόμη περισσότερο την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών, με ότι αυτό συνεπάγεται για την αγορά, τους τζίρους των επιχειρήσεων, τις θέσεις εργασίας, αλλά ακόμη και τις εισπράξεις του Δημοσίου.

Το αδιέξοδο των φορολογουμένων προκύπτει άλλωστε και από τα επίσημα στοιχεία της ΑΑΔΕ, σύμφωνα με τα οποία η εφορία έχει ήδη κατασχέσει κάποιο περιουσιακό στοιχείο ή εισόδημα περισσότερων από 800.000 υπόχρεων, ενώ σε περίπου 1,5 εκατ. οφειλέτες επιπλέον δύναται να επιβληθούν αναγκαστικά μέτρα είσπραξης.

Είναι εξάλλου χαρακτηριστικό ότι ο συνολικός αριθμός των φυσικών και νομικών προσώπων με ληξιπρόθεσμες οφειλές, με βάση τα ίδια στοιχεία της ΑΑΔΕ, παραμένει σταθερά πάνω από 4 εκατ.

Και όλα αυτά βέβαια την ώρα που η δεύτερη αξιολόγηση βρίσκεται ακόμη στον «αέρα», με όλα τα καυτά ζητήματα ανοιχτά, ενώ ήδη φουντώνουν και τα σενάρια για τέταρτο μνημόνιο.

Με γεωμετρική πρόοδο η αύξηση

Η δραματική αύξηση των ληξιπρόθεσμων χρεών καταγράφεται μήνα με τον μήνα, από τις αρχές του προηγούμενου έτους. Είναι ενδεικτικό ότι τον Ιανουάριο τα νέα ληξιπρόθεσμα ήταν 1,456 δισ. ευρώ, τον Φεβρουάριο 2,755 δισ. ευρώ, τον Μάρτιο 3,636 δισ. ευρώ, τον Απρίλιο 4,330 δισ. ευρώ, τον Μάιο 5,584 δισ. ευρώ, τον Ιούνιο 6,807 δισ. ευρώ, τον Ιούλιο 7,618 δισ. ευρώ, τον Αύγουστο 8,986 δισ. ευρώ, τον Σεπτέμβριο εκτινάχθηκαν στα 10,340 δισ. ευρώ, τον Οκτώβριο στα 11,738 δισ. ευρώ, τον Νοέμβριο στα 12,628 δισ. ευρώ και τον Δεκέμβριο στα 13,906 δισ. ευρώ.

Χρέη τα οποία, είτε το παραδέχεται το οικονομικό επιτελείο είτε όχι, έχουν μετατραπεί σε μια βραδυφλεγή βόμβα έτοιμη να εκραγεί στα θεμέλια του προϋπολογισμού και της όποιας δημοσιονομικής προσαρμογής, ενώ επιβεβαιώνουν τις εκτιμήσεις του ΔΝΤ ότι έχει μειωθεί η είσπραξιμότητα των φόρων.

Μείωση η οποία φυσικά οφείλεται και στο γεγονός ότι πλέον οι φορολογούμενοι δεν έχουν εναλλακτικές για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, αφού η «πόρτα» της ρύθμισης των 100 δόσεων έχει ήδη κλείσει προ πολλού, ενώ ακόμη και όσοι έχουν ενταχθεί σε αυτή μπορεί με τις αλλαγές που έχουν επέλθει βάσει του τρίτου μνημονίου και την αυστηροποίηση του πλαισίου, την αύξηση του επιτοκίου, αλλά και την εξόφληση τρεχουσών οφειλών σε ιδιαίτερα περιορισμένο χρονικό διάστημα, να σταματήσουν να πληρώνουν.

Υπενθυμίζεται ότι από την 1 Ιουλίου 2016 έως και τις 31 Δεκεμβρίου 2017 το χρονικό διάστημα που μπορεί ένας φορολογούμενος να αφήσει απλήρωτη μια νέα οφειλή, για να μη χαθεί η ανωτέρω ρύθμιση, έχει μειωθεί σε δεκαπέντε ημέρες από την ημέρα που καθίσταται αυτή ληξιπρόθεσμη. Από την 1η Ιανουαρίου 2018 εξάλλου η ρύθμιση χάνεται ανεξάρτητα από προθεσμίες καταβολής, σε περίπτωση καθυστέρησης εξόφλησης νέων οφειλών, εάν δεν έχει παρέλθει εξάμηνο από την προηγούμενη καθυστέρηση εξόφλησης.

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι από τις 15 Οκτωβρίου 2015 έχει αυξηθεί και το επιτόκιο με το οποίο επιβαρύνονται οι οφειλέτες που έχουν ενταχθεί στη ρύθμιση των

100 δόσεων, από το 3% στο 5,05% για χρέη άνω των 5.000 ευρώ, καθιστώντας ακόμη πιο δυσβάσταχτη την εξόφλησή τους.

Βέβαια για τις οφειλές έως 5.000 ευρώ που έχουν ρυθμιστεί με τις 100 δόσεις ισχύει η μη επιβάρυνση με προσαυξήσεις, ή τόκους εκπρόθεσμης καταβολής, ή το ανωτέρω επιτόκιο, υπό αυστηρές όμως προϋποθέσεις.

Με βάση τα ισχύοντα, ουσιαστικά η μόνη περίπτωση για όσους επιθυμούν να ρυθμίσουν πλέον τις οφειλές τους είναι να ενταχθούν στην πάγια ρύθμιση των 12, ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις, των 24 δόσεων, η οποία από τις 14 Οκτωβρίου 2015 έχει γίνει ελκυστικότερη καθώς μειώθηκε το επιτόκιο από 8,05% στο 5,05%. Για να υπαχθεί κάποιος οφειλέτης στην πάγια ρύθμιση, θα πρέπει:

Να αποδεικνύεται τη δεδομένη χρονική στιγμή η αδυναμία εξόφλησης της οφειλής, καθώς και η βιωσιμότητα του διακανονισμού.

Να έχει υποβάλει τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος και τις εκκαθαριστικές δηλώσεις ΦΠΑ της τελευταίας πενταετίας.

Να έχει εξοφλήσει ή τακτοποιήσει κατά νόμιμο τρόπο τις οφειλές οι οποίες δεν υπάγονται στη συγκεκριμένη ρύθμιση.

Ταυτόχρονα, ο οφειλέτης πρέπει:

α) Να δηλώσει με υπεύθυνη δήλωση το σύνολο των περιουσιακών του στοιχείων, καθώς και πληροφορίες που θα περιλαμβάνουν οφειλές του σε ασφαλιστικά ταμεία ή άλλες υπηρεσίες του δημόσιου τομέα και άλλες πάγιες υποχρεώσεις προς τρίτους, το τρέχον και το αναμενόμενο (επιπλέον) εισόδημά του.

β) Για ποσό βασικής οφειλής άνω των 50.000 ευρώ, να προσκομίσει βεβαίωση, από τρίτο ανεξάρτητο εκτιμητή, περί της ορθότητας των οικονομικών στοιχείων, καθώς και των λοιπών δικαιολογητικών που αποδεικνύουν την αδυναμία εξόφλησης της οφειλής αλλά και τη βιωσιμότητα του διακανονισμού.

γ) Για ποσό οφειλής άνω των 150.000 ευρώ, εκτός από όλα τα ανωτέρω στοιχεία, απαιτείται να παρέχει εγγυήσεις ή εμπράγματα ασφάλειες. **(πηγή: (naftemporiki.gr 31 Ιανουαρίου 2017).**

Πάνω από 400.000 άτομα συνέλαβε η Αστυνομία για ληστείες, κλοπές, ναρκωτικά και άλλα αδικήματα τη διετία 2015-2016.

Εντυπωσιακά στοιχεία για το αντικείμενο της δράσης των αστυνομικών υπηρεσιών τη διετία 2015-2016, περιλαμβάνει το βίντεο με έναν σύντομο απολογισμό, διάρκειας 20 λεπτών, που έδωσε σήμερα η ΕΛ.ΑΣ, κατά την παρουσίαση των τοπικών αστυνόμων.

Όπως αναφέρεται στο βίντεο, το οποίο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της ΕΛΑΣ και στις σελίδες της στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στο YouTube, τη συγκεκριμένη διετία συνελήφθησαν 414.704 άτομα για ληστείες, κλοπές-διαρρήξεις, ναρκωτικά, απάτες και

άλλα αδικήματα, εξαρθρώθηκαν 681 σοβαρές εγκληματικές σπείρες και κατασχέθηκαν πάνω από 12,5 τόνοι και 110.101 δενδρύλλια κάνναβης, 747 κιλά ηρωίνης, 210 κιλά κοκαΐνης, 6.650 πιστόλια, περίστροφα και άλλα όπλα, ενώ εξιχνιάστηκαν 70.999 σοβαρές υποθέσεις του κοινού και του οργανωμένου εγκλήματος.

Στις δράσεις ανθρωποκεντρικού και κοινωνικού χαρακτήρα του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, που αποσκοπούσαν στην εξυπηρέτηση του πολίτη, την ενίσχυση της σχέσης αστυνομίας-κοινωνίας και την εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας μέσα από μια εμφανή αστυνόμευση, περιλαμβάνονται: Η σύσταση των κινητών αστυνομικών μονάδων, οι αστυνομικοί με ποδήλατα, το επιχειρησιακό σχέδιο αστυνόμευσης της Ακρόπολης και της γύρω περιοχής, το γραφείο εξυπηρέτησης επισκεπτών στο κέντρο της Αθήνας, τα γραφεία τουριστικής αστυνομίας στα αεροδρόμια, ο αστυνομικός της γειτονιάς, η τηλεφωνική γραμμή ψυχολογικής υποστήριξης του προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ και το ηλεκτρονικό αστυνομικό τμήμα.

Στο πρόγραμμα αυτό, της αλλαγής προσώπου της ΕΛ.ΑΣ στην σχέση της με τους πολίτες, εντάσσεται και ο θεσμός του τοπικού αστυνόμου που εγκαινιάστηκε σήμερα. (πηγή : imetisia. Gr, 20/2/2017).

ΧΑΘΗΚΑΝ 29.817 ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ 52.210 ΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ

Τριπλό εργασιακό σοκ στην Ελλάδα - Επιδεινώνεται η κατάσταση στον ιδιωτικό τομέα.

Με το... αριστερό «μπήκε» το 2017 για τη μισθωτή απασχόληση, καθώς τον πρώτο μήνα του νέου έτους χάθηκαν 29.817 θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα (αρνητικό ρεκόρ από το 2001), αυξήθηκαν κατά 52.210 οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στον ΟΑΕΔ που αναζητήσαν, αλλά, δεν βρήκαν εργασία φτάνοντας τους 928.962 (ο μεγαλύτερος αριθμός από το 2010) και συνεχίστηκαν οι μειώσεις μισθών. Το τριπλό αρνητικό ρεκόρ αντανακλά την επιδείνωση της κατάστασης στις ιδιωτικές επιχειρήσεις και στην αγορά εργασίας ως αποτέλεσμα της παρατεινόμενης κρίσης και της αβεβαιότητας στην οικονομία.

Όπως προκύπτει από τις ροές μισθωτής απασχόλησης του Ιανουαρίου 2017 του πληροφοριακού συστήματος «Εργάνη» -που με καθυστέρηση και ύστερα από καταγγελίες των κομμάτων της αντιπολίτευσης έδωσε στη δημοσιότητα το υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, τον πρώτο μήνα έγιναν 126.501 προσλήψεις (+16.011 σε σχέση με τον Ιανουάριο του '16) αλλά χάθηκαν 156.318 θέσεις (+35.874 σε σχέση με τον αντίστοιχο περσινό μήνα) με αποτέλεσμα το ισοζύγιο να διαμορφωθεί έντονα αρνητικό κατά 29.817 θέσεις έναντι -9.954 (διαφορά -19.863 θέσεις).

Να σημειωθεί ότι από τις 156.318 απώλειες θέσεων εργασίας, οι 82.709 προήλθαν από καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου ή λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου (αύξηση 25,97% σε σύγκριση με το Ιανουάριο του '16) και οι 73.609 από «οικειοθελείς αποχωρήσεις» (αυξημένες κατά 34,36%).

Να σημειωθεί ότι με εξαίρεση τον Ιανουάριο του 2014, το ισοζύγιο προσλήψεων και απολύσεων ήταν πάντα αρνητικό, αλλά, ποτέ έως σήμερα δεν είχαν καταγραφεί τόσες απώλειες θέσεων εργασίας.

Περισσότερες ήταν οι απολύσεις από τις προσλήψεις, δηλαδή αρνητικά τα ισοζύγια, κυρίως στις ηλικίες άνω των 30 ετών και στους κλάδους της εστίασης (-10.000 θέσεις), του εμπορίου (-5.895), των υπηρεσιών απασχόλησης (-3.564). Ακολούθησαν οι δραστηριότητες της γραμματειακής υποστήριξης (-2.157 θέσεις) και τα καταλύματα (-1.965).

Μειώσεις μισθών

Πρόσθετη πληγή για την πορεία της μισθωτής εργασίας και τα έσοδα προκαλούν, ακόμη:

- Η συνεχιζόμενη υποχώρηση των θέσεων πλήρους απασχόλησης που δηλώνονται: Από τις 126.501 προσλήψεις που έγιναν, μόνο οι 58.313 (ποσοστό 46,49%) ήταν με πλήρη απασχόληση και κανονικό μισθό (έναντι 46,70% τον Ιανουάριο του '16) ενώ οι 67.688 (ποσοστό 53,51%) ήταν με... μισό μισθό στην... καλύτερη περίπτωση και
- Η συνέχιση των μειώσεων των μισθών σε ποσοστό έως και 10% μέσω επιχειρησιακών συμβάσεων (σ.σ. μόνο 3, στον κλάδο του τουρισμού στην Κρήτη και στο Ν. Αιγαίο προέβλεψαν αύξηση κατά 2%) ή «συμφωνιών» μετατροπής των συμβάσεων από πλήρους σε μερικής και «εκ περιτροπής» εργασίας (2.965 από πλήρους σε μερικής και 3.292 σε «εκ περιτροπής») με αντίστοιχη περικοπή των αποδοχών, ανάλογα με τις ώρες ή τις ημέρες εργασίας.

1.089.989 άνεργοι στον ΟΑΕΔ.

Ρεκόρ «έσπασαν» τον Ιανουάριο του 2017 και οι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ άνεργοι, τόσο εκείνοι που δήλωσαν ότι αναζητούν εργασία (928.962) όσο και οι μακροχρόνια άνεργοι (500.401) οι οποίοι έφτασαν να αποτελούν το 53,87%. Με βάση τα συγκριτικά στοιχεία του ΟΑΕΔ και τους πίνακες, ο συνολικός αριθμός των ανέργων τον Ιανουάριο

έφτασε τους 1.089.989 (από 1.065.337 τον Ιανουάριο του '16) αν συνυπολογιστούν και 161.027 άνεργοι που δήλωσαν ότι δεν αναζητούν εργασία. Επιδείνωση καταγράφεται:

- Στον αριθμό ανέργων - αναζητούντων εργασία καθώς αυξήθηκαν από τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους κατά 52.210 άτομα (+5,95%). Η μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση μεταξύ των Περιφερειών σημειώθηκε στο Ν. Αιγαίο (+22,21%).

- Στον αριθμό των ανέργων με διάρκεια ανεργίας μεγαλύτερη ή ίση των 12 μηνών (+ 51.132 άτομα και σε ποσοστό + 11,38% σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του '16). Η μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση μεταξύ των Περιφερειών εμφανίζεται, και πάλι, στο Ν. Αιγαίο (+40,33%).

- Σε ιστορικά χαμηλά έπεσε, τέλος, ο αριθμός των επιδοτούμενων από τον ΟΑΕΔ ανέργων. Τον Ιανουάριο επίδομα ανεργίας έλαβαν 157.015 άνεργοι ή το 14,4% του συνόλου (και συνεχίζουν να το λαμβάνουν οι 107.527) έναντι 175.278 που ήταν τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι (-10,42%) και... 253.490 που ήταν τον Ιανουάριο του 2010.

Τόσες απώλειες

- Με εξαίρεση τον Ιανουάριο του 2014, το ισοζύγιο προσλήψεων και απολύσεων ήταν πάντα αρνητικό, αλλά ποτέ έως σήμερα δεν είχαν καταγραφεί τόσες απώλειες θέσεων εργασίας.

Πληγές

- Πρόσθετη πληγή για την πορεία της μισθωτής εργασίας και τα έσοδα αποτελεί η συνεχιζόμενη υποχώρηση των θέσεων πλήρους απασχόλησης: Από τις 126.501 προσλήψεις που έγιναν, μόνο οι 58.313 (ποσοστό 46,49%) ήταν με πλήρη απασχόληση και κανονικό μισθό (έναντι 46,70% τον Ιανουάριο του '16) ενώ οι 67.688 (ποσοστό 53,51%) ήταν με... μισό μισθό στην... καλύτερη περίπτωση.

- Η συνέχιση των μειώσεων των μισθών σε ποσοστό έως και 10% μέσω επιχειρησιακών συμβάσεων ή «συμφωνιών» μετατροπής των συμβάσεων από πλήρους σε μερικής και «εκ περιτροπής» εργασίας με αντίστοιχη περικοπή των αποδοχών, ανάλογα με τις ώρες ή τις ημέρες εργασίας. (πηγή : www.imerisia.gr , 22/2/2107).

Χτύπησαν κόκκινο οι αποποιήσεις κληρονομιάς.

Το 2013 οι αιτήσεις αποποίησης κληρονομιάς ανήλθαν σε 29.199, το 2014 ανήλθαν σε 41.388, το 2015 ανήλθαν σε 45.628 και το 2016 ανήλθαν σε 54.422. (πηγή: εφ. Ναυτεμπορική 16/3/2017).

<<Μαύρα σύννεφα >> απειλούν και πάλι την οικονομία.

1. Οικονομικό κλίμα δυσμενέστερο,
2. Μείωση των καταθέσεων,
3. Δυσοίωνες προβλέψεις για την οικονομία,
4. Πάγωμα επενδυτικών σχεδίων,

5. Έλλειψη ρευστότητας στην αγορά,
 6. Αύξηση των <<κόκκινων δανείων>> νοικοκυριών και επιχειρήσεων,
 7. Μείωση του τζίρου των επιχειρήσεων.
 (πηγή εφ. Ημερησία 11-12/3/2017.

▪ **Οι μεγαλύτερες ανατιμήσεις (12/2016-3/2017).**

Πετρέλαιο θέρμανσης	+ 32,9%
Φυσικό αέριο	+ 27,3%
Αεροπορικές μεταφορές	+ 26,8%
Καύσιμα-Λιπαντικά	+ 14,9%
Νωπά λαχανικά	+13,2%
Καφές	+ 12,00%
Ελαιόλαδο	+ 9,2%
Κλπ- κλπ- κλπ.....	+ , + ,+.....

(εφημ. Ναυτεμπορική στις 11/4/2017)

Επίσης :

- Χάνουμε 12 δις € τον χρόνο από την <<διαρροή εγκεφάλων>>.
- Δυστυχώς δεν υπάρχει καμία μελέτη για τους εγκεφάλους που κήκκαν από την παραμονή τους στην Ελλάδα.
- Κατάρρευση της απασχόλησης με συνέπεια την έκρηξη της φτώχειας.
- Περίπου 40.000 αυτοκτονίες στην περίοδο της κρίσης.
- Παλαιότερα σε μια περιοχή υπήρχε ένας άνεργος και οποίος σχολιαζόταν από τους υπολοίπους, σήμερα κάθε σπίτι έχει ή ένα άνεργο ή ένα άρρωστο.
- Τα μισά ζευγάρια είναι στα πρόθυρα του χωρισμού και τα άλλα μισά δεν κάνουν παιδιά καθόλου ή σταματάνε στο ένα που είχαν.
- Ο πλούτος των νοικοκυριών υποχώρησε κατά 41 % στην περίοδο της κρίσης.
- Ακόμη μεγαλύτερη αποσύνθεση στον ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.
- Χάθηκαν 5,8 δις ευρώ από τα επιχειρηματικά κέρδη κατά την διετία 2015-2016.

Διαπιστώσεις.

Υπάρχουν πολλοί συμπολίτες μας οι οποίοι ήταν και είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους, όμως τα τελευταία χρόνια λόγω της δυσβάσταχτης υπερφορολόγησης, της μείωσης των καθαρών εισοδημάτων τους και τις αυξήσεις βασικών, ειδών έφτασαν πλέον να χρωστούν είτε στην εφορία , είτε στις τράπεζες με συνέπεια να κινδυνεύει να

χαθεί ακόμα και η πρώτη κατοικία τους από τα κοράκια της αγοράς και από τους στρατηγικούς κακοπληρωτές που φυσικά έχουν χρήματα.

Τελικά ο κατάλογος των οικονομικών συνεπειών της κρίσης είναι πολύ μεγάλος και κατά την άποψη του μελετητή θα πρέπει να αναφέρεται σε μία μεταπτυχιακή διατριβή, ίσως και καλύτερα σε μια διδακτορική διατριβή, με αυτό το αντικείμενο αποκλειστικά.

Ορισμένες από τις ανωτέρω απόψεις συμπεριλαμβάνονται και στην έρευνα που διενεργήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου, ως προς την εξέλιξη του δημοσίου χρέους καθώς και τα σημερινά οικονομικά μεγέθη και αδιέξοδα.

Στο παράρτημα Δ΄ : παρουσιάζονται οι αξιολογήσεις για την Ελλάδα των ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΩΝ , άλλων ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ και ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ.

Προτού ξεκινήσω αυτό το κεφάλαιο θεωρώ ότι θα ήταν παράληψή μου να μην αναφερθώ στους κυριότερους πατέρες της οικονομικής επιστήμης και τα κυριότερα έργα τους:

ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ – ΤΑ ΣΠΟΥΔΕΟΤΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ.

1. Adam Smith (1723-1790) <<Ο Πλούτος των Εθνών>>
2. Karl Marx (1818-1883) << Το Κεφάλαιο>>
3. John Keynes (1883-1946) << Γενική Θεωρία>>

(Θ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΛΙΑΝΟΣ, Θ. ΜΠΕΝΟΣ, Γ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ, Μ. ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ , Γ. ΧΡΗΣΤΟΥ, Αθήνα 1977, εκδόσεις <<GUTENBERG>>, σελ. 14-15, << Εισαγωγή στην πολιτική οικονομία>>).

ΓΕΝΙΚΑ.

Από την αρχή της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα όλοι σχεδόν οι διεθνείς οίκοι όπως : IP Morgan, Coldman Sachs, Morgan Staniey κλπ ήταν ιδιαίτερα επικριτικοί για το οικονομικό χρέος της Ελλάδος αναφέροντας εκτιμήσεις, απόψεις, δηλώσεις κλπ ότι μάλλον δεν θα καταφέρει η πατρίδα μας να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις της έναντι των δανειστών και ότι θα χρειαζόταν μεγάλος κόπος και θυσίες για να ορθοποδήσουμε οικονομικά ως χώρα και βασικά προέβλεπαν χρεωκοπία. Βέβαια σε γενικές γραμμές δεν είχαν άδικο διότι το συνολικό χρέος ήταν και είναι δυσβάσταχτο και πλέον των αντοχών της Ελληνικής οικονομίας αλλά και της Ελληνικής κοινωνίας και μάλιστα όταν τα μέτρα που επιβλήθηκαν από τους δανειστές οδήγησαν στην ανυπαρξία επενδύσεων, στην μείωση των εισοδημάτων, στην εξαφάνιση της μεσαίας τάξης, κλπ.

Προειδοποίηση Moody's για την καθυστέρηση της αξιολόγησης.

Η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος στήριξης απειλεί να θέσει σε κίνδυνο τα προγράμματα αναδιάρθρωσης των ελληνικών τραπεζών, αναφέρει ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Moody's σε εβδομαδιαία έκθεσή του (Credit Outlook).

«Η συνεχιζόμενη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης είναι αρνητική για την πιστοληπτική αξιολόγηση των ελληνικών τραπεζών (credit negative), επειδή θέτει σε κίνδυνο τα προγράμματα αναδιάρθρωσής τους, περιλαμβανομένου του βασικού τους άξονα για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) κατά περίπου 40% έως το τέλος του 2019», σημειώνεται στην ανάλυση του οίκου.

«Η έγκαιρη εφαρμογή του ελληνικού προγράμματος στήριξης είναι κρίσιμης σημασίας για την ανάπτυξη της οικονομίας την περίοδο 2017-19 και για τη σταδιακή αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των καταθετών και των επενδυτών στη χώρα και το τραπεζικό της σύστημα», προστίθεται.

Η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης, σημειώνει ο οίκος, εστιάζεται στη διαφωνία της Ελλάδας να νομοθετήσει νέα δημοσιονομικά μέτρα για μετά τον Αύγουστο του 2018, όταν λήγει το τρίτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής.

«Αυτό αυξάνει τον κίνδυνο να εγκαταλειφθεί ο στρατηγικός σχεδιασμός των τραπεζών, δεδομένου ότι η πληγείσα από την κρίση οικονομία είναι πιθανόν να επηρεασθεί αρνητικά από μία ενδεχόμενη αναστολή νέων επενδύσεων και μία στενότητα ρευστότητας στην αγορά», σύμφωνα με την έκθεση.

Οι ελληνικές τράπεζες, αναφέρει ο Moody's, θέλουν από την κυβέρνηση να ολοκληρώσει την αναθεώρηση του πλαισίου για τη διαχείριση των «κόκκινων» δανείων τους, αναμένοντας ότι η νομοθέτηση και εφαρμογή συγκεκριμένων εργαλείων θα τις βοηθήσει στο θέμα αυτό.

«Αυτά, όμως, έχουν καθυστερήσει λόγω της εκκρεμής ακόμη ολοκλήρωσης της δεύτερης αξιολόγησης. Ορισμένα από τα εργαλεία αυτά αφορούν στην εξωδικαστική διαδικασία διαιτησίας, σε αλλαγές στον απαρχαιωμένο πτωχευτικό κώδικα, τη νομική ασυλία για τα στελέχη των τραπεζών που εγκρίνουν σχέδια επιχειρηματικών αναδιαρθρώσεων και τις ηλεκτρονικές δημοπρασίες κατασχεμένης περιουσίας».

Επιπλέον, σημειώνεται στην έκθεση, η ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης είναι επίσης σημαντική για να μπορέσουν οι ελληνικές τράπεζες να βελτιώσουν το χρηματοδοτικό τους προφίλ με την αύξηση των καταθέσεων σε αυτές και τη μειωμένη εξάρτησή τους από τον μηχανισμό έκτακτης ρευστότητας (ELA). «Η πολυαναμενόμενη επανένταξη των ελληνικών ομολόγων στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ, κάποια χρονική στιγμή φέτος την Άνοιξη, εξαρτάται επίσης από την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης.

Αυτό είναι πιθανόν να βελτιώσει σημαντικά την εμπιστοσύνη των καταθετών και να προκαλέσει εισροές καταθέσεων από τα μετρητά, άνω των 15 δις. ευρώ, που βρίσκονται εκτός του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, σύμφωνα με την εκτίμηση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος», σημειώνεται.

«Μία μείωση του ELA και αύξηση των καταθέσεων θα συμβάλει στη μείωση του κόστους χρηματοδότησης των τραπεζών και θα στηρίξει τα κέρδη τους», προσθέτει ο Moody's.

Περαιτέρω καθυστερήσεις στη δεύτερη αξιολόγηση, «ενέχουν τον κίνδυνο να μην επιτρέψουν στις τράπεζες να εφαρμόσουν τα σχέδια αναδιάρθρωσής τους τόσο αναφορικά με τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων τους όσο και αναφορικά με την επιστροφή τους στην κερδοφορία μετά τις ζημιές που είχαν τα τελευταία λίγα χρόνια. Ένα τέτοιο σενάριο θα έθετε τις τράπεζες σε μία πιο ευάλωτη θέση εν όψει ενός

νέου γύρου ασκήσεων αντοχής από την ΕΚΤ το 2018, αυξάνοντας σημαντικά τους κινδύνους για τους πιστωτές και τους καταθέτες», καταλήγει ο οίκος. (πηγή : εφημ. Συντακτών 31/1/2017).

Το ελληνικό χρέος είναι εξαιρετικά μη βιώσιμο, εκτιμά το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην ανάλυση βιωσιμότητας που θα παρουσιάσει στο εκτελεστικό του συμβούλιο στις 6 Φεβρουαρίου και είδε η "Καθημερινή". Αν και συνυπολογίζει τα βραχυπρόθεσμα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους που αποφάσισε το Eurogroup του Δεκεμβρίου, θεωρεί ότι αυτά δεν είναι επαρκή.

Η ανάλυση του **ΔΝΤ** βασίζεται σε χαμηλότερες εκτιμήσεις για την ανάπτυξη στην Ελλάδα, που υπολογίζει ότι θα είναι κατά μισή μονάδα του ΑΕΠ χαμηλότερα από τις εκτιμήσεις των Ευρωπαϊκών θεσμών, και το πρωτογενές πλεόνασμα, που προβλέπει στο 1,5% του ΑΕΠ για το 2018 και μετά. Όπως γράφει χαρακτηριστικά η έκθεση, "οι αισιόδοξες προβλέψεις για την ανάπτυξη και τα πρωτογενή πλεονάσματα προτείνονται (από τους Ευρωπαίους) αντί της περαιτέρω ελάφρυνσης του χρέους.

Από την πλευρά του, το ΔΝΤ τονίζει την ανάγκη σημαντικά μεγαλύτερης ελάφρυνσης του χρέους, με επέκταση της περιόδου χάριτος και αναβολές καταβολής τόκων έως το 2040, επέκταση των ωριμάνσεων των ευρωπαϊκών δανείων έως το 2070 και τη μείωση των επιτοκίων των δανείων του EFSF και του ESM σε επίπεδα χαμηλότερα του 1,5% για μία περίοδο 30 ετών. Αυτή η λύση υπολογίζει ότι θα διατηρήσει τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες εντός του εύρους του 15-20% του ΑΕΠ που θεωρείται βιώσιμο.

Ακόμη και με αυτά τα μέτρα, ωστόσο, το ΔΝΤ εκτιμά ότι η δυναμική του χρέους θα παραμείνει εξαιρετικά ευαίσθητη σε σοκ. Μάλιστα, στην ανάλυσή του προβλέπει και ένα απαισιόδοξο σενάριο, στο οποίο το πρωτογενές πλεόνασμα θα περιορισθεί στο 1% του ΑΕΠ, και προειδοποιεί ότι τότε η βιωσιμότητα του χρέους θα είναι και πάλι στον αέρα. Σε μία τέτοια περίπτωση, τα επιτόκια των δανείων του EFSF και του ESM θα πρέπει να μειωθούν σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα, στο 0,25%, για 30 χρόνια.

Το ΔΝΤ τονίζει ότι ακόμη και αν κάνει όλες τις μεταρρυθμίσεις, η Ελλάδα δεν μπορεί να βγει μέσω της ανάπτυξης από τα προβλήματά της. Χρειάζεται ουσιαστική ελάφρυνση του χρέους από τους Ευρωπαίους εταίρους της ώστε το χρέος της να γίνει βιώσιμο.

Όπως σημειώνει, οι δημόσιες δαπάνες για τη χρηματοδότηση του χρέους θα γίνουν "εκρηκτικές" μακροπρόθεσμα καθώς "η Ελλάδα δεν θα είναι σε θέση να αντικαταστήσει τη ιδιαίτερα χαμηλή χρηματοδότηση που λαμβάνει από τον επίσημο τομέα, με χρηματοδότηση από την αγορά" σε τιμές που να διατηρούν το χρέος βιώσιμο. Γι' αυτό και θέλει να διασφαλίσει ότι το χρέος θα βρίσκεται σε μια σταθερή καθοδική πορεία. "Λύσεις που παρέχουν μόνο προσωρινή ανακούφιση, αλλά δεν οδηγούν σε μια πτωτική

πορεία του χρέους στο χρονικό ορίζοντα έως το 2060, δεν είναι συνεπής με τη βιωσιμότητα", τονίζει στην ανάλυσή του. Μάλιστα, το ΔΝΤ ζητά τα μέτρα να ληφθούν με το τέλος του προγράμματος το 2018, κάτι που συνδέει και με τη δυνατότητα της χώρας να επιστρέψει στις αγορές.

Στο βασικό σενάριο του ΔΝΤ το ελληνικό χρέος αναμένεται να φτάσει στο 170% του ΑΕΠ μέχρι το 2020 και στο 164% του ΑΕΠ μέχρι το 2022, και στη συνέχεια θα αυξηθεί κοντά το 275% του ΑΕΠ μέχρι το 2060. Αντίστοιχα, οι ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες της Ελλάδος θα ανέλθουν στο 15% του ΑΕΠ το 2024 και στο 20% του ΑΕΠ μέχρι το 2031, φθάνοντας το 33% από το 2040 και το 62% του ΑΕΠ μέχρι το 2060. (πηγή capital.gr 26/1/2016).

PwC: Λείπουν επενδύσεις 100 δισ. από την ελληνική οικονομία.

Επενδύσεις του δυσθεώρητου ύψους των 100 δισ. ευρώ "λείπουν" από την ελληνική οικονομία προκειμένου να καλυφθεί το έλλειμμα που δημιούργησε η πολυετής οικονομική κρίση και να καταγραφεί σημαντική και διατηρήσιμη οικονομική μεγέθυνση. Οι επενδύσεις αυτές, όμως, δεν θα είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν εάν δεν αποκατασταθεί το "κενό εμπιστοσύνης" προς τη χώρα από τους επενδυτές, που παραμένει σε υψηλά επίπεδα μετά από την επιβολή των capital controls.

Όπως προκύπτει από την νέα μελέτη της PwC ("Εξαγορές και Συγχωνεύσεις επιχειρήσεων στην Ελλάδα το 2016") η οποία παρουσιάστηκε σε ειδική εκδήλωση, η επενδυτική δραστηριότητα παραμένει σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από αυτά που είναι συμβατά με σημαντική και διατηρήσιμη οικονομική ανάπτυξη και σημαντικά χαμηλότερη από τον μέσο όρο στην ΕΕ-28.

Συγκεκριμένα, στη μελέτη αναφέρεται πως μόνο για το 2016 οι συνολικές επενδύσεις στην Ελλάδα ανήλθαν σε 12,4% του ΑΕΠ, περίπου 13 δισ. ευρώ χαμηλότερα από το μέσο όρο του 2000-2008. η κατάρρευση του κατασκευαστικού κλάδου κατά 76% (ως ποσοστό επί του ΑΕΠ) μεταξύ 2007 και 2016 σε συνδυασμό με τη συρρίκνωση των επενδύσεων στη βιομηχανία κατά 62%, εξηγούν σε μεγάλο βαθμό το επενδυτικό κενό στην ελληνική Οικονομία, λέει η PwC.

Την ίδια στιγμή, οι εκπρόσωποι της εταιρείας εξέφρασαν την εκτίμηση ότι η ελληνική Οικονομία έπειτα από επτά χρόνια συνεχούς ύφεσης παρουσιάζει σημάδια σταθεροποίησης σε όρους ΑΕΠ. Όμως η πιθανότητα σημαντικής οικονομικής ανάπτυξης το 2017 είναι χαμηλή, με πιθανότερο σενάριο το ΑΕΠ να αυξηθεί κατά 1% με 1,5%, καθώς οι κύριοι οικονομικοί οδηγοί της ανάπτυξης παραμένουν ασθενείς.

Εάν, μάλιστα, δεν ολοκληρωθεί η αξιολόγηση με βάση τους προβλεπόμενους χρόνους ολοκλήρωσης, τότε θα προκύψει σημαντικό κενό χρηματοδότησης, σημειώνεται στη μελέτη. Επίσης, στην περίπτωση που το ΔΝΤ αρνηθεί να συμμετάσχει στο πρόγραμμα,

ένα νέο πρόγραμμα θα πρέπει να συμφωνηθεί με την ΕΕ, ώστε να καλύψει τα 16 δισ.ευρώ του χρηματοδοτικού κενού.

Θα συνεχιστεί η αποεπένδυση από non-core assets

Όπως αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, η αποεπένδυση των non-core assets των συστημικών τραπεζών ανήλθε σε 3,3 δισ.ευρώ το 2016. Η μεγαλύτερη ρευστοποίηση αφορούσε την πώληση της Finansbank από την Εθνική Τράπεζα (2,75 δισ.ευρώ). Η εκτίμηση είναι πως η πώληση των noncore assets των συστημικών τραπεζών θα συνεχιστεί το 2017 με την διαδικασία για την πώληση της Εθνικής Ασφαλιστικής και της Avīs να έχουν ξεκινήσει, καθώς και αυτή της HSW. Ωστόσο, το επίπεδο Εξαγορών και Συγχωνεύσεων του 2017 δεν αναμένεται να ξεπεράσει αυτό του 2016, όταν οι ελληνικές επιχειρήσεις στο σύνολό τους προσέλκυσαν περίπου 4,4δισ.ευρώ.

Οι προβλέψεις για τις ιδιωτικοποιήσεις

Οι ιδιωτικοποιήσεις ήταν εκτός στόχου το 2016, συγκεντρώνοντας μόλις 500 εκατ, ευρώ έναντι στόχου 1,3 δισ. ευρώ (σύμφωνα με την 1η αξιολόγηση του 3 ου Προγράμματος Δημοσιονομικής Προσαρμογής τον Ιούνιο 2016). Συνολικά, τα έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις από το 2011 ως το 2016 ανήλθαν σε €3,4 δισ. εκ των οποίων €2,2 δισ. σε δυο μόνον έτη.

Η PwC αναφέρει πως η ιδιωτικοποίηση των 14 περιφερειακών αεροδρομίων από την κοινοπραξία Fraport AG – Slentel (€2,2 δισ.) έχει υπογραφεί και αναμένεται να εισπραχθούν €1,2 δισ. εντός του 2017. Παράλληλα, προχωρά η προετοιμασία της συμφωνίας για την αξιοποίηση του Ελληνικού και εντός του 2017 αναμένεται η πρώτη δόση ύψους €300 εκ. από το συνολικό τίμημα που ανέρχεται στα €915 εκ. Επίσης η εταιρεία αναμένει οριστικοποίηση της συμφωνίας εντός του 2017 για την πώληση του 24% του ΑΔΜΗΕ στην κινέζικη State Grid έναντι €320 εκ.

Παράλληλα, η PwC σημειώνει πως μέχρι τον Μάρτιο πρέπει να ξεκινήσει το ΤΑΙΠΕΔ τη διαδικασία πώλησης του 30% των μετοχών που κατέχει στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, ενώ θα συνεχιστεί η διαγωνιστική διαδικασία για την ιδιωτικοποίηση του 67% του μετοχικού κεφαλαίου του ΟΛΘ αλλά δεν είναι πιθανόν να ολοκληρωθεί μέσα στο 2017. (πηγή: www.capital.gr, 4/2/2017).

Στο "κόκκινο" το 63% των εταιριών.

Υψηλού πιστωτικού κινδύνου χαρακτηρίζεται σήμερα το **63%** των ελληνικών επιχειρήσεων. Σύμφωνα με στοιχεία της **ICAP**, που κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τη ταχεία και επικίνδυνη αποσύνθεση της ελληνικής παραγωγικής βάσης, το αντίστοιχο ποσοστό το 2009 ήταν μόλις **6%**.

Όπως αναφέρει η "Καθημερινή της Κυριακής", πλέον η πλειονότητα των ελληνικών επιχειρήσεων χαρακτηρίζεται ως χαμηλής αξιολόγησης, με σοβαρά και πολύ σοβαρά προβλήματα στην εξυπηρέτηση υποχρεώσεων, αδύναμα οικονομικά αποτελέσματα και ιδιαίτερα χαμηλή ανταγωνιστικότητα. Συνδυασμός που δημιουργεί εύλογες αμφιβολίες για την ικανότητα επιβίωσης τους.

Ένα επιπλέον 27% επιχειρήσεων βρίσκεται στο "πορτοκαλί" και χαρακτηρίζεται ως αυξημένου κινδύνου, καθώς εμφανίζουν μεγάλη ευαισθησία στις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, χαμηλές οικονομικές επιδώσεις και επίσης χαμηλή ανταγωνιστικότητα.

Με άλλα λόγια, το 90% των ελληνικών επιχειρήσεων βρίσκεται στη ζώνη αυξημένου ή πολύ αυξημένου πιστωτικού κινδύνου και, τουλάχιστον ένα πολύ μεγάλο μέρος αυτών κανονικά, με βάση τους τραπεζικούς κανόνες, δεν δικαιούται τραπεζική χρηματοδότηση. Έτσι το τραπεζικό σύστημα βρίσκεται αντιμέτωπο με έναν "γόρδιο δεσμό", καθώς για την αναθέρμανση της οικονομίας απαιτείται η αύξηση των χορηγήσεων, ωστόσο οι επιχειρήσεις που είναι αξιόχρεες και πληρούν τα τραπεζικά κριτήρια είναι μετρημένες στα δάκτυλα.

Την ίδια στιγμή, οι νέες επιχειρήσεις που ανοίγουν είναι περιορισμένης προστιθέμενης αξίας και δεν δημιουργούν μόνιμες θέσεις πλήρους απασχόλησης. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Endeavor Greece, οι Έλληνες επιμένουν να επενδύουν σε καφέ, μπαρ και σουβλατζιδικα, ενώ την ίδια στιγμή κλείνουν εργοστάσια. Το 84% των νέων επιχειρήσεων δραστηριοποιείται στο χώρο της εστίασης – διασκέδασης, στο λιανεμπόριο και σε λογιστικές - συμβουλευτικές υπηρεσίες. (πηγή: www.capital.gr, 5/2/2017).

Νέα μέτρα από φέτος αλλά και έως το 2021 "βλέπει" η Citigroup ότι θα πρέπει να εφαρμόσει η ελληνική κυβέρνηση, αφού σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της το πρωτογενές πλεόνασμα δεν αναμένεται να διαμορφωθεί πάνω από το 1% σε μέσο όρο, από το 2017 έως και το 2021. Παράλληλα, ιδιαίτερα απαισιόδοξες είναι και οι προβλέψεις της για την **ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, σύμφωνα με τις οποίες θα κινηθεί πολύ μακριά από τον στόχο** του 2,5% φέτος, αλλά και για τα επόμενα χρόνια. Σε ότι αφορά δε την έξοδο στις αγορές, έως τουλάχιστον έως το 2021 που επεκτείνονται οι προβλέψεις της, **δεν φαίνεται πουθενά στον ορίζοντα** αφού οι αποδόσεις των ελληνικών 10ετών ομολόγων θα συνεχίσουν να διαμορφώνονται σε "απαγορευτικά" επίπεδα. Όπως καταλήγει, **οι κίνδυνοι πρόωρων εκλογών έχουν αυξηθεί στη χώρα μας, ωστόσο δεν υπάρχει κίνδυνος Grexit.**

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αμερικάνικης τράπεζας στην έκθεσή της με τίτλο Global Economic Outlook and Strategy, **το ελληνικό ΑΕΠ θα κινηθεί υψηλότερα από ότι εκτιμούσε πριν, τόσο για το 2016 όσο και το 2017** (κατά 0,2% και 0,4% αντίστοιχα),

και θα διαμορφωθεί στο 0,3% και το 1,1%, λόγω των καλύτερων οικονομικών στοιχείων του γ' και του δ' τριμήνου του περασμένου έτους. Σε ότι αφορά το διάστημα 2018-2021, η ελληνική οικονομία εκτιμάται ότι θα αναπτυχθεί με ρυθμούς της τάξεως του 1% με 1,5%.

Figure 13. Greece: Economic Forecasts – Annual, 2016-21F

		History		Forecast			
		2016F	2017F	2018F	2019F	2020F	2021F
Real GDP	YY	0.3	1.1	1.0	1.3	1.5	1.5
Final Domestic Demand	YY	0.7	0.8	0.8	1.3	1.2	1.2
Private Consumption	YY	0.7	0.0	0.9	1.2	1.2	1.2
Public Consumption	YY	-0.5	0.4	-0.3	0.7	0.8	0.8
Fixed Investment	YY	4.2	6.1	2.8	2.5	2.0	2.2
Exports of Goods and Services	YY	1.2	5.3	1.8	1.8	2.3	2.1
Imports of Goods and Services	YY	1.5	-2.5	1.2	1.6	1.4	1.4
HICP	YY	0.0	1.0	0.8	0.8	1.1	1.1
Unemployment Rate	%	23.4	22.4	21.9	21.4	20.9	20.4
Current Account Balance	€ bn	-1.0	-0.6	-0.2	0.2	0.6	2.1
	% GDP	-0.5	-0.3	-0.1	0.1	0.3	0.3
General Government Balance	€ bn	-5.5	-4.7	-4.0	-3.7	-3.2	-2.6
	% GDP	-3.1	-2.6	-2.3	-2.1	-1.7	-1.4
Primary Balance	% GDP	0.3	0.6	0.8	1.0	1.2	1.3
General Government Debt	€ bn	315.7	318.9	322.9	326.7	329.8	332.4
	% GDP	178.9	179.3	180.7	180.8	179.1	177.1
10-Year Yield (Period Average)	%	8.64	6.24	5.97	6.32	6.95	7.25

F Forecast. Percentage changes unless indicated. Sources: Bank of Greece, ECB, Elstat, Eurostat and Citi Research forecasts

Όπως επισημαίνει, η **ψυχολογία παραμένει υποτονική, πιθανότατα αντανακλώντας τα νέα μέτρα λιτότητας**, αλλά η βιομηχανική παραγωγή, οι εξαγωγές και οι λιανικές πωλήσεις έχουν σημειώσει βελτίωση από το περασμένο καλοκαίρι, παράλληλα με τις εγχώριες συνθήκες ρευστότητας (χάρη στην εκταμιεύσεις του προγράμματος διάσωσης).

Η αμερικάνικη τράπεζα τονίζει πως **το αδιέξοδο οι διαπραγματεύσεις για τη δεύτερη αξιολόγηση** μπορεί να πιέσει και πάλι την ψυχολογία και είναι πιθανόν να **καθυστερήσει την ένταξη των ελληνικών ομολόγων στο QE**, μετά από την "ελάχιστη" συμφωνία για την ελάφρυνση του χρέους που επιτεύχθηκε Δεκέμβριο.

Όπως προειδοποιεί, **οι κίνδυνοι πρόωρων εκλογών στην Ελλάδα έχουν αυξηθεί, αλλά οι εκλογές είναι απίθανο να οδηγήσουν σε ένα ακραίο αποτέλεσμα** όπως την έξοδο της χώρας από την ευρωζώνη.

Η **αξιολόγηση** θα κλείσει μόνο αν η Αθήνα δεχθεί τις θέσεις του ΔΝΤ

Σε ξεχωριστό της note για τα αποτελέσματα του χθεσινού Eurogroup, η Citi επισημαίνει ότι οι Ευρωπαίοι πιστωτές δεν φαίνονται έτοιμοι να κάνουν καμία παραχώρηση στην Αθήνα, και η ελληνική κυβέρνηση βρίσκεται υπό σοβαρή πολιτική πίεση να μην αποδεχθεί οποιαδήποτε πρόσθετη λιτότητα. Ωστόσο, η Ε.Ε εξακολουθεί να απαιτεί να παραμείνει το ΔΝΤ στο ελληνικό πρόγραμμα, για να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση.

Η Citi, όπως σημειώνει, συμμερίζεται την άποψη του ΔΝΤ ότι **είναι πολύ δύσκολο για την Ελλάδα να επιτύχει πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ το 2018, και να το**

διατηρεί για πολλά χρόνια, και την ίδια στιγμή να παραδώσει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κοντά στο 3%. Και πιστεύει ότι αυτή την άποψη μπορεί να την συμμερίζονται οι περισσότεροι από τους πιστωτές.

Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν άμεσες δανειακές υποχρεώσεις από πλευράς της Ελλάδας, οι πιστωτές δεν πιέζονται για συμβιβασμό, ιδιαίτερα ενόψει των σημαντικών εκλογών στην Ολλανδία και στη Γερμανία φέτος.

Εκτός αν η Αθήνα συμφωνήσει σε περαιτέρω μέτρα λιτότητα μετά το 2018 και την νομοθετήσει εκ των προτέρων, με τη μορφή των περαιτέρω περικοπών των συντάξεων και μείωση του αφορολόγητου όπως απαιτείται από το ΔΝΤ, η Citi εκτιμά ότι **υπάρχει πολύ μικρό περιθώριο για μια συμφωνία μέσα στους επόμενους λίγους μήνες.**

Αναλυτικά οι εκτιμήσεις για ΑΕΠ, πλεόνασμα, χρέος, κόστος δανεισμού

Σύμφωνα με τη Citi, το 2016 η ελληνική οικονομία θα εμφανίσει οριακή ανάπτυξη της τάξης του 0,3%, ενώ το 2017 η ανάπτυξη του ΑΕΠ θα κινηθεί στο 1,1% και το 2018 στο 1%. Για το 2019 η Citi προβλέπει ανάπτυξη της τάξης του 1,3%, για το 2020 στο 1,5% και για το 2021 στο 1,5%.

Figure 19. Selected Countries — Economic Forecast Overview (Percent), 2016-2021F

	GDP Growth						CPI Inflation						Central Bank Policy Rate					
	2016F	2017F	2018F	2019F	2020F	2021F	2016F	2017F	2018F	2019F	2020F	2021F	2016F	2017F	2018F	2019F	2020F	2021F
Global	2.8	2.8	3.2	3.2	3.3	3.1	2.2	2.8	2.6	2.6	2.6	2.6	2.4	2.3	2.4	2.8	2.6	2.7
<i>Based on PPP weights</i>	2.0	2.3	2.8	2.8	2.9	4.0	2.9	2.3	2.2	2.9	2.0	2.2	2.40	2.04	2.23	2.28	2.40	2.76
Industrial Countries	1.6	1.9	2.3	1.9	1.9	1.7	0.7	1.8	1.7	1.8	1.9	1.9	0.3	0.8	0.7	1.1	1.6	1.8
United States	1.6	2.1	2.6	2.3	2.3	2.1	1.1	1.8	1.9	2.0	2.1	2.2	0.92	0.92	1.42	1.92	2.42	2.78
Japan	1.1	1.3	1.2	0.6	0.6	0.8	-0.2	1.1	0.8	0.7	1.0	0.8	-0.38	-0.38	-0.39	-0.02	0.17	0.20
Euro Area	1.7	1.7	1.7	1.6	1.6	1.6	0.2	1.8	1.4	1.8	1.7	1.8	0.01	0.00	0.00	0.02	0.42	0.92
Canada	1.3	2.1	2.2	2.1	2.0	1.9	1.4	1.9	1.9	2.0	2.0	2.0	0.30	0.50	1.13	2.13	2.30	2.50
Australia	2.3	2.1	2.8	2.2	2.5	2.3	1.2	2.3	2.2	2.9	3.2	3.2	1.60	1.50	1.56	2.19	2.25	2.25
New Zealand	3.3	3.0	2.9	2.6	2.4	2.3	0.6	1.7	1.9	1.8	1.9	2.0	2.06	1.75	2.19	2.75	2.75	2.75
Germany	1.8	1.9	1.9	1.5	1.8	1.6	0.5	2.1	1.8	1.7	1.7	1.7						
France	1.1	1.4	1.7	2.0	2.0	1.8	0.3	1.4	1.5	1.7	1.8	1.8						
Italy	0.9	0.7	1.0	0.3	0.7	0.7	0.0	1.5	1.0	1.2	1.3	1.8						
Spain	3.3	2.5	1.9	1.7	1.6	1.4	-0.3	2.2	1.2	1.2	1.3	1.3						
Sweden	0.3	1.1	1.0	1.3	1.5	1.5	0.0	1.0	0.8	0.8	1.1	1.1						
Ireland	4.1	3.7	3.5	3.3	3.1	2.6	-1.6	1.0	1.2	1.3	1.4	1.6						
Portugal	1.2	1.5	1.4	1.4	1.3	1.2	0.6	1.4	1.3	1.3	1.5	1.6						
Netherlands	2.0	1.9	1.8	1.9	1.7	1.6	0.1	1.5	1.3	1.3	1.5	1.7						
Belgium	1.2	1.6	1.8	2.0	1.8	1.6	1.8	2.2	1.6	1.8	2.0	1.9						
Norway	0.8	1.8	2.2	2.0	2.1	2.1	3.6	2.6	2.2	2.0	2.3	2.4	0.55	0.50	0.51	0.98	1.71	2.36
Switzerland	3.1	2.2	2.1	1.9	1.9	2.0	1.0	2.1	1.9	1.9	1.9	2.1	-0.48	-0.50	-0.33	0.21	0.71	1.21
Denmark	1.4	1.5	1.7	1.7	1.7	1.7	-0.4	0.5	0.4	0.5	0.7	0.8	-0.75	-0.75	-0.75	-0.50	-0.13	0.38
United Kingdom	2.0	1.6	1.4	1.4	2.0	1.8	0.6	3.1	3.4	2.5	1.9	1.7	0.34	0.25	0.25	0.35	0.83	1.28
Emerging Markets	3.8	4.2	4.6	4.9	4.9	4.8	4.3	4.1	3.7	3.4	3.3	3.2	8.3	4.8	4.4	4.2	4.6	3.8
China	6.7	6.9	6.9	6.8	6.3	6.9	2.9	2.6	2.8	2.3	2.2	2.2	2.76	2.76	2.60	2.38	2.13	1.88
India	1.3	1.7	2.0	2.9	2.0	2.8	1.4	1.6	1.8	1.8	1.8	1.9	1.44	1.38	1.56	1.81	2.19	2.44
Brazil	6.9	7.5	7.9	8.1	8.3	8.2	4.6	4.9	5.1	4.5	4.5	4.5	6.50	6.00	6.50	6.50	6.50	6.50
Indonesia	5.1	5.3	5.3	5.2	5.5	5.8	3.5	4.3	4.4	4.1	4.0	4.0	4.75	4.75	4.63	4.75	5.00	5.00
Korea	2.7	2.4	2.6	2.8	2.5	2.4	1.0	1.6	2.0	2.4	2.2	2.0	1.36	1.25	1.38	1.49	1.75	1.83
Czech	2.5	3.0	3.0	2.8	2.8	2.8	0.7	2.5	2.1	1.9	1.8	1.1	0.05	0.05	0.18	0.73	1.79	2.58
Hungary	2.0	3.6	3.3	2.9	2.1	1.8	0.4	2.8	3.5	3.9	3.9	4.0	1.04	0.90	1.03	2.49	3.88	3.68
Poland	2.7	3.1	2.8	2.7	2.5	2.4	-0.6	1.9	2.3	2.4	2.6	2.0	1.50	1.50	2.17	2.71	2.17	2.00
Romania	4.8	3.0	2.9	2.8	2.9	2.9	-1.8	1.7	2.7	2.8	2.5	2.5	1.75	2.31	4.13	4.50	4.50	4.50
Russia	-0.8	2.0	2.4	2.4	2.5	2.5	7.0	4.1	4.0	3.9	4.0	4.0	10.58	8.87	7.50	6.54	6.08	6.00
Turkey	2.0	1.8	3.0	3.5	3.5	3.5	7.8	8.5	7.9	7.8	7.4	7.1	8.37	11.35	10.89	8.83	9.06	8.56
Egypt	4.0	2.5	3.2	4.4	4.4	4.8	13.8	21.4	10.1	8.3	8.5	7.9	11.98	15.06	13.17	12.38	10.00	10.75
Nigeria	-1.1	1.4	4.3	5.4	5.8	5.5	15.7	14.4	10.1	10.1	8.8	9.1	12.75	15.08	9.00	9.00	9.00	9.00
South Africa	0.3	1.0	1.7	2.2	2.7	2.7	6.3	5.4	5.8	5.8	5.4	5.6	6.91	7.00	6.69	6.25	6.25	6.25
Argentina	-2.3	2.5	2.0	2.5	3.0	3.0	38.9	21.7	15.9	10.0	6.5	5.0	39.15	22.38	16.00	10.50	8.00	7.00
Brazil	-3.5	0.1	3.0	2.5	2.5	2.5	18.8	4.7	4.4	4.4	4.1	4.0	14.15	10.92	9.17	9.25	9.25	9.00
Mexico	2.1	1.2	2.2	2.6	2.8	3.0	2.8	5.1	4.2	4.5	4.0	3.8	4.29	6.96	7.50	7.33	6.83	6.25
Venezuela	-4.5	-2.5	0.0	1.6	1.9	2.2	349.3	685.4	1169.9	1873.2	2786.0	3800.0	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00

Note: For inflation, we use the PCE deflator in the US. For Argentina, we use San Luis inflation data. Figures for Norway refer to mainland economy (except for CPI). For Indonesia we refer to 7d reverse repo rate from 2016 onwards. For China we refer to 1d standing lending facility. Venezuela is excluded from the weighted averages for Global and Emerging Markets.
Source: Citi Research

Το ελληνικό χρέος προς το ΑΕΠ θα συνεχίσει να κινείται σε υψηλά και μη βιώσιμα επίπεδα στα επόμενα πέντε χρόνια, και θα διαμορφωθεί στο 179% φέτος, ενώ θα αυξηθεί στο 181% το 2018 και το 2019, το 2020 θα αγγίξει το 179% και το 2021 το 177%, γεγονός που υποδηλώνει αυτό που εδώ και πολύ καιρό έχει επισημάνει η Citi ότι

τα βραχυπρόθεσμα μέτρα για το χρέος, όχι μόνο δεν θα το μειώσουν στο βραχυπρόθεσμο διάστημα αλλά θα το αυξήσουν (οριακά).

Figure 20. Selected Countries — Economic Forecast Overview (Percent), 2016-2021F

	Current Account Balance (Pct of GDP)						Fiscal Balance (Pct of GDP)						Government Debt (Pct of GDP)					
	2016F	2017F	2018F	2019F	2020F	2021F	2016F	2017F	2018F	2019F	2020F	2021F	2016F	2017F	2018F	2019F	2020F	2021F
Global	8.6	8.3	8.1	8.1	8.1	8.1	-3.6	-3.4	-3.3	-2.9	-2.8	-2.7	86.9	86.3	85.3	84.1	82.6	81.4
Based on PPP weights	0.2	0.2	0.0	0.0	-0.2	-0.3	-3.9	-3.6	-3.4	-3.0	-2.9	-2.0	77	77	77	76	75	73
Industrial Countries	8.1	-8.2	-8.6	-8.4	-8.6	-8.6	-3.4	-3.2	-3.4	-3.0	-2.9	-2.8	112.6	111.4	110.9	110.0	109.1	108.3
United States	-2.6	-3.0	-3.6	-3.4	-3.4	-3.4	-4.7	-4.6	-5.3	-4.9	-4.9	-6.0	107	105	109	109	108	108
Japan	3.6	2.9	3.1	2.7	2.3	2.3	-3.9	-3.4	-3.2	-3.0	-2.8	-2.7	239	236	238	239	240	242
Euro Area	3.2	2.7	2.6	2.4	2.4	2.3	-1.9	-1.7	-1.5	-1.2	-0.9	-0.8	90	89	89	88	86	84
Canada	-3.2	-2.3	-2.2	-2.1	-2.0	-2.0	-1.2	-1.3	-1.2	-0.8	-0.7	-0.6	92	92	90	88	86	85
Australia	-3.0	-2.8	-3.5	-3.9	-4.7	-5.5	-2.4	-2.1	-1.6	-1.0	-0.5	0.0	35	37	38	38	38	37
New Zealand	-2.7	-3.5	-3.9	-4.1	-3.8	-3.8	0.3	-0.1	-0.5	0.0	1.6	1.5	40	37	34	32	31	30
Germany	0.0	0.4	0.0	-0.3	0.9	0.4	0.5	0.6	0.6	0.6	0.7	0.5	65	65	63	61	58	56
France	-0.9	-0.7	-0.6	-0.3	-0.1	0.2	-3.3	-3.3	-2.9	-2.2	-1.6	-1.3	98	99	99	98	96	94
Italy	2.0	2.4	1.9	1.9	1.8	1.8	-2.6	-2.5	-2.4	-2.3	-2.6	-2.5	133	134	134	133	133	133
Spain	1.7	1.6	1.5	1.6	1.7	1.8	-4.5	-3.5	-2.7	-2.4	-2.2	-2.2	100	100	99	99	96	97
Greece	-0.5	-0.3	-0.1	0.1	0.3	1.1	-3.1	-2.6	-2.3	-2.1	-1.7	-1.4	179	179	181	181	179	177
Ireland	9.8	9.1	7.8	7.7	7.1	6.8	-0.9	-0.5	-0.3	0.2	0.5	0.6	76	75	73	71	67	64
Portugal	0.5	0.6	0.7	0.9	0.9	1.0	-2.6	-2.1	-1.7	-1.6	-1.5	-1.5	130	129	127	125	125	124
Netherlands	7.9	7.6	6.9	6.5	6.3	6.1	-1.0	-0.8	-0.6	-0.4	-0.3	0.0	64	63	62	60	59	57
Belgium	1.1	3.0	3.3	3.7	3.9	4.2	-3.0	-2.6	-1.8	-1.0	-0.5	-0.2	106	105	103	100	97	94
Norway	5.8	6.6	7.2	7.3	7.5	7.7	3.1	3.2	2.9	2.7	2.5	2.3	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Sweden	4.4	4.5	4.0	3.9	4.0	4.1	0.0	0.2	0.5	0.5	0.5	0.5	41	40	39	37	36	35
Switzerland	10.2	10.0	9.2	8.4	7.6	6.8	0.1	0.0	-0.1	-0.3	-0.4	-0.2	45	43	42	41	41	40
United Kingdom	-4.8	-3.5	-2.8	-2.3	-2.2	-2.1	-3.8	-3.1	-2.5	-1.5	-1.2	-1.1	89	88	87	85	84	82
Emerging Markets	1.1	1.1	0.9	0.8	0.7	0.7	-3.9	-3.7	-3.2	-2.8	-2.6	-2.6	81.8	82.7	82.8	82.6	82.8	82.1
China	2.6	2.4	2.3	2.3	2.3	2.3	-3.0	-2.8	-2.6	-2.7	-2.6	-2.6	80	83	82	80	87	84
Taiwan	13.5	12.5	12.0	11.5	11.0	10.4	-6.6	-6.8	-1.0	-1.0	-1.0	-1.0	37	36	36	36	36	37
India	-0.5	-1.2	-1.6	-1.8	-1.8	-1.9	-6.2	-6.0	-5.5	-5.0	-4.7	-4.7	73	70	68	66	66	66
Korea	7.0	5.9	4.6	4.0	3.4	3.2	-0.1	0.2	0.5	0.9	1.2	1.6	40	42	43	43	44	45
Russia	1.8	-0.8	-1.5	-2.7	-3.0	-3.3	0.2	-0.5	-0.5	-0.2	-0.1	0.0	39	39	38	37	36	34
Hongary	4.7	3.3	1.6	0.6	-0.4	-0.8	-1.9	-2.4	-2.2	-2.0	-2.0	-2.0	74	72	70	68	66	64
Poland	-1.0	-1.6	-1.9	-1.9	-2.1	-2.0	-1.5	-2.2	-2.7	-2.9	-3.0	-3.0	51	50	49	48	48	48
Estonia	-2.6	-2.4	-2.5	-2.6	-3.2	-3.2	-2.7	-3.6	-2.6	-2.3	-2.0	-2.0	44	44	45	44	44	43
Finland	1.7	2.3	2.0	1.7	1.4	1.5	-3.7	-3.2	-2.2	-1.2	0.0	0.0	34	37	37	38	38	39
Turkey	-3.9	-3.6	-3.8	-3.7	-3.6	-3.3	-1.1	-2.0	-2.4	-2.6	-2.8	-3.0	20	30	31	31	31	32
Nigeria	-0.6	-1.1	-1.7	-1.5	-1.8	-1.1	-2.0	-1.9	-1.4	-1.3	-1.3	-1.2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
South Africa	-3.5	-3.8	-4.2	-4.8	-4.8	-4.9	-3.7	-3.2	-2.9	-2.6	-2.3	-1.9	52	54	55	55	55	55
Argentina	-2.9	-3.2	-3.1	-3.1	-3.1	-3.1	-4.6	-4.9	-4.4	-3.5	-3.4	-3.4	47	51	54	55	55	56
Brazil	-1.0	-1.8	-2.7	-3.0	-3.2	-3.3	-6.4	-7.8	-6.0	-4.8	-4.3	-3.7	73	79	81	82	83	83
Mexico	-3.2	-2.4	-2.3	-2.5	-2.6	-2.6	-3.0	-2.9	-2.5	-2.5	-2.5	-2.5	52	53	53	53	53	52
Venezuela	-8.4	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	-12.9	-12.8	-11.5	-10.5	-9.9	-9.0	149	142	150	140	130	122

Note: Fiscal deficit and debt figures for all countries are general government debt and deficits. For Greece, we assume further reductions in the cost of official loans. Venezuela is excluded from the weighted average for Global and Emerging Markets Source: Citi Research

Σε ότι αφορά την **έξοδο στις αγορές**, την οποία "δοκιμαστικά" βλέπει η ελληνική κυβέρνηση φέτος και "πλήρως" τον Αύγουστο του 2018, οι εκτιμήσεις της Citi κάθε άλλο παρά αισιόδοξες είναι αφού εκτιμά ότι η απόδοση του 10ετους ομολόγου θα κινηθεί στο 6,24% φέτος, στο 5,97% το 2018, στο 6,32% το 2019, στο 6,95% το 2020 και στο 7,25% το 2021. Αυτό με λίγα λόγια σημαίνει, πάντα σύμφωνα με τις προβλέψεις της Citi, ότι η Ελλάδα δεν θα μπορεί να δανείζεται από μόνη της ούτε στα επόμενα πέντε χρόνια...

Τέλος, σε ότι αφορά **το πρωτογενές πλεόνασμα**, που αποτελεί και το πιο "καυτό" ζήτημα των διαπραγματεύσεων μεταξύ της ελληνικής κυβέρνησης και των θεσμών, **οι εκτιμήσεις της Citi "βλέπουν" ενεργοποίηση του κόφτη δαπανών**, παρά τις δηλώσεις της ελληνικής κυβέρνησης πως και να ψηφιστεί δεν θα χρειαστεί να ενεργοποιηθεί. Όπως αποτυπώνεται στους πίνακες που παραθέτει η Citi, τα νέα μέτρα είναι βέβαια φέτος αλλά και για τα επόμενα 5 χρόνια, αφού το πρωτογενές πλεόνασμα θα διαμορφωθεί πολύ μακριά από τους στόχους και τις απαιτήσεις των δανειστών. Συγκεκριμένα, για φέτος η αμερικάνικη τράπεζα εκτιμά ότι θα κινηθεί στο 0,6%, το 2018 στο 0,8%, το 2019 στο 1%, το 2020 στο 1,2% και το 2021 στο 1,3%. (πηγή capital.gr 26/1/2016).

ΔΝΤ - ΕΕ: Υποστελεχωμένοι νευραλγικοί τομείς της φορολογικής

διοίκησης.

Αδυναμίες της φορολογικής διοίκησης στη μάχη κατά της φοροδιαφυγής και της είσπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο καταγράφει έκθεση που συνέταξαν η Κομισιόν και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Στη έκθεση, που δημοσιοποίησε η συνδικαλιστική παράταξη των εφοριακών ΑΣΚΙ, διαπιστώνονται έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, μεγάλες ελλείψεις προσωπικού για τη διενέργεια των φορολογικών ελέγχων και την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, αλλά και απουσία κινήτρων για την κινητοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Μεταξύ άλλων, στην έκθεση σημειώνεται ότι οι υπηρεσίες με αρμοδιότητες αιχμής, όπως οι φορολογικοί έλεγχοι και η είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών, είναι υποστελεχωμένες, οι περισσότεροι ελεγκτές στη ΔΟΥ μεγάλων επιχειρήσεων δεν έχουν δικό τους χώρο εργασίας και ηλεκτρονικό υπολογιστή, οι αμοιβές των νεοεισερχόμενων ελεγκτών είναι μόλις 700 ευρώ, ενώ ζητείται η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων και της αυτονομίας του γενικού γραμματέα δημοσίων εσόδων.

Ειδικότερα σημειώνεται πως με βάση το σχέδιο της κυβέρνησης ως έχει, η φορολογική διοίκηση συνιστά Γενική Γραμματεία εντός του πλαισίου των Δημοσίων Υπηρεσιών του κράτους, κάτι που, όπως τονίζεται, σημαίνει ότι ισχύουν οι περιορισμοί του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα σχετικά με την απόδοση αυτονομίας. «Αποδεικνύεται ότι αυτοί οι περιορισμοί είναι δύσκολο να υπερκεραστούν, ο διαφαινόμενος κίνδυνος είναι ότι η φορολογική διοίκηση θα συνεχίσει να ακολουθεί μια πορεία βραδύτατων μεταρρυθμίσεων χωρίς να δίνεται τέλος ούτε στις πολιτικές επεμβάσεις ούτε στη διαφθορά» προστίθεται.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται στην έκθεση, το 2012, ολοκληρώθηκε ο έλεγχος σε 765 υποθέσεις μεγάλων οφειλετών, βεβαιώθηκε ληξιπρόθεσμο χρέος ύψους 16,4 δισ. ευρώ και εισπράχθηκαν τελικά μόνο 80,53 εκατ. ευρώ. Το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών που εισπράχθηκε το 2012 ανήλθε σε 1,099 δισ. ευρώ έναντι 2 δισ. ευρώ που ήταν ο ετήσιος στόχος. Διαπιστώνεται μάλιστα ότι στην Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης των Ληξιπρόθεσμων απασχολούνται 37 άτομα από 50 που θα έπρεπε να είναι και χωρίς την κατάλληλη μηχανογραφική υποστήριξη.

Μεγάλο αγκάθι εξακολουθεί να είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ληξιπρόθεσμων οφειλών είναι ανεπίδεκτο είσπραξης και οφείλεται από επιχειρήσεις που έχουν πτωχεύσει. Για αυτό και προτείνεται η διαγραφή των ληξιπρόθεσμων οφειλών που θεωρούνται ανεπίδεκτες είσπραξης.

Επισημαίνεται, ακόμη, ότι το 2012 ολοκληρώθηκε μόνο το 25% των ελέγχων που είχαν προγραμματισθεί κυρίως λόγω της έλλειψης ελεγκτικού προσωπικού.

Στην έκθεση, μεταξύ άλλων, προτείνονται μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας της φορολογικής διοίκησης μεταξύ των οποίων είναι και η αυστηροποίηση των ποινών. Ειδικότερα, προτείνεται η άσκηση ποινικών διώξεων ακόμη και για τις περιπτώσεις που ο φορολογούμενος εξοφλεί το φόρο που βεβαιώνεται.

Στην έκθεση υπενθυμίζεται η δέσμευση που έχει αναληφθεί βάσει μνημονίου να μη γίνει νέα ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών και γενικά να μην υπάρξουν άλλες φορολογικές αμνηστίες οι οποίες δεν απέδωσαν στο παρελθόν όταν εφαρμόστηκαν.

Σημαντικό πρόβλημα εξακολουθεί να είναι και η μεγάλη καθυστέρηση στην επιστροφή του ΦΠΑ, καθώς στο τέλος του 2012 δεν είχε επιστραφεί 1,74 δισ. ευρώ κυρίως λόγω των χρονοβόρων ελέγχων που γίνονται στον τομέα αυτόν. Οι εκκρεμείς αιτήσεις επιστροφής ανέρχονται σε 7.523. Προτείνεται μάλιστα να τιμωρείται το Δημόσιο για την καθυστέρηση των επιστροφών προς τους φορολογούμενους.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Οι σημαντικότερες συστάσεις, όπως ακριβώς αναφέρονται στην έκθεση, είναι οι εξής:

Θεσμική Μεταρρύθμιση

- Να υπάρξει δήλωση της Κυβέρνησης που να καταδεικνύει ξεκάθαρα την πρόθεσή της να επιτευχθεί η απαραίτητη αυτονομία στη φορολογική διοίκηση, καθώς και την προθυμία της να εγκαταλειφθούν οι υφιστάμενοι διοικητικοί περιορισμοί προκειμένου αυτό να γίνει πράξη.
- Να ολοκληρωθούν οι προγραμματικές εργασίες της Ομάδας Εργασίας Θεσμικής Μεταρρύθμισης σύμφωνα με το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα.
- Η διαχείριση της διευκόλυνσης και της υλοποίησής της αυτονομίας να γίνει με τη σύγχρονη προσέγγιση διοίκησης έργου, με υποβολή μηνιαίων αναφορών προς τον Υπουργό Οικονομικών επί της συντελούμενης προόδου.

Λειτουργική Αξιολόγηση Δομών

- Να συμπεριληφθεί το ΣΔΟΕ στη δομή της ΓΓΔΕ ως αρχικό βήμα για την ενσωμάτωσή του στη Φορολογική Διοίκηση.
- Να συμπεριληφθεί η ΓΓΠΣ στη δομή της ΓΓΔΕ.
- Οι λειτουργικές αρμοδιότητες φορολογικής πολιτικής να μεταφερθούν στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών.
- Να θεσπιστεί λειτουργία διευκόλυνσης εμπορίου περιλαμβανόμενων των εξωτερικών επικοινωνιών καθώς και της υποστήριξης του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνείων (ICIS) εντός της Τελωνειακής Διοίκησης.

Είσπραξη Οφειλών

- Να ανανεωθεί η εστίαση της ΕΜΕΙΣ (‘Μονάδας Μεγάλων Οφειλετών’) με επίκεντρο τις εισπράξιμες μεγάλες οφειλές.

- Να στελεχωθεί πλήρως η υφιστάμενη ΕΜΕΙΣ και να συσταθεί παράλληλα δεύτερη 'Μονάδα Μεγάλων Οφειλετών' για τη μεγιστοποίηση της είσπραξης οφειλών από τις 1500 μεγαλύτερες εισπράξιμες οφειλές κατά το 2013.

ΔΟΥ Μεγάλων Επιχειρήσεων

- Να καταργηθεί η υποχρέωση ελέγχου από τη Δ.Ο.Υ ΜΕ.ΦΟ.ΜΕ.Π των φορολογικών δηλώσεων των τελευταίων δέκα ετών.
- Να εφαρμοστεί το σύστημα επιλογής υποθέσεων προς έλεγχο βάσει κανόνων έως το τέλος Φεβρουαρίου 2013.

Φυσικά Πρόσωπα Μεγάλου Πλούτου/Ελεύθεροι Επαγγελματίες Υψηλών Εισοδημάτων

- Να δημοσιευθεί η Υπουργική Απόφαση για την υλοποίηση Μεθόδων Εμμέσων Ελέγχων.
- Να μετακινηθούν 19 επιπλέον ελεγκτές στο ΔΕΚ Αθηνών και 11 στο Θεσσαλονίκης.
- Τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούνται στη διευρυμένη δεξαμενή υποθέσεων να παρακολουθούνται στενά και να αναπροσαρμοστούν τα κριτήρια επιλογής, ιδιαίτερα εκείνα που αφορούν σε ελεύθερους επαγγελματίες (π.χ. γιατρούς, δικηγόρους).

Επίλυση Διαφορών

- Να ξεκινήσουν άμεσα οι εργασίες για να σχεδιαστεί και να υλοποιηθεί η υποχρεωτική διαδικασία διοικητικής επίλυσης διαφορών που απαιτείται δυνάμει του Μνημονίου.

Προσλήψεις Ελεγκτών

- Να επιταχυνθεί η εξωτερική πρόσληψη των επιπλέον 200 νέων ελεγκτών ώστε να διασφαλιστεί η εκπλήρωση της δεσμευτικής υποχρέωσης που έχει αναληφθεί για το τέλος Μαρτίου.
- Να αυξηθεί ο αριθμός των εξωτερικά προσλαμβανόμενων ελεγκτών εντός του πλαισίου των περιορισμών που ισχύουν για το σύνολο της κυβέρνησης ως προς την ιεράρχηση προτεραιοτήτων και τις προσλήψεις (την περίοδο 2013-14 θα χρειαστούν επιπλέον 500 εξωτερικά προσλαμβανόμενοι ελεγκτές ετησίως— μάλιστα ευκαίιο θα ήταν πολλοί από αυτούς να διαθέτουν πτυχίο νομικής).

(naftemporiki.gr, 27/2/2013, με πληροφορίες και από ΑΜΠΕ.)

Σε επιβεβαίωση της πιστοληπτικής αξιολόγησης CCC της Ελλάδας, με σταθερό το outlook προχώρησε ο διεθνής οίκος DBRS. (Δεκέμβριος 2016)

Όπως επισημαίνει σε ανακοίνωσή του, το CCC αντανάκλα τα πολύ υψηλά επίπεδα του ελληνικού δημοσίου χρέους, καθώς και τις πολιτικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τόσο οι ελληνικές αρχές όσο και οι θεσμοί στο να μειώσουν αυτό το χρέος.

Στο μεταξύ η DBRS παρατηρεί ότι έχει σημειωθεί πρόοδος στην χαλάρωση των capital controls που επιβλήθηκαν το 2015, ενώ παράλληλα καταγράφεται βελτίωση στην

ρευστότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Σε κάθε περίπτωση, ο οίκος παραμένει ανήσυχος όσον αφορά την ποιότητα του ενεργητικού των τραπεζών και τη δυσμενή επίδραση του υψηλού επιπέδου προβληματικών δανείων στην ικανότητα του τραπεζικού συστήματος να στηρίξει την ανάπτυξη της οικονομίας και την αύξηση της απασχόλησης στο μέλλον.

Το σταθερό outlook αντανακλά την άποψή μας πως το υφιστάμενο πρόγραμμα στήριξης του επίσημου τομέα προς την Ελλάδα εξακολουθεί να ενισχύει την σταθεροποίηση της οικονομίας και του τραπεζικού τομέα, σημειώνει η DBRS.

Fitch: Αμετάβλητο στο CCC το αξιόχρεο της Ελλάδας.

Αμετάβλητο διατήρησε χθες Παρασκευή ο οίκος αξιολόγησης Fitch Ratings το κρατικό αξιόχρεο της Ελλάδας, στη βαθμίδα CCC.

Στο σκεπτικό που παραθέτει σε σχετική ανακοίνωσή του, ο οίκος σημειώνει ότι η ελληνική κυβέρνηση γενικά συμμορφώνεται προς τους όρους του προγράμματος δανεισμού ύψους 86 δισεκ. ευρώ από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ). Ο Φιτς σημειώνει ότι η ελληνική κυβέρνηση αναθεώρησε επί τα βελτίω την εκτίμησή της για την ανάπτυξη της οικονομίας στο 2,5% για το 2017 και στο 3% το 2018 (από 1,8% και 2,2% αντίστοιχα).

Ο οίκος προσθέτει ότι η δεύτερη αξιολόγηση δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί και ότι υπάρχουν διαφωνίες ανάμεσα στους ευρωπαϊούς πιστωτές και το ΔΝΤ όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του ελληνικού δημόσιου χρέους. Η καθυστέρηση αυτή αυξάνει τον κίνδυνο να υπονομευθεί η πρόσφατη οικονομική ανάκαμψη εάν τρωθεί η εμπιστοσύνη, συμπληρώνει ο Φιτς. Επιπλέον, χαρακτηρίζει εύθραυστη την εμπιστοσύνη στον τραπεζικό τομέα. Πάντως η πρόσφατη ένταση μοιάζει να οφείλεται σε διαφωνίες μεταξύ των πιστωτών, παρατηρεί ο οίκος, και όχι στη σχέση Ελλάδας-πιστωτών, που χαρακτηρίζει σταθερή.

Το βασικό σενάριο του Φιτς είναι ότι θα επιτευχθεί συμφωνία σε κάθε περίπτωση πριν από τον Ιούλιο, κατά την ανακοίνωσή του. (πηγή : www.Kathimerini.gr, 25/2/2017)

Προειδοποιήσεις του Foreign Office προς επενδυτές για το επιχειρηματικό ρίσκο στην Ελλάδα.

Η Ελλάδα συνεχίζει να αντιμετωπίζει «σοβαρές προκλήσεις ανταγωνιστικότητας», με δημόσιο χρέος που παραμένει «εξαιρετικά υψηλό» και έναν τραπεζικό τομέα που είναι ακόμα ασταθής, αναφέρει το Foreign Office σε έκθεσή του για τις βρετανικές επιχειρήσεις που θέλουν να επενδύσουν στην Ελλάδα.

Συγκεκριμένα, στην έκθεση επισημαίνεται ότι η εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων από το 2010 και μετά κινείται με αργούς ρυθμούς, οι επενδύσεις έχουν

καταρρεύσει τα τελευταία χρόνια και το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων της κυβέρνησης δεν έχει καταφέρει να αποδώσει σημαντικά έσοδα.

«Έπειτα από μία πρόσκαιρη οικονομική ανάκαμψη το 2014, η οικονομία διολίσθησε ξανά σε ύφεση το 2015, αλλά μοιάζει να έχει σταθεροποιηθεί το 2016», προσθέτει η βρετανική κυβερνητική έκθεση για την Ελλάδα.

Σε ό,τι αφορά τις τράπεζες, αναφέρεται ότι, αν και υπάρχει υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια, οι ελληνικές τράπεζες εξαρτώνται από τον μηχανισμό ELa της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για ρευστότητα.

Παράλληλα, γίνεται αναφορά και στην επιβολή των capital control, σημειώνοντας ότι εξακολουθούν να υπάρχουν περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων.

Σύμφωνα με ρεπορτάζ του skai.gr, η επικαιροποιημένη έκθεση παραπέμπει επίσης στην πάγια ταξιδιωτική σύσταση για την Ελλάδα που αναφέρεται σε «γενική απειλή» από την τρομοκρατία, στην πραγματοποίηση τακτικών απεργιών και διαδηλώσεων, αλλά και στη «δραματική» αύξηση του αριθμού των προσφύγων σε ορισμένα νησιά. (πηγή : imerisia.gr , 1/3/2017).

Fitch: «Θετικό βήμα» για ολοκλήρωση της αξιολόγησης η προκαταρκτική συμφωνία

Η προκαταρκτική συμφωνία της Ελλάδας με τους διεθνείς πιστωτές της αποτελεί ένα θετικό βήμα για την αποδέσμευση κεφαλαίων που θα επιτρέψουν στη χώρα να αποπληρώσει το χρέος της που λήγει τον Ιούλιο, αναφέρει σε ανακοίνωσή του ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch.

«Αποτελεί, επίσης, προϋπόθεση για συζητήσεις αναφορικά με την πιο μακροπρόθεσμη ελάφρυνση του χρέους, αλλά ο χρόνος και αποτέλεσμά τους παραμένει αβέβαιος», προσθέτει ο οίκος.

Εάν η ελληνική Βουλή εγκρίνει τα μέτρα που συμφωνήθηκαν στις 2 Μαΐου, το Eurogroup, που θα συνεδριάσει στις 22 Μαΐου, θα μπορούσε να εγκρίνει την εκταμίευση περίπου 7 δισ. ευρώ από κεφάλαια του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, σημειώνει ο οίκος. «Τα κεφάλαια θα χρησιμοποιηθούν εν μέρει για την αποπληρωμή ληξιπρόθεσμων οφειλών της γενικής κυβέρνησης στον ιδιωτικό τομέα καθώς και την αποπληρωμή ληξιπρόθεσμου χρέους 6,3 δισ. ευρώ που λήγει τον Ιούλιο», αναφέρεται. Αυτό, προσθέτει ο Fitch, «θα ήταν συνεπές με τη βασική υπόθεσή μας, όταν επιβεβαιώσαμε το αξιόχρεο CCC του ελληνικού δημοσίου τον Φεβρουάριο. Λάβαμε υπόψη την ευρεία συμμόρφωση της Ελλάδας στο πρόγραμμα και την επιθυμία των αρχών της ευρωζώνης να αποφύγουν μία νέα ελληνική κρίση. Αναγνωρίσαμε, επίσης, ότι παραμένει μεγάλη στην Ελλάδα η λαϊκή και πολιτική αντίθεση σε στοιχεία του προγράμματος, που

δημιουργούν σημαντικό κίνδυνο εφαρμογής. Θεωρούμε, όμως, ότι οι κυβερνητικοί βουλευτές είναι πιθανότερο να τα εγκρίνουν παρά να απορρίψουν».

Δεν είναι σαφές, σημειώνει ο οίκος, πόσο κοντά είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και κάποιοι Ευρωπαίοι πιστωτές να συμφωνήσουν για τον χρόνο και τη φύση της πιθανής ελάφρυνσης του χρέους, η οποία θα επέτρεπε στο ΔΝΤ να συμμετάσχει χρηματοδοτικά στο τρίτο πρόγραμμα βοήθειας. «Και υπάρχει τώρα ένα πολύ σφιχτό χρονοδιάγραμμα για τη διασφάλιση μίας τέτοιας συμφωνίας και την ολοκλήρωση των διαδικασιών που θα υποστήριζαν τη συμμετοχή του ΔΝΤ πριν από τον Ιούλιο», προσθέτει.

«Όπως σημειώσαμε τον Φεβρουάριο, θεωρούμε ότι οι Ευρωπαίοι πιστωτές της Ελλάδας θα ήταν έτοιμοι να εκταμιεύσουν κεφάλαια χωρίς τη συμμετοχή του ΔΝΤ, εν μέρει επειδή η Ελλάδα έχει υπερβεί τους στόχους του προγράμματος (η γενική κυβέρνηση κατέγραψε πρωτογενές πλεόνασμα 3,7% του ΑΕΠ το 2016, πολύ πάνω από τον στόχο του 0,5%). Ωστόσο, μία απόφαση του ΔΝΤ να μη συμμετάσχει θα μπορούσε να περιπλέξει την αξιολόγηση του προγράμματος και την εκταμίευση», αναφέρει ο Fitch, προσθέτοντας: «Αν και η Ελλάδα ξεπέρασε τους δημοσιονομικούς στόχους, η μακροοικονομική εικόνα είναι πιο ανάμεικτη, αντανakλώντας εν μέρει την επίπτωση από τις καθυστερήσεις του προγράμματος στην εμπιστοσύνη και τις πληρωμές στον ιδιωτικό τομέα. Ορισμένα στοιχεία υποδηλώνουν ότι ο ρυθμός οικονομικής ανάκαμψης επιβραδύνθηκε το 2017». (www. Έθνος.gr, 4/5/2017).

Γερμανικό ΥΠΟΙΚ: «Δεν ετοιμάζεται καμία ελάφρυνση χρέους».

Επιμένει στη σκληρή στάση του στο ζήτημα του ελληνικού χρέους το Βερολίνο, με το γερμανικό υπουργείο Οικονομικών να διαψεύδει αργά το βράδυ της Πέμπτης δημοσίευμα της οικονομικής εφημερίδας Handelsblatt περί δημιουργίας «πακέτου» μέτρων ανακούφισης από τους θεσμούς.

Σε ανακοίνωση που εστάλη στο πρακτορείο Reuters, το γερμανικό υπουργείο Οικονομικών ξεκαθάρισε ότι η απόφαση για το εάν είναι ή όχι απαραίτητη η ελάφρυνση του χρέους θα ληφθεί το 2018.

«Καμία ελάφρυνση δεν ετοιμάζεται. Όσον αφορά σε πιθανά μέτρα για το χρέος, καταλήξαμε σε μία ξεκάθαρη συμφωνία στο ανακοινωθέν του Eurogroup, τον Μάιο του 2016. Σύμφωνα με αυτήν, μετά από την πλήρη εφαρμογή του προγράμματος προσαρμογής, θα εξεταστεί κατά πόσο μέτρα για το χρέος είναι αναγκαία» ανέφερε η εν λόγω γραπτή δήλωση, που παράλληλα τόνισε ότι «αυτό εξακολουθεί να ισχύει».

Τι έλεγε το δημοσίευμα της γερμανικής εφημερίδας

Νωρίτερα σήμερα, πηγές δήλωναν στην οικονομική εφημερίδα Handelsblatt ότι οι διεθνείς πιστωτές της Ελλάδας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκός Μηχανισμός

Σταθερότητας και Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα) ετοίμαζαν δέσμη μέτρων για την ελάφρυνση του ελληνικού χρέους

Σύμφωνα με τη γερμανική εφημερίδα, κεντρικό σημείο της πρότασης είναι μία ανταλλαγή χρέους, κατά την οποία ο ESM θα εξαγόραζε 13 δισ. ευρώ από δάνεια που οφείλει η Ελλάδα στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), χρησιμοποιώντας κεφάλαια που προορίζονται για το ελληνικό πρόγραμμα και τα οποία έχουν μείνει αναξιοποίητα. Ο ESM θα προσέφερε χαμηλότερα επιτόκια και μεγαλύτερη διάρκεια, παρέχοντας σημαντική ελάφρυνση στην Αθήνα.

Σε πρώτο στάδιο, η γερμανική κυβέρνηση δεν είναι αντίθετη με την ιδέα, σύμφωνα με πληροφόρηση της Handelsblatt. Το Βερολίνο εξετάζει την εν λόγω πρόταση ως μία επιλογή ανάμεσα σε διάφορες εναλλακτικές, αλλά η απόφαση δεν θα ληφθεί μέχρι να λήξει το τρέχον πρόγραμμα, δηλαδή στα μέσα του 2018.

Προς το παρόν, όπως σημειώνεται, το Βερολίνο θέλει να επικεντρωθεί στο τρέχον πρόγραμμα διάσωσης και στις συνθήκες, τις οποίες η Ελλάδα καλείται να εφαρμόσει, σύμφωνα με γερμανικές κυβερνητικές πηγές που επικαλείται η εφημερίδα.

Άλλωστε, οι διεθνείς πιστωτές της Ελλάδας εξετάζουν και άλλα μέτρα. Μία επιλογή είναι η επιμήκυνση λήξης του ελληνικού χρέους κατά 10 - 15 χρόνια. Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών της Ευρωζώνης θα μπορούσαν επίσης να επιστρέψουν στην Αθήνα τα κέρδη που έχουν αποκομίσει από τα ελληνικά ομόλογα.

Η εφημερίδα αναφέρεται και στην ξεκάθαρη στάση του ΔΝΤ, σχετικά με τη βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους, προκειμένου να συνεχίσει να συμμετέχει στο πρόγραμμα. Σύμφωνα με πληροφορίες της Handelsblatt, το Ταμείο εξετάζει το ενδεχόμενο να προσφέρει πακέτο βοήθειας στην Ελλάδα με διάρκεια ενός έτους.

Ενόψει πάντως των συζητήσεων που γίνονται με στόχο να ξεπεραστεί η διεγκυστίνδα μεταξύ της ευρωζώνης και του ΔΝΤ και να σκιαγραφηθούν οι παρεμβάσεις στο χρέος στο πλαίσιο της «συνολικής συμφωνίας» Ελλάδας – δανειστών, ο εκπρόσωπος τύπου του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, Wolfgang Proissl έστειλε το μήνυμα ότι «το εάν και σε ποιο βαθμό όλο αυτό οδηγήσει στο τέλος σε ελαφρύνσεις, δεν είναι κάτι που βλέπουμε στον ορίζοντα». ([www. Έθνος.gr](http://www.Έθνος.gr), 4/5/2017).

Ορισμένες από τις ανωτέρω απόψεις συμπεριλαμβάνονται και στην έρευνα που διενεργήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου, ως προς την εξέλιξη του δημοσίου χρέους της χώρας σύμφωνα και με τα οικονομικά μας μεγέθη.

Στο παράρτημα Ε΄: Παρουσιάζονται : α). Οι Διατελέσαντες Υπουργοί μετά το 1974 με τις αντίστοιχες Κυβερνήσεις και β). Μέρος του κεφ . (7) που αφορά (Διοίκηση , ηγεσία, λήψη αποφάσεων) .

α).Υπουργοί Οικονομικών: 1974 - 2002,

Όνομα	Έναρξη Θητείας	Λήξη Θητείας	Κυβέρνηση
<u>Γιάγκος</u> <u>Πεσμαζόγλου</u>	26 Ιουλίου 1974	9 Οκτωβρίου 1974	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Εθνικής Ενότητας</u> <u>1974</u>
<u>Νικόλαος Φωτιάς</u>	9 Οκτωβρίου 1974	21 Νοεμβρίου 1974	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Εθνικής Ενότητας</u> <u>1974</u>
<u>Ευάγγελος</u> <u>Δεβλέτογλου</u>	21 Νοεμβρίου 1974	28 Νοεμβρίου 1977	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Κωνσταντίνου Γ.</u> <u>Καραμανλή 1974</u>
<u>Ιωάννης</u> <u>Μπούτος</u>	28 Νοεμβρίου 1977	10 Μαΐου 1978	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Κωνσταντίνου Γ.</u> <u>Καραμανλή 1977</u>
<u>Αθανάσιος</u> <u>Κανελλόπουλος</u>	10 Μαΐου 1978	10 Μαΐου 1980	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Κωνσταντίνου Γ.</u> <u>Καραμανλή 1977</u>
<u>Μιλτιάδης Έβερτ</u>	10 Μαΐου 1980	21 Οκτωβρίου 1981	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Γεωργίου Ράλλη</u> <u>1980</u>
<u>Μανόλης</u> <u>Δρεπτάκης</u>	21 Οκτωβρίου 1981	28 Ιουνίου 1982	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Ανδρέα</u> <u>Παπανδρέου 1981</u>
<u>Δημήτριος</u> <u>Κουλουριάνος</u>	5 Ιουλίου 1982	9 Σεπτεμβρίου 1983	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Ανδρέα</u> <u>Παπανδρέου 1981</u>
<u>Ιωάννης</u> <u>Ποτιάκης</u>	9 Σεπτεμβρίου 1983	27 Μαρτίου 1984	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Ανδρέα</u> <u>Παπανδρέου 1981</u>
<u>Γεράσιμος</u> <u>Αρσένης</u>	27 Μαρτίου 1984	5 Ιουνίου 1985	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Ανδρέα</u> <u>Παπανδρέου 1981</u>
	5 Ιουνίου 1985	26 Ιουλίου 1985	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Ανδρέα</u> <u>Παπανδρέου 1985</u>
<u>Δημήτρης</u> <u>Τσοβόλας</u>	26 Ιουλίου 1985	2 Ιουλίου 1989	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Ανδρέα</u> <u>Παπανδρέου 1985</u>
<u>Αντώνης</u> <u>Σαμαράς</u>	2 Ιουλίου 1989	12 Οκτωβρίου 1989	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Τζαννή</u> <u>Τζαννετάκη 1989</u>
<u>Γεώργιος</u>	12 Οκτωβρίου 1989	23 Νοεμβρίου 1989	<u>Υπηρεσιακή</u>

<u>Αγαπητός</u>			<u>κυβέρνηση</u> <u>Ιωάννη Γρίβα</u> <u>1989</u>
<u>Γεώργιος</u> <u>Σουφλιάς</u>	23 Νοεμβρίου 1989	13 Φεβρουαρίου 1990	<u>Οικουμενική</u> <u>κυβέρνηση</u> <u>Ξενοφώντα</u> <u>Ζολώτα 1989</u>
<u>Γεώργιος</u> <u>Αγαπητός</u>	13 Φεβρουαρίου 1990	11 Απριλίου 1990	<u>Οικουμενική</u> <u>κυβέρνηση</u> <u>Ξενοφώντα</u> <u>Ζολώτα 1989</u>
<u>Ιωάννης</u> <u>Παλαιοκρασσάς</u>	11 Απριλίου 1990	7 Αυγούστου 1992	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Κωνσταντίνου</u> <u>Μητσοτάκη 1990</u>
<u>Στέφανος Μάνος</u>	7 Αυγούστου 1992	13 Οκτωβρίου 1993	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Κωνσταντίνου</u> <u>Μητσοτάκη 1990</u>
<u>Γεώργιος</u> <u>Γεννηματάς</u>	13 Οκτωβρίου 1993	25 Φεβρουαρίου 1994	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Ανδρέα</u> <u>Παπανδρέου 1993</u>
	25 Φεβρουαρίου 1994	22 Ιανουαρίου 1996	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Ανδρέα</u> <u>Παπανδρέου 1993</u>
<u>Αλέκος</u> <u>Παπαδόπουλος</u>	22 Ιανουαρίου 1996	25 Σεπτεμβρίου 1996	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Κωνσταντίνου</u> <u>Σημίτη 1996</u> <u>(Ιανουάριος)</u>
	25 Σεπτεμβρίου 1996	13 Απριλίου 2000	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Κωνσταντίνου</u> <u>Σημίτη 1996</u> <u>(Σεπτέμβριος)</u>
<u>Γιάννος</u> <u>Παπαντωνίου</u>	13 Απριλίου 2000	24 Οκτωβρίου 2001	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Κωνσταντίνου</u> <u>Σημίτη 2000</u>
<u>Νίκος</u> <u>Χριστοδουλάκης</u>	24 Οκτωβρίου 2001	10 Μαρτίου 2004	<u>Κυβέρνηση</u> <u>Κωνσταντίνου</u> <u>Σημίτη 2000</u>

Υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών :2002-2009

Όνομα	Έναρξη Θητείας	Λήξη Θητείας	Κυβέρνηση
<u>Νίκος</u> <u>Χριστοδουλάκης</u>	24 Οκτωβρίου 2001	10 Μαρτίου 2004	<u>Κυβέρνηση Κωνσταντίνου</u> <u>Σημίτη 2000</u>
<u>Γιώργος</u> <u>Αλογοσκούφης</u>	10 Μαρτίου 2004	19 Σεπτεμβρίου 2007	<u>Κυβέρνηση Κωνσταντίνου Α.</u> <u>Καραμανλή 2004</u>
	19 Σεπτεμβρίου 2007	8 Ιανουαρίου 2009	<u>Κυβέρνηση Κωνσταντίνου Α.</u> <u>Καραμανλή 2007</u>
<u>Γιάννης</u> <u>Παπαθανασίου</u>	8 Ιανουαρίου 2009	7 Οκτωβρίου 2009	<u>Κυβέρνηση Κωνσταντίνου Α.</u> <u>Καραμανλή 2007.</u>

Υπουργοί Οικονομικών 2009 - Σήμερα

Όνομα	Έναρξη Θητείας	Λήξη Θητείας	Κυβέρνηση
<u>Γιώργος Παπακωνσταντίνου</u>	7 Οκτωβρίου 2009	17 Ιουνίου 2011	<u>Κυβέρνηση Γεωργίου Α. Παπανδρέου 2009</u>
<u>Ευάγγελος Βενιζέλος</u>	17 Ιουνίου 2011	11 Νοεμβρίου 2011	<u>Κυβέρνηση Γεωργίου Α. Παπανδρέου 2009</u>
<u>Φίλιππος Σαχινίδης</u>	11 Νοεμβρίου 2011	21 Μαρτίου 2012	<u>Κυβέρνηση Λουκά Παπαδήμου 2011</u>
<u>Γεώργιος Ζανιάς</u>	21 Μαρτίου 2012	17 Μαΐου 2012	<u>Κυβέρνηση Λουκά Παπαδήμου 2011</u>
<u>Γιάννης Στουρνάρας</u>	17 Μαΐου 2012	5 Ιουλίου 2012	<u>Υπηρεσιακή κυβέρνηση Παναγιώτη Πικραμμένου 2012</u>
<u>Γκίκας Χαρδούβελης</u>	5 Ιουλίου 2012	9 Ιουνίου 2014	<u>Κυβέρνηση Αντώνη Σαμαρά 2012</u>
<u>Γιάνης Βαρουφάκης</u>	9 Ιουνίου 2014	25 Ιανουαρίου 2015	<u>Κυβέρνηση Αντώνη Σαμαρά 2012</u>
<u>Ευκλείδης Τσακαλώτος</u>	27 Ιανουαρίου 2015	6 Ιουλίου 2015	<u>Κυβέρνηση Αλέξη Τσίπρα Ιανουαρίου 2015</u>
<u>Γιώργος Χουλιαράκης</u>	6 Ιουλίου 2015	28 Αυγούστου 2015	<u>Κυβέρνηση Αλέξη Τσίπρα Ιανουαρίου 2015</u>
<u>Ευκλείδης Τσακαλώτος</u>	28 Αυγούστου 2015	23 Σεπτεμβρίου 2015	<u>Υπηρεσιακή κυβέρνηση Βασιλικής Θάνου 2015</u>
<u>Ευκλείδης Τσακαλώτος</u>	23 Σεπτεμβρίου 2015		<u>Κυβέρνηση Αλέξη Τσίπρα Σεπτεμβρίου 2015.</u>

B). (σε συνέχεια από το κεφάλαιο (7)

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΚΑΙ ΗΓΕΤΗ.

Οι περισσότεροι άνθρωποι τείνουν να συγχέουν τις έννοιες <<διευθυντής>> και ηγέτης και να τις θεωρούν ταυτόσημες. Παρόλα αυτά, έχουν σημαντικές διαφορές. Ο διευθυντής διορίζεται και του χορηγείται εξουσία που του επιτρέπει να ανταμείβει και να τιμωρεί. Η ικανότητα του να επηρεάζει τους άλλους πηγάζει από την τυπική εξουσία που του παρέχει η θέση του. Ο ηγέτης μπορεί να διοριστεί ή να αναδειχθεί μέσα από μια ομάδα ανθρώπων και μπορεί να επηρεάσει τους άλλους να παραγάγουν έργο, χωρίς να χρησιμοποιήσει τη δύναμη της τυπικής εξουσίας που του παρέχει η θέση του. Μάνατζμεντ είναι η δραστηριότητα με την οποία γίνεται η εργασία μέσω άλλων. Με άλλα λόγια, οι διευθυντές δεν κάνουν οι ίδιοι την εργασία. Οι διευθυντές βοηθούν τους άλλους

να κάνουν καλύτερα την εργασία τους. Αντίθετα, ηγεσία είναι η διαδικασία με την οποία επηρεάζονται άλλοι άνθρωποι για να πετύχουν ομαδικούς ή εταιρικούς στόχους.

Επομένως, ποιες είναι οι βασικές διαφορές ανάμεσα στην ηγεσία και στο μάνατζμεντ ; Πιο αναλυτικά, οι βασικές διαφορές ανάμεσα στο διευθυντή και στον ηγέτη είναι : Οι ηγέτες ασχολούνται κυρίως με το να γίνεται αυτό που είναι σωστό, ενώ οι διευθυντές ασχολούνται με το να γίνονται σωστά τα πράγματα. Με άλλα λόγια, οι ηγέτες ξεκινούν με την ερώτηση «τι θα πρέπει να κάνουμε;», ενώ οι διευθυντές ξεκινούν με την ερώτηση «τι μπορούμε να κάνουμε, έτσι ώστε αυτό που κάνουμε να το κάνουμε καλύτερα;». Οι ηγέτες εστιάζουν στο όραμα, στην αποστολή, στους σκοπούς και στους στόχους, ενώ οι διευθυντές εστιάζουν στην παραγωγικότητα και στην αποδοτικότητα. Οι διευθυντές θεωρούν τους εαυτούς τους άτομα που διαφυλάσσουν το στάτους κβο, ενώ οι ηγέτες θεωρούν τους εαυτούς τους άτομα που προωθούν την αλλαγή και αμφισβητούν το στάτους κβο, με την έννοια ότι ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα και αναλαμβάνουν ρίσκα.

Οι διευθυντές έχουν σχετικά βραχυπρόθεσμη αντίληψη, ενώ οι ηγέτες έχουν μακροπρόθεσμη άποψη. Οι διευθυντές ασχολούνται κυρίως με τα μέσα, με το πώς θα γίνουν διάφορα πράγματα, ενώ οι ηγέτες ασχολούνται κυρίως με τους σκοπούς, με το τι πρέπει να γίνει. Οι διευθυντές ασχολούνται κυρίως με τον έλεγχο και με το να περιορίζουν τις επιλογές άλλων ανθρώπων, ενώ οι ηγέτες ασχολούνται κυρίως με το να διευρύνουν τις επιλογές των άλλων ανθρώπων. Τέλος, οι διευθυντές λύνουν προβλήματα, έτσι ώστε οι άλλοι να μπορούν να κάνουν τη δουλειά τους ενώ οι ηγέτες εμπνέουν και παρακινούν άλλους να βρουν τις δικές τους λύσεις.

Από τις παραπάνω βασικές διαφορές γίνεται φανερό πως ηγεσία είναι η ικανότητα, η τέχνη ή η διαδικασία επηρεασμού των άλλων ανθρώπων προκειμένου να εργαστούν πρόθυμα και αποδοτικά για την υλοποίηση ενός κοινού στόχου.

Ο ηγέτης προηγείται. Δεν στέκεται πίσω από την ομάδα για να τη σπρώχνει, αλλά μπαίνει μπροστά από την ομάδα για να την εμπνέει και να τη διευκολύνει να πετύχει τους στόχους της.

Ο ηγέτης πρέπει να μεταδίδει τον ενθουσιασμό. Μια δοκιμή της αξίας του διευθυντή σας είναι τα αισθήματα που σας διακατέχουν όταν βγαίνετε από μία σύσκεψη της οποίας ήταν πρόεδρος. Νιώθετε ψυχική ανάταση και εμπιστοσύνη ή νιώθετε σύγχυση και καταπίεση; Εάν αισθάνεστε το πρώτο, τότε ο διευθυντής σας είναι και ηγέτης.

Παρά τις διαφορές, υπάρχουν όμως και κοινά στοιχεία μεταξύ ενός διοικητικού στελέχους και του ηγέτη.

Τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν έναν ηγέτη συνυπάρχουν, ως ένα βαθμό, και στα διοικητικά στελέχη. Άλλωστε, πολλές φορές πολλά από τα διοικητικά στελέχη εξελίσσονται σε επιτυχημένους ηγέτες. Ο ηγέτης ανήκει συνήθως στη διοικητική ιεραρχία, χρησιμοποιεί κατά συνέπεια μέρος από την τυπική εξουσία ενός διοικητικού στελέχους για να υλοποιήσει τους στόχους του. (πηγή :Κ. Τζωρτζάκης – Α.Μ. Τζωρτζάκη, Αθήνα 2007, εκδόσεις ROSILI, σελ.276-278, οργάνωση και διοίκηση.)

- . Ένα στάδιο πριν φτάσουμε στην αντιμετώπιση των κρίσεων είναι ο έλεγχος του οργανισμού ή της επιχείρησης εσωτερικός και εξωτερικός.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο έλεγχος είναι μια συνεχής διαδικασία. Αν τη διαχωρίσουμε στα συστατικά της μέρη, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι αποτελείται από τρεις φάσεις:

Καθορισμός των προτύπων

Η επιχείρηση θα πρέπει να καθορίζει στόχους για κάθε περιοχή που είναι ζωτική για την ύπαρξη της. Επομένως, η επιχείρηση θα πρέπει να καθορίζει πρότυπα για καθεμία από τις παρακάτω περιοχές:

Μερίδιο στην αγορά. (έσοδα από όλες τις φορολογίες και από όλα τα μέρη της χώρας).

Καινοτομίες.

Παραγωγικότητα.

Φυσικοί και οικονομικοί πόροι.

Αποδοτικότητα.

Απόδοση και ανάπτυξη διοικητικού στελέχους.

Απόδοση και συμπεριφορά εργαζομένου.

Κοινωνική ευθύνη.

Τα πρότυπα μπορούν να βασιστούν στην παρελθούσα απόδοση, στην κρίση της διοίκησης ή σε τεχνικές αναλύσεις. Στην ουσία, τα πρότυπα δεν είναι τίποτε περισσότερο από μέτρα σύγκρισης για τη μέτρηση της απόδοσης. Έτσι, κάθε επιχείρηση θα πρέπει να χρησιμοποιεί πρότυπα για να κρίνει τις επιτυχίες ή τις αποτυχίες της στην επίτευξη των καθορισμένων στόχων.

Σύγκριση της καταμετρημένης απόδοσης με τα πρότυπα

Στη δεύτερη φάση, η απόδοση μετράται και συγκρίνεται με τα πρότυπα που καθορίστηκαν στην πρώτη φάση. Αυτό αποτελεί, ουσιαστικά, μια σύγκριση ανάμεσα σ' «αυτό που είναι» και «αυτό που θα έπρεπε να είναι».

Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι τα αποτελεσματικά στελέχη δεν περιμένουν να τελειώσει η περίοδος απόδοσης για να καθορίσουν αν έχουν επιτευχθεί τα πρότυπα.

Ελέγχουν τακτικά δείκτες ενδιάμεσης απόδοσης. Για παράδειγμα, εβδομαδιαίες ή μηνιαίες εκθέσεις πωλήσεων (ή αντίστοιχες εκθέσεις δημοσίων εσόδων), που τονίζουν τα αποτελέσματα κατά προϊόν και περιοχή, παρέχουν στο στέλεχος την ευκαιρία να ανιχνεύσει τις αποκλίσεις προτού αυτές συμβούν, και να αναλάβει την κατάλληλη δράση. Έτσι, στην ουσία, τα στελέχη έχουν δύο τρόπους για να βεβαιωθούν ότι η απόδοση ανταποκρίνεται στα καθορισμένα πρότυπα: α) μπορούν να περιμένουν να εμφανιστούν τα προβλήματα και τότε να πάρουν διορθωτικά μέτρα (αντιδραστική προσέγγιση) ή β) μπορούν να προτρέξουν των προβλημάτων και ν' αναλάβουν προληπτική δράση (προληπτική προσέγγιση). Η πρώτη προσέγγιση αποκαλείται συνήθως **ως έλεγχος ανατροφοδότησης**. Αντίθετα, η δεύτερη ως έλεγχος προτροφοδότησης. Αυτή η προσέγγιση προτιμάται γενικά, επειδή επιτρέπει στα στελέχη να δρουν προληπτικά, κι έτσι αποτρέπουν ευκολότερα τη μη επίτευξη του στόχου.

Ενίσχυση των επιτυχιών- Διόρθωση των μειονεκτημάτων.

Όπως αναφέραμε προηγουμένως, για μερικούς ανθρώπους η ιδέα του ελέγχου έχει τη σημασία της τιμωρίας. Ωστόσο, ο έλεγχος δεν χρειάζεται να είναι πάντοτε αρνητικός. Ένα αποτελεσματικό στέλεχος ενισχύει τακτικά τις επιτυχίες και διορθώνει τις αποτυχίες μέσω του ελέγχου. Όταν υπάρχουν μειονεκτήματα, το στέλεχος θα πρέπει πρώτα ν' αντιμετωπίσει τα σοβαρότερα, καθορίζοντας τη φύση και την έκταση των υπεισερχόμενων δυσκολιών και στη συνέχεια να προχωρήσει στις διορθωτικές ενέργειες που είναι αναγκαίες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το σύστημα ελέγχου μιας επιχείρησης είναι, στην ιδανική περίπτωση, αυτορυθμιζόμενο ή, για να χρησιμοποιήσουμε πιο τεχνική γλώσσα, κυβερνητικό.

Τυπικά, ο όρος «κυβερνητική» προέρχεται από την ελληνική λέξη κυβερνήτης. Ένα κυβερνητικό σύστημα ελέγχου επιτρέπει σε μια επιχείρηση να έχει αυτορυθμιζόμενη συμπεριφορά. Οι Έλληνες ανέπτυξαν την αντίληψη της κυβερνητικής ή της πηδαλιουχίας, κατανοώντας τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη ναυσιπλοΐα (έλεγχο των πλωτών μέσων).

Αν ένα πλοίο έχει παρεκκλίνει από την πορεία του προς μια κατεύθυνση, μια διόρθωση του πηδαλίου προς την αντίθετη κατεύθυνση είναι αναγκαία για να επανέλθει το πλοίο στην πορεία του. Έτσι, ακριβώς όπως ο πηδαλιούχος πρέπει να ρυθμίζει την πορεία του πλοίου για να το οδηγήσει στο λιμάνι, το στέλεχος πρέπει να εντοπίζει και να εξαλείψει τις δυσλειτουργίες της επιχείρησης, καθώς και να ενισχύει τις επιτυχίες της, για να εξασφαλίζει τη συνεχή αποτελεσματικότητά της. (πηγή :Κ. Τζωρτζάκης – Α.Μ. Τζωρτζάκη, Αθήνα 2007, εκδόσεις ROSILLI, σελ.323-325, οργάνωση και διοίκηση.)

Σύγχρονες τάσεις στην αντιμετώπιση των κρίσεων

Στα πλαίσια αυτά αναπτύχθηκαν ορισμένες τάσεις σε όλο το χώρο των επιχειρήσεων (και οργανισμών), οι οποίες προσέλαβαν γενική εφαρμογή και εξελίχθηκαν σε βασικές οργανωτικές αρχές οι οποίες κάλυψαν τη λειτουργία όλων των επιχειρηματικών οργανισμών.

Οι τάσεις αυτές είναι οι εξής:

A. Γενική αναδιάρθρωση των οργανισμών (Reengineering restructuring). Η αρχή αυτή βασίζεται στην αντίληψη ότι παλαιές οργανωτικές δομές δεν είναι δυνατόν να ανταποκριθούν στα δεδομένα και τις απαιτήσεις των νέων τεχνολογιών και συνεπώς απαιτείται η δημιουργία νέων. Η αντίληψη αυτή εκλαϊκεύτηκε από τους T. Daivenport και M. Hammer και **εκφράστηκε** με το δόγμα "Knock out old structures build new ones".

B. Συμπίεση των οργανωτικών επιπέδων και της ιεραρχικής κλίμακας (downsizing) με σκοπό τον περιορισμό των επιπέδων (flat hierarchy) εις τρόπον ώστε να περιορίζονται τα επίπεδα εποπτείας στα απολύτως απαραίτητα και να εξασφαλίζεται η ευελιξία και η μεγαλύτερη δυνατή αποδοτικότητα των οργανισμών και τέλος,

Γ. Προσανατολισμός προς την πελατεία (customerisation) – ή και στους πολίτες, με την έννοια ότι όλες οι δραστηριότητες των οργανισμών πρέπει να κατευθύνονται προς την μεγαλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των πολιτών ή πελατών, πράγμα το οποίο εξεταζόμενο εξ' αντιδιαστολής σημαίνει ότι κάθε δραστηριότητα, κάθε τμήμα του οργανισμού και κάθε υπηρεσία που δεν ενισχύει άμεσα ή έμμεσα την αποτελεσματική εξυπηρέτηση της πελατείας, (ή δεν αποφέρει πλέον έσοδα) πρέπει να καταργείται. (Π.ΦΑΝΑΡΙΩΤΗ, Αθήνα 2001, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε, σελ. 441, Αρχές Οργανώσεως και Διοίκησης Επιχειρήσεων)

Η διαχείριση κρίσεων έχει χρησιμότητα να υπάρχει προληπτικά στους οργανισμούς και στις επιχειρήσεις αλλά και να εφαρμόζεται σε όλο το δημόσιο έστω και προληπτικά, καθώς επίσης και στα πολιτικά κόμματα, κυρίως όταν γίνονται Κυβέρνηση.

Έννοια Επιτελικού Συστήματος

Πρόκειται για ορισμένες βοηθητικές σχέσεις, που συνδέουν τις επιτελικές θέσεις, όπως ονομάζονται, με τις διοικητικές θέσεις. Οι επιτελικές θέσεις θεωρούνται ότι είναι βοηθητικές θέσεις της ηγεσίας, που αποτελούν ένα βοηθητικό σύστημα της διοικήσεως και οι εργασίες τους υποστηρίζουν τις διοικητικές θέσεις.

Το επιτελικό σύστημα υπάρχει σε στοιχειώδη μορφή στους αρχαίους οργανωτικούς τύπους. Συγκροτημένο όμως το σύστημα αυτό εισάγεται στην επιχείρηση από τις αρχές του 19ου αιώνα, αφού είχε χρησιμοποιηθεί προηγουμένως για στρατιωτικούς σκοπούς. Τα στελέχη που υπηρετούν στις επιτελικές θέσεις έχουν ως κύριο προορισμό να

μετατρέπουν σε εντολές τις ιδέες της Γενικής Διευθύνσεως της επιχειρήσεως. Η μετατροπή γίνεται με την επεξεργασία των σχετικών δεδομένων και πληροφοριών.

Το επιτελικό σύστημα υιοθετήθηκε από τις διοικήσεις των επιχειρήσεων επειδή αυξήθηκε το μέγεθος τους και η πολυπλοκότητα των θεμάτων τα οποία αντιμετωπίζουν. Συγχρόνως για την επίλυση των παρουσιαζομένων προβλημάτων απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις και άλλα προσόντα, που πρέπει να διαθέτουν τα στελέχη των επιτελικών θέσεων. Τα στελέχη αυτά πρέπει να βρίσκονται στην ανωτέρα ή μέση βαθμίδα της ιεραρχικής πυραμίδας και να αποτελούν το ανώτατο πνευματικό δυναμικό της επιχειρήσεως ,(ή του οργανισμού).

Με το επιτελείο επιδιώκεται η επέκταση των ικανοτήτων δράσεως των ανωτάτων διοικητικών στελεχών. Οι επιτελικές εργασίες αποχωρίζονται από τα άμεσα γραμμικά έργα και συνδέονται κυρίως με διαχειριστικές θέσεις. Έχει υποστηριχθεί, ότι τα έργα της «γραμμής» συνδέονται με την έννοια της δράσεως ενώ οι εργασίες του επιτελείου περιγράφονται με βάση την έννοια της σκέψεως και των ιδεών. Οι θέσεις γραμμής διαχωρίζονται από τις θέσεις του επιτελείου με βάση την αρμοδιότητα που έχουν να παρέχουν εντολές εκτελέσεως. (Ευαγ. Φ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΥ, Αθήνα 2004, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε, σελ. 101-102).

Το Επιτελείο ως Βοηθητική Μονάδα

Το επιτελικό σύστημα αποτελείται από ένα σύνολο σχέσεων που είναι όμως βοηθητικής σχέσεως και εξαρτώνται από το σύστημα των διοικητικών βαθμίδων.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί, ότι τα επιτελικά στελέχη είναι ειδικευμένα χωρίς διευθυντικές αρμοδιότητες, φορείς λειτουργημάτων μόνο μέχρι του σημείου εκείνου που υποστηρίζουν τις διευθυντικές θέσεις στην εκπλήρωση των πραγματικών τους εργασιών. Πρόκειται δηλαδή περί βοηθητικών θέσεων της διοικήσεως.

Ο ειδικός χαρακτήρας των επιτελικών θέσεων πρέπει να αναζητείται στο γεγονός, ότι αυτές υπηρετούν κυρίως τον συντονιστικό σκοπό της διοικητικής θέσεως. Οι επιτελικές θέσεις διευκολύνουν τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων αναλαμβάνοντας από τη διοικητική θέση εργασίες εκτελεστικής φύσεως.

Τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των επιτελικών θέσεων συνοπτικά είναι τα εξής: οι επιτελικές θέσεις δεν είναι διοικητικές, αλλά εμφανίζονται ως ειδικός τύπος εκτελεστικών θέσεων. Αντίθετα με τις πλήρως εκτελεστικές θέσεις του κατωτέρου κλιμακίου αυτές είναι δυνατόν να εντάσσονται και να εξαρτώνται από διοικητικές θέσεις σε όλα τα υπόλοιπα κλιμάκια της ιεραρχικής κλίμακας. Εντάσσονται στις εργασίες λήψεως αποφάσεων των διοικητικών θέσεων ως εκτελεστικές βοηθητικές θέσεις (βοηθοί Διοικήσεως). Συνεπώς δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν επιτελικές θέσεις, που έχουν ενταχθεί σε αμιγώς εκτελεστικές θέσεις, ούτε είναι δυνατόν διοικητικές θέσεις να εμφανίζονται ως επιτελικές θέσεις προϊστάμενων διοικητικών κλιμακίων.

Σε μία διοικητική θέση είναι δυνατόν να ενταχθεί μόνο μία επιτελική θέση. Στις περισσότερες όμως περιπτώσεις υπάρχουν πολλές επιτελικές θέσεις ή επιτελικά τμήματα με δικό τους προϊστάμενο. Επιτελείο είναι η βοηθητική μονάδα που εντάχθηκε σε μία γραμμική διοικητική θέση. (Ευαγ. Φ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΥ, Αθήνα 2004, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε, σελ. 102 ,Διοίκηση & Οργανωτική Συμπεριφορά).

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ Ή ΣΤΟΧΟΥΣ -MANAGEMENT BY OBJECTIVES (M.B.O.)

Μέχρι τώρα αναφερθήκαμε στο πώς καθορίζονται οι γενικοί στόχοι της επιχείρησης, ενώ ελάχιστα αναφέρθηκαν σχετικά με τον καθορισμό των στόχων των εργαζομένων {υποστόχων} σε μια επιχείρηση.

Μια αρκετά διαδεδομένη προσέγγιση της διοίκησης των επιχειρήσεων είναι η διοίκηση βάσει στόχων {Δ.Β.Σ.}.

Η διοίκηση βάσει στόχων είναι ένα σύστημα διοίκησης κατά το οποίο, αυτός που προϊστάται μιας διοικητικής ιεραρχίας θέτει για κάθε υφιστάμενο του σαφείς στόχους, που πρέπει να επιτευχθούν.

Η φιλοσοφία αυτής της προσέγγισης είναι να εισαγάγει όλα τα στελέχη στο συγκεκριμένο στόχο της επιχείρησης, έτσι ώστε να κάνουν το στόχο της επιχείρησης δικό τους στόχο. Μόλις το πρόβλημα (δηλαδή ο στόχος) γίνει κατανοητός από τα στελέχη και γενικά απ' όλους τους εργαζόμενους μιας επιχείρησης, αυτοί θα προσπαθήσουν να δώσουν λύση στο πρόβλημα.

Με άλλα λόγια, σε αυτή την περίπτωση όλα τα στελέχη όλων των διοικητικών επιπέδων της διοικητικής ιεραρχίας θα δώσουν τον καλύτερο εαυτό τους προκειμένου να υλοποιηθεί ο στόχος ή οι στόχοι που έχουν τεθεί από την επιχείρηση (ή τον οργανισμό).

Για να γίνει, όμως, αποδεκτός ο υποστόχος από τον υφιστάμενο, θα πρέπει ο στόχος αυτός να συζητηθεί και να επεξηγηθεί από κοινού μεταξύ προϊσταμένου και υφισταμένου.

Όπως ήδη αναφέρθηκε και παραπάνω, οι στόχοι και οι υποστόχοι πρέπει να είναι σαφείς, κατορθωτοί και να μπορούν να προσδιοριστούν ποσοτικά. Με βάση δε τους στόχους και υποστόχους που έχουν τεθεί και το βαθμό υλοποίησής τους γίνεται η εκτίμηση της απόδοσης του κάθε στελέχους της επιχείρησης.

(Κ. Τζωρτζιάκης- Α.Μ. Τζωρτζιάκη, Αθήνα 2007, εκδόσεις Rosilli, σελ. 116-117, <<ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ>>).

Η διαδικασία της Διοίκησης βάσει Στόχων (Δ.Β.Σ.) αναφέρεται συνοπτικά στα επόμενα πέντε στάδια, όπως παρουσιάζονται παρακάτω :

ΣΤΑΔΙΟ 1ο	Συζήτηση για τις απαιτήσεις της εργασίας
ΣΤΑΔΙΟ 2ο	Ανάπτυξη ειδικών στόχων από τον υφιστάμενο
ΣΤΑΔΙΟ 3ο	Συζήτηση των ειδικών στόχων του υφισταμένου
ΣΤΑΔΙΟ 4ο	Καθορισμός προτύπων και σημείων ελέγχου
ΣΤΑΔΙΟ 5ο	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

(Κ. Τζωρτζάκης- Α.Μ. Τζωρτζάκη, Αθήνα 2007, εκδόσεις Rosilli, σελ. 117-118, << ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ>>).

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ.

Υπάρχουν διάφορες μέθοδοι και τεχνικές που χρησιμοποιούν τα στελέχη των επιχειρήσεων (και των οργανισμών), προκειμένου να επιλέξουν την καλύτερη από τις εναλλακτικές λύσεις για την επίλυση ενός προβλήματος. Η επιλογή καλύτερης λύσης είναι το τρίτο στάδιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, που είναι και το σπουδαιότερο ,γιατί από αυτό ακριβώς το στάδιο αρχίζει ο προγραμματισμός των διαφόρων ενεργειών για την υλοποίηση της απόφασης.

Οι μέθοδοι αυτές είναι : ο γραμμικός προγραμματισμός, η επιχειρησιακή έρευνα, η μέθοδος των χρονοσειρών, η θεωρία των ουρών αναμονής, η θεωρία των πιθανοτήτων, η θεωρία των παιγνίων, η τεχνική των Δελφών, το δένδρο αποφάσεων, η μέθοδος του νεκρού σημείου, η προσομοίωση, το διάγραμμα Gantt, το διάγραμμα Pert και η ανάλυση S.W.O.T. (Κ. Τζωρτζάκης- Α.Μ. Τζωρτζάκη, Αθήνα 2007, εκδόσεις ROSILLI, σελ.144, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ).

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗΣ

Εξουσία είναι το δικαίωμα που έχει κάποιος να απαιτεί δράση από άλλους. Μεταβίβαση εξουσίας είναι η διαδικασία με την οποία περνάει εξουσία από το ένα επίπεδο της διοικητικής ιεραρχίας στο επόμενο. Ευθύνη, τέλος, είναι η υποχρέωση η οποία δημιουργείται με την αποδοχή της μεταβιβαζόμενης εξουσίας. Αυτό, όμως, που πρέπει να γίνει ξεκάθαρο από την αρχή της ανάπτυξης του κεφαλαίου αυτού είναι πως όταν ένα διοικητικό στέλεχος μεταβιβάζει εξουσία, αυτό δε σημαίνει πως μειώνει και την ευθύνη του. Το διοικητικό στέλεχος αυτό παραμένει υπεύθυνο τόσο για τις δικές του ενέργειες όσο και για τις ενέργειες των υφισταμένων στους οποίους έχει μεταβιβάσει ένα μέρος από την εξουσία του.....

Για να είναι αποτελεσματική μια οργάνωση και για να αναδειχθούν στελέχη μέσα απ' αυτή τη διαδικασία, πρέπει να δίνεται η ευκαιρία σε όλα τα διοικητικά στελέχη να παίρνουν αποφάσεις και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Αυτό θα γίνει κατορθωτό μόνο εάν σε κάθε ανάθεση έργου μεταβιβάζεται στον υφιστάμενο τόση εξουσία όση είναι και η μεταβιβαζόμενη ευθύνη.

Ο Auguste Defoeuf έχει πει χαρακτηριστικά: «Αν θέλετε ο υφιστάμενος σας να γίνει μια μέρα ηγετικό στέλεχος, μην τον μεταχειρίζεστε σαν σκλάβο. Ο σκλάβος ουδέποτε γίνεται ηγέτης. Η επιχείρηση έχει ανάγκη από ηγετικά στελέχη και όχι από σκλάβους». **<<Στο Νταβός έχει γίνει επανειλημμένα η διαπίστωση πως η ελληνική επιχείρηση πάσχει από στελέχη, και μάλιστα από ηγετικά στελέχη. Εισροή κεφαλαίων στη**

χώρα μας θα υπάρξει μόνο εάν δημιουργηθούν τέτοιου είδους στελέχη. Τα ηγετικά στελέχη αποτελούν πόλο έλξης του κεφαλαίου, γιατί το κατευθύνουν σωστά στο στόχο του, που είναι το κέρδος>>.

Παρακάτω αναφέρονται ορισμένες οδηγίες για τα διοικητικά στελέχη, σχετικά με τον τρόπο μεταβίβασης της ευθύνης και της εξουσίας και με το τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνει ένα στέλεχος για να λειτουργεί μια αποτελεσματική αλυσίδα εξουσίας.

A. Τι πρέπει να κάνει ένα διοικητικό στέλεχος κατά τη μεταβίβαση εξουσίας και ευθύνης.

- ▶ Να μεταβιβάσει απλό και απευθείας. Να δώσει ακριβείς οδηγίες.
- ▶ Να αναπτύξει από κοινού με τον υφιστάμενο του πρότυπα απόδοσης.
- ▶ Να συγκεκριμενοποιήσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα.
- ▶ Να προβλέψει τα πιθανά ερωτήματα των υφισταμένων του και να δώσει τις απαντήσεις με τη σειρά.
- ▶ Να συζητήσει τα προβλήματα που εμφανίζονται συχνά.
- ▶ Να ζητήσει από τους υφισταμένους του να του προτείνουν τρόπους εκτέλεσης της εργασίας που τους αναθέτει.
- ▶ Να είναι θετικός και όχι αρνητικός στους υφισταμένους του και να τους δείξει πως τους εμπιστεύεται.
- ▶ Να επαινέσει την επιπλέον προσπάθεια του υφισταμένου του.
- ▶ Να τηρεί τις υποσχέσεις του.

B. Τι δεν πρέπει να κάνει ένα διοικητικό στέλεχος κατά τη μεταβίβαση εξουσίας και ευθύνης

- ▶ Να μην απειλεί τους υφισταμένους του. Η αποτελεσματική μεταβίβαση επιτυγχάνεται με σωστή καθοδήγηση και όχι με επίδειξη δύναμης.
- ▶ Να μην παίρνει συμβιβαστική στάση.
- ▶ Να μη δίνει μόνο απαντήσεις. Πρέπει να δείχνει στον υφιστάμενο του πώς να κάνει κάτι και να εξηγεί γιατί γίνεται με αυτό τον τρόπο.
- ▶ Να μην κάνει κριτική στους υφισταμένους του μπροστά σε άλλα άτομα.
- ▶ Να μην κάνει υπερβολικό έλεγχο κατά την πορεία των εργασιών.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Οι μέθοδοι μεταβίβασης της εξουσίας και της ευθύνης στους υπεύθυνους κάθε οργανωτικής μονάδας (Διευθυντές, Προϊσταμένους κ.ά.) διαφέρουν. Υπάρχουν συνοπτικά οι τέσσερις βασικές μέθοδοι: I) η γραμμική, II) η λειτουργική, III) η γραμμική/επιτελική μέθοδος και IV) η μέθοδος των επιτροπών ή συμβουλίων. Η επιλογή

της μεθόδου θα εξαρτηθεί από το είδος και τη μορφή της επιχείρησης, καθώς και από το τι πιστεύουν τα διοικητικά στελέχη πως είναι το καλύτερο για την επιχείρηση.

Πάντως, η μέθοδος που θα επιλεγεί θα πρέπει να βοηθά στο συντονισμό των διαφόρων οργανωτικών μονάδων της επιχείρησης. Γιατί, διαφορετικά, οι οργανωτικές αυτές μονάδες δεν θα μπορέσουν να αποτελέσουν ένα αρμονικά συνεργαζόμενο σύνολο, όπως απαιτείται για την επιτυχία των στόχων της επιχείρησης. . (Κ. Τζωρτζάκης- Α.Μ. Τζωρτζάκη, Αθήνα 2007, εκδόσεις Rosilli, σελ.197-199, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ).

Θεωρία Χ,Ψ ή (Χ,Υ)

Ο D. McGregor παρουσίασε τη θεωρία του το 1960, σε μια εποχή που τα διαφημιστικά στην τηλεόραση (στην Αμερική) σύγκριναν τη μάρκα Χ, που ήταν το αναποτελεσματικό προϊόν, με τη μάρκα Ψ, που ήταν το αποτελεσματικό προϊόν. Κατά τον McGregor, η θεωρία Χ αντιπροσώπευε μια ξεπερασμένη, αυταρχική άποψη της ανθρώπινης φύσης που δεχόταν ότι οι άνθρωποι είναι από τη φύση τους οκνηροί, δεν θέλουν να δουλεύουν και το έργο της διοίκησης είναι να τους πιέζει ή να τους εξαναγκάζει να εργάζονται.

Η θεωρία Χ περιείχε τρεις παραδοχές:

1. Ο κοινός άνθρωπος αντιπαθεί από τη φύση του την εργασία και θα την αποφεύγει όταν του δίνεται η δυνατότητα.
2. Επειδή, λοιπόν, οι περισσότεροι άνθρωποι αντιπαθούν την εργασία, πρέπει να εξαναγκάζονται, να ελέγχονται, να καθοδηγούνται, να απειλούνται με τιμωρίες για να πεισθούν να συμβάλουν στην επιτυχία των στόχων του οργανισμού.
3. Ο κοινός άνθρωπος θέλει να κατευθύνεται, προτιμά να μην αναλαμβάνει ευθύνες, έχει σχετικά μικρές φιλοδοξίες και πάνω από όλα θέλει να νιώθει ασφαλής.

Ανεξάρτητα από την προσωπική πείρα των μάνατζερς, η θεωρία του McGregor υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά των υπαλλήλων θα ήταν διαφορετική αν οι μάνατζερς υιοθετούσαν ένα διαφορετικό σύνολο παραδοχών. Σε αντίθεση με την απαισιόδοξη θεωρία Χ για την ανθρώπινη φύση, ο McGregor παρουσίασε ένα σύνολο έξι παραδοχών, που τις ονόμασε θεωρία Ψ. Οι παραδοχές αυτές είναι οι εξής:

1. Η καταβολή σωματικής και πνευματικής προσπάθειας, στην εργασία είναι κάτι το φυσικό, όπως το παιχνίδι. Ο μέσος άνθρωπος δεν αντιπαθεί από τη φύση του την εργασία.
2. Ο εξωτερικός έλεγχος και η απειλή τιμωριών δεν είναι ο μόνος τρόπος να παρακινηθούν οι άνθρωποι για να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης στην οποία ανήκουν. Οι άνθρωποι μπορούν να καθοδηγούν και να ελέγχουν μόνοι τους τον εαυτό τους, για την επίτευξη των έργων που τους έχουν ανατεθεί.
3. Η προσήλωση σε στόχους είναι συνάρτηση της αμοιβής που συνδέεται με την επίτευξη τους. Οι πιο υψηλές αμοιβές, η ικανοποίηση του εγώ και των αναγκών

αυτεπιβεβαίωσης, μπορεί να επιτευχθούν μέσα από την προσπάθεια για την προαγωγή οργανωσιακών στόχων.

4. Ο μέσος άνθρωπος διδάσκεται, κάτω από τις κατάλληλες συνθήκες, όχι μόνο να αποδέχεται αλλά και να επιζητεί την υπευθυνότητα. Η αποφυγή της υπευθυνότητας, η έλλειψη φιλοδοξιών και η έμφαση στην ασφάλεια, είναι γενικά συνέπειες της εμπειρίας και όχι έμφυτα χαρακτηριστικά του ανθρώπου.

5. Η ικανότητα να επιδειχθεί υψηλός βαθμός φαντασίας, ευφυΐας και δημιουργικότητας, στην επίλυση οργανωσιακών προβλημάτων, είναι ευρύτατα και όχι περιορισμένα, διαδεδομένη στον πληθυσμό.

6. Στις συνθήκες της σύγχρονης βιομηχανικής ζωής, οι πνευματικές δυνατότητες του μέσου ανθρώπου αξιοποιούνται μόνον εν μέρει.

Σύμφωνα με τη **θεωρία Χ**, η ευθύνη για τη φτωχή απόδοση μπορεί να καταλογιστεί στην ανικανότητα των υπαλλήλων να επιδείξουν πρωτοβουλία και να αυτοπαρακινηθούν. Αντιθέτως, η **θεωρία Ψ** αντιπροσωπεύει μια φωτισμένη άποψη της ανθρώπινης φύσης, που υποδηλώνει ότι οι ανεπάρκειες της επιχείρησης πρέπει να αποδίδονται στη διοίκηση. Αν οι υπάλληλοι είναι οκνηροί, αδιάφοροι, απρόθυμοι να αναλάβουν ευθύνες, αν στερούνται πνεύματος συνεργασίας ή δημιουργικότητας τότε τα προβλήματα αυτά αποκαλύπτουν ότι η διοίκηση δεν απελευθέρωσε τις δυνάμεις που κρύβουν μέσα τους οι υπάλληλοι.

Οι δύο αυτές απόψεις για την ανθρώπινη φύση αντιπροσωπεύουν πράγματι ουσιωδώς διαφορετικά πλαίσια αντίληψης, μέσα στα οποία προσπαθούν οι μάνατζερς να κατανοήσουν τη συμπεριφορά των υφισταμένων τους. Ο McGregor εξήγησε ότι οι απόψεις αυτές υπαγόρευαν στους διοικούντες μια εντελώς διαφορετική τακτική, για την αντιμετώπιση των οργανωσιακών προβλημάτων. Οι περισσότερες τεχνικές οι οποίες συνδέονται με την αλλαγή και ανάπτυξη της επιχείρησης, βασίζονται στις παραδοχές της θεωρίας Ψ του McGregor. Στα δικά του κείμενα, ο McGregor χρησιμοποίησε τη θεωρία Ψ για να ξανασχεδιάσει τέτοιες διοικητικές πρακτικές όπως: η αξιολόγηση της απόδοσης, η ανάπτυξη συστημάτων μισθών και ημερομισθίων, η διανομή κερδών, οι προαγωγές και η συμμετοχική διοίκηση. (ΧΥΤΗΡΗΣ 2013: 243-244).

Ορισμένες από τις ανωτέρω απόψεις συμπεριλαμβάνονται και στην έρευνα που διενεργήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου, ως προς την διοίκηση, τα ηγετικά στυλ, και την λήψη αποφάσεων των πολιτικών ηγεσιών.

Παράρτημα Ζ´ :

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ και ΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.

❖ Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ (σε δις ευρώ).

Ομόλογα :	39,3
Ομόλογα που κατέχει η ΕΚΤ (SMP program)	14,7
Ομόλογα που κατέχουν οι ευρωπαϊκές κεντρικές τράπεζες.	5,8
Έντοκα γραμμάτια	14,9
Βραχυπρόθεσμα δάνεια (repos)	11,01
Δάνεια από το Ευρωπαϊκό ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF)	130,9
ESM	21,4
Δάνεια από το ΔΝΤ	14,4
Δάνεια από κράτη-μέλη ευρωζώνης	52,9
Δάνεια από την Τράπεζα Ελλάδος	3,8
Λοιπά δάνεια εσωτερικού	0,3365
Λοιπά δάνεια εξωτερικού	4,8
Ειδικά και διακρατικά δάνεια εξωτερικού (Ευρωπαϊκή Τρ. Επενδύσεων)	7,4
ΣΥΝΟΛΟ : (σε δις ευρώ)	321,7

(πηγή : εφημ. Βήμα στις 16/4/2017)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΧΡΕΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΕΩΣ ΤΟ 2054

April 14, 2015	€1,400,000,000	Short-term treasury bills	2.00%
April 17, 2015	€1,000,000,000	Short-term treasury bills	2.15%
May 8, 2015	€1,400,000,000	Short-term treasury bills	2.00%
May 12, 2015	€769,851,114	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
May 15, 2015	€1,400,000,000	Short-term treasury bills	2.50%
June 5, 2015	€307,946,853	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
June 12, 2015	€1,600,000,000	Short-term treasury bills	2.70%
June 12, 2015	€346,440,210	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
June 12, 2015	€2,000,000,000	Short-term treasury bills	2.15%
June 16, 2015	€577,400,349	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
June 19, 2015	€1,600,000,000	Short-term treasury bills	2.70%
June 19, 2015	€346,440,210	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
July 10, 2015	€2,000,000,000	Short-term treasury bills	2.30%
July 13, 2015	€461,920,280	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	

July 20, 2015	€2,095,880,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	3.70%
July 20, 2015	€1,360,500,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	3.70%
July 20, 2015	€25,000,000	Bonds held by the European Investment Bank; exempted from the 2012 default	3.70%
Aug. 7, 2015	€1,000,000,000	Short-term treasury bills	2.75%
Aug. 20, 2015	€3,020,300,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	6.10%
Aug. 20, 2015	€168,000,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	6.10%
Sept. 4, 2015	€307,946,853	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
Sept. 4, 2015	€1,400,000,000	Short-term treasury bills	2.97%
Sept. 14, 2015	€346,440,210	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
Sept. 16, 2015	€577,400,349	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
Sept. 21, 2015	€346,440,210	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
Oct. 13, 2015	€461,920,280	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
Dec. 7, 2015	€307,946,853	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
Dec. 16, 2015	€577,400,349	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
Dec. 21, 2015	€346,440,210	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
2 0 1 6			
Jan. 13, 2016	€461,920,280	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
March 7, 2016	€307,946,853	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
March 16, 2016	€577,400,349	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
April 11, 2016	€22,800,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	Six-month Euribor + 0.075%
April 11, 2016	€30,000,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	Six-month Euribor + 0.075%
April 13, 2016	€461,920,280	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
June 7, 2016	€307,946,853	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
July 13, 2016	€461,920,280	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
July 20, 2016	€1,446,070,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	3.60%
July 20, 2016	€821,800,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	3.60%
July 20, 2016	€20,000,000	Bonds held by the European Investment Bank; exempted from the 2012 default	3.60%
Sept. 7, 2016	€307,946,853	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
Sept. 19, 2016	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 7, 2016	€307,946,853	Loan under the IMF's first bailout program for Greece, in 2010.*	
March 17, 2017	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	

April 4, 2017	€48,000,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	Six-month Euribor + 0.09%
April 20, 2017	€1,185,800,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	5.90%
April 20, 2017	€168,000,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	5.90%
July 17, 2017	€1,500,000,000	Bonds issued by Greece (2014 and later)	
July 18, 2017	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
July 20, 2017	€2,412,206,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	4.30%
July 20, 2017	€1,455,700,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	4.30%
July 20, 2017	€10,000,000	Bonds held by the European Investment Bank; exempted from the 2012 default	4.30%
Sept. 19, 2017	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 4, 2017	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Jan. 18, 2018	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Jan. 31, 2018	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
March 19, 2018	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 4, 2018	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
July 5, 2018	€14,000,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	Six-month Euribor + 0.09%
July 18, 2018	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
July 20, 2018	€1,255,900,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	4.60%
July 20, 2018	€590,480,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	4.60%
July 20, 2018	€10,000,000	Bonds held by the European Investment Bank; exempted from the 2012 default	4.60%
July 31, 2018	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Sept. 19, 2018	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 3, 2018	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 4, 2018	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Jan. 18, 2019	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Jan. 31, 2019	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
March 11, 2019	€17,117,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	5.00%
March 19, 2019	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
April 17, 2019	€3,000,000,000	Bonds issued by Greece (2014 and later)	
June 3, 2019	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 4, 2019	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
July 18, 2019	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
July 19, 2019	€3,317,950,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	6.00%
July 19, 2019	€434,500,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	6.00%
July 31, 2019	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Sept. 19, 2019	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Oct. 22, 2019	€1,450,650,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	6.50%
Oct. 22, 2019	€561,869,732	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	6.50%

Oct. 22, 2019	€5,000,000	Bonds held by the European Investment Bank; exempted from the 2012 default	6.50%
Dec. 3, 2019	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 4, 2019	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Jan. 17, 2020	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Jan. 31, 2020	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
March 19, 2020	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 3, 2020	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 4, 2020	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 15, 2020	€181,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 19, 2020	€1,132,350,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	6.25%
June 19, 2020	€234,000,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	6.25%
July 17, 2020	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
July 31, 2020	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Sept. 15, 2020	€262,500,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Sept. 18, 2020	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 3, 2020	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 4, 2020	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 15, 2020	€262,500,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Jan. 18, 2021	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Jan. 29, 2021	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
March 15, 2021	€343,750,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
March 19, 2021	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 3, 2021	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 4, 2021	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 15, 2021	€480,000,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
July 16, 2021	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
July 30, 2021	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Sept. 15, 2021	€588,750,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Sept. 17, 2021	€149,413,386	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 3, 2021	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 3, 2021	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 15, 2021	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Jan. 18, 2022	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Jan. 31, 2022	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
March 15, 2022	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
March 18, 2022	€149,413,396	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 3, 2022	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 3, 2022	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 15, 2022	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	

July 18, 2022	€298,826,773	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
July 29, 2022	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Sept. 15, 2022	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Oct. 22, 2022	€539,300,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	5.90%
Oct. 22, 2022	€767,937,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	5.90%
Dec. 2, 2022	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 2, 2022	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 15, 2022	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Jan. 18, 2023	€298,826,778	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Jan. 31, 2023	€160,914,938	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Feb. 24, 2023	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2023	€1,792,455,804	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2023	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 2, 2023	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 2, 2023	€160,914,948	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 15, 2023	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2023	€565,000,000	Loans in the second bailout	
July 31, 2023	€160,914,948	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Sept. 15, 2023	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 1, 2023	€321,829,878	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
Dec. 15, 2023	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2024	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2024	€1,771,485,250	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2024	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
March 20, 2024	€1,090,870,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	4.70%
March 20, 2024	€215,000,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	4.70%
June 3, 2024	€321,829,883	Loan under the IMF's second bailout for Greece, in 2012.†	
June 15, 2024	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2024	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2024	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2024	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2025	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2025	€1,744,316,584	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2025	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 15, 2025	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	

June 17, 2025	€565,000,000	Loans in the second bailout	
July 25, 2025	€48,000,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	2.90%
Sept. 15, 2025	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2025	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2026	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2026	€1,498,761,837	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2026	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
March 20, 2026	€696,706,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	5.30%
March 20, 2026	€240,000,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	5.30%
June 15, 2026	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2026	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2026	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2026	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2027	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2027	€1,469,952,921	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2027	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 15, 2027	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2027	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2027	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2027	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2028	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2028	€1,525,434,084	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2028	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 15, 2028	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2028	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2028	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2028	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2029	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2029	€1,503,860,548	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2029	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 15, 2029	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	

June 17, 2029	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2029	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2029	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2030	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2030	€1,435,418,134	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2030	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 15, 2030	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2030	€565,000,000	Loans in the second bailout	
July 25, 2030	€75,000,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	2.30%
July 25, 2030	€10,000,000	Bonds held by the European Investment Bank; exempted from the 2012 default	2.30%
Sept. 15, 2030	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2030	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2031	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2031	€1,368,045,729	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2031	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 15, 2031	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2031	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2031	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2031	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2032	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2032	€1,373,758,196	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2032	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
April 30, 2032	€2,800,000,000	Loans in the second bailout	
June 15, 2032	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2032	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2032	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2032	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2033	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2033	€1,452,639,895	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2033	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 15, 2033	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2033	€565,000,000	Loans in the second bailout	

Sept. 15, 2033	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2033	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2034	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2034	€1,410,344,956	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2034	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
April 19, 2034	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
June 15, 2034	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2034	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2034	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2034	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2035	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2035	€1,444,202,192	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2035	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
April 19, 2035	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
June 15, 2035	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2035	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2035	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2035	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2036	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2036	€1,505,138,033	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2036	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
April 19, 2036	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
June 15, 2036	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2036	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2036	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2036	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2037	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2037	€1,396,254,097	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2037	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
April 19, 2037	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
June 15, 2037	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2037	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2037	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	

Sept. 20, 2037	€16,800,000	Bonds held by ECB exempted from the 2012 default	4.50%
Sept. 20, 2037	€116,000,000	Bonds held by national central banks exempted from the 2012 default	4.50%
Dec. 15, 2037	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2038	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2038	€1,382,167,706	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2038	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
April 19, 2038	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
June 15, 2038	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2038	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2038	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2038	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2039	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2039	€1,337,331,259	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2039	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
April 19, 2039	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
June 15, 2039	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2039	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2039	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2039	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2040	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2040	€1,371,908,708	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2040	€661,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 15, 2040	€480,000,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2040	€565,000,000	Loans in the second bailout	
June 28, 2040	€1,000,000,000	Loans in the second bailout	
Sept. 15, 2040	€398,750,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Dec. 15, 2040	€398,750,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2041	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2041	€1,362,659,780	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
March 15, 2041	€317,500,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
April 10, 2041	€3,300,000,000	Loans in the second bailout	
June 15, 2041	€181,250,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
June 17, 2041	€565,000,000	Loans in the second bailout	

Sept. 15, 2041	€72,500,000	Loans from other eurozone countries to Greece, under the first bailout.‡	
Feb. 24, 2042	€1,730,000,000	Loans made in the second bailout to fund payments to private investors in 2012 default.	
Feb. 24, 2042	€1,432,747,405	Bonds held by private investors; received in the 2012 default	2.00%
May 10, 2042	€4,200,000,000	Loans in the second bailout	
June 17, 2042	€565,000,000	Loans in the second bailout	
Jan. 31, 2043	€2,000,000,000	Loans in the second bailout	
Feb. 28, 2043	€1,400,000,000	Loans in the second bailout	
April 19, 2043	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
May 17, 2043	€4,200,000,000	Loans in the second bailout	
Feb. 28, 2044	€1,400,000,000	Loans in the second bailout	
April 19, 2044	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
Dec. 17, 2044	€2,333,333,333	Loans in the second bailout	
April 19, 2045	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
June 25, 2045	€3,300,000,000	Loans in the second bailout	
Dec. 17, 2045	€2,333,333,333	Loans in the second bailout	
April 19, 2046	€2,500,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
Dec. 17, 2046	€2,333,333,333	Loans in the second bailout	
March 19, 2047	€5,900,000,000	Loans in the second bailout	
July 31, 2048	€2,500,000,000	Loans in the second bailout	
Dec. 31, 2049	€5,333,333,333	Loans made to fund bank recapitalization	
Dec. 18, 2050	€500,000,000	Loans in the second bailout	
Dec. 31, 2050	€5,333,333,333	Loans made to fund bank recapitalization	
Dec. 31, 2051	€5,333,333,333	Loans made to fund bank recapitalization	
Nov. 30, 2052	€3,600,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
July 9, 2053	€1,000,000,000	Loans in the second bailout	
Aug. 14, 2053	€1,000,000,000	Loans in the second bailout	
Nov. 30, 2053	€3,600,000,000	Loans made to fund bank recapitalization	
April 28, 2054	€6,300,000,000	Loans in the second bailout	

Αυτές είναι οι 30 πλουσιότερες χώρες του κόσμου (λίστα).

Μερικές από τις μικρότερες, σε έκταση, χώρες του κόσμου εξακολουθούν να κυριαρχούν στην κορυφή της λίστας με τα πλουσιότερα κράτη του πλανήτη.

Αυτό δείχνει ανάλυση του **Global Finance Magazine**, που δημοσίευσε κατάταξη με βάση στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Σε αυτή οι χώρες αξιολογούνται σύμφωνα με το ΑΕΠ τους, με βάση την κατά κεφαλήν αγοραστική δύναμη.

Στην κορυφή βρίσκεται το Κατάρ με 129.726 δολάρια κατά κεφαλήν ΑΕΠ, ενώ 15 από τις 30 πλουσιότερες χώρες στον κόσμο είναι ευρωπαϊκές.

Η Ελλάδα, βρίσκεται στην 51η θέση της λίστας, με κατά κεφαλήν ΑΕΠ 26.809 δολάρια.

Οι 30 πλουσιότερες χώρες και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε δολάρια είναι :

30. Ιαπωνία (38.893)

29. Φινλανδία (41.812)
28. Γαλλία (42.384)
27. Μ. Βρετανία (42.513)
26. Ομάν (43.737)
25. Βέλγιο (44.881)
24. Καναδάς (46.239)
23. Δανία (46.602)
22. Ταϊβάν (47.790)
21. Αυστρία (47.856)
20. Ισλανδία (48.070)
19. Γερμανία (48.189)
18. Αυστραλία (48.806)
17. Σουηδία (49.678)
16. Μπαχρέιν (50.302)
15. Ολλανδία (50.846)
14. Σ. Αραβία (54.078)
13. ΗΠΑ (57.293)
12. Χονγκ Κονγκ (58.094)
11. Ελβετία (59.375)
10. Σαν Μαρίνο (64.443)
9. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (67.696)
8. Νορβηγία (69.296)
7. Ιρλανδία (69.374)
6. Κουβέιτ (71.263)
5. Μπρουνέι (79.710)
4. Σιγκαπούρη (87.802)
3. Μακάο (96.147)
2. Λουξεμβούργο (101.936)
1. Κατάρ (129.726)

Διαπιστώσεις.

Η Ελλάδα ήταν προ κρίσης μέσα στις 30 πλουσιότερες χώρες στον κόσμο, σήμερα βρίσκεται στην 51^η θέση της λίστας και κατόπιν των ανωτέρω χρεών (και όσων άλλων προκύψουν πχ. το αναμενόμενο δάνειο από την Παγκόσμια Τράπεζα κλπ), αναμένεται να πέσει ακόμη περισσότερο. Ήδη το 2017 η Ελλάδα από κατά κεφαλήν εισόδημα ΑΕΠ τα 26.809 δολάρια έχει κατέβει στα 18.700 δολάρια.

Απο το 2020 και μετά αυξάνονται οι δανειακές υποχρεώσεις της χώρας μας και αν δεν έχουμε περάσει σε φάση υψηλής σοβαρότητας (πολιτικής & πολιτικών) και μεγάλης οικονομικής ανάπτυξης με αρκετά πλεονάσματα τότε θα είναι αδύνατο να ανταπεξέλθουμε στις τότε τρέχουσες οικονομικές υποχρεώσεις μας και η κατάσταση θα διαμορφωθεί σε ακόμη πιο τραγική για τα νοικοκυριά αλλά και για τις επιχειρήσεις.

Ορισμένες από τις ανωτέρω απόψεις συμπεριλαμβάνονται και στην έρευνα που διενεργήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου, ως προς το δημόσιο χρέος και των πολιτικών ηγεσιών.

Στο παράρτημα Η΄ : Παρουσιάζονται θέματα και προβλήματα που συσχετίζονται με την Ελληνική Δικαιοσύνη.

Παρακάτω θα αναφέρουμε ενδεικτικά ορισμένες περιπτώσεις που αφορούν την Ελληνική Δικαιοσύνη γενικά και για να δείξουμε ότι αυτές συσχετίζονται και αφορούν το Υπ. Οικονομικών.

Μεγάλες καθυστερήσεις έχουμε από την εκδίκαση υποθέσεων (κυρίως μεγάλων) με υψηλούς φόρους. Από αναβολή σε αναβολή (που τεχνητά δημιουργούν φυσικά οι φορολογούμενοι) μπορεί μια υπόθεση να τραβήξει έως και πάνω από δέκα χρόνια , άρα από έσοδα σχεδόν τίποτα και έχουν τελικά αυτές οι υποθέσεις αβέβαια εισπράξη.

Επίσης οι δικαστικοί αποδεικνύουν την ανθρωπιά τους , αλλά χάνονται πολλά δημόσια έσοδα. Για παράδειγμα όταν ένας φορολογούμενος οφείλει ένα σεβαστό ποσό σε μια ή περισσότερες φορολογίες , η ποιότητά του συνήθως είναι ζητή με 5ενταετή αναστολή. Βέβαια κατόπιν τέτοιων αποφάσεων , όλοι το μαθαίνουν από τους δικηγόρους τους, και φυσικά κανένας δεν πληρώνει τίποτα και καθίστανται οι περισσότεροι κακομαθημένοι κακοπληρωτές. (φυσικά όχι μόνο σε αυτή την περίπτωση αλλά γενικά όπου οφείλουν).

Κόλαφος για τις ελληνικές φορολογικές αρχές είναι η απόφαση του ΣτΕ η οποία ουσιαστικά «αθώνει» μέχρι αποδείξεως του εναντίου, όσους οι ελεγκτικοί μηχανισμοί αντιμετωπίζουν ως φοροφυγάδες. Ουσιαστικά, η απόφαση λέει ότι πρέπει το κράτος να αποδεικνύει τις φορολογικές παραβάσεις κάποιου και στη συνέχεια να μπορεί να του επιβάλει πρόστιμα κι όχι ο φορολογούμενος να πρέπει να αποδείξει ο ίδιος ότι δεν είναι φοροφυγάς.

Η απόφαση του β' τμήματος του Συμβουλίου Επικρατείας αναφέρει πως είναι ευθύνη του ΣΔΟΕ ή κάθε άλλης αρχής να αποδεικνύει ότι ο ελεύθερος επαγγελματίας έχει φοροδιαφύγει προκειμένου εν συνεχεία να του επιβληθεί πρόστιμο. **Εάν η φορολογική αρχή, δεν αποδείξει ότι τα επίμαχα αποκρυφθέντα ποσά προέρχονται από την άσκηση του επαγγέλματος, τότε τα όποια πρόστιμα ακυρώνονται.**

Η φορολογική αρχή πρέπει, ιδίως, να διαπιστώσει, κατά τρόπο αρκούντως τεκμηριωμένο (ακόμα και με έμμεσες αποδείξεις), ότι ο επιτηδεύματίας εισέπραξε το επίμαχο ποσό ως αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών, στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας", αναφέρεται στην απόφαση του ΣτΕ και διευκρινίζεται ότι εάν η φορολογική αρχή δεν προβεί σε τεκμηριωμένη κρίση αλλά "απλώς θεωρεί ότι πρόκειται για περιουσιακή προσαύξηση άγνωστης προέλευσης (επομένως, δυνάμενη να προέρχεται και από πηγή ή αιτία μη

αναγόμενη στην άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος) και, συνακόλουθα, βάσει των διατάξεων του άρθρου 48 παρ. 3 του ΚΦΕ, για εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών”, τότε στην περίπτωση αυτή δεν ανταποκρίνεται στο βάρος της απόδειξης όπως έχει την υποχρέωση και τα πρόστιμα ακυρώνονται.

Όπως αναφέρει το capital, στο ΣΤΕ προσέφυγε δικηγόρος στον οποίο επιβλήθηκαν πρόστιμα ύψους 634.178 ευρώ λόγω μη έκδοσης αποδείξεων παροχής υπηρεσιών κατά τα έτη 2001 - 2009. Τα πρόστιμα επιβλήθηκαν έπειτα από έλεγχο του ΣΔΟΕ, από τον οποίο προέκυψε ότι οι τραπεζικές του καταθέσεις υπερέβαιναν τα δηλωθέντα εισοδήματά του.

Οι φορολογικές αρχές θεώρησαν ότι τα επίμαχα ποσά, τα οποία υπερέβαιναν αυτά που αναγράφονταν στα δελτία παροχής υπηρεσιών, αποτελούσαν αποκρυβείσα αμοιβή που εισέπραξε για "την υπ' αυτού παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο άσκησης του επαγγέλματός του".

Ο δικηγόρος προσέφυγε αρχικά στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, το οποίο μείωσε τα πρόστιμα στις 316.554 ευρώ, και εν συνεχεία στο ΣΤΕ. Μετά την επίμαχη απόφαση του Β΄ Τμήματος που τον δικαίωσε, τα πρόστιμα ακυρώθηκαν. (πηγή imerisia .gr, 21/2/2017).

Μια διάταξη που καταγγέλθηκε δημόσια και εκθέτει τη χώρα διεθνώς.

Μια διάταξη νόμου που καταγγέλθηκε πολλάκις, κυρίως στην ψήφισή της την Άνοιξη του 2015, **εκθέτει διεθνώς τη χώρα** καθώς την εμφανίζει αφενός να χαρίζει ποινές σε πρόσωπα τα οποία φέρονται να υποτροπιάζουν, αφετέρου να είναι ξέφραγο αμπέλι στο θέμα του μεταναστευτικού, αφού ο νεαρός Αφγανός για τον οποίο δημιουργήθηκε το θέμα στη Γερμανία, έφυγε ως κύριος από τα ελληνικά σύνορα παρά τους περιοριστικούς όρους που του είχαν επιβληθεί.

Για να εξηγηθεί το θέμα, πρέπει να είναι σαφές ότι όλες οι κυβερνήσεις κατά το παρελθόν έχουν νομοθετήσει για να αποσυμφορίσουν τις φυλακές, οι οποίες αδικαιολογήτως είναι τόσο γεμάτες που οι συνθήκες διαβίωσης είναι απάνθρωπες. Όμως υπάρχει μια βασική διαφορά στους νόμους αυτούς, μεταξύ αυτών, ακόμα και του Χαρ. Αθανασίου, προκατόχου του κ. Παρασκευόπουλου,(πρώην Υπουργών) με το συγκεκριμένο νομοθέτημα (Ν. 4322/2015).

Όλοι έθεταν χρονικούς περιορισμούς ισχύος μικρής διάρκειας **και κυρίως έθεταν προϋποθέσεις**, ειδικά προς τα αδικήματα τα οποία είχαν διαπράξει οι κατηγορούμενοι. Ο νόμος Παρασκευόπουλου όμως ήταν και σε αυτό "λαρτζ". Οι παρατηρήσεις που γίνονται από την αντιπολίτευση κυρίως για τις διαφορές των νόμων είναι οι εξής:

Διαφορές

- Με το Ν. 4274/2014 (επί Αθανασίου) απολύθηκαν, κάτω από αυστηρές προϋποθέσεις, όσοι εξέτιαν, κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού, ποινή κάθειρξης μέχρι δέκα (10) ετών και **είχαν εκτίσει τα δύο πέμπτα (2/5)** της ποινής τους. Ρητά εξαιρούντο από τη ρύθμιση αυτή όσοι είχαν καταδικασθεί για συγκεκριμένα κακούργηματα με μεγάλη κοινωνική απαξία, όπως ανθρωποκτονίες, εγκλήματα κατά της γενετήσιας ζωής, ληστείες κ.α.
- Με το Νόμο Παρασκευόπουλου (Ν. 4322/2015) απολύθηκαν καταδικασθέντες αδιακρίτως των κακούρημάτων που είχαν διαπράξει (δηλ. και για ανθρωποκτονίες, ληστείες, αποπλανήσεις ανηλίκων, πορνογραφίες κλπ). Σε αυτήν την περίπτωση εμπίπτει και η υπόθεση του εγκληματία Αφγανού, ο οποίος με το Ν. 4274/2014 δεν θα απολύετο των φυλακών. Επιπλέον, με τον ίδιο νόμο Παρασκευόπουλου (4322/2015) απολύθηκαν και όσοι εξέτιαν ποινή κάθειρξης άνω των δέκα (10) ετών (10-20 έτη), ρύθμιση που για πρώτη φορά εισήχθη στο ποινικό σύστημά μας.
- Οι ρυθμίσεις των προηγούμενων Κυβερνήσεων καταλάμβαναν μόνο όσους είχαν τις νόμιμες προϋποθέσεις κατά την έναρξη ισχύος τους και κανέναν άλλον. Επομένως, το εύρος τους ήταν πολύ περιορισμένο. Αντιθέτως, **οι ρυθμίσεις του Νόμου Παρασκευόπουλου** θα διαρκέσουν συνολικά 28 μήνες, καθώς με το άρθρο δέκατο πέμπτο του Ν.4411/2016 κρίθηκαν τόσο πετυχημένες ώστε η ισχύς του επεκτάθηκε μέχρι τα τέλη Αυγούστου 2017.

Θύελλα αντιδράσεων

Σε έναν μήνα από την έναρξη ισχύος του νόμου το 2015 **είχαν βγει από τις φυλακές περίπου 1.900 κρατούμενοι**. Οι διατάξεις του νόμου, είχαν εξ αρχής προκαλέσει σφοδρές αντιδράσεις καθώς, όπως καταγγέλλεται ανοίγουν τις πόρτες της φυλακής για βαρυποινίτες με βαριά εγκληματική συμπεριφορά. Το υπουργείο Δικαιοσύνης απαντούσε τότε ότι η πλειονότητα των αποφυλακισθέντων είναι μικροπαραβάτες με ποινές μέχρι 3 χρόνια, αλλά πληροφορίες μιλούν και για νωρίτερες αποφυλακίσεις βαρυποινιτών. Άλλωστε ο νόμος δίνει, χωρίς παρεκκλίσεις τέτοιο δικαίωμα. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις αποτελούν **50χρονος αποκαλούμενος ως Έλληνας Εσκομπάρ** που είχε συλληφθεί για 5,5 τόνους ηρωίνης, αποφυλακίστηκε αλλά αναιρέθηκε τελικά η δευτεροβάθμια απόφαση που τον έριχνε στα μαλακά και βρέθηκε πάλι στις φυλακές. Επίσης 38χρονος Γεωργιανός που όταν αποφυλακίστηκε σκότωσε 27χρονο στην Πυλαία Θεσσαλονίκης. Ο συγκεκριμένος νόμος έδινε δυνατότητα αποφυλάκισης με βραχιολάκι και σε ισοβίτες με αναπηρία άνω του 80% **όπως ο Σάββας Ξηρός**. Επίσης τότε αποφυλακίστηκαν 3 ισοβίτες αλλά χωρίς χρήση αυτών των διατάξεων. Στους 8 μήνες απολύθηκαν 50 κρατούμενοι

(με 67% ή 80% αναπηρία). Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο πρώην δήμαρχος Θεσσαλονίκης Βασ. Παπαγεωργόπουλος (εξέτιε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης) που αποφυλακίστηκε λόγω του υψηλού ποσοστού αναπηρίας του. Με τον νόμο 4322/2015 επίσης έγινε:

* Συντομότερη **απόλυση φιλοξενούμενων αλλοδαπών**: απολύθηκαν 684 (την 16η Απριλίου "φιλοξενούνταν" 485 ενώ την 1η Δεκεμβρίου 50)

* Απόλυση ανηλίκων (κάτω των 18 ετών): απολύθηκαν 31 (την 16η Απριλίου κρατούνται 22 την 1η Δεκεμβρίου κρατούνται 9)

Η διάταξη θα έχει ισχύ ως τον Αύγουστο του 2017.

Διαπίστωση : Οι αστυνομικοί λένε στους δικαστικούς εμείς σας φέρνουμε τους εγκληματίες και σεις τους ελευθερώνεται, αντίστοιχα οι εφοριακοί θα μπορούσαν να πούνε εμείς σας φέρνουμε φοροφυγάδες και σεις τους αθλώνετε. Οι δικαστικοί λένε , αν τους φυλακίσουμε δεν υπάρχουν φυλακές που πρέπει να γίνουνε από το Κράτος, το Κράτος λέει ότι που θα βρούμε λεφτά για να τις κατασκευάσουμε και να τις συντηρήσουμε .....και οι παραβάτες λένε ευτυχώς που συμβαίνουν όλα αυτά και εμείς είμαστε ελεύθεροι.

Χρόνος και χρήμα για «τρελές» μηνύσεις.

Σε μια περίοδο που η Δικαιοσύνη βουλιάζει από σημαντικές υποθέσεις, οι οποίες δεν μπορούν να εκδικαστούν και να προχωρήσουν, με το ζητούμενο της επιτάχυνσης της απονομής της να αποτελεί κοινό τόπο, υπάρχουν περιπτώσεις, δυστυχώς πολλές, που εισαγγελείς και δικαστές ασχολούνται με τις αβάσιμες, ή άλλως «τρελές» μηνύσεις, ταλαιπωρώντας απίστευτα πολίτες και προκαλώντας τεράστιο κόστος στο ρημαγμένο από οικονομικής πλευράς Δημόσιο.

Ενδεικτική η περίπτωση, όπου 25 σύμβουλοι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους καλούνται σε καταθέσεις από πταισματοδίκη (την έβδομη πταισματοδίκη Αθηνών), για να εξηγήσουν πώς και γιατί υπεγράφη το πρώτο μνημόνιο ! Τώρα, πώς μπορεί οι νομικοί σύμβουλοι του κράτους να έχουν ευθύνη για κορυφαίες κυβερνητικές επιλογές είναι άλλης τάξεως θέμα. Αλλά ας δούμε πώς οι άνθρωποι αυτοί έφθασαν να δίδουν εξηγήσεις, καταδεικνύοντας πόσο σαθρό, γραφειοκρατικό αλλά και ιδεοληπτικό μπορεί να είναι ακόμα και το δικαστικό μας σύστημα.

Όλα ξεκίνησαν το 2010, όταν υπεγράφη το πρώτο πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής, το οποίο αποτέλεσε σοκ για χιλιάδες πολίτες και όχι μόνον. Ένας εξ αυτών –διότι υπήρξαν πολλοί–, γιατρός από τη Χαλκίδα, υπέβαλε μηνυτήρια αναφορά κατά

βουλευτών, κυβερνητικών παραγόντων της εποχής, του τότε διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος και 25 νομικών συμβούλων του κράτους που υπηρετούσαν τότε στο υπουργείο Οικονομικών, κατηγορώντας τους, όλους, για εσχάτη προδοσία και ζητώντας την ποινική τους δίωξη.

Η σχετική δικογραφία, όπως γίνεται πάντα, ανατέθηκε σε εισαγγελέα Πρωτοδικών, η οποία έκρινε ότι δεν υπάρχουν στοιχεία και πρότεινε την αρχειοθέτηση της εν λόγω μηνυτήριας αναφοράς. Για να μπει ωστόσο μια υπόθεση στο αρχείο απαιτείται η σύμφωνη γνώμη εμπειρότερου –κατά τεκμήριο– εισαγγελέα, εισαγγελέα Εφετών δηλαδή, όπως κι έγινε και σε αυτή την περίπτωση.

Όμως άλλη εισαγγελέας Εφετών (τα ονόματα των εισαγγελικών λειτουργιών είναι στη διάθεση της «Κ») δεν συμφώνησε με την αρχειοθέτηση και παρήγγειλε νέα έρευνα εξ αρχής. Μετά ταύτα η υπόθεση ανατέθηκε και πάλι σε εισαγγελέα Πρωτοδικών, ο οποίος έδωσε με τη σειρά του εντολή στην έβδομη πταισματοδίκη να συλλέξει τα στοιχεία. Καταθέσεις, εξηγήσεις και λοιπά. Έτσι οι νομικοί σύμβουλοι του κράτους βρέθηκαν στη θέση να αποδείξουν γιατί δεν διέπραξαν παράβαση καθήκοντος, να καταθέσουν εξηγήσεις και να προτείνουν μάρτυρες για να αποδείξουν ότι δεν είναι ελέφαντες...

Μετά ταύτα, οι παθογένειες της ελληνικής δικαιοσύνης που αποτυπώνονται σε δεκάδες έρευνες με ό,τι αυτό συνεπάγεται, είναι προφανώς ευεξήγητες. Όπως και οι αιτιάσεις για τις αγκυλώσεις και ιδεοληψίες του δικαστικού μας συστήματος, το οποίο τελικώς ούτε τα δικαιώματα των πολιτών μπορεί άμεσα να προστατεύσει, ούτε την οικονομική ανάπτυξη της χώρας να στηρίξει. Δεν προλαβαίνει άλλωστε. Κυνηγάει φαντάσματα...

Δικαστικό «τσουνάμι» για τις εισφορές

«Κύμα» αμφισβήτησης των νέων εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών και των αμειβομένων με «μπλοκάκι» -που αναρτά με βήμα... σημειωτόν ο ΕΦΚΑ- «ξεσπά», καθώς πολλαπλασιάζονται οι δικαστικές προσφυγές κατά του νόμου Κατρούγκαλου. Αίτηση ακύρωσης του νόμου κατέθεσαν χθες στο ΣΤΕ οι φαρμακοποιοί ανακοινώνοντας ότι «αν εφαρμοστεί ο νέος νόμος, σε λιγότερο από ένα χρόνο από σήμερα, θα οδηγηθούν σε κλείσιμο τα περισσότερα φαρμακεία», ενώ περισσότεροι από 50.000 αγρότες και επαγγελματίες του πρωτογενούς τομέα «ψηφίζουν» ήδη για αντίστοιχη προσφυγή τις επόμενες ημέρες μαζί με τους νοσοκομειακούς και ιδιώτες ιατρούς, τους δικηγόρους κ.ά.

Πιο αναλυτικά:

- Μέχρι τις 20 Φεβρουάριου έχουν κληθεί αγρότες, κτηνοτρόφοι, αλιείς και άλλοι εκπρόσωποι του πρωτογενούς τομέα να προσέλθουν στις «κάλπες» και να υπογράψουν

υπέρ της προσφυγής που πρόκειται να κατατεθεί στο τέλος του Φεβρουαρίου στο ΣΤΕ. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Πανελλήνιας Συντονιστικής Επιτροπής Αγροτών, Κτηνοτρόφων και Αλιέων, οι υπογραφές θα ξεπεράσουν τις 100.000. Η πρωτοβουλία γνωστοποιήθηκε και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στη σελίδα του «Farmer Union».

• Οι φαρμακοποιοί κατέθεσαν στο ΣΤΕ αίτηση ακυρώσεως του Ασφαλιστικού. Ο Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος θεωρεί ότι παραβιάζονται οι συνταγματικές αρχές της επαγγελματικής ελευθερίας, της ισότητας και της αναλογικότητας, αποστερώντας «εν τοις πράγμασι» τους αυτοαπασχολούμενους φαρμακοποιούς από τη δυνατότητα πρόσβασης στο επάγγελμα του φαρμακοποιού, κατά τρόπο που θίγει επίσης τη συνταγματικά επιβεβλημένη προστασία της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής ασφάλισης και το συνταγματικά κατοχυρωμένο ελάχιστο αξιοπρεπούς διαβίωσης, όπως επίσης την προστασία της περιουσίας σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Σύμφωνα με τον ΠΙΣ, «η προσφυγή στο ΣΤΕ έχει το αιτιολογικό ότι οι ασφαλιστικές εισφορές με τον φορολογικό τους χαρακτήρα, προσβάλλουν δικαιώματα (δήμευση ουσιαστικά περιουσιακών στοιχείων) και δημιουργούν εξόντωση κάθε παραγωγικής δραστηριότητας και προσφοράς στο τομέα της υγείας και περίθαλψης».

Προειδοποίηση

«Εάν το ασφαλιστικό λειτουργεί με αβεβαιότητα, όποιος μπορεί δεν πληρώνει, δεν δηλώνει εισοδήματα, τινάζονται στον... αέρα και τα φορολογικά και η ισορροπία πληρωμών - δαπανών στο ασφαλιστικό σύστημα», προειδοποίησε χθες ο πρώην υπουργός Τ. Γιαννίσης. Η ΕΣΕΕ, από την πλευρά της, καταγράφοντας καθυστερήσεις στις αποστολές των ειδοποιητηρίων έθεσε, εκ νέου, θέμα για το ύψος των εισφορών. Σύμφωνα με μελέτη της ΕΣΕΕ η Ελλάδα κατατάσσεται στην Ευρώπη, δεύτερη μετά τη Γαλλία, όσον αφορά το συνολικό ποσοστό υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών επί του εισοδήματος των ελευθέρων επαγγελματιών. Σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες όσο μεγαλύτερο είναι το εισόδημα τόσο μικρότερος είναι ο συντελεστής υπολογισμού των εισφορών και όπου οι εισφορές συνδέονται με το εισόδημα, οι αυτοαπασχολούμενοι με μικρά εισοδήματα είτε απαλλάσσονται, είτε το ανώτερο όριο υπολογισμού των εισφορών είναι χαμηλότερο από τα 5.860 ευρώ. (πηγή : imefisia.gr , 1/3/2017).

Τριάντα τέσσερα (34) χρόνια διήρκεσε μία δίκη στην Ελλάδα.

Για 34 ολόκληρα χρόνια σερόνταν στα δικαστήρια υπόθεση που ξεκίνησε το 1980 και έκλεισε το 2014 στον Άρειο Πάγο... **δείχνει και μία από τις βασικές αιτίες αποτροπής**

των επενδύσεων. Τρεις φορές πιο γρήγορη η απονομή δικαιουσύνης σε Αλβανία και Βουλγαρία, με βάση τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας. (εφ. Καθημερινή 5/3/2017).

Διαπιστώσεις : Τελικά όλος ο ευρύτερος Δημόσιος τομέας χρειάζεται μάνατζερ, για να επιτύχει τον εκσυγχρονισμό του , αλλά ποιος θα άκουγε τους ειδικούς, πιθανότατα κανένας, διότι ο κάθε Έλληνας είναι γνώστης των πάντων και δεν χρειάζεται κανένα ειδικευμένο επιστήμονα. Επίσης η επίσημη πολιτεία έχει κρίνει κατ' επανάληψη ότι δεν χρειάζονται τέτοιοι τεχνοκράτες αφού υπάρχουν χιλιάδες κομματικά στελέχη που μπορούν να κάνουν οποιαδήποτε εργασία καλύτερα από αυτούς. (παράδειγμα τα κρατικά νοσοκομεία που θα τα αναλάμβαναν ειδικοί μάνατζερ, όπου όλοι νομίσαμε ότι θα έχουν μια μεγάλη εμπειρία σε ξένα νοσοκομεία και βέβαια τις αντίστοιχες μεταπτυχιακές σπουδές και τελικά ορίσθηκαν κάποιοι στρατιωτικοί φίλοι του τότε , πριν από κάποια χρόνια, υπουργού άμυνας).

Ορισμένες από τις ανωτέρω απόψεις συμπεριλαμβάνονται και στην έρευνα που διενεργήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου. (ως προς την σχέση με τις υπηρεσίες άλλων υπουργείων).

Στο παράρτημα Θ΄: Παρουσιάζονται : α). Ένα μέρος που αναφέρεται στο κεφ. (5) , β). Ένα μέρος που αναφέρεται στο κεφάλαιο (6) και γ). διάφορα θέματα παραοικονομίας και φοροδιαφυγής.

α). Υπάρχουν τρία διαφορετικά συστήματα απάτης ΦΠΑ: (σε συνέχεια του κεφ. (5), (περιοδικό φορολογική επιθεώρηση του Υπ. Οικονομικών Οκτ. 2016, σελ 1766-1774).

A. Απάτη ΦΠΑ επί των εισροών.

B. Εικονικές ενδοκοινοτικές παραδόσεις/ εξαγωγές εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γ. Απάτη Carouzel.

A. Απάτη ΦΠΑ επί των εισροών.

Ο έμπορος προκειμένου να μειώσει το ποσό απόδοσης ΦΠΑ, οφείλει να λαμβάνει υπηρεσίες και προϊόντα/εμπορεύματα από πρόσωπα υποκείμενα στο φόρο, καθώς και κατάλληλα τιμολόγια. Ο κίνδυνος προέρχεται από το ότι εύκολα δημιουργούνται πλαστά και εικονικά τιμολόγια καθώς και τιμολόγια από πρόσωπα μη υποκείμενα στο φόρο. Η απάτη εντοπίζεται καταρχήν με έλεγχο των τιμολογίων και συγκεκριμένα εξετάζεται ο αριθμός τιμολογίου, η ημερομηνία, ο ΑΦΜ, η διεύθυνση, η περιγραφή προϊόντων και υπηρεσιών, ο τίτλος μη επαγγελματία / σφραγίδα επιχείρησης, η χρήση απλών λογότυπων, ορθογραφικά λάθη, η χρήση διαφορετικών γραμματοσειρών, η αναγραφή τραπεζικού λογαριασμού, η τοποθεσία της τράπεζας (αν βρίσκεται σε τοποθεσία κοντινή με την έδρα του εγγεγραμμένου εμπόρου), η παροχή στοιχείων του διευθύνοντα συμβούλου και η αναγραφή του σταθερού τηλεφώνου.

Εργαλεία Ελεγκτών

- Πρόγραμμα (software) ελέγχου ορθότητας τραπεζικών λογαριασμών και ταχυδρομικών διευθύνσεων.

- Βάση δεδομένων LUNA. Όλα τα υποκείμενα σε φόρο πρόσωπα είναι εγγεγραμμένα σε αυτή τη βάση δεδομένων.

- Βάση δεδομένων ZAUBER. Σε αυτή τη βάση δεδομένων έχουν καταγραφεί όλες οι περιπτώσεις απάτης ΦΠΑ σε όλη τη Γερμανία.

- Αίτημα παροχής εξηγήσεων σε όλα τα φορολογικά γραφεία της Γερμανίας.

- Το αίτημα για παροχή εξηγήσεων ικανοποιείται εντός δύο εβδομάδων.

- Προτάσεις για αιφνίδιους/τακτικούς ελέγχους.

- Η βάση δεδομένων ZAUBER ταξινομεί τις περιπτώσεις ανά κατηγορία. Η πρώτη περιλαμβάνει τις γενικές περιπτώσεις απάτης ΦΠΑ (περιπτώσεις φοροαποφυγής), η δεύτερη περιλαμβάνει εικονικά/πλαστά τιμολόγια και η τρίτη ανύπαρκτες επιχειρήσεις.

Κίνδυνος Απάτης

Η διάκριση εγχώριων συναλλαγών με εκείνες που εξαιρούνται του ΦΠΑ, συναλλαγών με πελάτες σε άλλες χώρες.

Αυτός ο μηχανισμός ενθαρρύνει στην εγχώρια αγορά, τη **“Μαύρη Αγορά”**.

Χρησιμοποιείται επίσης για τη δημιουργία πλασματικών επιστροφών ΦΠΑ.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, γίνεται έλεγχος των αποδεικτικών μεταφοράς και των τελωνειακών εγγράφων καθώς συχνά χρησιμοποιούνται πλαστά έγγραφα.

Εργαλεία Ελεγκτών

- Βάση δεδομένων OZEAN. Πρόσβαση στη βάση δεδομένων του τελωνείου. Ελέγχονται τα αποδεικτικά μεταφοράς.

- Βάση Δεδομένων VIES. Ελέγχεται εάν ο αριθμός VAT είναι έγκυρος, καθώς και η ορθή διεύθυνση του λήπτη.

- Αιτήματα παροχής πληροφοριών μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πραγματοποιείται ανταλλαγή πληροφοριών χρησιμοποιώντας τις φόρμες SCAC.

- Ταυτόχρονοι έλεγχοι. Τα κράτη μέλη συμφωνούν να διεξάγουν ένα συντονισμένο έλεγχο για ένα ή περισσότερα υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα.

Απάτη CAROUEZEL

! Από το 1993 οι ενδοκοινοτικές παραδόσεις αγαθών ανάμεσα στα υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα εξακολουθούν να φορολογούνται με το ποσοστό και τις συνθήκες του κράτους μέλους του προορισμού.

! Μια εξαίρεση για παραδόσεις αγαθών που προορίζονται για άλλο κράτος μέλος εισήχθη για το υποκείμενο σε φόρο γεγονός και ο όρος “εισαγωγή” αντικαταστάθηκε από τον όρο “απόκτηση”.

! Η παραδοσιακή μορφή απάτης carousel περιλαμβάνει τρεις ή τέσσερις επιχειρήσεις και συνήθως εμπλέκονται δύο κράτη μέλη.

! Στις μέρες μας, η απάτη τύπου carousel πραγματοποιείται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους.

Εμπλεκόμενα Μέρη είναι **α)** ο αφανής έμπορος, **β)** η ενδιάμεση εταιρεία, **γ)** ο διαμεσολαβητής και **δ)** η εταιρεία δίαυλος.

Ο **αφανής έμπορος** είναι μια εταιρεία που χρησιμοποιείται για να δημιουργήσει την αίσθηση πραγματικότητας σε μια ενδοκοινοτική συναλλαγή, με κύριο σκοπό την απόκτηση παράνομου οφέλους από το ΦΠΑ που χρεώνεται στην επόμενη συναλλαγή. Δεν τηρεί καμία από τις υποχρεώσεις αναφορικά με τον ΦΠΑ, ενώ αν υπάρχει δεν βρίσκεται. Η έδρα είναι διεύθυνση κατοικίας/γραμματοκιβώτιο/ψευδής διεύθυνση και το πρόσωπο που βρίσκεται πίσω από την εταιρεία είναι άγνωστο πρόσωπο στις φορολογικές αρχές. Αχυράνθρωποι, ψεύτικες ταυτότητες, αλλοδαπά πρόσωπα και εταιρείες χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία του αφανούς εμπόρου.

Σκοπός είναι να μην αποδοθεί το οφειλόμενο ποσό ΦΠΑ στις φορολογικές αρχές και παράλληλα να παρέχεται ΦΠΑ με δικαίωμα έκπτωσης σε άλλα πρόσωπα ώστε να λαμβάνουν επιστροφή ή να μειώνουν το ποσό του ΦΠΑ που τους αναλογεί.

Ο **διαμεσολαβητής** είναι ο τελικός σύνδεσμος και ένας από τους λήπτες του κέρδους του παράνομου σχήματος. Βρίσκεται στο ίδιο κράτος μέλος με τον αφανή έμπορο, αγοράζει αγαθά και υπηρεσίες από τον ενδιάμεσο (Buffer), τα οποία παρέχει σε φορέα που βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος, ζητά την επιστροφή του Φόρου που κατέβαλε για τις αγορές του και λαμβάνει κέρδη από την απάτη που διαπράττεται από τον αφανή εταίρο.

Ο **δίαυλος** συμμετέχει σε μία συναλλαγή που συνδέεται με τη δόλια φοροδιαφυγή ΦΠΑ σε άλλο κράτος μέλος, αγοράζει αγαθά από διαμεσολαβητή από άλλο κράτος μέλος και παραδίδει αγαθά σε άλλο κράτος μέλος συχνά σε αφανή έμπορο.

Η **ενδιάμεση εταιρεία** είναι μία εταιρεία που χρησιμοποιείται από τους διοργανωτές της απάτης με σκοπό να δυσχεράνει τις πιθανές έρευνες ΦΠΑ, λειτουργεί ως κανονικός επιτηδευματίας αγοράζοντας και πουλώντας αγαθά, ενώ στην αλυσίδα βρίσκεται μετά τον αφανή έμπορο και χρησιμοποιείται για να δημιουργήσει απόσταση ανάμεσα στον αφανή έμπορο και το διαμεσολαβητή. Η απάτη εντοπίζεται και αποτρέπεται από τη βάση Δεδομένων VIES και από τα αιτήματα παροχής πληροφοριών. στην αλυσίδα βρίσκεται μετά τον αφανή έμπορο και χρησιμοποιείται για να δημιουργήσει απόσταση ανάμεσα στον αφανή έμπορο και το διαμεσολαβητή. Η απάτη εντοπίζεται και αποτρέπεται από τη βάση Δεδομένων VIES και από τα αιτήματα παροχής πληροφοριών.

1. Εθελοντική Αποκάλυψη κεφαλαίων (Volker Berchner, Christoph Hamacher)

Στη συγκεκριμένη παρουσίαση οι εκπρόσωποι Volker Berchner και Christoph Hamacher των Γερμανικών φορολογικών αρχών παρουσίασαν το θεσμικό πλαίσιο του κρατιδίου της Βόρειας Ρηνανίας Βεστφαλίας για την εθελοντική αποκάλυψη εισοδημάτων που δεν είχαν δηλωθεί στο παρελθόν και συνεπώς αποτελούσαν παράπτωμα φοροδιαφυγής.

Διαχρονικά ο ΟΟΣΑ αναγνωρίζει τη σημασία της προσφοράς στους φορολογούμενους της ευκαιρίας για εκ των υστέρων πλήρη φορολογική συμμόρφωση και έχει ενθαρρύνει τις κυβερνήσεις να δίνουν τη δυνατότητα σε φορολογούμενους που θέλουν να αποκαλύψουν παρατυπίες του παρελθόντος να μπορούν να δηλώσουν εισόδημα και πλούτο που έχουν αποκρύψει. Σε αυτό το πνεύμα, προγράμματα εθελοντικής αποκάλυψης δίνουν τη δυνατότητα σε αυτή την ομάδα φορολογουμένων να επιτύχει πλήρη φορολογική συμμόρφωση και στις κυβερνήσεις τη δυνατότητα να διασφαλίσουν την είσπραξη διαφυγόντων εισόδων εκμεταλλευόμενες σχετικά περιορισμένους διοικητικούς πόρους. Σύμφωνα με την γερμανική φορολογική νομοθεσία (αρ. 370 του Γενικού Φορολογικού Κώδικα), παράπτωμα αποτελούν:

* Η μη υποβολή φορολογικής δήλωσης.

* Η υποβολή φορολογικής δήλωσης, η οποία όμως παρέχει στις φορολογικές αρχές ανακριβή ή ελλιπή στοιχεία για τον φορολογούμενο.

Στη Γερμανία ρυθμίσεις για την εθελοντική αποκάλυψη υπάρχουν από το 1919. Κατά τη διάρκεια όλων αυτών των ετών οι ρυθμίσεις έχουν τροποποιηθεί αρκετές φορές ανάλογα με τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες. Μόνο το 2010 τέθηκε σε αμφισβήτηση η ρύθμιση στο σύνολό της.

A. Προϋπάρχουσες ρυθμίσεις

Βασικό σημείο τριβής το 2010 ήταν η διατύπωση της ρύθμισης που ανέφερε ότι «οποιοσδήποτε διορθώσει ή συμπληρώσει ανακριβείς ή εσφαλμένες πληροφορίες που έχει υποβάλει στις φορολογικές αρχές θα εξαιρείται από την επιβολή ποινών και προστίμων» (αρ. 371 του Γενικού Δημοσιονομικού Κώδικα). Η ρύθμιση αυτή όμως δημιούργησε ένα σημαντικό πρόβλημα. Οι φορολογούμενοι προχωρούσαν σε τμηματική επικαιροποίηση της φορολογικής δήλωσης, υποβάλλοντας μόνο στοιχεία για τμήματα του εισοδήματος που για τα οποία είχαν φόβο ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να ανακαλυφθούν από τις φορολογικές αρχές. Για παράδειγμα, υπήρχαν περιπτώσεις όπου ένας φορολογούμενος απεκάλυπτε τα εισοδήματα που υπάρχουν σε ένα τραπεζικό λογαριασμό του σε τράπεζα από την οποία έχουν συλλέξει στοιχεία οι φορολογικές αρχές (και συνεπώς υπήρχε βάσιμος κίνδυνος να αποκαλυφθούν τα εισοδήματα που είχαν αποκρυφτεί), αλλά εξακολουθούσε να αποκρύπτει εισοδήματα που υπήρχαν σε άλλες τράπεζες διατηρώντας ταυτόχρονα την επιλογή να προχωρήσει σε εκ νέου αποκάλυψη στο **μέλλον** (και έτσι να αποφύγει την τιμωρία).

B. Ισχύουσες Ρυθμίσεις

Οι Γερμανικές φορολογικές αρχές, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι αυτό το κενό δεν μπορεί να είναι αποδεκτό, προχώρησαν σε τροποποίηση του Δημοσιονομικού Κώδικα και

αποσαφήνισαν ότι η έκταση της αποκάλυψης που προστατεύεται από δίωξη θα πρέπει να είναι πλήρης ως προς τον τύπο της παράβασης (π.χ. εισόδημα, Φ.Π.Α κλπ). Ουσιαστικά, η τροποποιημένη ρύθμιση περιορίζει σημαντικά τη δυνατότητα των φορολογουμένων να προχωρήσουν σε εθελοντική αποκάλυψη παραβάσεων. Για να διασφαλίσει πλέον ο φορολογούμενος την προστασία από την επιβολή ποινών θα πρέπει η αποκάλυψη στοιχείων να είναι πλήρης (ανά τύπο παράβασης) και δε δίνεται πρόσθετη δυνατότητα για επιπλέον αποκάλυψη στοιχείων στο μέλλον. Αυτό σημαίνει στην πράξη ότι ο φορολογούμενος έχει μόνο μία ευκαιρία για να αποκαλύψει παραβάσεις και παρατυπίες.

Εξαιρέσεις από την δυνατότητα εθελοντικής αποκάλυψης υπάρχουν στις εξής περιπτώσεις:

1) Πριν από την παροχή των απαραίτητων πληροφοριών στις φορολογικές αρχές (για τα έτη που δεν έχουν παραγραφεί):

■ Ο φορολογούμενος έχει ενημερωθεί ότι έχει εκδοθεί εντολή ελέγχου. Η εξαίρεση από την δυνατότητα εθελοντικής αποκάλυψης περιορίζεται στα αντικείμενα και την περίοδο που αφορά ελέγχουν. Σε περίπτωση, δηλαδή, που έχει εκδοθεί εντολή ελέγχου για Φ.Π.Α. για τα έτη 2012 – 2014, ο φορολογούμενος δεν μπορεί να προβεί σε εθελοντική αποκάλυψη εισοδημάτων για το συγκεκριμένο τύπο εισοδήματος και για την συγκεκριμένη περίοδο μόνο.

■ Ο φορολογούμενος έχει ενημερωθεί για την έναρξη ποινικής δίωξης.

■ Δημόσιος λειτουργός της φορολογικής αρχής έχει ήδη εμφανιστεί για την διενέργεια φορολογικού ελέγχου.

■ Δημόσιος λειτουργός έχει εμφανιστεί με σκοπό την διεξαγωγή έρευνας για κάποια φορολογική παράβαση ή άλλη σχετική διοικητική παράβαση.

2) Φορολογική παράβαση έχει πλήρως ή μερικώς εντοπιστεί από τις φορολογικές αρχές.

3) Το όφελος που αποκόμισε ο φορολογούμενος είναι μεγαλύτερο από €25.000 ανά παράβαση. Ακόμη όμως και σε αυτή την περίπτωση, ο φορολογούμενος έχει δυνατότητα να αποφύγει την δίωξη εφόσον:

■ Πληρώσει τους φόρους που έχει διαφύγει, καθώς και τους σχετικούς τόκους.

■ Καταθέσει στο Δημόσιο Ταμείο ένα ποσό το οποίο θα είναι:

i) 10% των διαφυγόντων φόρων αν το ποσό δεν ξεπερνά τις €100.000

ii) 15% των διαφυγόντων φόρων, αν το ποσό είναι μεταξύ €100.000 και €1.000.000

iii) 20% των διαφυγόντων φόρων, αν το ποσό ξεπερνά το €1.000.000

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις είναι δυνατόν τα πρόστιμα να συνδυαστούν με ποινές φυλάκισης έως 5 έτη. Ωστόσο ειδικές ποινές προβλέπονται για παραβάτες που εμπλέκονται σε ιδιαίτερα σοβαρές υποθέσεις. Τέτοιες είναι υποθέσεις όπου ο παραβάτης:

" Καταχράται της θέσης του ως δημόσιος λειτουργός.

" Ζητά ή εκμεταλλεύεται τη συμβολή δημοσίου λειτουργού που καταχράται τη θέση του.

" Επανελημμένα φοροδιαφεύγει χρησιμοποιώντας πλαστογραφημένα ή παραποιημένα έγγραφα.

" Είναι μέλος ομάδας που έχει στόχο την παράβαση των δασμολογικών και φορολογικών κανόνων.

Σε τέτοιες υποθέσεις, πέρα από τα πρόστιμα, μπορεί να επιβληθεί και ποινή φυλάκισης από 6 μήνες έως 10 χρόνια.

Γ. Ειδικές Ρυθμίσεις

Δεδομένης της αυστηρότητας του πλαισίου που προκύπτει από το γεγονός ότι οι φορολογούμενοι έχουν μόνο μία ευκαιρία να προβούν σε εθελοντική αποκάλυψη εισοδημάτων, δημιουργείται ένα πρόβλημα σχετικά με είδη φόρων όπου υποβάλλονται πολλές περιοδικές δηλώσεις κατά τη διάρκεια ενός οικονομικού έτους (π.χ. Φ.Π.Α). Για να διευκολυνθεί η λειτουργία των επιχειρήσεων, ο Γερμανικός Δημοσιονομικός Κώδικας προβλέπει ότι η δήλωση που λαμβάνεται υπόψη για να κριθεί η πληρότητα των στοιχείων είναι αυτή που αφορά το σύνολο του ημερολογιακού έτους, δίνοντας πρακτικά την δυνατότητα διόρθωσης στοιχείων για υποπεριόδους κατά τη διάρκεια του έτους και πριν υποβληθούν τα οριστικά στοιχεία (χωρίς να ισχύει ο περιορισμός της μοναδικής εθελοντικής αποκάλυψης).

2. Διεθνής συνεργασία σε Φορολογικά Θέματα (Silke Heubeck, Heike Braam)

A. Διοικητική βοήθεια σε φορολογικά ζητήματα άμεσης φορολογίας

! Αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών

! Ανταλλαγή πληροφοριών κατόπιν αιτήματος

! Αυθόρμητη ανταλλαγή πληροφοριών

Η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών περιλαμβάνει πληροφορίες τόσο οικονομικού, όσο και μη οικονομικού περιεχομένου και προϋποθέτει την εμπιστευτική μεταχείρισή τους από τις Φορολογικές Αρχές.

Οι οικονομικού περιεχομένου πληροφορίες περιλαμβάνουν πληροφόρηση σχετικά με τόκους, μερίσματα, εισόδημα από ασφαλιστικά προϊόντα, υπόλοιπα λογαριασμών και έσοδα από πώληση χρηματοοικονομικών προϊόντων.

Οι μη οικονομικού περιεχομένου πληροφορίες περιλαμβάνουν τα κάτωθι:

! Εισόδημα από απασχόληση

! Συντάξεις

! Ιδιοκτησία ακίνητης περιουσίας και πιθανό εισόδημα μέσω αυτής

! Ασφάλειες ζωής

! Αποδοχές διοικητικών στελεχών

Νομική Βάση: Η από 2011 Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ σημειώνεται ότι η πλήρης εφαρμογή της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών τίθεται σε ισχύ από 1/1/2017.

Η ανταλλαγή πληροφοριών κατόπιν αιτήματος περιλαμβάνει την ηλεκτρονική ανταλλαγή πληροφοριών, η οποία έχει εφαρμογή σε όλα τα είδη φόρων.

Για την αυθόρμητη ανταλλαγή πληροφοριών δεν απαιτείται αίτημα από το έτερο κράτος μέλος. Η ανταλλαγή πληροφοριών γίνεται συνήθως ηλεκτρονικά, ενώ αυτού του είδους η ανταλλαγή λαμβάνει χώρα εκτενώς μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας.

Νομική Βάση στην Ελλάδα:

% 20 Απριλίου 1959 Ευρωπαϊκή Σύμβαση Αμοιβαίας Βοήθειας

% 1990 Σύμβαση Schengen

% 2006 Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για εντάλματα σύλληψης

Συνθήκες μη επικυρωμένες από την Ελλάδα:

% Σύμβαση Αμοιβαίας Βοήθειας (29 Μαΐου 2000) ανάμεσα στα κράτη μέλη

της Ε.Ε. % Πρωτόκολλο της 16ης Οκτωβρίου 2001 ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ε.Ε.

B. Νομικό πλαίσιο – Διαδικασίες σε θέματα φορολογικής απάτης

Σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11 της Ευρωπαϊκής σύμβασης Αμοιβαίας Βοήθειας, μάρτυρας σε υπόθεση φοροδιαφυγής είναι δυνατό να εξεταστεί μέσω τηλεδιάσκεψης στην περίπτωση που αδυνατεί να μεταβεί στο Κράτος μέλος όπου εξετάζεται ως μάρτυρας. Στην Ελλάδα αυτό δεν είναι εφικτό, σύμφωνα με το εφαρμοζόμενο νομοθετικό πλαίσιο.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Αμοιβαίας Βοήθειας του 2000 περιληπτικά περιλαμβάνει τα εξής: Συμφωνεί με τη νομοθεσία του κράτους που έχει το αίτημα (άρθρο 4), περιορίζει χρονικά τις ενέργειες (άρθρο 4), διευκολύνει την υποβολή των διαδικαστικών εντύπων (άρθρο 5), παρέχει άμεση νομική βοήθεια στις περιπτώσεις των διώξεων (άρθρο 6), παρέχει τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών ακόμη και χωρίς αίτημα (άρθρο 7), προβλέπει την διεξαγωγή κοινών ερευνών (άρθρο 13), καθώς και την καταγραφή διασυνοριακά τηλεφωνημάτων (άρθρα 17-21). Τέλος, το παρόν νομοθετικό πλαίσιο εφαρμόζεται στην Ισλανδία και τη Νορβηγία.

Σε ορισμένες περιπτώσεις υλοποιείται το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, με σκοπό τη σύλληψη προσώπου και την έκδοσή του στη χώρα του. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου, το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι μία δικαστική απόφαση που λήφθηκε σε ένα κράτος μέλος, προκειμένου ένα άλλο κράτος μέλος να συλλάβει και να εκδώσει το πρόσωπο που ζητήθηκε. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ένταλμα σύλληψης σύμφωνα με τις Αρχές Αμοιβαίας Αναγνώρισης.

Σύμφωνα με την απόφαση 2006/960 (EU), κατόπιν Σουηδικής πρωτοβουλίας, προβλέπεται η νομοθεσία για την απλοποίηση της ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στις διωκτικές αρχές των κρατών μελών. Αρμόδια αρχή επιβολής του νόμου είναι σύμφωνα με το άρθρο 4 το Δικαστικό Τμήμα και το Τμήμα Φορολογικών Ερευνών. Τα επείγοντα αιτήματα για ανταλλαγή πληροφοριών απαντώνται εντός 8 ωρών, τα λιγότερο επείγοντα εντός μίας εβδομάδας και τα υπόλοιπα εντός 14 ημερών.

Για παράδειγμα, Ισπανός εργαζόμενος δηλώνει ότι η μοναδική του κατοικία είναι στην Ισπανία και ότι όλα του τα εισοδήματα φορολογούνται εκεί. Συμπληρώνοντας τη φόρμα ανταλλαγής πληροφοριών εξακριβώνεται η δήλωση του.

Γ. Ανάπτυξη αμοιβαίας διοικητικής νομικής βοήθειας σε σχέση με τους φορολογικούς παραδείσους

Ως φορολογικός παράδεισος ορίζεται το κράτος ή περιοχή όπου δεν επιβάλλονται φόροι ή οι φόροι είναι ιδιαίτερα χαμηλοί, γεγονός που επιτρέπει σε κατοίκους άλλων χωρών να μην συμμορφώνονται με τους νόμους της χώρας τους.

Δ. ΤΙΕΑ –Συμφωνία ανταλλαγής φορολογικών πληροφοριών

Η Ελλάδα έχει συνάψει συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών με τις νήσους Κουκ, το Γκέρνσει και το Γιβραλτάρ. Με τη βάση ΤΙΕΑ αποκτώνται πληροφορίες σχετικές με τραπεζικούς λογαριασμούς. Η συμφωνία ορίζει ότι το κάθε μέλος διαβεβαιώνει ότι οι αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς του άρθρου 1 της συμφωνίας έχουν εξουσία να ζητούν και να παρέχουν πληροφορίες για τραπεζικούς λογαριασμούς, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, συμμετοχές σε εταιρείες, μετοχές και ιδρύματα. Για την απόκτηση πληροφοριών χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά έντυπα ΤΙΕΑ.

Ε. Συμφωνίες ανταλλαγής φορολογικών πληροφοριών που χρησιμοποιεί η Γερμανική Φορολογική Διοίκηση.

Ι. Η Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUROJUST)

Ιδρύθηκε το 2002 ως ινστιτούτο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με έδρα στη Χάγη με σκοπό την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Κύριο έργο της είναι ο συντονισμός ερευνών και διώξεων που αφορούν τουλάχιστον δύο χώρες της Ε.Ε. καθώς και η επίλυση διαφορών

σε θέματα δικαιοδοσίας. Επίσης, η διευκόλυνση της εκπόνησης νομικών πράξεων όπως π.χ. ευρωπαϊκά εντάλματα συλλήψεως.

Κάθε χώρα μέλος της Ε.Ε. έχει μόνιμη εκπροσώπηση στην EUROJUST και κάθε επίσημη γλώσσα της Ε.Ε. αντιπροσωπεύεται αντιστοίχως. Η EUROJUST διοικείται από ένα συλλογικό όργανο το οποίο συντονίζει την νομική βοήθεια ενώ έχει στενή συνεργασία με τη EUROPOL, την EJIN και την INTERPOL.

Πότε η φορολογική διοίκηση απευθύνεται στην EUROJUST;

% Όταν η έρευνα αφορά πολλά κράτη-μέλη.

% Όταν για την διεξαγωγή της έρευνας χρειάζεται μία διεθνής ομάδα συνεργασίας.

% Όταν δεν ευδοκιμήσουν άλλες προσπάθειες για νομική βοήθεια.

% Όταν απαιτείται γρήγορη και αξιόπιστη νομική βοήθεια.

Λέξεις κλειδιά του φορολογικού ελέγχου που οδηγούν την Γερμανική φορολογική διοίκηση στο να απευθύνει αίτημα συνδρομής στην EUROJUST είναι:

"Απάτη Φ.Π.Α.

"Ανάγκη για ομάδες συνεργασίας (JITS - Joint Investigation Teams), όπου η EUROJUST προσφέρει οικονομική υποστήριξη.

Ανάγκη για συνεργασία με τις Ελβετικές αρχές (από 22 Ιουλίου 2011 η Ελβετία είναι μέλος της EUROJUST).

II. Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (EUROPOL)

Ιδρύθηκε το 1999, έχει έδρα στη Χάγη και αποτελεί οργανισμό της Ε.Ε από το 2010.

Το διοικητικό συμβούλιο της EUROPOL αποτελείται από ένα εκπρόσωπο από κάθε κράτος-μέλος και απασχολεί 620 εργαζομένους. Σύμφωνα με τις γερμανικές φορολογικές αρχές, σημαντικό σημείο είναι ότι και η Ελβετία είναι μέλος της EUROPOL. Οι αρμοδιότητες της EUROPOL είναι, μεταξύ άλλων, η συλλογή πληροφοριών, η παροχή πληροφοριών στα κράτη- μέλη, η υποστήριξη των επιτόπιων ερευνών επιβολής των νόμων καθώς και η δημιουργία και υποστήριξη των ομάδων συνεργασίας (JITS).

III. European Judicial Network (EJN)

Βασίζεται στην Απόφαση 2008/976/JI(s.c.EJN-Decition) και αξιοσημείωτο είναι ότι και τα 28 μέλη της Ε.Ε. είναι μέλη του EJN. Η έδρα του είναι στην Χάγη (στο ίδιο κτίριο με τη EUROJUST) και η κύρια αρμοδιότητά του είναι η υποστήριξη της διεθνούς δικαστικής συνεργασίας.

Οι γερμανικές φορολογικές αρχές χρησιμοποιούν αυτήν την ιστοσελίδα για να συλλέξουν πληροφορίες που αφορούν στις υπηρεσίες και στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, με τις

οποίες μπορούν να επικοινωνήσουν σε κάθε κράτος-μέλος, καθώς και νομικές και πρακτικές πληροφορίες κάθε εθνικού δικαστικού συστήματος και τις πρακτικές του.

Στην συνέχεια του προγράμματος δόθηκαν παραδείγματα, προκειμένου να παρουσιαστούν και άλλες πηγές πληροφοριών των γερμανικών φορολογικών αρχών, όπως η ιστοσελίδα COMPANIES HOUSE, η οποία παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ύπαρξη εταιριών σε χώρες εξωτερικού (π.χ. Αγγλία). Η πρόσβαση και η απόκτηση πληροφορίας στην συγκεκριμένη ιστοσελίδα γίνεται κατόπιν πληρωμής, με προπληρωμένη κάρτα της αρμόδιας υπηρεσίας.

3. Σύνοψη προγράμματος

Πραγματοποιήθηκε εν συντομία ανασκόπηση του προγράμματος και τονίστηκαν σημεία που χρήζουν περαιτέρω συνεργασίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ (αναφοράς)

Το πρόγραμμα ανταλλαγής πληροφοριών και τεχνογνωσίας ήταν ιδιαίτερα επωφελές καθώς αναπτύχθηκε πληθώρα φορολογικών θεμάτων και θεμάτων οικονομικού εγκλήματος. Στη βάση αυτής της κατεύθυνσης και με μοναδικό σκοπό την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, κρίνεται επιβεβλημένη η συνέχιση των προγραμμάτων ανταλλαγής και τεχνογνωσίας για περαιτέρω εμβάθυνση στα επιμέρους αντικείμενα.

β).Τι συμβαίνει σήμερα και ποιοι είναι οι στόχοι του ελέγχου.(συνέχεια του κεφ. (6)).

Κατωτέρω παρουσιάζεται μια μελέτη για τον έλεγχο των φορολογουμένων Μεγάλου Πλούτου, τους στόχους που πρέπει να έχει η υπηρεσία, ποιοι πρέπει να ελεγχθούν, ο προσδιορισμός του φόρου και της Διαχείρισης Κινδύνου.

Έλεγχος Φορολογουμένων Μεγάλου Πλούτου.

(πηγή: περιοδικό φορολογική επιθεώρηση του Υπ. Οικ/κών, Οκτ. 2016, σελ. 1760-1766). Η προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Φυσικών Προσώπων Μεγάλου Πλούτου, το οποίο υπάγεται στη Διεύθυνση Ελέγχων Μεγάλων Επιχειρήσεων και Επιχειρηματικών Ομίλων, κα Klaudia Sturmhöfel, παρουσίασε αρχικώς μια εισαγωγή που αφορούσε στα κριτήρια βάσει των οποίων ένας φορολογούμενος κατατάσσεται στα φυσικά πρόσωπα μεγάλου πλούτου. Συγκεκριμένα, κατά την προ ευρώ εποχή το όριο για την υπαγωγή ενός φορολογούμενου στην κατηγορία των φυσικών προσώπων μεγάλου πλούτου ήταν 1,0εκ. DM, ενώ από το 2002 μέχρι και σήμερα, το εν λόγω όριο προσδιορίστηκε σε € 500 χιλιάδες.

Το Τμήμα Ελέγχου Φυσικών Προσώπων Μεγάλου Πλούτου υπάχθηκε στην αντίστοιχη ελεγκτική υπηρεσία μεγάλων επιχειρήσεων το 2002 καθώς οι ελεγκτικές υπηρεσίες που ήλεγχαν τα εν λόγω φυσικά πρόσωπα για υποθέσεις εισοδήματος από έμμισθη εργασία, επενδυτικές εργασίες και διαχείριση ακινήτων, εντόπισαν λάθη κατά τον έλεγχο. Τα λάθη προέκυψαν καθώς οι εν λόγω πηγές εισοδήματος, λόγω μεγέθους, απαιτούσαν ελεγκτικές δεξιότητες αντίστοιχες του ελέγχου των μεγάλων επιχειρήσεων. Αποτέλεσμα της ενσωμάτωσης του ελέγχου των φυσικών προσώπων μεγάλου πλούτου στη Διεύθυνση Ελέγχων Μεγάλων Επιχειρήσεων ήταν να γίνει ενδελεχής επαναξιολόγηση των φορολογικών φακέλων, να παραμετροποιηθεί το λογισμικό ώστε να καταχωρίζονται φορολογικά στοιχεία φυσικών προσώπων της τελευταίας τριετίας (τακτική που εφαρμόζεται στις ελεγχόμενες επιχειρήσεις) και να δημιουργηθεί λίστα των απαραίτητων βημάτων που θα πρέπει να ακολουθούνται κατά την ελεγκτική διαδικασία.

Εν συνεχεία, η κα Sturmhöfel προχώρησε στην ενδεικτική παρουσίαση τριών πρακτικών παραδειγμάτων ελέγχου φυσικών προσώπων, σε ανάλυση πρακτικών θεμάτων ελέγχου που αφορούν σε εισόδημα από μισθωτή εργασία, επενδύσεις, ακίνητη περιουσία κτλ. και έκλεισε την εν λόγω ενότητα με διάφορα θέματα που απασχολούν τους ελεγκτές, όπως ο προσδιορισμός εισοδήματος από συμπράξεις/συνεταιρισμούς, η φορολογική αντιμετώπιση των δωρεών, η μεταβίβαση μετοχών και συμμετοχών, η εκμετάλλευση ακινήτων καθώς και οι ενστάσεις των φορολογούμενων για τον εκκλησιαστικό φόρο (church tax), ο οποίος προσδιορίζεται ως ποσοστό (9%) επί του φόρου εισοδήματος και ως εκ τούτου αυξάνεται όσο αυξάνεται το εισόδημα.

Το τελευταίο μέρος της παρουσίασης που αφορούσε στα φυσικά πρόσωπα μεγάλου πλούτου εστίασε:

(α) Στη βασική αρχή ελέγχου των εν λόγω υποθέσεων, όπου αναφέρεται ότι όλες οι υποθέσεις που καταχωρούνται στη βάση δεδομένων της Υπηρεσίας εξετάζονται. Ο πρώτος έλεγχος προσδιορίζει για ποιες υποθέσεις θα εκδοθεί εντολή ελέγχου και ποιες υποθέσεις δεν αφορούν πλέον το εν λόγω τμήμα οπότε και παραπέμπονται στην τοπική ΔΟΥ για περαιτέρω απαιτούμενες ενέργειες ή αρχειοθέτηση.

(β) Στους βασικούς στόχους της Υπηρεσίας, οι οποίοι είναι: **i)** να επιτυγχάνεται έλεγχος όλων των υποθέσεων πριν την παραγραφή τους, **ii)** τα φυσικά πρόσωπα μεγάλου πλούτου που συνδέονται με επιχειρήσεις να ελέγχονται για την ίδια χρονική περίοδο με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις και ο έλεγχος να πραγματοποιείται από τον ίδιο ελεγκτή, **iii)** να υπάρχει βελτίωση των γνώσεων των ελεγκτών μέσα από εξειδικευμένα σεμινάρια και συναντήσεις με έμπειρους ελεγκτές, **iv)** οι εξειδικευμένοι ελεγκτές να λειτουργούν ως

πρόσωπα επικοινωνίας με την κεντρική φορολογική αρχή αλλά και ως μέντορες των συναδέλφων τους στις τοπικές ΔΟΥ και

v) Να επιτυγχάνεται μέσω του ελέγχου η διασύνδεση των φυσικών προσώπων μεγάλου πλούτου με επιχειρήσεις και εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων στο εσωτερικό και στο εξωτερικό ακόμα και όταν δεν είναι άμεση και εμφανής η συμμετοχή τους σε αυτές.

(v) Στην υλοποίηση των ελέγχων με συγκεκριμένα βήματα τα οποία είναι i) η κατηγοριοποίηση των υποθέσεων κυρίως με κριτήριο την παραγραφή τους, ii) η έγκαιρη διασύνδεση των υποθέσεων με ελέγχους νομικών προσώπων όπου υπάρχει σύνδεση και η συντονισμένη έναρξη του ελέγχου χωρίς καθυστερήσεις,

iii) ο προσδιορισμός του πλάνου ελέγχου με δεδομένα την ημερομηνία παραγραφής και τις όποιες διασυνδέσεις του ελεγχόμενου με νομικά πρόσωπα και iv) η παράλληλη εξέταση των νέων υποθέσεων που αποστέλλονται στην υπηρεσία ώστε να γίνεται έλεγχος για την κατηγοριοποίησή τους, έλεγχος για ενδεχόμενο κίνδυνο άμεσης παραγραφής και τέλος να χρεωθούν οι υποθέσεις στους ελεγκτές που έχουν αναλάβει συνδεδεμένες υποθέσεις όπου υπάρχουν.

(δ) Στις υποθέσεις που παραπέμπονται. Τονίστηκε ότι καμία υπόθεση δε “φεύγει” (ή τουλάχιστον δεν πρέπει να “φεύγει”) από την Υπηρεσία χωρίς να αξιολογηθεί. Αφού περάσει από τη διαδικασία αξιολόγησης και κριθεί ότι δεν υπάγεται στις υποθέσεις της Υπηρεσίας, αποστέλλεται στην τοπική ΔΟΥ για αρχειοθέτηση ή έναρξη ελέγχου σε επίπεδο που δεν άπτεται των αρμοδιοτήτων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας Μεγάλου Πλούτου.

Μέσα από την παρουσίαση της κας Sturmhöfel ήταν εμφανές ότι το μοντέλο, που εφαρμόζεται στις ελεγκτικές αρχές της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας και αφορά στη λειτουργία ενοποιημένου ελεγκτικού κέντρου μεγάλων επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων μεγάλου πλούτου, επιτυγχάνει να ξεπεράσει πολλά από τα χρονοβόρα προβλήματα που προκύπτουν και αφορούν σε «αναρμοδιότητα» κατά τον έλεγχο φυσικών προσώπων που συνδέονται με επιχειρήσεις και αντίστροφα.

3. Προσδιορισμός του Φόρου – Διαχείριση Κινδύνου (Frank Schulte-Kulkmann)

Σε αυτή την ενότητα έγινε αναφορά στις γενικές αρχές του προσδιορισμού του φόρου (tax assessment), οι οποίες βασίζονται στην πληρότητα, στην αξιοπιστία και στη μη δυνατότητα αμφισβήτησης. Επίσης, ιδιαίτερη μνεία έγινε στις συνθήκες εργασίας που επικρατούν στο σχετικό τμήμα που ασχολείται με τις εν λόγω διαδικασίες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από την ενασχόληση με πλήθος υποθέσεων, το περίπλοκο φορολογικό νομικό καθεστώς, τις ελλείψεις σε προσωπικό, τις δυσλειτουργίες του λογισμικού και του τεχνικού εξοπλισμού

αλλά και την ενασχόληση με επιπλέον δραστηριότητες όπως ο έλεγχος των υποθέσεων για την απάτη του ΦΠΑ κτλ.

Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η επεξεργασία των υποθέσεων είναι η εξής:

■ Η εκάστοτε μονάδα εργασίας εξετάζει τα φορολογικά δεδομένα κάθε υπόθεσης με γνώμονα την επαγγελματική κρίση αλλά και τη βοήθεια ενός Λογισμικού Συστήματος Διαχείρισης Κινδύνου (Risk Management System - RMS).

Το συγκεκριμένο λογισμικό έχει στόχο την εύρεση του σημείου τομής μεταξύ του βάθους της έρευνας και του ανάλογου φορολογικού κινδύνου της κάθε υπόθεσης, ενώ τα επιμέρους στοιχεία του αποτελούνται από ένα υποσύστημα άντλησης δεδομένων και ένα υποσύστημα πιθανών ενδείξεων ύποπτων περιπτώσεων που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης.

Τέλος, γίνεται διαχωρισμός όλων των υποθέσεων σε τρεις κατηγορίες κινδύνου: χαμηλή, μεσαία και υψηλή, διαδικασία που διενεργείται από τους φορολογικούς υπαλλήλους και περιλαμβάνει και την πρόβλεψη για την εξέλιξη των υποθέσεων αυτών τα επόμενα χρόνια. Αναφορικά με το σύστημα πιθανών ενδείξεων, αυτό βρίσκεται υπό τη συνεχή αξιολόγηση των σχετικών τμημάτων σε συνεργασία με το ανάλογο τμήμα ελέγχου ποιότητας της τοπικής φορολογικής υπηρεσίας. Επιπλέον, γίνεται περαιτέρω αναφορά στις κατηγορίες κινδύνου, βάσει των οποίων ορίζεται και η αντιμετώπιση και το βάθος της έρευνας για κάθε εξεταζόμενη υπόθεση σύμφωνα με κάποιους παράγοντες κατηγοριοποίησης, οι οποίοι είναι οι κάτωθι:

η κρίση και οι επαγγελματικές γνώσεις των αρμόδιων υπαλλήλων

η εμπειρία από τα προηγούμενα χρόνια

τα δεδομένα της συμπεριφοράς και της συμμόρφωσης του φορολογούμενου

Η παραπάνω κατηγοριοποίηση καθιερώνεται από την τοπική φορολογική υπηρεσία σύμφωνα με τις δομές κινδύνου που δίνονται περιφερειακά.

Επιπλέον, στη σχετική ενότητα έλαβε χώρα και η παρουσίαση του προαναφερθέντος λογισμικού μέσω διαφανειών αλλά και η ανάλυση της κάθε κατηγορίας κινδύνου, όπου αναφέρθηκαν τα εξής:

! Η κατηγορία κινδύνου 1 (υποθέσεις χαμηλού κινδύνου) περιλαμβάνει υποθέσεις στις οποίες ο φορολογούμενος έχει επιδείξει ορθώς όλα τα φορολογικά του δεδομένα και οι παρελθόντες έλεγχοι έχουν περαιωθεί χωρίς ιδιαίτερα ευρήματα.

! Η κατηγορία κινδύνου 2 (υποθέσεις μεσαίου ρίσκου) αφορά σε υποθέσεις οι οποίες είτε χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης αλλά όχι πλήρη έλεγχο σε ολόκληρο το φάκελο είτε το σύστημα άντλησης δεδομένων δεν έχει επαρκή στοιχεία προκειμένου να αναλύσει την

συγκεκριμένη περίπτωση. Σε αυτές τις περιπτώσεις η φορολογική υπηρεσία πρέπει να εξετάσει τα συγκεκριμένα στοιχεία και όλες τις ενδείξεις που παρέχονται από το σύστημα.

! Η κατηγορία κινδύνου 3 για τις υποθέσεις υψηλού κινδύνου, οι οποίες απαιτούν πλήρη έλεγχο εξαιτίας:

των διαφορετικών πηγών εισοδημάτων και των σχέσεων μεταξύ τους

του υψηλού εισοδήματος ή ακαθάριστων εσόδων

της δυνατότητας φορολογικού σχεδιασμού

της μη συμμόρφωσης του φορολογουμένου.

Η ανάλυση των ανωτέρω λαμβάνει χώρα μέσω:

της εξέτασης των σχετικών εγγράφων

της εξέτασης της νομιμοποίησης των κερδών και του ΦΠΑ

της έρευνας μέσω των βάσεων δεδομένων

της ανταλλαγής πληροφοριών με άλλα τμήματα

της αναζήτησης αποδείξεων μέσω στοιχείων

της επιτόπιας έρευνας

Η ένταξη του συστήματος ανάλυσης κινδύνου στη διαδικασία προσδιορισμού οδηγεί στην παρακάτω **ροή εργασίας**:

A. Η εισερχόμενη υπόθεση στο τμήμα επιβολής του φόρου υπόκειται σε υπηρεσιακή ανασκόπηση (για την ύπαρξη των ανάλογων υπογραφών και των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων).

B. Εάν τα δεδομένα δεν έχουν συμπληρωθεί ηλεκτρονικά, ακολουθεί ηλεκτρονική καταχώρισή τους.

Γ. Το αντίστοιχο λογισμικό ελέγχει την υπόθεση, βάσει συγκεκριμένου μηχανισμού, για τη δημιουργία πιθανών ενδείξεων.

Δ. Η υπόθεση εξετάζεται από τους αρμόδιους υπαλλήλους σε σχέση με την χαρακτηριζόμενη κατηγορία κινδύνου και τις ενδείξεις που έχουν προέλθει από το σύστημα.

E. Τέλος, η κατηγορία κινδύνου επανεξετάζεται πριν το κλείσιμο του φακέλου.

Η επεξεργασία των ενδείξεων είναι πιθανόν να οδηγήσει την υπόθεση στο αρχείο εφόσον η απαιτούμενη εργασία είναι δυσανάλογη του αναμενόμενου φορολογικού αποτελέσματος.

Για να γίνει κάτι τέτοιο όμως πρέπει να υπάρχει η σχετική έκθεση από τον αρμόδιο υπάλληλο.

Προκειμένου το σύστημα διαχείρισης κινδύνου να μην είναι προβλέψιμο, μια σειρά υποθέσεων επιλέγονται τυχαία για περαιτέρω επεξεργασία και όλα τα στοιχεία του φακέλου

υπόκεινται σε ενδελεχή έλεγχο. Οι υποθέσεις χαμηλού κινδύνου υπόκεινται σε τυπικό έλεγχο ολόκληρης της υπόθεσης.

Εν τέλει, όλες οι υποθέσεις πρέπει να υποβληθούν και στη μονάδα ελέγχου ποιότητας για την τελική εξέταση.

γ). Αμερικανικά «όπλα» κατά φοροδιαφυγής. (σε συνέχεια του παραρτήματος Θ').

ΓΓΔΕ: Ανταλλαγή τεχνογνωσίας, αλλά και νέες τεχνικές από το IRS για την αντιμετώπιση της φοροαποφυγής και φοροκλοπής

Την αμερικανική φορολογική υπηρεσία, το γνωστό IRS, προσεγγίζει και πάλι το οικονομικό επιτελείο στο πλαίσιο των ενεργειών που έχει δρομολογήσει για περαιτέρω ενίσχυση του «οπλοστασίου» του κατά της φοροδιαφυγής, αύξησης των εσόδων και επίτευξης των μνημονιακών στόχων που θα αποτρέψουν δυσάρεστες για τους φορολογούμενους εκπλήξεις στο μέλλον.

Ο γενικός γραμματέας Δημοσίων Εσόδων ετοιμάζει, μετά από αρκετά χρόνια και πάλι, έναν κύκλο σημαντικών επαφών με τους εξπέρ στην αντιμετώπιση της φοροαποφυγής και φοροκλοπής, με στόχο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας αλλά και νέων τεχνικών, που αφενός θα διευκολύνουν το έργο του ελεγκτικού και εισπρακτικού μηχανισμού, αφετέρου θα αποδίδουν σε σύντομο χρονικό διάστημα καρπούς.

Σε κάθε περίπτωση, άλλωστε, η νέα «επιστράτευση» του IRS κάθε άλλο παρά τυχαία είναι, αφού κατ' επανάληψη οι δανειστές, ειδικά από την πλευρά του ΔΝΤ, έχουν επισημάνει ότι η μάχη κατά της φοροδιαφυγής για να στεφθεί κάποια στιγμή από επιτυχία απαιτεί ένα ουσιαστικά «ελληνικό IRS», δηλαδή θα πρέπει υπό τη νέα ανεξάρτητη δομή της η ΓΓΔΕ να αντιγράψει πλήρως τις μεθόδους και τις πρακτικές της αμερικανικής φορολογικής υπηρεσίας, που θεωρείται κορυφαία παγκοσμίως στην αποτελεσματικότητα κατά της φοροδιαφυγής.

Με βάση το αμερικανικό μοντέλο ξεκίνησε και συνεχίζεται με επιτυχία το «φακέλωμα» όλων των συναλλαγών των φορολογουμένων, αλλά και επιλογή των «υπόπτων» για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας με βάση ηλεκτρονικά αρχεία, που περιέχουν αναλυτικά οικονομικά στοιχεία για το επάγγελμα, τα τεκμήρια και το ιστορικό τους.

Θα πρέπει εξάλλου να αναφερθεί ότι η υιοθέτηση τεχνικών της οικονομικής αστυνομίας των ΗΠΑ ήδη, από το 2012, έχει συμβάλει σημαντικά στην αύξηση των φορολογικών εσόδων, κυρίως μέσω των συστημάτων εντοπισμού αφανών περιουσιακών στοιχείων οφειλετών του

Δημοσίου, αλλά και των ελέγχων και διασταυρώσεων που διενεργούνται με βάση τις δαπάνες διαβίωσης και τα περιουσιακά στοιχεία.

Με βάση επίσης το αμερικανικό μοντέλο ξεκίνησε και συνεχίζεται με επιτυχία το «φακέλωμα» όλων των συναλλαγών των φορολογουμένων (εμπορικά καταστήματα, κέντρα διασκέδασης, συμβολαιογραφεία, πολεοδομίες, ξενοδοχεία, τράπεζες, ιδιωτικές κλινικές και εκπαιδευτήρια, ΔΕΚΟ κ.λπ.), αλλά και επιλογή των «υπόπτων» για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας με βάση ηλεκτρονικά αρχεία, που περιέχουν αναλυτικά οικονομικά στοιχεία για το επάγγελμα, τα τεκμήρια και το ιστορικό τους (συνέπεια ή μη στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων του, είδος και έκταση φορολογικών παραβάσεων κ.ά.).

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι οι εμπειρογνώμονες του IRS έστρεψαν τους ελέγχους στους φορολογούμενους εκείνους των οποίων οι δαπάνες διαβίωσής τους δεν συνάδουν με τις φορολογικές τους δηλώσεις, καθώς και στους υπόχρεους που έχουν υψηλές επιστροφές φόρου, μεγάλες και απότομες μεταβολές εισοδήματος και περιουσίας, καθώς και υψηλές αφορολόγητες δαπάνες, ενώ έβαλαν στην πρώτη γραμμή των ελέγχων τους μικρομεσαίους και ελεύθερους επαγγελματίες.

Τα στελέχη της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων θεωρούν ότι οι ειδικοί του IRS έχουν ακόμη πολλά να προσφέρουν στην ελληνική φορολογική διοίκηση, ακόμη και για εντοπισμό εστιών απάτης και «μαύρου» χρήματος. (πηγή: *naftemporiki.gr* 18/7/2016)

Οικονομικό έγκλημα και μάχη κατά του ξεπλύματος μαύρου χρήματος και της διαφθοράς. Ρόλος της Φορολογικής Διοίκησης (Harald von Frantzki),

(πηγή : ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΟΚΤ.2016 , σελ. 1757-1766)

A. Ξέπλυμα χρήματος :

Η αναφορά στο θέμα ξεκίνησε με τον ορισμό της παράνομης ενέργειας:

«Ως ξέπλυμα χρήματος, ορίζεται η διαδικασία που ακολουθείται με τη διάπραξη σειράς εγκληματικών ενεργειών προκειμένου να καλυφθεί η παράνομη προέλευση των χρημάτων και να νομιμοποιηθούν τα παράνομα κέρδη».

Οι εγκληματίες συσσωρεύουν μεγάλα χρηματικά ποσά από τη διάπραξη παρανόμων πράξεων.

Το ξέπλυμα χρήματος είναι μία σοβαρή απειλή για την οικονομία και επηρεάζει την ακεραιότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, αλλάζει τη δύναμη της οικονομίας σε ορισμένους τομείς ενώ μπορεί να διαφθείρει την κοινωνία στο σύνολό της.

Η καταπολέμηση αυτής της παράνομης δραστηριότητας εξυπηρετεί πολλούς σκοπούς, μεταξύ των οποίων είναι, η αποκάλυψη φορολογικών εγκλημάτων, άλλων εγκλημάτων και εγκληματιών καθώς και ο εντοπισμός και η κατάσχεση εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές ενέργειες.

Πορεία που ακολουθείται κατά τη διάπραξη της συγκεκριμένης ενέργειας:

Το πρόσωπο που διαθέτει πηγή εισοδήματος από παράνομη δραστηριότητα (φορολογικά αδικήματα, απάτη, κατάχρηση, ναρκωτικά, κλοπή, δωροδοκία, διαφθορά) με διάφορα τεχνάσματα (πχ. μεταφορά μετρητών, κατάθεση μετρητών, αλλαγή νομίσματος) προσπαθεί να εισχωρήσει τα παράνομα κέρδη του στο τραπεζικό σύστημα. Στη συνέχεια, με σκοπό να καλύψει την παράνομη προέλευση των χρημάτων, προβαίνει σε νέα τεχνάσματα (πχ. ηλεκτρονική μεταφορά χρημάτων, κατάθεση μετρητών σε άλλους νέους λογαριασμούς). Καταλήγοντας, κατασκευάζει μία φαινομενικά νόμιμη προέλευση χρημάτων, τα οποία και ξοδεύει ή επενδύει.

Β. Δωροδοκία

Η αναφορά στο θέμα ξεκίνησε με τον ορισμό της ενέργειας αυτής.

«Ως δωροδοκία ορίζεται η εσκεμμένη προσφορά, υπόσχεση χρηματικής ή άλλης παροχής σε έναν λειτουργό με το σκοπό να μην ενεργεί τα δέοντα και προβλεπόμενα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του».

Έχει διαπιστωθεί ότι η διαφθορά αυξάνεται σε ποσοστά, εξαπλώνεται παγκοσμίως και δημιουργεί εμπόδια στην ανάπτυξη της οικονομίας και στις επενδύσεις.

Υπάρχουν διάφορες μορφές δωροδοκίας όπως η «μίζα», μυστικές προμήθειες, οικονομικές διευκολύνσεις, εκβιασμός αλλά και αρκετές διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές για την καταπολέμησή της (π.χ. OECD: Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business, FATF: Financial Action Task Force on money laundering/European Commission).

Γ. Νόμοι - Διαδικασίες

Κατά την παρουσίαση, αναφέρθηκαν τοπικοί νόμοι και διαδικασίες αναφορικά με την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος, τις πρόσφατες εξελίξεις για το θέμα αυτό στη Γερμανία καθώς επίσης και τον ιδιαίτερο ρόλο που κατέχει η Φορολογική Διοίκηση.

Ειδικά για την καταπολέμηση της παράνομης πράξης ξεπλύματος χρήματος, υπάρχει ειδικός αξιωματούχος υπάλληλος ο οποίος εργάζεται στο Τοπικό Φορολογικό Γραφείο (Local Tax Office) ή στο Φορολογικό Τμήμα Ερευνών (Tax investigation Unit).

Ο συγκεκριμένος υπάλληλος, επικοινωνεί με όλο το προσωπικό, είναι ενδιάμεσος του Τοπικού Φορολογικού Γραφείου και του Φορολογικού Τμήματος Ερευνών, επικοινωνεί με

οποιαδήποτε άλλη Αρχή κριθεί απαραίτητο, συντονίζει τις υπό έρευνα υποθέσεις και αξιολογεί νέες.

Δ. Πρόγραμμα αποτελεσματικότητας

Οι διοικητικοί υπάλληλοι, που βρίσκονται υψηλά στην ιεραρχία, έχουν επίσης την αρμοδιότητα να ενημερώνουν το προσωπικό, να παρακολουθούν την επιμόρφωση και τις ανάγκες εκπαίδευσής του και να αναπτύσσουν προγράμματα αποτελεσματικότερης λειτουργίας.

Ειδική αναφορά πραγματοποιήθηκε στο πρόγραμμα επιμόρφωσης των ελεγκτών, μέσω e learning και στην απαραίτητη γνώση από το προσωπικό, του ειδικού εγχειριδίου, σε θέματα ξεπλύματος χρήματος.

Τέλος, μεγάλο μέρος της παρουσίασης αφορούσε στην ανάλυση δεικτών επικινδυνότητας στην υπόθεση, σε σχέση με την πιθανότητα ξεπλύματος χρήματος και δωροδοκίας.

1. Φορολογικοί Έλεγχοι Μεγάλων Επιχειρήσεων (Dorothea von Geisau, Anja Robbert)

2. Ηλεκτρονικές διασταυρώσεις και έλεγχοι (Anja Robbert)

Σύμφωνα με το Γερμανικό δίκαιο ο έλεγχος σε επιχείρηση πρέπει να διεξάγεται πάντα με σεβασμό στον φορολογούμενο. Η εντολή ελέγχου, η ημερομηνία έναρξης του ελέγχου καθώς και τα ονόματα των ελεγκτών θα πρέπει να γνωστοποιούνται στο φορολογούμενο σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν την έναρξη του ελέγχου. Ένας φορολογικός έλεγχος για να ξεκινήσει πρέπει να υπάρξει έγγραφη γνωστοποίηση προς τον φορολογούμενο 2 έως 4 εβδομάδες πριν την έναρξη του ελέγχου ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης.

Οι ελεγκτές διαθέτουν φορητό Η/Υ, φορητό εκτυπωτή, απομακρυσμένη σύνδεση με το σύστημα της φορολογικής διοίκησης, ασύρματη σύνδεση internet και μία συσκευή αποθήκευσης δεδομένων (Usb stick). Επίσης, υπάρχει πρόσβαση σε νομική βιβλιοθήκη καθώς και σε άλλες πηγές απαραίτητες για την διενέργεια των ελέγχων.

Οι επιχειρήσεις διακρίνονται ανάλογα με το μέγεθος τους στις παρακάτω κατηγορίες:

A. Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (τζίρος μικρότερος των 6 εκ.) των οποίων ο έλεγχος διεξάγεται από τις τοπικές φορολογικές αρχές.

B. Μεγάλες επιχειρήσεις (τζίρος μεγαλύτερος των 6 εκ. ή καθαρά κέρδη άνω των 700.000), των οποίων ο έλεγχος διεξάγεται από ειδικευμένα κέντρα ελέγχου και διακρίνονται περαιτέρω ως εξής:

G3: τζίρος μεγαλύτερος των 6 εκ.

G2: τζίρος μεγαλύτερος των 20 εκ

G1: τζίρος μεγαλύτερος των 60 εκ.

Οι πολύ μεγάλες επιχειρήσεις ελέγχονται από τη Φορολογική Διοίκηση συνεχώς, για τις λοιπές διεξάγεται ανάλυση σύμφωνα με τους υφιστάμενους κινδύνους και ορισμένες από αυτές εξαιρούνται του ελέγχου για τη συγκεκριμένη χρήση. Για να γίνει η επιλογή των υποθέσεων που θα ελεγχθούν, πραγματοποιείται ανάλυση στα οικονομικά και φορολογικά στοιχεία της κάθε επιχείρησης που βρίσκονται στο σύστημα και επιπλέον συγκριτική ανάλυση αυτών με τα προηγούμενα χρόνια. Έπειτα από την αξιολόγηση των επιχειρήσεων, γίνεται ο διαχωρισμός τους σε τρεις κατηγορίες:

Χαμηλού ρίσκου σχετικά με την απώλεια φορολογικών εσόδων.

Η υπόθεση εξετάζεται από τους αρμόδιους υπαλλήλους σε σχέση με την χαρακτηριζόμενη κατηγορία κινδύνου και τις ενδείξεις που έχουν προέλθει από το σύστημα.

Τέλος, η κατηγορία κινδύνου επανεξετάζεται πριν το κλείσιμο του φακέλου.

Η επεξεργασία των ενδείξεων είναι πιθανόν να οδηγήσει την υπόθεση στο αρχείο εφόσον η απαιτούμενη εργασία είναι δυσανάλογη του αναμενόμενου φορολογικού αποτελέσματος. Για να γίνει κάτι τέτοιο όμως πρέπει να υπάρχει η σχετική έκθεση από τον αρμόδιο υπάλληλο.

Προκειμένου το σύστημα διαχείρισης κινδύνου να μην είναι προβλέψιμο, μια σειρά υποθέσεων επιλέγονται τυχαία για περαιτέρω επεξεργασία και όλα τα στοιχεία του φακέλου υπόκεινται σε ενδελεχή έλεγχο. Οι υποθέσεις χαμηλού κινδύνου υπόκεινται σε τυπικό έλεγχο ολόκληρης της υπόθεσης.

Εν τέλει, όλες οι υποθέσεις πρέπει να υποβληθούν και στη μονάδα ελέγχου ποιότητας για την τελική αξιολόγηση. (πηγή : ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΟΚΤ.2016 , σελ. 1757-1766).

Icap: Διαφθορά και αναξιοκρατία ωθούν στο εξωτερικό το ανθρώπινο κεφάλαιο της Ελλάδας

Η έλλειψη αξιοκρατίας και η διαφθορά ωθούν στο εξωτερικό το ανθρώπινο κεφάλαιο (Brain Drain) της Ελλάδας, σύμφωνα με τα αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας της ICAP People Solutions τα οποία παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο του 3ου Human Capital Summit.

Στην έρευνα, που διεξήχθη για 3η συνεχή χρονιά, συμμετείχαν 1.268 Έλληνες του εξωτερικού: το 68% των ατόμων είναι έως 35 ετών χωρίς οικογενειακές υποχρεώσεις με υψηλή εξειδίκευση (κάτοχοι μεταπτυχιακού ή/και διδακτορικού σε ποσοστό 64%).

Από τα άτομα που συμμετείχαν και πέρυσι στην έρευνα, οι οποίοι αποτέλεσαν το 30% του φετινού δείγματος, μόλις 5 άτομα έχουν εν τω μεταξύ επιστρέψει στην Ελλάδα για εργασία.

Ως κυριότεροι λόγοι που οδηγούν τα άτομα για εργασία στο εξωτερικό αναδείχθηκαν και φέτος η μειωμένη αξιοκρατία και η διαφθορά στην Ελλάδα, με ποσοστό 41%, η οικονομική κρίση και η αβεβαιότητα στην Ελλάδα, με ποσοστό 34% και οι προοπτικές εξέλιξης στη χώρα του εξωτερικού, με ποσοστό 33%. Ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο (42% έναντι του 35% του 2016) το ποσοστό των ατόμων που δηλώνουν ότι δεν βλέπουν πιθανή την επιστροφή τους στην Ελλάδα.

Παρατηρήθηκε ότι τα άτομα έχουν λίγο μεγαλύτερες μισθολογικές απαιτήσεις για την επιστροφή τους στην Ελλάδα, σε σύγκριση με τις απαιτήσεις που δήλωναν το 2016. Το ήμισυ όσων συμμετείχαν στην έρευνα, προτίθενται να βοηθήσουν τη χώρα μας να ανακτήσει την ανταγωνιστικότητά της, κυρίως μέσω αγοράς ελληνικών προϊόντων (25%) ή προτείνοντας την Ελλάδα ως βασικό προορισμό διακοπών (23%).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, η άποψη ότι οι μετανάστες μπορούν να ωφελήσουν τη χώρα, συγκεντρώνει σχετικά υψηλό ποσοστό, το οποίο αυξάνει για όσους έχουν μεταβεί σε κράτη εκτός Ευρώπης. (www. Eunpos. Gr. 2/5/17)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΣΩΜΑ ΔΙΩΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ
“**OFFSHORE ΕΤΑΙΡΙΕΣ** , ΝΟΜΙΚΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ”

1.Ορισμός offshore εταιρειών και ιστορική τους αναδρομή.

1.1.ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ.

Με τον όρο "φορολογικός παράδεισος" ή "φορολογικό καταφύγιο" χαρακτηρίζονται γενικά χώρες - κράτη που έχουν θεσπίσει πολύ μικρές φορολογικές επιβαρύνσεις ειδικά για ξένους επενδυτές.

Ορισμένα κράτη προκειμένου να προσελκύσουν ξένους επενδυτές, θέσπισαν ειδικούς φορολογικούς νόμους σύμφωνα με τους οποίους όποιος ξένος επενδυτής δημιουργήσει μια εταιρία με έδρα το έδαφός τους, θα καταβάλει πολύ μειωμένη φορολογία έναντι της προβλεπόμενης εκείνης στη χώρα της μόνιμης διαμονής του.

Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, φυσικά ή ακόμη και νομικά πρόσωπα, καθώς και διεθνείς εταιρίες να καταφεύγουν σ' αυτά τα κράτη και να δημιουργούν εταιρίες τις λεγόμενες "Οφ-σορ" εκ του αγγλικού όρου Offshore (υπεράκτιες εταιρίες ή "υπερπόντιες εταιρίες) με έδρα αυτούς τους «παραδείσους» με απώτερο σκοπό την μικρότερη δυνατή φορολογική

τους επιβάρυνση, και κατ' επέκταση την απαλλαγή φορολογίας τους από τη χώρα της μόνιμης διαμονής τους.

Ο όρος offshore σημαίνει μακράν των ακτών, επειδή δημιουργήθηκε στην Αγγλία που είναι μια μεγάλη νήσος. Ο όρος αυτός κατ' επέκταση σημαίνει "εκτός επικράτειας", και με αυτή την έννοια κατέληξε διεθνής όρος επιχειρηματικότητας εξωτερικού, και ειδικότερα γι' αυτή που δημιουργείται σε "φορολογικό παράδεισο".

Υπεράκτια εταιρία (αγγλικά: offshore company) ονομάζεται η οικονομική οντότητα που θεωρείται πως δημιουργήθηκε για ένα συγκεκριμένο σκοπό, συνήθως βραχυπρόθεσμο και δε διαπνέεται από την γενικά παραδεκτή αρχή του συνεχούς της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Συνήθως ο όρος αναφέρεται με σκοπό να υποδειχθούν οι επιχειρήσεις που ιδρύονται σε οικονομικά κέντρα με ένα πολύ χαμηλό επίπεδο φόρων, που συνήθως βρίσκονται σε νησιά (όπως τις Νήσους Cayman ή τις Μπαχάμες). Συχνά ο όρος χρησιμοποιείται και ως «φορολογικός παράδεισος». Αυτές οι εταιρίες συχνά χρησιμοποιούνται προκειμένου ο ιδιοκτήτης ή ο δικαιούχος να κρύψει συγκεκριμένα οικονομικά έσοδα/ κέρδη, για διάφορους λόγους (όπως η ανακύκλωση βρώμικου χρήματος, απόκρυψη της ιδιοκτησίας). Στην πραγματικότητα όμως, ακριβώς επειδή δεν είναι παράνομη η ίδρυση μιας τέτοιας εταιρείας, όλες οι πολυεθνικές έχουν offshore εταιρίες δημιουργημένες σε χώρες με ηπιότερο φορολογικό καθεστώς, για μια πιο αποδεκτή φορολόγηση των κερδών. Υπάρχουν χώρες που βρίσκονται σε «μαύρη λίστα» των ελληνικών και ευρωπαϊκών φορολογικών υπηρεσιών, και όποιος ανοίγει offshore εταιρία στις χώρες που περιλαμβάνονται σ' αυτή τη «μαύρη λίστα», ελέγχεται αναλόγως. Άξιο παρατήρησης είναι, ότι δεν βρίσκονται όλα τα κέντρα off-shore σε νησιά, όπως αναφέρεται στην πρώτη ερμηνεία: αρκεί να σκεφθεί κανείς την Ελβετία, το Δουβλίνο, και το Delaware των ΗΠΑ. Μπορεί να αναφέρεται σε εταιρίες ειδικού σκοπού, θυγατρικές ενός ομίλου, ή ακόμη και συγγενείς επιχειρήσεις.

1.2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ.

Σύμφωνα με τον Ο.Ο.Σ.Α ορίζονται ως φορολογικοί παράδεισοι, ορισμένες κρατικές οντότητες οι οποίες «δεν συνεργάζονται επαρκώς στο φορολογικό πεδίο».

Στη μαύρη λίστα περιλαμβάνονται: η Κόστα Ρίκα, η Μαλαισία, οι Φιλιππίνες και η Ουρουγουάη, οι χώρες δηλαδή που απέφυγαν να δεσμευθούν ότι θα σεβαστούν τα διεθνή φορολογικά πρότυπα του ΟΟΣΑ και να συνεργαστούν με τις εθνικές φορολογικές αρχές άλλων χωρών σε περιπτώσεις φοροδιαφυγής.

Τα κράτη που είτε δεν σέβονται τα διεθνή κριτήρια τραπεζικής και φορολογικής ασφάλειας είτε έχουν υποσχεθεί ότι θα συμμορφωθούν με τα πρότυπα αυτά αλλά δεν το έπραξαν έδωσε στη δημοσιότητα ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) την επομένη της Συνόδου της G20, η οποία εξήγγειλε αυστηρή αντιμετώπιση και κυρώσεις για τους «φορολογικούς παραδείσους». Στη «μαύρη» και «γκρίζα» λίστα, αντιστοίχως, του Οργανισμού περιλαμβάνονται ορισμένα ευρωπαϊκά κράτη, όπως η Ελβετία, η Αυστρία, το Βέλγιο, το Λιχτενστάιν και το Μονακό, αλλά καμία αμερικανική Πολιτεία, γεγονός που προκάλεσε αντιδράσεις στη Γηραιά Ήπειρο για τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν.

Η Ελλάδα βρίσκεται στη «λευκή λίστα» των κρατών που έχουν «ουσιωδώς» εφαρμόσει τα διεθνή αναγνωρισμένα φορολογικά πρότυπα. Σύμφωνα με το διεθνή οργανισμό, Κόστα Ρίκα, Μαλαισία, Φιλιππίνες και Ουρουγουάη είναι οι χώρες οι οποίες δεν εμφανίζονται πρόθυμες να «ευθυγραμμιστούν» με τους κανόνες του ΟΟΣΑ. Παράλληλα, υπάρχει ειδική λίστα με 38 χώρες -μεταξύ των οποίων το Γιβραλτάρ, το Λιχτενστάιν, η Ανδόρα και το Σαν Μαρίνο- οι οποίες έχουν υποσχεθεί ότι θα προσαρμοστούν στους κανόνες αλλά ακόμη δεν το έχουν πράξει.

1.3. Ιστορική δικαιολόγηση της εμφάνισης των offshore εταιριών.

Οι υπεράκτιες εταιρίες εμφανίστηκαν αρχικά σε μικρά κράτη, όπως τα νησιά της Καραϊβικής, των οποίων η δυναμική οικονομική ανάπτυξη κατέστη αδύνατη λόγω της γεωπολιτικής θέσης τους, αλλά και των ειδικών ιστορικών συγκυριών. Τα κράτη αυτά επέλεξαν ήδη από τη δεκαετία του 1960, σοφά όπως αποδείχτηκε, να υποκαταστήσουν την έλλειψη ακόμη και βασικών υποδομών τους με νομοθετικές ρυθμίσεις και κανονιστικά πλαίσια, τα οποία παρείχαν επιχειρηματικές «διευκολύνσεις» και δημιουργούσαν ευνοϊκό περιβάλλον για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων.

Έτσι, τα κράτη αυτά κατόρθωσαν να προσελκύουν όλο και περισσότερους αλλοδαπούς επιχειρηματίες, λειτουργώντας ως «φορολογικοί παράδεισοι» για την -τυπική έστω- εγκατάσταση των δραστηριοτήτων τους.

Είναι ενδεικτικό ότι σύμφωνα με μία έρευνα του 1998 που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «The Guardian» , **πάνω 6 τρισεκατομμύρια δολάρια Η.Π.Α.** ήταν επενδυμένα σε εξωχώρια οικονομικά κέντρα, ποσό μεγαλύτερο από το Α.Ε.Π. όλων των χωρών, εκτός από τις Ηνωμένες Πολιτείες! .....

Καθορισμός των μη συνεργάσιμων κρατών με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 65 του Ν. 4172/2013 για το έτος 2015

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:... ..των διατάξεων ... κλπ...

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

1. Τα μη συνεργάσιμα κράτη (κράτη ή περιοχές δικαιοδοσίας ή υπερπόντιες χώρες ή εδάφη που τελούν υπό οποιοδήποτε καθεστώς σύνδεσης ή εξάρτησης, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 65), για το έτος 2015 είναι τα εξής:

1. Αγία Λουκία St. Lucia
2. Άγιος Βικέντιος και St. Vincent and Γρεναδίνες the Grenadines
3. Άγιος Χριστόφορος και Νέβις St. Kitts and Nevis
4. Ανδόρα Andorra
5. Αντίγκουα και Μπαρμπούντα Antigua & Barbuda
6. Βανουάτου Vanuatu
7. Γουατεμάλα Guatemala
8. Γρενάδα Grenada
9. Λίβανος Lebanon
10. Λιβερία Liberia
11. Λιχτενστάιν Liechtenstein
12. Μαλαισία Malaysia
13. Μαυρίκιος Mauritius
14. Μονακό Monaco
15. Μπαρμπάντος Barbados
16. Μπαχάμες the Bahamas
17. Μπαχρέιν Bahrain
18. Μπρουνέι Brunei
19. Ναούρου Nauru
20. Νήσοι Κουκ the Cook Islands
21. Νήσοι Μάρσαλ Marshall Islands
22. Νιούε Niue
23. Ντομίνικα Dominica
24. Ουρουγουάη Uruguay
25. Παναμάς Panama
26. Παρθένοι νήσοι των ΗΠΑ US Virgin Islands
27. ΠΓΔΜ FYROM
28. Σαμόα Samoa
29. Σεϋχέλλες Seychelles
30. Σιγκαπούρη Singapore
31. Φιλιππίνες Philippines
32. Χόνγκ-Κόνγκ Hong-Kong.

Ορισμένες από τις ανωτέρω απόψεις συμπεριλαμβάνονται και στην έρευνα που διενεργήθηκε μέσω του ερωτηματολογίου (ως προς την φοροδιαφυγή –φοροαποφυγή – παραοικονομία και τους ελέγχους στο Υπουργείο Οικονομικών).

ΜΕΡΟΣ Δ΄ : ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ. (σελ. 203 – 237).

Στο παράρτημα (Ι΄) Παρουσιάζονται : α) το υπόλοιπο του μέρους από το κεφ. (8) και β). διάφορες απόψεις και εκτιμήσεις για θέματα που αφορούν την Ελληνική οικονομία και το Υπ. Οικονομικών.

Στο τελευταίο αυτό προσάρτημα γίνεται μια προσπάθεια να συνδεθεί ένα μέρος της θεωρίας της διοίκησης επιχειρήσεων και παράλληλα οι εσωτερικές και διεθνείς οικονομικές επιδράσεις που δημοσιεύονται στον τύπο και αφορούν την ελληνική οικονομία και το Υπ. Οικονομικών έτσι ώστε να προκύπτουν και τα κατάλληλα συμπεράσματα.

α) το υπόλοιπο του μέρους από το κεφ. (8)

Οικονομική επιστήμη.

Ας ξεκινήσουμε με τον ορισμό της οικονομικής επιστήμης, ως η επιστήμη που έχει ως αντικείμενο τη μελέτη της ανθρώπινης συμπεριφοράς, όπως εκφράζεται στην προσπάθεια να ικανοποιηθούν οι απεριόριστες ανάγκες με περιορισμένα μέσα.

Η Πολιτική Οικονομία ορίζεται ως η επιστημονική μελέτη της ιστορικής εξελίξεως και λειτουργίας των θεσμών και μηχανισμών που αποτελούν την οργάνωση της οικονομικής ζωής μιας κοινωνίας.

Το οικονομικό πρόβλημα εμφανίζεται ως μόνιμο πρόβλημα των ανθρώπινων κοινωνιών.

Στο άμεσο μέλλον δεν προβλέπεται ούτε ο περιορισμός των αναγκών, ούτε σημαντική αύξηση των μέσων ικανοποίησης των αναγκών. Αντίθετα μάλιστα, όπως υποστηρίζουν οι απαισιόδοξοι προφήτες του μέλλοντος το οικονομικό πρόβλημα τείνει να γίνει πιο έντονο.

Η πρόβλεψη αυτή βασίζεται σε τρία στοιχεία :

- i). Στη συνεχή αύξηση του πληθυσμού της Γής,
- ii). Στην εξάντληση των πηγών ενέργειας που έχει η φύση, π.χ. Αποθέματα πετρελαίου, λιγνίτη, διαφόρων μετάλλων κλπ.,
- iii).Στα αρνητικά αποτελέσματα που έχει η παραγωγή πολλών προϊόντων στο φυσικό περιβάλλον, όπως π.χ. η μόλυνση ποταμών, λιμνών και θαλασσών από τα υπολείμματα των εργοστασίων, που καταστρέφουν το θαλάσσιο πλούτο...

(Θ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΛΙΑΝΟΣ, Θ. ΜΠΕΝΟΣ, Γ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ, Μ. ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ , Γ. ΧΡΗΣΤΟΥ 1977: 23-24).

- Το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελληνικής οικονομίας είναι η ανυπαρξία κυρίως ιδιωτικών επενδύσεων.

Οι βασικότεροι παράγοντες καθορισμού του ύψους της απόδοσης της επένδυσης είναι:

- 1 . Το προσδοκώμενο μελλοντικό επίπεδο ζήτησεως.
- 2 . Το εισόδημα.
- 3 . Το προσδοκώμενο ύψος των μισθών και πρώτων υλών.
- 4 . Η προσδοκώμενη μελλοντική φορολογική πολιτική.
- 5 . Η δαπάνη αναλήψεως της επενδύσεως.
- 6 . Το ύψος του επιτοκίου.
- 7 . Ο ρυθμός μεταβολής της τεχνολογίας.
- 8 . Το απόθεμα του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού που υπάρχει.
- 9 . Οι μελλοντικές επιθυμίες των καταναλωτών.
- 10 . Η κοινωνική και πολιτική ατμόσφαιρα.
- 11 . Η ψυχολογία των επιχειρηματιών. (και γενικά της αγοράς).

(Θ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΛΙΑΝΟΣ, Θ. ΜΠΕΝΟΣ, Γ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ, Μ. ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ , Γ. ΧΡΗΣΤΟΥ, 1977 : 208-210).

- Οι σύγχρονες επιχειρήσεις (και οργανισμοί) δραστηριοποιούνται σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο παγκοσμιοποιημένο **οικονομικό** και κοινωνικό περιβάλλον. Η προσαρμογή σ' αυτό απαιτεί εκ μέρους των στελεχών ενδελεχή **μελέτη και γνώση** των λειτουργιών, των τεχνικών **και των μεθόδων διοίκησης**. Η εφαρμογή καινοτόμων συστημάτων **οργάνωσης** απαιτεί στελέχη με διευρυμένους ορίζοντες και δεκτικά στις ραγδαίες και επαναστατικές μεταβολές, Όσοι λαμβάνουν αποφάσεις τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα πρέπει να στοχεύουν στην εξασφάλιση του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού, στην αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό της λειτουργικής δομής των επιχειρήσεων και στην κατανόηση των αλλαγών. Οι διαδικασίες, τα προγράμματα, τα σχέδια, οι στόχοι, ο τρόπος προσέγγισης και επίτευξης τους, η επιχειρηματική ηθική, η κοινωνική ευθύνη, η στρατηγική, η επιχειρηματικότητα, διαμορφώνουν ένα πλαίσιο αρχών που είναι το αντικείμενο του τόμου αυτού. Ο ορίζοντας του εκτείνεται πέραν της ακαδημαϊκής κοινότητας, με την ελπίδα να φανεί χρήσιμο σε ένα ευρύ και ανήσυχο κοινό που επιθυμεί να εμπλουτίσει τις γνώσεις του για θέματα σχετικά με τις έννοιες του ολοκληρωμένου μανάτζμεντ, να βελτιώσει την αποτελεσματικότητά του και να αναδείξει **τις ανθρώπινες** αξίες ακόμη και μέσα από την εργασιακή διαδικασία. (ΚΕΦΗΣ, 2005 : 250).

Στο κεφάλαιο 36 με τίτλο: <<Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες>>, ο συγγραφέας DAVID BEGG, αναγράφει (σε περίληψη) τα κάτωθι :

Το παγκόσμιο εισόδημα κατανέμεται άνισα ανάμεσα στις πλούσιες βιομηχανικές χώρες και στις φτωχές, λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (LDC) είναι οι χώρες με χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα. Πολλές LDC θεωρούν ότι η παγκόσμια οικονομία είναι δομημένη έτσι ώστε να ωφελεί τις πλούσιες χώρες και να εκμεταλλεύεται τις φτωχές. Στην κατανομή του παγκόσμιου εισοδήματος το 41% του πληθυσμού της γης ζει σε φτωχές χώρες, με μέσο ετήσιο εισόδημα περίπου 400 € ανά άτομο, ενώ στις πλούσιες χώρες το μέσο ετήσιο εισόδημα ξεπερνά τα 26.100 € ανά άτομο. Στις χώρες με τα χαμηλά εισοδήματα παρατηρείται κάποια βελτίωση μετά το 1965.

Ως εμπόδια για την ανάπτυξή τους θεωρούνται, η πληθυσμιακή αύξηση, η σπανιότητα των παραγωγικών πόρων, το κεφάλαιο, η κοινωνική επένδυση σε υποδομές, το ανθρώπινο κεφάλαιο, τα έθιμα, η χαμηλή παραγωγικότητα στη γεωργία και τέλος οι συγκρούσεις.

Οι λύσεις που προτείνονται είναι η υποκατάσταση των εισαγωγών και αντικατάστασή τους με εγχώρια παραγόμενα αγαθά, η οικονομική ανάπτυξη- μεγέθυνση που βασίζεται στην αύξηση των εξαγωγών (δίνοντας έμφαση στην αύξηση της παραγωγής και του εισοδήματος μέσω των εξαγωγών και όχι μέσω της εκτόπισης των εισαγωγών), η ανάπτυξη με δανεισμό ή και με ξένη βοήθεια από διεθνείς οργανισμούς, αφού ληφθεί σοβαρά υπ' όψη το εξωτερικό (αλλά και το εσωτερικό) χρέος της χώρας και τέλος η αναστολή πληρωμών και αναδιαπραγμάτευση του χρέους.

(DAVID BEGG, S. FISCER, R. DORNBUSCH, 2006 : 995-1013).

Ορισμός του Δημοσίου Προϋπολογισμού.

<<Προϋπολογισμός είναι ο νόμος δι' ου προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του Κράτους (πιστώσεων) δι' έκαστον οικονομικό έτος>>.

Με τον Προϋπολογισμό παρέχεται η τυπική συναίνεση της Νομοθετικής εξουσίας, προς την εκτελεστική, προς είσπραξη εσόδων του Κράτους και την πληρωμή των εξόδων. Η νομιμότητα όμως των εσόδων και εξόδων του Κράτους δεν στηρίζεται εις τον Προϋπολογισμό, αλλά στους σχετικούς **ουσιαστικούς** Νόμους, οι οποίοι προβλέπουν την πραγματοποίηση των εν λόγω εσόδων και εξόδων του Κράτους.

Η χρονική ισχύς του νόμου του προϋπολογισμού είναι περιορισμένη για το διάστημα του επομένου ημερολογιακού έτους. (ο νόμος αυτός είναι ιδιαίτερα ουσιαστικός, διότι εάν δεν ψηφισθεί από την Βουλή τότε πέφτει η κυβέρνηση).

Σημειωτέον είναι ότι μετά την ψήφιση εις την Βουλή του Προϋπολογισμού δια το σχετικό έτος ,δεν δύναται εν γένει να υπερβεί τις αναγραφόμενες πιστώσεις , δύναται όμως να δαπανήσει μικρότερα ποσά από τα προβλεπόμενα για την παροχή των εγκριθέντων δημοσίων υπηρεσιών. (αυτό θα έλεγα ότι μάλλον σπάνια συμβαίνει).

Ο γενικός προϋπολογισμός του κράτους διασπάται εις τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Κράτους και εις τον Προϋπολογισμό των Δημοσίων Επενδύσεων.

(Δράκου 1979 : 362- 364).

Η έννοια του Πολλαπλασιαστή των επενδύσεων.

Το μέγεθος της συνολικής δαπάνης αποτελείται από δύο μέρη, την κατανάλωση C και την επένδυση I. Το ύψος της καταναλώσεως εξαρτάται από το μέγεθος του εισοδήματος. Άρα η κατανάλωση δεν μπορεί να αποτελέσει αιτία μεταβολής της συνολικής δαπάνης, επομένως και του εισοδήματος. Το ύψος της επενδύσεως όμως και ιδιαίτερα των αυτόνομων επενδύσεων, είναι ανεξάρτητο από το μέγεθος του εισοδήματος. Κατά συνέπεια, αν μεταβληθούν οι επενδύσεις, μεταβάλλεται και το ύψος της συνολικής δαπάνης, επομένως και του εισοδήματος.

Ο σκοπός μας είναι να μελετήσουμε τη σχέση που υπάρχει μεταξύ μεταβολής του μεγέθους των επενδύσεων και μεταβολής του συνολικού εισοδήματος της οικονομίας, Συγκεκριμένα μια αύξηση των επενδύσεων, εφόσον γνωρίζουμε ότι αυξάνει την συνολική δαπάνη, θα έχει ως αποτέλεσμα και την αύξηση του εισοδήματος. Αντίθετα μια μείωση των επενδύσεων θα μειώσει τη συνολική δαπάνη και επομένως θα έχει ως αποτέλεσμα και την μείωση του εισοδήματος. Το πόσες φορές θα αυξηθεί το εισόδημα σε σχέση με την αύξηση των επενδύσεων, η το πόσες φορές θα μειωθεί το εισόδημα σε σχέση με την μείωση των επενδύσεων, αποτελεί την έννοια του πολλαπλασιαστή των επενδύσεων.

Ωστε πολλαπλασιαστής των επενδύσεων είναι ο αριθμός ο οποίος δηλώνει πόσες φορές θα μεταβληθεί το επίπεδο εισοδήματος, όταν το μέγεθος των επενδύσεων μεταβληθεί κατά μία μονάδα. Σε μαθηματική έκφραση ο πολλαπλασιαστής των επενδύσεων θα έχει ως εξής : $k = \Delta Y / \Delta I$, όπου $\Delta Y =$ ή αύξηση του εισοδήματος και $\Delta I =$ ή αύξηση των επενδύσεων. (Θ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΛΙΑΝΟΣ, Θ. ΜΠΕΝΟΣ, Γ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ, Μ. ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ , Γ. ΧΡΗΣΤΟΥ, Αθήνα 1977, εκδόσεις - GUTENBERG , σελ. 231-232, << Εισαγωγή στην πολιτική οικονομία >>).

Η εφαρμογή των αρχών της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας (ΔΟΠ), η οποία ως έννοια διατυπώθηκε από τον Deming τη δεκαετία του '50. Υιοθετήθηκε από τις ιαπωνικές επιχειρήσεις και αυτήν τη στιγμή είναι από τις βασικότερες διοικητικές τεχνικές, υπεύθυνη για το

μετασχηματισμό της ποιότητας των προϊόντων και της φήμης τους. Θεμελιώθηκε πάνω στις οκτώ κύριες αρχές του ιαπωνικού σιλι διοίκησης:

1. Τη μόνιμη απασχόληση (Life-time employment. Nenke system)
2. Τη βασισμένη στην εμπειρία αμοιβή (Seniority-based payments)
3. Τις συλλογικές αποφάσεις (Collective decisions)
4. Την ευημερία (Welfarism)
5. Το συνδικαλισμό (Enterprise Unionism)
6. Τους κύκλους ποιότητας και τις μεθόδους παραγωγής (Quality circles and production methods).

Η ΔΟΠ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα που έχει ως στρατηγικό στόχο την ικανοποίηση του πελάτη (ή και πολίτη) και τη συνεχή βελτίωση των επιχειρησιακών και παραγωγικών διαδικασιών ενός οργανισμού.

Στα πλαίσια του συστήματος της ΔΟΠ εμπλέκονται όλοι οι εργαζόμενοι, από τον κατώτερο ως τα ανώτερα διοικητικά στελέχη. Η βελτίωση της ποιότητας των διαδικασιών απαιτεί απαραίτητως την ενεργό συμμετοχή όλων. Για την επίτευξη του στόχου και την επίλυση των προβλημάτων η ΔΟΠ έχει να επιδείξει ποσοτικές μεθόδους και εργαλεία. Αποτέλεσμα της εφαρμογής ενός συστήματος ΔΟΠ είναι διαδικασίες χωρίς λάθη οι οποίες παραδίδουν αγαθά και υπηρεσίες που ικανοποιούν τις απαιτήσεις των πελατών, εγκαίρως και σε ανταγωνιστική τιμή.

Για να εκπληρωθεί ο στόχος πρέπει το σύστημα να υιοθετηθεί από όλες τις λειτουργίες του οργανισμού. Τη διαχείριση των αποθεμάτων, την παραγωγή, τις πωλήσεις, το μάρκετινγκ, τις υπηρεσίες μετά την πώληση. Τα συστατικά για την επιτυχή εφαρμογή της ΔΟΠ είναι: α) αποτελεσματική εκπαίδευση, β) συμμετοχή της διοίκησης και γ) δέσμευση εκ μέρους της για την τήρηση των βασικών αρχών και στόχων.

Τελευταία γίνεται λόγος από ακαδημαϊκούς και στελέχη επιχειρήσεων για Μάνατζμεντ Ολικής Ποιότητας, Μάρκετινγκ Ολικής Ποιότητας, Επιχειρησιακό Ανασχεδιασμό, Σύστημα Ακριβούς Βιομηχανικής Παραγωγής (Just-in-Time Manufacturing System). Στόχος των καινοτόμων αυτών μεθόδων είναι η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στη θέληση (needs and wants) των καταναλωτών.

Τρία είναι τα βασικότερα σημεία στα οποία συγκλίνουν οι ανωτέρω τεχνικές. Όλες υποστηρίζουν ότι για να επιβιώσει η σημερινή επιχείρηση πρέπει:

- α) Να ικανοποιεί τις ανάγκες του καταναλωτή (εξωτερικός πελάτης), β) Να ικανοποιεί τις ανάγκες του προσωπικού της (εσωτερικός πελάτης).

γ) Να αρχίζει από την κορυφή της διοικητικής πυραμίδας η υλοποίηση των δύο προηγούμενων αρχών.

Ορισμοί Εννοιών

Πατέρες της Ολικής Ποιότητας θεωρούνται ο W. Edwards Deming και ο Joseph Juran. Ο πρώτος ξεκίνησε ως φυσικός και μαθηματικός και ο δεύτερος ως μηχανικός. Οι θεωρίες τους έγιναν αποδεκτές πρώτα από τους Ιάπωνες με αποτέλεσμα η ΔΟΠ να είναι αμερικανικής εφεύρεσης, αλλά ιαπωνικής εφαρμογής.

Ποια είναι εντέλει η έννοια των όρων Ποιότητα, Ολική Ποιότητα και Διοίκηση Ολικής Ποιότητας;

1. **Ποιότητα** είναι η ιδιότητα ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας να ικανοποιεί τις ανάγκες του χρήστη. Είναι το σύνολο των χαρακτηριστικών ενός προϊόντος τα οποία ικανοποιούν πλήρως δεδομένες προδιαγραφές, απαιτήσεις και προσδοκίες. Το τρίπτυχο της ποιότητας παρουσιάζεται ως εξής: συνεχής βελτίωση της ποιότητας - ικανοποίηση του πελάτη - επιβίωση (η ευημερία έπεται) της επιχείρησης.

2. **Ολική Ποιότητα** είναι η αλλαγή νοοτροπίας του προσωπικού μιας επιχείρησης, η οποία επιφέρει βελτίωση της **ποιότητας** στο σύνολο της επιχείρησης.

3. **Διοίκηση Ολικής Ποιότητας** είναι η ολοκληρωμένη δέσμευση για συνεχή βελτίωση των προϊόντων και των διαδικασιών, η οποία εκδηλώνεται με τη συμμετοχή όλων, ώστε να ικανοποιούνται απόλυτα οι διαπιστωμένες σημερινές και μελλοντικές ανάγκες των πελατών. Σημαντικός παράγοντας ολοκληρωμένης αντίληψης της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας είναι η κατανόηση και η πιστή εφαρμογή των κατωτέρω βημάτων (British Institute of Management):

Βήμα 1ο: Κατανόηση των αρχών

Βήμα 2ο: Αναγνώριση της ανάγκης για αλλαγή

Βήμα 3ο: Σχεδιασμός της αλλαγής

Βήμα 4ο: Αλλαγή της νοοτροπίας

Βήμα 5ο: Επιλογή της διαδικασίας και των εργαλείων

Βήμα 6ο: Συμμετοχή και αλληλοβοήθεια

Βήμα 7ο: Εγγύηση του αποτελέσματος

Η εξασφάλιση της ποιότητας είναι μια από τις βασικές παραμέτρους του προβλήματος των σύγχρονων επιχειρήσεων. Στηριζόμενοι στο παράδειγμα της συγχώνευσης των εταιριών BP και Mobil και στην προσπάθειά τους να αποκτήσουν ένα ενιαίο σύστημα ποιότητας ISO 9001 παρουσιάζουμε τις διαδικασίες επίλυσης του προβλήματος απαντώντας στα καίρια

ερωτήματα: Πού θέλουμε να πάμε; Πώς θα πάμε; Ποια είναι τα όπλα μας; (ΚΕΦΗΣ 2005: 227-229).

Σημείωση. Την διοίκηση ολικής ποιότητας θα μπορούσε να αξιοποιήσει αναλογικά και το Υπ. Οικονομικών.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ.

Οι οργανισμοί, σήμερα, είναι υποχρεωμένοι να πραγματοποιούν συχνές και ουσιαστικές μεταβολές στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν, σε ένα ταχύτατα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Χρειάζεται να υιοθετήσουν νέους τύπους οργανωτικής δομής, νέες διαδικασίες παραγωγής και νέα συστήματα απασχόλησης - αξιοποίησης των εργαζομένων σε αυτούς. Η ανάγκη αυτή επιβάλλεται από ένα πλέγμα συνθηκών που διαμορφώνονται και ένα σύνολο προβλημάτων που δημιουργούνται στο κοινωνικό, τεχνικό και οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο δημιουργούνται, λειτουργούν και αναπτύσσονται οι οργανισμοί. Μερικά απ' αυτά τα προβλήματα είναι:

- Μικρές περίοδοι οικονομικής σταθερότητας.
- Αυξανόμενη ανεργία.
- Οι αναπτυσσόμενες χώρες παράγουν και εξαγωγούν αγαθά στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες.
- Διάρθρωση οικονομιών (Αύξηση τριτογενούς τομέα-Υπηρεσίες).
- Σε εθνικό επίπεδο, κοινωνικές συγκρούσεις.
- Αστάθεια εθνικών νομισμάτων.
- Συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων και λειτουργία τους σε διακρατικό επίπεδο.
- Νέες μορφές χρηματοδότησης και πιστωτικής συναλλαγής.
- Μαζική και ταχύτατη πληροφόρηση.
- Ανάπτυξη νέων τεχνολογιών (Η/Υ., Ρομπότ).
- Κυβερνητικές επιλογές και πολιτικές.
- Διεύρυνση των αγορών διάθεσης προϊόντων και απόκτησης πρώτων υλών παραγωγής.
- Ευρεία παροχή γνώσεων.
- Ελεύθερη διακίνηση εργατικού δυναμικού (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση).
- Ανάπτυξη διαφορετικών στάσεων και συστημάτων αξιών τόσο στους εργαζόμενους όσο και στους καταναλωτές.
- Αυξανόμενο κόστος απόκτησης και απασχόλησης παραγωγικών πόρων.
- Οι ταχύτατες και σε αρκετές περιπτώσεις ταυτόχρονες αυτές αλλαγές, οδηγούν τους οργανισμούς στην υιοθέτηση συγκεκριμένων προσεγγίσεων και στρατηγικών

προσαρμογής ή καινοτομιών για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και αποτελεσματικής λειτουργίας τους.

□ Τα άτομα που επηρεάζονται από αυτές τις αλλαγές, είτε είναι πολίτες-καταναλωτές είτε εργαζόμενοι-παραγωγοί, διαμορφώνουν τέτοιες στάσεις και αξίες έναντι κοινωνικών μηχανισμών και κρατικών παρεμβάσεων και έναντι της εργασίας και των συστημάτων απασχόλησης, που διευκολύνουν ή δυσκολεύουν την πραγματοποίηση αυτών των αλλαγών. Συνήθως όμως δυσκολεύουν την εισαγωγή αλλαγών και τούτο διότι τα άτομα δεν δέχονται εύκολα τη μεταχείριση ή την επιρροή και δεν αισθάνονται υποχρέωση προς αποδοχή μιας καινούργιας κατάστασης, όταν δεν καταλαβαίνουν ή δεν συμφωνούν ή δεν ωφελούνται από την επικείμενη αλλαγή. Το αίσθημα της απόρριψης ή απέχθειας υπήρχε και παλαιότερα αλλά τώρα η επιθυμία για άρθρωση αντίδρασης είναι μεγαλύτερη και περισσότερο πραγματοποιήσιμη.

□ Πώς λοιπόν οι οργανισμοί θα αντιδράσουν στις αλλαγές ή θα τις επιφέρουν, λειτουργικά και αποτελεσματικά; Η απάντηση βρίσκεται στον κατάλληλο χειρισμό των διαμορφούμενων καταστάσεων και των παραγόντων που επηρεάζουν την υλοποίηση μιας αλλαγής. Δηλαδή χρειάζεται ένα σύστημα διοίκησης αλλαγών. (ΧΥΤΗΡΗΣ 2013 : 325-326).

Τι είναι αλλαγή

Αλλαγή είναι η μετάβαση από μια κατάσταση πραγμάτων σε μια άλλη, ή διαφορετικά, η μετάβαση από ένα δεδομένο σύνολο συνθηκών σε ένα διαφορετικό. Αυτή η μετάβαση δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια διαδικασία προσαρμογής και επανατοποθέτησης του ατόμου ή των οργανωμένων ομάδων (π.χ. κοινωνικές ομάδες ή οικονομικές μονάδες) σε ένα καινούργιο περιβάλλον, όπου θα μπορούν να λειτουργήσουν πιο αποτελεσματικά.

Για να επιτευχθεί αυτή η προσαρμογή χρειάζεται αναθεώρηση της καταλληλότητας των στάσεων και της συμπεριφοράς. Και ακόμη χρειάζεται λήψη απόφασης για την υιοθέτηση καινούριας συμπεριφοράς και στάσεων που θα εξασφαλίζουν καλύτερες δυνατότητες επίτευξης προσωπικών και ομαδικών στόχων, μέσα στις πιέσεις που ασκούνται από τις μεταβολές που συμβαίνουν στο κοινωνικό, οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον.

Οι αλλαγές που συμβαίνουν στους οργανισμούς είναι διαφόρων μορφών και κυρίως αφορούν (α) το σύστημα παραγωγής και ό,τι δεν περιλαμβάνει άμεσα τους εργαζόμενους (π.χ. αυτοματοποίηση παραγωγής, επέκταση εργοστασίου, παραγωγή νέου προϊόντος, μηχανοργάνωση, διοικητικά συστήματα πληροφοριών) και (β) **το σύστημα-ανθρώπινος παράγοντας** (π.χ. νέος κανονισμός εργασίας, σύστημα προαγωγών, διαδικασία

ικανοποίησης παραπόνων, εκπαίδευση προσωπικού, ανταμοιβές, μειώσεις προσωπικού, κ.λπ.)

Μερικές από τις αλλαγές είναι μεγάλης κλίμακας, αφορούν δηλαδή όλο τον οργανισμό όπως π.χ. η αναδιοργάνωση ή η εισαγωγή νέου συστήματος αξιολόγησης για όλο το προσωπικό. Άλλες είναι μικρότερης κλίμακας αλλαγές και αφορούν επί μέρους μόνο τμήματα ή παραγωγική δραστηριότητα (π.χ. νέος καταμερισμός εργασιών σε ένα τμήμα, αναδιάταξη θέσεων εργασίας, χορήγηση επιδόματος σε ένα συγκεκριμένο τμήμα, αλλαγή προϊσταμένου, ισχύς ελαστικού ωραρίου σε μια διεύθυνση ή τμήμα).

Οι επιχειρούμενες αυτές αλλαγές έχουν ως επί μέρους στόχους την αύξηση της απόδοσης του προσωπικού, την αύξηση μεριδίου αγοράς, την παραγωγή-διάθεση νέου επιτυχημένου προϊόντος στην αγορά, την αύξηση της παραγωγικότητας, τη μείωση των αποχωρήσεων των εργαζομένων, την αύξηση του βαθμού παρακίνησης ή την επίτευξη κοινωνικής αποδοχής.

Για την επίτευξη των ανωτέρω επί μέρους στόχων, ο οργανισμός πρέπει να αντιδράσει κατάλληλα - δηλαδή έγκαιρα και αποτελεσματικά - στις απαιτήσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος, και να επιτύχει την ανάλογη αλλαγή στη συμπεριφορά των εργαζομένων.

□ Θα πρέπει να σημειωθεί όμως εδώ, ότι ο οργανισμός δεν αντιδρά μόνο στο εξωτερικό περιβάλλον αλλά και στις απαιτήσεις - πιέσεις που δημιουργούνται στο εσωτερικό του περιβάλλον, όπως π.χ. μειωμένη παραγωγικότητα, αναποτελεσματικότητα συστημάτων ελέγχου, υπερβολικός αριθμός υπερωριών, μειωμένο ηθικό κ.λπ. Έτσι το πρόβλημα της αλλαγής στους οργανισμούς είναι διπλό: (α) αντίδραση σε εξωτερικές συνθήκες και πιέσεις και (β) αντίδραση σε εσωτερικές συνθήκες και πιέσεις. (ΧΥΤΗΡΗΣ 2013 : 326-327).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΣΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ.

Σε κάθε προγραμματισμένη αλλαγή ακολουθούνται τέσσερα (4) βασικά στάδια. Αυτά είναι: το Διαγνωστικό στάδιο, το στάδιο του Προγραμματισμού, το στάδιο της Υλοποίησης και το στάδιο της Αξιολόγησης της αλλαγής

Στο διαγνωστικό στάδιο διαπιστώνονται οι αλλαγές στο εξωτερικό περιβάλλον και τι επιπτώσεις έχουν αυτές στον οργανισμό. Στη συνέχεια διαπιστώνεται το χάσμα απόδοσης μεταξύ, του τι μπορεί να επιτύχει ο οργανισμός με τους δεδομένους πόρους του και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται και τι πραγματικά επιτυγχάνει. Το χάσμα αυτό πρέπει να μικρύνει ή να γεφυρωθεί, αν επιδιώκεται η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του οργανισμού. Στο στάδιο αυτό πρέπει να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα: ΠΟΥ ΕΙΜΑΣΤΕ ΤΩΡΑ - ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΠΑΜΕ - και ΠΑΤΙ.

Καθοριστική όμως είναι σε αυτό το στάδιο και η διάγνωση των προβλημάτων που τυχόν υπάρχουν στον οργανισμό. Συνήθως η επιθυμία των φορέων - ηγετών αλλαγής να επιβάλλουν το καινούργιο και να επιτύχουν γρήγορα αποτελέσματα, τους οδηγεί στο να μη ασχολούνται με αυτή τη διάγνωση. Όμως θα πρέπει να απαντήσουν στα εξής ερωτήματα:

- Ποια τα συγκεκριμένα προβλήματα που πρέπει να λυθούν;
- Ποιες οι αιτίες-παράγοντες αυτών των προβλημάτων;
- Τι πρέπει να αλλάξει για να λυθεί το πρόβλημα ;
- Ποιες δυνάμεις επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την αλλαγή ;
- Τι συγκεκριμένοι στόχοι αναμένεται να επιτευχθούν και πώς θα μετρηθούν;

Η ικανότητα ανάπτυξης συγκεκριμένων ερωτήσεων, συλλογής στοιχείων από τους υπεύθυνους αλλαγής (μέσα από έρευνα στάσεων, τυπικές συναντήσεις, άτυπες συνεντεύξεις) και ανάλυσης δεδομένων κ.λπ., είναι καθοριστικής σημασίας.

Για παράδειγμα, έστω ότι υπάρχει πρόβλημα μειωμένης απόδοσης του προσωπικού στον οργανισμό και επιδιώκεται κάποια αλλαγή για την επίλυση του. Ποια αλλαγή, και ποιας έκτασης, θα γίνει; Για να δοθεί απάντηση σε αυτό το ερώτημα θα πρέπει πρώτα να απαντηθούν διαγνωστικές ερωτήσεις όπως για παράδειγμα:

Είναι πρόβλημα ηγεσίας; Λήψης αποφάσεων; Επικοινωνίας; Ωριμότητας εργαζομένων; Ικανοποίησης αναγκών τους; Είναι τεχνικό πρόβλημα; Επάρκειας και καταλληλότητας εξοπλισμού; Γιατί και πόσο αντιδρούν στην επιχειρούμενη αλλαγή οι εργαζόμενοι;

Η αρνητική αντίδραση σε κάθε αλλαγή είναι αναμενόμενη, θα πρέπει λοιπόν να ακολουθηθούν συγκεκριμένα βήματα από τους υπεύθυνους της αλλαγής για τη μείωση αυτών των αντιδράσεων, ή και το ξεπέρασμά τους. Η τεχνική της ανάλυσης των (προ)ωθητικών δυνάμεων και των δυνάμεων αντίστασης καθώς επίσης και η υιοθέτηση συγκεκριμένων ενεργειών-βημάτων, όπως αυτές που αναφέρθηκαν στις προηγούμενες σελίδες, θα βοηθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση.

Στο στάδιο του προγραμματισμού της αλλαγής, πρέπει να καθοριστούν οι στόχοι. Και οι στόχοι αυτοί πρέπει να είναι συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι (τι και πόσο επιδιώκεται). Να βασίζονται σε πραγματικές οργανωσιακές ανάγκες και στις ανάγκες των εργαζομένων και τέλος να είναι συμβατοί με τις ακολουθούμενες από τον οργανισμό πολιτικές.

Οι στόχοι αυτοί διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: τους *εσωτερικούς* και τους *εξωτερικούς*. Οι πρώτοι αναφέρονται στις αλλαγές που αφορούν άμεσα τους εργαζόμενους όπως: αλλαγή στις στάσεις, στις τεχνικές γνώσεις, στην ικανότητα λήψης αποφάσεων, στο βαθμό παρακίνησης, στο βαθμό εργασιακής ικανοποίησης ή στη συμπεριφορά. Οι εξωτερικοί

στόχοι σχετίζονται με αλλαγή στο δείκτη απουσιών, στα κέρδη, στο μερίδιο αγοράς, στο ρυθμό παραγωγής κ.λπ., και αποτελούν ουσιαστικά κριτήρια επιτυχίας της αλλαγής.

Αν οι εσωτερικοί στόχοι στη φάση αυτή είναι σαφείς, τότε είναι εύκολο να προγραμματισθεί και ο απαιτούμενος χρόνος για εκμάθηση του «νέου» στον οργανισμό, είτε αυτό αφορά τεχνικές γνώσεις, ή στάσεις ή ατομική συμπεριφορά ή ακόμη και ομαδική συμπεριφορά. Η αλλαγή π.χ. στη γνώση είναι η πιο εύκολη να σημειωθεί και απαιτεί ελάχιστο χρόνο για να επιτύχει, συγκριτικά με αλλαγές στη στάση του ατόμου, τη συμπεριφορά ή ακόμη με **την αλλαγή στην ομαδική συμπεριφορά**. (ΧΥΤΗΡΗΣ 2013 : 343-344.)

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΩΡΑ ΜΗΔΕΝ.

Μπαίνουμε εντελώς απροετοίμαστοι στην Ε.Ο.Κ, ενώ ο πληθωρισμός παραλύει τα πάντα, ο δημόσιος τομέας καταβροχθίζει κάθε ικμάδα της οικονομίας, η εκπαίδευση οδηγείται σε διάλυση, οι βιομήχανοι – (επιχειρηματίες) θύματα και αυτοί, αρνούνται να επενδύσουν και οι μισθοσυντήρητοι αντιμετωπίζουν ανήμποροι την υποβάθμιση της αγοραστικής του δύναμης.

Αυτές τις δύσκολες ώρες που η ελληνική οικονομία φαίνεται να έφθασε σε ώρα μηδέν, που τα χρόνια και πάντοτε παραμελημένα διαρθρωτικά προβλήματα οδηγήθηκαν στο στάδιο των εσωτερικών εκρήξεων, που η αδιαφορία των πολλών για οποιαδήποτε προσπάθεια βελτιώσεως δεν μπορεί παρά να ερμηνευθεί από την ανυπαρξία πίστεως σε αυτήν.....

Οι στιγμές που ζει η ελληνική οικονομία είναι τόσο απελπιστικά κρίσιμες, ώστε ομολογώ ότι μου λείπει η διάθεση για κριτική προς οποιαδήποτε κατεύθυνση. Η παρούσα οικονομική κατάσταση δεν είναι αποτέλεσμα μιας και μόνο κυβερνήσεως. Σπασμωδική και περιπτωσιακή αντιμετώπιση των ιδιομορφιών της ελληνικής οικονομίας, έλλειψη μακροχρόνιας ενοράσεως και προσκόλληση σε στενά συμφέροντα μικροπολιτικής, άρνηση αντιμετώπισεως των εκάστοτε ζωτικών προβλημάτων μας και συγκέντρωση στις λεπτομερειακές και επιφανειακές τους εκφάνσεις οδήγησε τη χώρα στο σημερινό της αδιέξοδο. Τα ειδικά συμφέροντα της κάθε κοινωνικο-επαγγελματικής ομάδας αποτελούν, οπωσδήποτε, μια πραγματικότητα και είναι εύλογο να προτάσσονται από την κάθε μια από αυτές. Όμως δεν παύει να υπάρχει, να πάλλει και να κινδυνεύει τις ώρες αυτές η ελληνική οικονομία, μέλη της οποίας είμαστε όλοι.

Το κοινοτικό καθεστώς προβλέπει ορισμένες σαφείς και αυστηρές προϋποθέσεις, οι οποίες δεν πληρούνται αυτή τη στιγμή, δεν άρχισε η προεργασία των απαραίτητων μεταβολών όπως πχ. στο γεωργικό, βιομηχανικό, περιφερειακό, δημόσιο, εισοδηματικό και τομέα της απασχόλησης, σε αυτούς και ο χρόνος πλησιάζει.

Δεν θεωρώ υπερβολική την εικόνα της ΕΟΚ, που εμφανίζεται πανέτοιμη να καταπιεί στο προσεχές μέλλον μια απροετοίμαστη, παντελώς διαλυμένη οικονομία, με καθημερινά διογκούμενα εξωτερικά προβλήματα, με χωρίς όρια εσωτερικές διαμάχες και βασικά με έλλειψη ορθολογικών χειρισμών και συντονισμένων προσπαθειών για την αντιμετώπιση των πολλαπλών αυτών προβλημάτων. Και ναι μεν θεωρητικά η είσοδος στην ΕΟΚ θα μπορούσε να ωφελήσει την ελληνική οικονομία, αλλά ήδη αποδεικνύεται ότι η είσοδος αυτή είναι πρόωρη ,γι' αυτό κινδυνεύει να επιφέρει περισσότερα αρνητικά παρά θετικά αποτελέσματα. Η είσοδος μας στην ΕΟΚ που τόσο κυριαρχικά μας απασχόλησε μετά το 1974, φρονώ πως δεν ήταν ή ορθότερα δεν έπρεπε να είναι το πρωταρχικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας.

Αντίθετα θα έπρεπε να αντιμετωπισθεί ως ένα εντελώς οριακό πρόβλημα με την έννοια ότι θα εύρισκε αυτόματα την λύση του, αν προηγούμενα είχαμε φροντίσει μεθοδικά να αναζητήσουμε κάποιες λύσεις στα τόσα εσωτερικά χρόνια και διαρθρωτικά μας προβλήματα.

Αν αυτό είχε προηγηθεί , η Κοινή Αγορά δεν θα αποτελούσε κίνδυνο, όμως είμαι δυστυχώς πεπεισμένη ότι αποτελεί τώρα. (Μ. Νεγρεπόντη- Δελιβάνη, Θεσσαλονίκη 1981, εκδόσεις Παρατηρητής, σελ, 55-57, <<Η Ελληνική Οικονομία >> -(ειδικά θέματα).

Σχόλιο: Τα ανωτέρω δημοσιεύθηκαν το 1981, σήμερα 2017 έχουν περάσει 37 χρόνια και όχι μόνο εξακολουθούν να είναι επίκαιρα, αλλά και μέσα στην ζοφερή πραγματικότητα.

β). Διάφορες απόψεις και εκτιμήσεις για θέματα που αφορούν την Ελληνική οικονομία και το ΥΠ. Οικονομικών.

Πριν όμως αναφερθούμε στα κατωτέρω θα πρέπει πρώτα να καθορίσουμε ορισμένες έννοιες όπως:

- **Ο ορισμός της Οικονομικής επιστήμης.**

Οικονομική επιστήμη είναι η κοινωνική επιστήμη που μελετά τις επιλογές που κάνουν τα άτομα, οι επιχειρήσεις, οι κυβερνήσεις και ολόκληρες οι κοινωνίες, όταν έρχονται αντιμέτωποι με την ανεπάρκεια των παραγωγικών πόρων, καθώς και τα κίνητρα τα οποία επηρεάζουν και διευθετούν αυτές τις επιλογές.

Η οικονομική επιστήμη παρουσιάζει μεγάλη ευρύτητα και αφορά όλα τα επίπεδα της ζωής μας. Για να προχωρήσουμε πέρα από τον ορισμό της οικονομικής επιστήμης, είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε τα είδη των ερωτημάτων στα οποία οι οικονομολόγοι επιχειρούν να απαντήσουν και τον τρόπο με τον οποίο αυτοί σκέφτονται και κινούνται προς αναζήτηση αυτών των απαντήσεων.

Αρχίζουμε την ανάλυσή μας με κάποια οικονομικά ερωτήματα-κλειδιά. Παρόλο που το πεδίο ενδιαφέροντος της οικονομικής επιστήμης είναι ευρύ και τα ερωτήματα τα οποία οι οικονομολόγοι απευθύνουν παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία, δύο μεγάλα ερωτήματα καταφέρνουν να συνοψίσουν με εύχρηστο τρόπο το πεδίο ενδιαφέροντός της οικονομικής επιστήμης :

- . Πώς οι επιλογές μας καταλήγουν να καθορίζουν το τι, πώς και για ποιόν παράγονται τα αγαθά και οι υπηρεσίες ;

- . Πότε οι επιλογές που γίνονται στην επιδίωξη του ίδιου οφέλους, προάγουν και το κοινωνικό όφελος ;

Αγαθά και Υπηρεσίες : Τα αντικείμενα (αγαθά) και οι πράξεις (υπηρεσίες)στα οποία οι άνθρωποι αποδίδουν αξία και παράγουν για να ικανοποιούν τις επιθυμίες τους.

Οι Μίκρο- και Μάκρο- Αντιλήψεις του Κόσμου.

Η κύρια διαίρεση του αντικειμένου των οικονομικών είναι σε δύο μέρη : τη μικροοικονομική (ή μίκρο) και τη μακροοικονομική (ή μάκρο).

Μικροοικονομική είναι η μελέτη των επιλογών τις οποίες κάνουν τα άτομα και οι επιχειρήσεις, καθώς και του τρόπου με τον οποίο αυτές οι επιλογές αλληλεπιδρούν και επηρεάζονται από τις κυβερνήσεις.

Μακροοικονομική είναι η μελέτη των αθροιστικών (ή των συνολικών) επιπτώσεων των επιλογών που κάνουν τα άτομα, οι επιχειρήσεις και οι κυβερνήσεις, στην εθνική και την παγκόσμια οικονομία.(ROBIN BADE – MICHAEL PARKIN, εκδόσεις ROSILI, σελ.41, 42, 58- 59 , <<ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ> (Θεωρία Πρακτική)

Έκθεση EBRD: Πώς και σε τι ποσοστό επηρέασε τους Έλληνες η κρίση.

Σύμφωνα με νέα εμπεριστατωμένη μελέτη της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (European Bank for Reconstruction and Development - EBRD), **η οικονομική κρίση στην Ελλάδα είχε βαθιές και ευρύτατες επιπτώσεις, επιφέροντας στους απλούς ανθρώπους δεινά μεγαλύτερα από εκείνα που προκάλεσε η παγκόσμια οικονομική κρίση της διετίας 2008-09 στους πληθυσμούς της Ανατολικής Ευρώπης.**

Τα αποτελέσματα της μελέτης περιλαμβάνονται στην τελευταία ευρείας κλίμακας έρευνα Life in Transition Survey (LiTS) (Η Ζωή σε Μετάβαση) της Τράπεζας, η οποία παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές και οικονομικές αναταραχές στην περιοχή διαμόρφωσαν τη ζωή των ανθρώπων κατά τη διάρκεια των τελευταίων 25 ετών.

Η τρίτη κατά σειράν έρευνα, μετά τις προηγούμενες που έλαβαν χώρα το 2006 και το 2010, είναι η μεγαλύτερη μέχρι στιγμής στην οποία συμμετείχαν 51.000 νοικοκυριά σε 34 χώρες, κυρίως από τις υπό μετάβαση χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης, καθώς και την Τουρκία. Κάλυψε επίσης για πρώτη φορά την Κύπρο και την Ελλάδα. Για λόγους σύγκρισης με πιο ευημερούσες δυτικοευρωπαϊκές γειτονικές χώρες, η έρευνα LiTS III διεξήχθη επίσης στη Γερμανία και στην Ιταλία.

Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα ήταν βαθιά και μακρόχρονη. Έως το τέλος του 2015, το ΑΕΠ είχε συρρικνωθεί κατά 26% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2008. Η συνολική ανεργία αυξήθηκε κατά 17,1 ποσοστιαίες μονάδες και η ανεργία των νέων αυξήθηκε σχεδόν στο 50%.

Σύμφωνα με την έρευνα LiTS III, το 92% των Ελλήνων ερωτηθέντων ανέφεραν ότι η κρίση τους επηρέασε "σε αρκετό βαθμό" ή "σε μεγάλο βαθμό".

Το 76% των ερωτηθέντων υπέστη εισοδηματικό πλήγμα το διάστημα μεταξύ 2010 και 2016, όπως μείωση μισθών ή συντάξεων, απώλεια εργασίας, καθυστέρηση ή αναστολή καταβολής μισθών και μείωση ωραρίου εργασίας, σε σύγκριση με το ένα στα δύο νοικοκυριά στην υπό μετάβαση περιοχή και με περίπου το ένα στα τρία νοικοκυριά στη Δυτική Ευρώπη που υπέστησαν αντίστοιχο πλήγμα την περίοδο 2008-10.

Σχεδόν το 44% ελληνικών νοικοκυριών είδε τους μισθούς του ή τις συντάξεις του να μειώνονται κατά τη διάρκεια των ετών 2010-16.

Σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 24% των νοικοκυριών που συμμετείχαν στην έρευνα, ένα τουλάχιστον μέλος του νοικοκυριού έχασε τη δουλειά του.

Άνω του 51% πληγέντων ελληνικών νοικοκυριών μείωσε την κατανάλωση βασικών αγαθών, όπως βασικών τροφίμων και φαρμάκων, ως αποτέλεσμα της κρίσης.

Όπως αναφέρει η έρευνα, "σε σύγκριση με τα νοικοκυριά της Ανατολικής Ευρώπης που συμμετείχαν στην έρευνα LiTS II το 2010 (στην οποία επίσης γινόταν λόγος για βαθύ αντίκτυπο της πρόσφατης κρίσης), οι Έλληνες αναγκάστηκαν να καταφύγουν στη μείωση της κατανάλωσης βασικών και μη βασικών ειδών και υπηρεσιών σε μεγαλύτερο βαθμό".

Η έκθεση υπογραμμίζει διάφορους τρόπους με τους οποίους οι Έλληνες αντιμετώπισαν την κρίση. Με βάση τα δεδομένα της έρευνας LiTS III, πάνω από το 94% και πάνω από το 51%

επηρεαζόμενων νοικοκυριών έπρεπε να μειώσει την κατανάλωση μη βασικών και βασικών ειδών, αντίστοιχα.

Τα νοικοκυριά όπου αρχηγός οικογένειας είναι η γυναίκα ήταν πιο πιθανόν να έχουν μειώσει την κατανάλωση βασικών αγαθών σε σχέση με τις οικογένειες με αρχηγό οικογένειας τον άνδρα, ενώ υψηλότερο ποσοστό των νοικοκυριών με αρχηγό οικογένειας τον άνδρα αντιστάθμισαν την κρίση αυξάνοντας τις ώρες εργασίας ή έχοντας δεύτερη δουλειά.

Η έρευνα αποκάλυψε μια γενικευμένη δυσπιστία απέναντι στους εθνικούς πολιτικούς θεσμούς της Ελλάδας, καθώς περίπου το 70% ερωτηθέντων θεωρούν τα πολιτικά κόμματα υπεύθυνα για την οικονομική κρίση.

Η κρίση στην Ελλάδα έχει σημαντικό αντίκτυπο στο επίπεδο ικανοποίησης από τη ζωή των κατοίκων.

Σήμερα, μόνον 1 στους 10 Έλληνες είναι ικανοποιημένος από την οικονομική του κατάσταση και μόνο το 24% των ερωτηθέντων δηλώνει ικανοποιημένο από τη ζωή του γενικά, σε αντίθεση με το 72% στη Γερμανία και το 42% στην Ιταλία.

Η Ελλάδα έχει το χαμηλότερο ποσοστό ερωτηθέντων που είναι ικανοποιημένοι από τη ζωή τους σε σχέση και με τις 34 χώρες όπου διεξήχθη η έρευνα.

Αφότου υπέμειναν κάποια εξαιρετικά δύσκολα χρόνια, η εικόνα του μέλλοντος για τους Έλληνες δεν φαίνεται να είναι πολύ πιο ρόδινη. Στην Ελλάδα μόνο το 16% ερωτηθέντων πιστεύει ότι η κατάστασή του θα βελτιωθεί τα επόμενα τέσσερα χρόνια, σε σύγκριση με το 48% στις μετακομμουνιστικές χώρες, και το 35% και 23% στη Γερμανία και στην Ιταλία, αντίστοιχα.

Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι "Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι, παρά τις πρόσφατες πολιτικές αλλαγές και τις προσπάθειες οικονομικών μεταρρυθμίσεων που έχουν πραγματοποιηθεί στη χώρα, οι Έλληνες δεν βλέπουν την κατάστασή τους να βελτιώνεται στο προσεχές μέλλον".

Εκτός από αυτή την ενότητα σχετικά με τον αντίκτυπο της κρίσης στην Ελλάδα, η έκθεση εστιάζει επίσης στα επίπεδα ικανοποίησης από τη ζωή και στα επίπεδα διαφθοράς στην υπό μετάβαση περιοχή, καθώς και στο συνεχιζόμενο χάσμα των φύλων, ιδίως στην αγορά εργασίας.

Παρουσιάζεται η μελέτη της Τράπεζας Ελλάδος για τους στρατηγικούς κακοπληρωτές.

Μεγάλο μερίδιο ευθύνης στη συνεχή επιδείνωση των δανειακών χαρτοφυλακίων των τραπεζών τα τελευταία χρόνια, φέρουν οι στρατηγικοί κακοπληρωτές, όπως διαπιστώνει η ΤτΕ στην Ενδιάμεση Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική 2016. Αναλύοντας για πρώτη φορά το φαινόμενο των "στρατηγικών κακοπληρωτών", **μελέτη της ΤτΕ διαπιστώνει ότι 1 στις 6 επιχειρήσεις ανήκουν σε αυτή την κατηγορία.**

Συγκριτικά μεγαλύτερο ποσοστό στρατηγικών κακοπληρωτών εμφανίζεται σε κλάδους που σχετίζονται με τις κατασκευές και την αγορά ακινήτων, αλλά και σε εκείνους της βιομηχανίας, των πληροφοριών και επικοινωνιών, καθώς και των διοικητικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών.

Οι μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις έχουν 30% μεγαλύτερη πιθανότητα από τις μικρού ή μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις να γίνουν στρατηγικοί κακοπληρωτές, ενώ μεταξύ επιχειρήσεων που αθετούν τις δανειακές τους υποχρεώσεις εκείνες που εμφανίζουν υψηλή κερδοφορία εμφανίζουν κατά 62% αυξημένη πιθανότητα στρατηγικής αθέτησης των δανειακών τους υποχρεώσεων.

Η συνειδητή επιλογή ενός δανειολήπτη να μην εξοφλήσει κάποιες από τις υποχρεώσεις του ενώ μπορεί, προκειμένου να κατευθύνει τα διαθέσιμα κεφάλαιά του σε άλλες δραστηριότητες (κατανάλωση, επένδυση, αποταμίευση κ.λπ.), αναφέρεται χαρακτηριστικά στην Έκθεση, αποτελεί παράγοντα των υψηλών επισφαλειών των τραπεζών, "συνεπικουρώντας" τον βασικό παράγοντα της βαθιάς και παρατεταμένης ύφεσης.

Η συνεχής χειροτέρευση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών έχει ως αποτέλεσμα ο λόγος των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των τραπεζικών δανείων προς τον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα να είναι ελαφρώς χαμηλότερος εκείνου της Κύπρου και ο δεύτερος υψηλότερος στην Ευρώπη.

Ενδεικτικά για τα επιχειρηματικά δάνεια, ο λόγος των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των δανείων εκτοξεύθηκε από επίπεδα κάτω του 10% μέχρι και το 2010 σε 31,1% στο τέλος του 2015. Στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2016, το αντίστοιχο ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων επιχειρηματικών ανοιγμάτων την ίδια περίοδο διαμορφώθηκε σε 44,7%.

Οι "στρατηγικοί κακοπληρωτές" αποτελούν παγκόσμιο φαινόμενο μετά την κρίση του 2007. Η σχετική βιβλιογραφία αυξήθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια με έναυσμα την πληθώρα των περιπτώσεων, ιδίως στις ΗΠΑ, όπου οι δανειολήπτες συνειδητά επέλεξαν να μην αποπληρώνουν τα στεγαστικά τους δάνεια όταν η αξία του ακινήτου τους έπεφτε κάτω από

την αξία του δανείου ή από μία σειρά δανειακών υποχρεώσεων (π.χ. δάνειο αυτοκινήτου, καταναλωτικό δάνειο) επέλεξαν συνειδητά ποιες να εξυπηρετήσουν και ποιες όχι. Σε αντίθεση με την αυξανόμενη βιβλιογραφία για τη στεγαστική πίστη, η έλλειψη δεδομένων έχει ως αποτέλεσμα να είναι ελάχιστες οι μελέτες διεθνώς που εξετάζουν τη στρατηγική επιλογή της μη εξυπηρέτησης επιχειρηματικών δανείων.

Η μελέτη της ΤΤΕ

Προσεγγίζοντας το φαινόμενο, η ΤΤΕ αναφέρει ως μία οικονομικά λογική προσέγγιση για την ταυτοποίηση των στρατηγικών κακοπληρωτών τον προσδιορισμό της ικανότητας του δανειολήπτη να εξυπηρετεί τις δανειακές του υποχρεώσεις και την αντιστοίχιση της ικανότητας αυτής με την πραγματική συναλλακτική συμπεριφορά, δηλαδή την ομαλή ή μη εξυπηρέτηση των δανείων του.

Προφανώς, μια επιχείρηση με ισχυρά χρηματοοικονομικά δεδομένα που δεν αποπληρώνει τα δάνειά της μπορεί με σχετική ασφάλεια να χαρακτηριστεί ως στρατηγικός κακοπληρωτής, σε αντίθεση με κάποια η οποία εμφανίζει αντικειμενική δυσκολία εξυπηρέτησης των υποχρεώσεών της.

Η διερεύνηση της σχετικής συμπεριφοράς των ελληνικών επιχειρήσεων προσεγγίστηκε με τη μελέτη δείγματος περίπου 13 χιλιάδων επιχειρήσεων με υπόλοιπα δανείων ύψους άνω του 1 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2010-2015.

Για τις επιχειρήσεις αυτές εξετάστηκε κατά πόσον υπήρχε καθυστέρηση εξυπηρέτησης των δανείων τους για διάστημα μεγαλύτερο των 90 ημερών (μη εξυπηρετούμενα δάνεια) και, εφόσον υπήρχε καθυστέρηση, εξετάστηκε αν αυτή οφειλόταν σε αντικειμενική δυσκολία ή ήταν αποτέλεσμα συνειδητής επιλογής. Στις περιπτώσεις όπου φάνηκε να υπάρχει επιλογή αθέτησης, διερευνήθηκαν πιθανοί προσδιοριστικοί παράγοντες αυτής. Ως τάξη μεγέθους, το εν λόγω δείγμα επιχειρήσεων είχε στο τέλος του 2015 συνολικό υπόλοιπο δανείων περίπου 57 δισεκ. ευρώ, εκ των οποίων τα 19 δισεκ. ευρώ περίπου ήταν μη εξυπηρετούμενα.

Όσον αφορά την οικονομική ικανότητα της επιχείρησης να εξυπηρετήσει τα δάνειά της, αυτή προσεγγίστηκε από την κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων βάσει της εσωτερικής κλίμακας πιστωτικής αξιολόγησης που εφαρμόζε η κάθε τράπεζα. Για την ομογενοποίηση των δεδομένων, καθώς κάθε τράπεζα ακολουθεί τη δική της αξιολόγηση, χρησιμοποιήθηκε μια κοινή κλίμακα πιστωτικής αξιολόγησης, βάσει της οποίας διαχωρίστηκε το δείγμα σε επιχειρήσεις που είχαν υψηλή πιστοληπτική διαβάθμιση (μικρή πιθανότητα αθέτησης) και χαμηλή διαβάθμιση (υψηλή πιθανότητα αθέτησης).

Δημιουργήθηκε και μια τρίτη κατηγοριοποίηση για τις επιχειρήσεις εκείνες που είχαν δάνεια

από περισσότερες από μία τράπεζες και η μέση πιστοληπτική αξιολόγηση από όλες τις τράπεζες δεν επέτρεπε την εύκολη κατάταξή τους στις ανωτέρω δύο κατηγορίες. Οι επιχειρήσεις που ταξινομήθηκαν στην κατηγορία υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης και δεν εξυπηρετούσαν τα δάνειά τους κρίθηκαν ως στρατηγικοί κακοπληρωτές, ενώ για εκείνες που ταξινομήθηκαν στην κατηγορία χαμηλής διαβάθμισης η μη αποπληρωμή κρίθηκε ότι ήταν αποτέλεσμα αντικειμενικής δυσκολίας. Για δε τις επιχειρήσεις που είχαν ταξινομηθεί στην τρίτη κατηγορία διαβάθμισης, κριτήριο διαχωρισμού σε στρατηγικούς κακοπληρωτές ή μη αποτέλεσε η συναλλακτική τους συμπεριφορά, δηλαδή το αν εξυπηρετούσαν τα δάνειά τους σε τουλάχιστον μία τράπεζα και αθετούσαν τις υποχρεώσεις τους στις υπόλοιπες.

Από τη μελέτη του δείγματος προκύπτει ότι την περίοδο 2010-2015 μία στις έξι επιχειρήσεις κατά μέσο όρο εμφανίζει χαρακτηριστικά στρατηγικού κακοπληρωτή.

Το ποσοστό των στρατηγικών κακοπληρωτών στο σύνολο των δανειοληπτών με δάνεια σε καθυστέρηση φαίνεται να διατηρείται σχετικά σταθερό σε όλη τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου, εξέλιξη ωστόσο που οφείλεται στο γεγονός ότι η αύξηση του ποσοστού των στρατηγικών κακοπληρωτών στο σύνολο των δανειοληπτών αντισταθμίστηκε από το συνεχώς μεγαλύτερο ποσοστό των δανειοληπτών με αντικειμενική αδυναμία εξυπηρέτησης των δανείων τους, ως αποτέλεσμα των συνθηκών ύφεσης και έλλειψης ρευστότητας. Τα ανωτέρω ευρήματα δεν διαφοροποιούνται ουσιαστικά ως προς τη γεωγραφική κατανομή, ενώ όσον αφορά την κλαδική κατανομή, χωρίς να υπάρχουν πολύ μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των κλάδων, φαίνεται ότι συγκριτικά μεγαλύτερο ποσοστό στρατηγικών κακοπληρωτών εμφανίζεται σε κλάδους που σχετίζονται με τις κατασκευές και την αγορά ακινήτων, αλλά και σε εκείνους της βιομηχανίας, των πληροφοριών και επικοινωνιών, καθώς και των διοικητικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών.

Όσον αφορά τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν την πιθανότητα εμφάνισης συμπεριφοράς στρατηγικού κακοπληρωτή, φαίνεται ότι επιχειρήσεις με υψηλό δανεισμό ή χαμηλή αξία εξασφαλίσεων ή υψηλή κερδοφορία είναι πιθανότερο να εμφανιστούν ως στρατηγικοί κακοπληρωτές.

Ίδια συμπεριφορά φαίνεται να έχουν και οι επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους και ηλικίας. Ενδεικτικά, φαίνεται ότι οι μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις έχουν 30% μεγαλύτερη πιθανότητα από τις μικρού ή μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις να γίνουν στρατηγικοί κακοπληρωτές, ενώ μεταξύ επιχειρήσεων που αθετούν τις δανειακές τους υποχρεώσεις εκείνες που εμφανίζουν υψηλή κερδοφορία εμφανίζουν κατά 62% αυξημένη πιθανότητα στρατηγικής αθέτησης των δανειακών τους υποχρεώσεων.

Παρατήρηση :

- Θα ήταν καλύτερη βέβαια η μελέτη της Τ.τ.Ε , αν αναφερόντουσαν και οι περιπτώσεις των Τραπεζών που είναι και λειτουργούν, ορισμένες φορές ως στρατηγικά αναξιόπιστοι πιστωτές. Για παράδειγμα μία επιχείρηση είχε ένα δάνειο 1 εκ ευρώ με επιτόκιο 4%, στην συνέχεια λίγο πριν την οικονομική κρίση η τράπεζα απαίτησε από την επιχείρηση να της επιστραφεί το σύνολο του δανείου που της είχε χορηγηθεί, δοθέντος ότι η επιχ/ση κατέβαλε κανονικά τις υποχρεώσεις της (από την σύναψη του δανείου).

Σημειώνεται ότι στα ψιλά γράμματα αυτών των συμβάσεων προβλέπεται η επιστροφή του κεφαλαίου χορήγησης όποτε ζητηθεί από την Τράπεζα.

Φυσικά ,όλες σχεδόν οι υγιείς επιχειρήσεις, τα κεφάλαια αυτά τα έχουν επενδύσει και δεν τα έχουν στα ταμεία τους με συνέπεια να δηλώνουν αδυναμία της επιστροφής των κεφαλαίων, χωρίς αυτό βέβαια να σημαίνει ότι είναι στρατηγικοί κακοπληρωτές.

Τότε έρχεται η τράπεζα και τους προτείνει για την << διευκόλυνση τους>> να χορηγήσουν ένα νέο ισόποσο δάνειο (1 εκ. €) για να εξοφλήσουν το αρχικό τους δάνειο χωρίς να έχουν κανένα πρόβλημα με την μόνη διαφορά ότι το νέο επιτόκιο θα είναι 7,5% (δηλ. +3,5% περισσότερο επιτόκιο από το προηγούμενο).

Με βάση τα παραπάνω μήπως και οι Τράπεζες οδηγούν τις επιχειρήσεις να καταλήξουν σε στρατηγικούς κακοπληρωτές ;;;

Τέλος είναι γεγονός ότι, ούτε η Τράπεζα της Ελλάδος, ούτε οι εμπορικές τράπεζες αλλά και ούτε η Ελληνική Πολιτεία, δεν έχουν δώσει όλα αυτά τα χρόνια, κανένα απολύτως επίσημο στοιχείο στην δημοσιότητα, που να αποδεικνύει ότι οι τράπεζες προχώρησαν στις νόμιμες ενέργειες είσπραξης των οφειλομένων. ;;;

Καλές οι παρατηρήσεις της Τράπεζας Ελλάδος αλλά που ήταν όταν οι εμπορικές τράπεζες ξόδευαν ασύστολα τα χρήματα των καταθετών με συνέπεια την χρεωκοπία των τραπεζών και μάλιστα αυτή η χρεωκοπία να φορτωθεί και πάλι στις πλάτες του Ελληνικού λαού, χωρίς βέβαια να την πληρώσουν αυτοί που δημιούργησαν το πρόβλημα.

Πισσαρίδης: «Πολύ φοβάμαι ότι θα υπάρξει και 4ο Μνημόνιο»

Για το ενδεχόμενο να υπάρξει και τέταρτο Μνημόνιο, καθώς δύσκολα η Ελλάδα θα μπορέσει να βγει στις αγορές πριν το 2018, έκανε λόγο ο **νομπελίστας καθηγητής Οικονομικών Χριστόφορος Πισσαρίδης**, μιλώντας στην εκπομπή «Σαββατοκύριακο με Δράση» του ΣΚΑΪ.

«Η κρίση και η λιτότητα θα τελειώσουν όταν η Ελλάδα θα μπορέσει να βγει μόνη της στις αγορές, με χαμηλά επιτόκια», είπε, ενώ ερωτηθείς εάν θα μπορέσει αυτό να γίνει μέχρι το τέλος του τρέχοντος προγράμματος, απάντησε πως δεν βλέπει την Ελλάδα να έχει πρόσβαση στις διεθνείς αγορές «τουλάχιστον τον επόμενο χρόνο».

Το τρέχον πρόγραμμα στήριξης λήγει τον Αύγουστο του 2018.

Ο κ. Πισσαρίδης αναφέρθηκε και στις επιπτώσεις τυχόν Grexit, το οποίο χαρακτήρισε «καταστροφικό» για την οικονομία, με την Ελλάδα να μην έχει πρόσβαση στις διεθνείς αγορές, το κράτος να μην μπορεί να πληρώσει τις υποχρεώσεις του και τη χώρα να εισέρχεται σε «κατάσταση πτώχευσης».

Επισήμανε την ανάγκη μεταρρυθμίσεων για να έρθουν επενδύσεις, ωστόσο υπογράμμισε πως οι επενδυτές έχουν χάσει πλέον την εμπιστοσύνη τους προς την Ελλάδα και τη δυνατότητα της χώρας να προσφέρει «περιβάλλον για την ανάκαμψη της οικονομίας».

Ο κ. Πισσαρίδης εξέφρασε τη διαφωνία του με τη μείωση του αφορολόγητου, παρά ταύτα ανέφερε πως πρέπει να υπάρξει παρέμβαση στο ασφαλιστικό, καθώς η συνταξιοδοτική δαπάνη ως ποσοστό επί του ΑΕΠ είναι πολύ μεγάλη.

Για τα αίτια που κρατούν την Ελλάδα τόσα χρόνια σε κρίση, ο νομπελίστας οικονομολόγος επισήμανε ως κύριους παράγοντες την έλλειψη βούλησης για μεταρρυθμίσεις, καθώς και την πολιτική αστάθεια.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το πρόγραμμα των μεταρρυθμίσεων, ανέφερε πως έπρεπε να προηγηθεί ένα ευρύ πλέγμα μεταρρυθμίσεων στην αγορά προϊόντων, και στη συνέχεια να ακολουθούσαν οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας. (πηγή : [www,kathimetini.gr](http://www.kathimetini.gr)).

- Η συμφωνία του καλοκαιριού του 2015 μεταξύ της κυβέρνησης και των δανειστών περιλάμβανε και υποχρέωση που «δένει» την ελληνική κυβέρνηση να επιτυγχάνει τουλάχιστον ως το 2025 πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ.

Η επίτευξη αυτού του στόχου φέρνει υψηλότερη φορολόγηση και μεγάλες περικοπές στις κρατικές δαπάνες – με άλλα λόγια, μια περιοριστική προ-κυκλική δημοσιονομική πολιτική που θα παρεμποδίσει την οικονομική ανάκαμψη.

Δεδομένου ότι ένα «κούρεμα» ή ακόμη και μια γενναιόδωρη ρύθμιση (βλαπτική για τους Ευρωπαίους φορολογούμενους) του δημόσιου χρέους δεν συζητείται, το ΔΝΤ δεν είναι πρόθυμο να συμμετάσχει στο τρίτο πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας (που άρχισε στις 19 Αυγούστου 2015 και θα ολοκληρωθεί στις 20 Αυγούστου 2018) χωρίς προϋποθέσεις.

Το ΔΝΤ σημειώνει ειδικά ότι το πλεόνασμα του 3,5% του ΑΕΠ χρειάζεται για να

εξυπηρετήσει τους στόχους του προγράμματος εν τη απουσία αναδιάρθρωσης του χρέους. Ωστόσο, ένας τόσο φιλόδοξος στόχος μπορεί να λειτουργήσει αντίθετα για την επίτευξη της υψηλής ανάπτυξης που χρειάζεται απεγνωσμένα, αν το πρόγραμμα επιδιώκεται να έχει κάποια ελπίδα επιτυχίας. Αυτό το «μυστήριο» εξηγεί γιατί η δεύτερη αξιολόγηση του προγράμματος έχει καθυστερήσει τόσο πολύ.

Σε μια ανάρτηση της 12ης Δεκεμβρίου, με τίτλο «Το ΔΝΤ δεν ζητά από την Ελλάδα Περισσότερη Λιτότητα», η οποία ακολουθήθηκε από ένα νέο σημείωμα διευκρινιστικών ερωταπαντήσεων, ο διευθυντής του Ευρωπαϊκού Τμήματος του Ταμείου Πολ Τόμσεν και ο οικονομικός σύμβουλος και διευθυντής Ερευνών του ΔΝΤ Μορίς Όμπσφελντ τόνισαν ότι αν το Ταμείο συμμετάσχει στο πρόγραμμα, χρειάζονται μεγάλες μεταρρυθμίσεις στους φορολογικούς συντελεστές για τα φυσικά πρόσωπα στην Ελλάδα, καθώς θεωρούνται αντιπαραγωγικά υψηλοί και έχουν προκαλέσει υψηλό επίπεδο φοροαπαλλαγών.

Παρομοίως, το ΔΝΤ θεωρεί το συνταξιοδοτικό σύστημα πολύ γενναϊόδωρο, σε σχέση με αντίστοιχες της Ελλάδας χώρες της Ευρωζώνης, τόσο από άποψη ακαθάριστου ποσοστού αναπλήρωσης όσο και από την άποψη της κρατικής χρηματοδότησης του συστήματος, η οποία αντιστοιχεί στην Ελλάδα στο 11,5% του ΑΕΠ, έναντι 2,25% των χωρών της Ευρωζώνης.

Οι ειδικοί του ΔΝΤ εκτιμούν ότι αυτές οι μεταρρυθμίσεις είναι απαραίτητες για την επίτευξη του στόχου του 3,5%. Ωστόσο, ο Έλληνας πρωθυπουργός απάντησε δίνοντας επιπλέον χρήματα στους συνταξιούχους, σε μια προσπάθεια να πείσει τους ψηφοφόρους ότι αν ήταν ελεύθερος από τους δανειστές, θα είχε πλημμυρίσει τους πολίτες με «χρήματα από τα ελικόπτερα». Αυτή ίσως είναι μια ψυχρή, κυνική, λαϊκιστική εξήγηση για τα κίνητρα του κ. Τσίπρα, όμως ταιριάζει πολύ με τους λαϊκιστικούς, εξουσιαστικούς, «μετα-αληθινούς» καιρούς μας.

Αναλυτικά, σε μια κλασική πελατειακή πολιτική κίνηση, ο κ. Τσίπρας αποφάσισε να μοιράσει 617 εκατ. ευρώ σε 1,6 εκατομμύρια συνταξιούχους χωρίς πρώτα να ειδοποιήσει την τρόικα. Ο πρωθυπουργός υποστήριξε ότι χρησιμοποίησε ένα «υπερ-πλεόνασμα» που επιτεύχθηκε από το πλεόνασμα 0,53% σε σχέση με τον στόχο για το ΑΕΠ για το 2016, το οποίο ο κ. Τσίπρας τόνισε ότι δικαίως θα έπρεπε να επιστραφεί στους πιο ηλικιωμένους πολίτες. Επίσης, σε μια ανακοίνωση σε σιλ Μαδούρο, είπε ότι οι τεχνοκράτες του ΔΝΤ που διαφωνούν μαζί του είναι απλώς ανόητοι (υποθέτει κανείς ότι αναφερόταν στους Τόμσεν και Όμπσφελντ)!

Αφήνοντας κατά μέρος την πολιτική, πόσο κακό για την ανάπτυξη είναι ένα πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ; Στην πραγματικότητα, τα υψηλά πρωτογενή δημοσιονομικά

πλεονάσματα προβλέπονται στο πρόγραμμα, αλλά μόνο με ταυτόχρονους ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης, μια τυπική παραδοχή που προέρχεται από τη σχετική βιβλιογραφία.

Τα πρωτογενή πλεονάσματα προέρχονται από ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης και είναι λάθος να θεωρείται ότι απλώς παρεμποδίζουν την οικονομική ανάπτυξη. Δεν είναι ιδιαίτερα γνωστό, αλλά κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 1990 η Ελλάδα απολάμβανε κατά μέσο όρο 3% πρωτογενές πλεόνασμα μαζί με υψηλό ρυθμό ανάπτυξης, όπως οι ΗΠΑ, το Βέλγιο και άλλες χώρες.

Ιδανικά, αν η ελληνική οικονομία μπορέσει να ξεπεράσει τον ρυθμό ανάπτυξης που προβλέπει ο προϋπολογισμός του 2017 κατά 1%-2% ετησίως, τότε το πλεόνασμα 3,5% (ως ποσοστό του ΑΕΠ) μαζί με ρυθμό ανάπτυξης 4%-4,5% θα μεταφραστούν σε απόλυτους όρους σε δισεκατομμύρια ευρώ, τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν όχι για την εξαγορά ψήφων, αλλά για επένδυση στο μέλλον της χώρας.

Ωστόσο, η ερώτηση αν το πρωτογενές πλεόνασμα του 3,5% είναι προκυκλικό ή όχι παραμένει, ιδίως για όσους πιστεύουν ότι, καθώς η Ελλάδα βρίσκεται επί του παρόντος σε στασιμότητα, τα υψηλά πλεονάσματα καταστρέφουν την προοπτική ανάκαμψης. Ας έχουμε υπόψη, πάντως, ότι το συνολικό ισοζύγιο του προϋπολογισμού παραμένει ελλειμματικό και ότι οι δημόσιες δαπάνες βρίσκονται στο κολοσσιαίο επίπεδο του 55% του ΑΕΠ. Η δημοσιονομική πολιτική, λοιπόν, ακόμη μοιάζει να είναι περισσότερο επεκτατική απ' όσο ευρέως θεωρείται.

Το τελευταίο σημείο αφορά τον κυβερνητικό ισχυρισμό ότι η Ελλάδα έχει «πλεόνασμα προϋπολογισμού» ύψους 8 δισ. ευρώ για το 2016. Λοιπόν, αυτό είναι ήδη ένα πρωτογενές πλεόνασμα στο 4,5% του ΑΕΠ! Έτσι, η κυβέρνηση έχει ήδη επιτύχει και στην πραγματικότητα ξεπεράσει τον στόχο για το 2016 (αν τα νούμερα αποδειχθούν ακριβή). Έτσι, αν το 3,5% επιτεύχθηκε σχετικά εύκολα το 2016, γιατί όλη αυτή η απελπισία για το αν θα γίνει μόνιμο ως το 2025;

Από την πλευρά της κυβέρνησης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα χρήματα για δαπάνες είναι απαραίτητα για την πολιτική της επιβίωσης, εν τη απουσία μιας ανθεκτικής ανάκαμψης. Το χριστουγεννιάτικο μπόνους των 617 εκατ. ευρώ στους συνταξιούχους/ψηφοφόρους ταιριάζει με αυτή την άποψη. Όσο για το ΔΝΤ, ίσως η επιμονή σε κάτι που είναι πολιτικά ανέφικτο να είναι μια βολική πρόφαση για να αποφύγει τη συμμετοχή του στο τρίτο πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής. (www.freesunday.gr.- Θεόδωρος Πελαγίδης είναι καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.)

«Οι υψηλότεροι φόροι είναι καταστρεπτικοί για την εγχώρια παραγωγή».

«Η βαρύτερη εξωφρενική φορολόγηση έχει επιδεινώσει περισσότερο τα οικονομικά δεδομένα από τη μέχρι τώρα προβληματική εφαρμογή των προγραμμάτων διάσωσης στη χώρα μας». Αυτό υποστηρίζει σε ανακοίνωσή της η Εταιρεία Ανωτάτων Στελεχών Επιχειρήσεων (ΕΑΣΕ), επισημαίνοντας πως «οι δύο κρίσιμες επιλογές που μας απομένουν για το μέλλον και την ανάκαμψη είναι οι ξένες επενδύσεις και οι εξαγωγές». Πιο συγκεκριμένα, η ΕΑΣΕ περιγράφοντας τη φοροκαταιγίδα που πλήττει την ελληνική οικονομία, αναφέρεται στην υψηλή φορολογία φυσικών και νομικών προσώπων, στον εξοντωτικό συμπληρωματικό φόρο του ΕΝΦΙΑ, στους υψηλότερους συντελεστές ΦΠΑ, στην τραγωδία των προσφάτων ασφαλιστικών εισφορών πέρα από κάθε λογική, στις συνεχείς έκτακτες εισφορές και εισφορές αλληλεγγύης και προσθέτει πως «η κατάσταση αυτή έχει καταστρέψει μεγάλο μέρος της εγχώριας παραγωγής και της δαπάνης, με αποτέλεσμα την πρωτοφανή πτώση του ΑΕΠ της χώρας σωρευτικά κατά 27% και κυρίως την αδυναμία της ανάκαμψης – που δεν έρχεται».

Σύμφωνα με την ΕΑΣΕ, «συνιστά γεγονός αυτονόητο και αυταπόδεικτο ότι η αύξηση των φόρων αντί της μείωσης των δαπανών και της σπατάλης έχει διπλάσιο αρνητικό πολλαπλασιαστή, με αποτέλεσμα να πλήττεται άμεσα το εθνικό εισόδημα και συνακόλουθα να περιορίζονται τα φορολογικά έσοδα, οι ασφαλιστικές εισφορές».

Στην ίδια ανακοίνωση υπογραμμίζεται ότι οι δημόσιες δαπάνες έχουν φτάσει το 55% του ΑΕΠ, αλλά το κοινωνικό κράτος πνέει τα λοίσθια. Η εταιρεία –που εκπροσωπεί τα ανώτατα στελέχη των επιχειρήσεων– επικαλείται τα αποτελέσματα του τριμηνιαίου Δείκτη Οικονομικού Κλίματος CEO Index, σύμφωνα με τα οποία, «το 95% των διευθυνόντων συμβούλων των επιχειρήσεων δυσπιστεί ότι θα επιτευχθούν οι προσδοκώμενοι ρυθμοί ανάπτυξης (2,7% για το 2017 και 3,1% για το 2018)». Μάλιστα, το 43% θεωρεί ότι η μεταβολή θα είναι γύρω στο $\pm 0,5\%$ και το 52% προσβλέπει σε ανάπτυξη 1,5%. (πηγή : www.kathimetini.gr, 20/2/2017)

Άποψη: Η δραχμή μόνο προβλήματα θα φέρει

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΛΙΑΝΟΣ*

Η επιστροφή στη δραχμή ως νομισματική μονάδα της οικονομίας μας επανήλθε με ημιεπίσημο τρόπο στη δημόσια συζήτηση. Ίσως αυτό να έχει σχέση με το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η αξιολόγηση των επιτευγμάτων που έχει ή δεν έχει επιτύχει η κυβέρνηση στο πλαίσιο του μνημονίου. Μερικοί μπορεί να πιστεύουν ότι η διεθνής κατάσταση που

διαμορφώνεται μετά τις διαφαινόμενες προθέσεις του νέου προέδρου των ΗΠΑ ενισχύει τη διαπραγματευτική θέση της χώρας στο θέμα αυτό. Σε κάθε περίπτωση, είναι σκόπιμο, για χάρη του απλού πολίτη, να διατυπωθούν ξανά τα επιχειρήματα για το πόσο δυσμενή θα είναι τα αποτελέσματα της επιστροφής στη δραχμή.

Ας υποθέσουμε, λοιπόν, ότι νομισματική μας μονάδα είναι η δραχμή.

1. Το πρώτο και πιο φανερό αρνητικό αποτέλεσμα θα είναι η αύξηση του κόστους των διεθνών συναλλαγών και για τους πολίτες και για τις επιχειρήσεις, διότι οι δραχμές θα πρέπει να μετατραπούν σε συνάλλαγμα και αυτό σημαίνει διάφορα δικαιολογητικά και χαρτιά, ουρές σε τράπεζες, πιθανότατα περιορισμούς στα ποσά κ.λπ.

2. Το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας, αλλά και το ισοζύγιο διεθνών πληρωμών είναι αρνητικό. Αυτό σημαίνει ότι χωρίς ποσοτικούς περιορισμούς η ζήτηση συναλλάγματος θα υπερβαίνει την προσφορά και συνεπώς η τιμή του συναλλάγματος θα αυξάνει συνεχώς. Με άλλα λόγια, η δραχμή θα υποτιμάται και κατά συνέπεια τα εισαγόμενα προϊόντα θα είναι συνεχώς ακριβότερα και τα εξαγόμενα συνεχώς φθηνότερα για τους ξένους. Ας μην ξεχνούμε ότι εισάγουμε σχεδόν τα πάντα, από όπλα, αυτοκίνητα, καύσιμα, μηχανές, κλιματιστικά, ψυγεία, ποδήλατα και εργαλεία μέχρι λεμόνια, πατάτες και σκόρδα.

Αν η κυβέρνηση θέσει περιορισμούς στην ελεύθερη διαμόρφωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, θα δημιουργηθεί «μαύρη αγορά» δολαρίων, ευρώ, λίρας κ.λπ.

3. Η συνεχής υποτίμηση της δραχμής θα δημιουργήσει ισχυρές τάσεις για αυξήσεις μισθών και ημερομισθίων σε όλα τα επίπεδα και συνεπώς αυξήσεις της ποσότητας του χρήματος και στη συνέχεια των τιμών. Είναι βέβαιο ότι θα ξαναζήσουμε τον φαύλο κύκλο τιμών - μισθών της πληθωριστικής περιόδου 1974-1996, όταν ο πληθωρισμός ήταν από 16% έως 22%.

4. Η εξυπηρέτηση του εξωτερικού δημοσίου χρέους θα απαιτεί συνεχώς μεγαλύτερα ποσά σε δραχμές εφόσον η δραχμή θα υποτιμάται.

5. Είναι πολύ πιθανόν, θα έλεγα βέβαιο, ότι η κεντρική Τράπεζα της Ελλάδος θα χάσει την ανεξαρτησία της από την κυβέρνηση και θα γίνει όργανο της εκάστοτε κυβέρνησης, όπως ήταν επί Ζολώτα και των έπειτα από αυτόν διοικητών, των οποίων η νομισματική πολιτική ήταν να εξυπηρετούν τις ανάγκες της κυβέρνησης και έτσι να συντηρούν τον πληθωρισμό. Όσοι προτείνουν την επιστροφή στη δραχμή πρέπει να πιστεύουν ότι για τα οικονομικά μας χάλια φταίει το ευρώ, όπως στομφωδώς λένε, η αρχιτεκτονική του ευρώ. Αυτό μου θυμίζει τα αστυνομικά φιλμ στα οποία ο αστυνομικός δεν μπορεί να βρει τον ένοχο και συλλαμβάνει κάποιον αθώο που έτυχε να βρίσκεται κοντά στην περιοχή του εγκλήματος για να κλείσει την υπόθεση.

Τα οικονομικά προβλήματα της χώρας δεν προέρχονται από το ευρώ. Οι ένοχοι, αν μπορούμε να μιλούμε για ενόχους στην πολιτική ζωή, βρίσκονται ανάμεσα στους αναξιόπιστους και ανεύθυνους πολιτικούς μας, στην καταστροφική συμπεριφορά αδίστακτων συνδικαλιστών που, δυστυχώς, ασκούν ακόμη διοίκηση, στους τοπικούς άρχοντες που, αντί να ενδιαφερθούν για την πόλη τους, απεδείχθησαν φιλόδοξοι υπηρέτες συμφερόντων, στην ανίκανη και εχθρική προς την ιδιωτική πρωτοβουλία δημόσια διοίκηση, στη διαφθορά, στην ανομία, στην ασυνέπεια της οικονομικής πολιτικής και σε πολλά άλλα. Είναι παράλογο να υποστηρίζει κανείς ότι για την οικονομική μας κακοδαιμονία φταίει το ευρώ. Οι συνθήκες για το σημερινό μας χάλι δημιουργήθηκαν όταν είχαμε τη δραχμή, όταν οι κυβερνήσεις δανείζονταν και ο λαός, ανύποπτος και απληροφόρητος, χειροκροτούσε με ενθουσιασμό. Ούτε το ΔΝΤ μας φταίει ούτε ο Σόιμπλε ούτε το ΝΑΤΟ ούτε ο καπιταλισμός. Αν θέλουμε να βρούμε τους ενόχους, ή έστω αυτούς που ευθύνονται, ας κοιτάξουμε τους εαυτούς μας και τους γύρω μας.

Είναι, επίσης, παράλογο να υποστηρίζει κανείς ότι η επιστροφή στη δραχμή θα μας σώσει, δηλαδή θα μας βγάλει από την ύφεση. Αντιθέτως, θα μας φέρει σε μια κατάσταση φαύλου κύκλου πληθωρισμού και υποτιμήσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι εκείνοι οι οποίοι προτείνουν την επιστροφή στη δραχμή θέτουν ως πρώτο όρο την αναβολή (επ' αόριστον;) της εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους. Μα αν μπορούσαμε να αναβάλουμε την πληρωμή των τοκοχρεολυσίων, η ζωή μας θα ήταν πολύ πιο εύκολη και η συζήτηση για τη νομισματική μονάδα δεν θα είχε ενδιαφέρον.

Τέλος, είναι καλό να γίνει απολύτως κατανοητό από όλους, δηλαδή από τους πολιτικούς, τους συνδικαλιστές που έχουν ρημάξει τη χώρα, από τα οργανωμένα συμφέροντα, από τους απλούς πολίτες, ότι, αν δεν γίνουν ριζικές μεταρρυθμίσεις, η χώρα μας δεν έχει μέλλον στον σύγχρονο κόσμο του διεθνούς ανταγωνισμού.

* Ο κ. Θ. Π. Λιανός είναι ομότιμος καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (πρώην ΑΣΟΕΕ). (πηγή : www.kathimetini.gr, 20/2/2017).

ΣΗΜΕΪΩΣΗ : Υπάρχουν βέβαια και αρκετοί καθηγητές όπως πχ. οι κ. (Κατσανέβας, Λαπαβίτσας, κλπ) , οι οποίοι έχουν εντελώς διαφορετική άποψη και ισχυρίζονται ότι είναι προτιμότερο σήμερα να γυρίσουμε στην δραχμή (αναπτύσσοντας τις προτάσεις τους θα έλεγα εύστοχα). Ο ερευνητής πιστεύει ότι σε αυτή τη φάση που έχουμε τα οικονομικά μας χάγια ,χωρίς επενδύσεις, ανάπτυξη, με τεράστια ανεργία και δομικά προβλήματα στην λειτουργία του κράτους, της πολιτικής, των εσωτερικών και εξωτερικών προβλημάτων, και της ασυδοσίας που κυριαρχεί στην χώρα μας για πολλά χρόνια, η επιστροφή στην δραχμή

θα ήταν σήμερα τουλάχιστον καταστροφική. Βέβαια και αυτή η κατάσταση δεν πάει άλλο και πιθανόν να καταλήξουμε, με την θέληση κυρίως των δανειστών, στο εθνικό μας νόμισμα.

SOS για χρέος και μεταρρυθμίσεις από το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής.

"Η Ελλάδα έχει παγιδευτεί σε ένα αλληλοτροφοδοτούμενο υφεσιακό "σπирάλ", τόσο λόγω του υψηλού και δυσβάστακτου χρέους (που επηρεάζει βασικούς αναπτυξιακούς συντελεστές), όσο και λόγω της αβεβαιότητας που κυριαρχεί (ως απόρροια της κρίσης χρέους), αλλά και του χαμηλού επιπέδου των θεσμών της χώρας (που είναι υψίστης σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη)", αναφέρει το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής, σε έκθεση που εκπόνησε, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, με τίτλο "Η παγίδα του χρέους". Η εκπόνηση της έκθεσης πραγματοποιήθηκε από τα στελέχη του Γραφείου Ορέστη Βάθη και Δήμητρα Μήτση. Εξετάζει τις επιπτώσεις του χρέους στην ανάπτυξη για την περίπτωση της Ελλάδας, αναφέρει το Γραφείο.

Για το τι πρέπει να γίνει, επισημαίνει ότι "μια σοβαρή αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους είναι απαραίτητη για να επανέλθει η χώρα σε τροχιά οικονομικής ανάπτυξης". Κάνει σαφές ότι η διεθνής εμπειρία αναδεικνύει πως η αναδιάρθρωση του υπερβολικού χρέους μιας χώρας καθίσταται επιτακτική όταν πλέον είναι φανερό ότι η εξυπηρέτησή του δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσω της δημοσιονομικής προσαρμογής ή της αναμενόμενης ανάπτυξης, ενώ και η παροχή ρευστότητας (μέσω νέων δανείων) δεν είναι αποτελεσματική λύση σε μακροχρόνιο ορίζοντα. Επισημαίνει, επίσης, ότι η αναβολή ή η καθυστέρηση της αναγνώρισης της αναδιάρθρωσης ως μέρος της λύσης στο χρέος, μπορεί να οδηγήσει σε χειρότερες καταστάσεις, όπως ακριβώς έχει συμβεί από το 2010 και ένθεν στην Ελλάδα". Από την άλλη πλευρά, επισημαίνεται ότι "όταν το χρέος είναι υπερβολικό και δυσβάστακτο, στο βαθμό που κάθε "κέρδος" που προκύπτει από τις μεταρρυθμίσεις (πχ. την αυξημένη φορολογία) ή τις επενδύσεις κατευθύνεται για την εξυπηρέτησή του χρέους (αντί να την καρπώνονται οι πολίτες της χώρας), τότε αυτό από μόνο του αποτελεί αντικίνητρο για τη χώρα για να υλοποιηθούν τα βήματα αυτά"

Στην έκθεση αναφέρεται ότι "σύμφωνα με τη λογική των πολιτικών (Μνημόνια) που εφαρμόστηκαν από το 2010 και μετά, η ελληνική οικονομία θα ανέκαμπτε μέσω της αποκατάστασης της ανταγωνιστικότητάς της". "Στην ουσία, σχεδιαζόταν μια ριζική αναδιάρθρωση της οικονομικής - παραγωγικής δομής της χώρας, η οποία θα στηριζόταν στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και στις επενδύσεις. Αν και στην αρχή του προγράμματος προβλεπόταν μια μικρή συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας,

μέσω των αλλαγών θα δημιουργείτο ένα περιβάλλον που θα προσέλκυε επενδύσεις και σταδιακά η οικονομία θα μετασχηματιζόταν, μπαίνοντας σε τροχιά μακροχρόνιας ανάπτυξης. Στην πράξη όμως, τα πράγματα εξελίχθηκαν εντελώς διαφορετικά: ενώ η Ελλάδα κατάφερε να μειώσει το δημοσιονομικό της έλλειμμα και παρά το "κούρεμα" του PSI το 2012, η χώρα διανύει ήδη τον 7ο χρόνο ύφεσης, το ΑΕΠ έχει μειωθεί κατά περίπου 25%, το χρέος έχει εκτιναχθεί στο 175% του ΑΕΠ ενώ η ανεργία είναι σε υψηλότατα επίπεδα. Την ίδια στιγμή, οι επενδύσεις - που είναι άκρως απαραίτητες για την εγκαθίδρυση ενός νέου οικονομικού-παραγωγικού μοντέλου - έχουν μειωθεί σημαντικά, ενώ και η πρόσβαση των επιχειρήσεων σε κεφάλαια είναι ιδιαίτερος προβληματική. Η ζοφερή αυτή κατάσταση αυξάνει και την αβεβαιότητα (σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο), δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο", αναφέρεται.

Αδιέξοδο

Επισημαίνεται ότι το χρέος επηρεάζει αρνητικά "τη διάθεση για ενστερνισμό του προγράμματος προσαρμογής από ηγεσίες και πολίτες. Χωρίς αμφιβολία, η παρούσα κατάσταση (της συνεχούς ανατροφοδότησης των δανείων με νέα δάνεια) οδηγεί σε αδιέξοδο, τόσο για την Ελλάδα, όσο και για τους δανειστές".

Αναφέρεται στην καμπύλη Laffer (αναμενόμενη αξία χρέους προς ονομαστική αξία χρέους) όπου όταν μία χώρα βρίσκεται πλέον στην "κακή πλευρά" της καμπύλης, τόσο λιγότερες είναι οι πιθανότητες να αποπληρωθεί το χρέος, και επομένως, μία σοβαρή ελάφρυνση του χρέους είναι προς όφελος τόσο των δανειστών όσο και της λήπτριας χώρας.

"Από την άλλη πλευρά, η Ελλάδα, που στην ουσία έχει αποκλειστεί από τις αγορές χρήματος, διατρέχει τον κίνδυνο να μπει σε μία διαρκή κατάσταση "μη ανοχής" (debt intolerance) από τους επενδυτές αναφορικά με το χρέος της, ενώ θα είναι ιδιαίτερα ευάλωτη σε εξωτερικά γεγονότα (shock) που μπορούν πολύ εύκολα να επηρεάσουν την εύθραυστη οικονομίας της. Καταστάσεις που αν δεν αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά, μπορούν να έχουν συνέπειες σε ευρύτερο πλαίσιο (π.χ. να συμπαρασύρουν κι άλλες χώρες της ευρωζώνης που αντιμετωπίζουν χρηματοδοτικά προβλήματα). Στη βάση λοιπόν ενός οικονομικού ορθολογισμού, αυτό που πρέπει να αναζητηθεί είναι μια "βέλτιστη" λύση κατά Pareto", αναφέρεται.

Και επισημαίνει ότι "στην πράξη αυτό σημαίνει μια αναδιάρθρωση του χρέους μετά την οποία η Ελλάδα θα μπορεί να εξυπηρετεί το υπόλοιπο χρέος της (μέσω των αγορών), έχοντας πλέον αποτρέψει μία ενδεχόμενη χρεοκοπία, ενώ και οι δανειστές θα απεμπλακούν από το υπάρχον ατέρμονο "γαϊτανάκι" αλληλοτροφοδότησης των δανείων".

Αναγκαίες οι μεταρρυθμίσεις

"Από την άλλη πλευρά, μία αναδιάρθρωση χρέους , χωρίς βαθιές τομές δεν θα βοηθήσει. Σε μερικά χρόνια η Ελλάδα θα βρίσκεται πάλι στην κόψη του ξυραφιού. Επομένως, η Ελλάδα πρέπει απαραίτητως να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις σε κρίσιμους τομείς, όπως στη δικαιοσύνη, στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της φοροδιαφυγής, στην καλύτερη λειτουργία των μηχανισμών του κράτους και στην διακυβέρνηση. Μόνο με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλιστεί ότι δεν θα ξαναφτάσει σε καταστάσεις χρεοκοπίας και αναξιοπιστίας", επισημαίνεται.

Αναφέρεται στη μελέτη των Reinhart et al. που εισήγαγαν την έννοια της "μη ανοχής" του χρέους (debt intolerance) των χωρών από μέρους των επενδυτών, δηλαδή την πρόθεσή τους να μην δανείζουν τις χώρες (ή, από την άλλη μεριά, να τους δανείζουν με υπερβολικά υψηλά επιτόκια, που στην ουσία δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν) όταν ξεπερνούν ένα συγκεκριμένο ύψος χρέους, που για χώρες με ιστορικό χρεοκοπιών (καθώς και με τα χαρακτηριστικά που αυτές έχουν, για παράδειγμα το επίπεδο των θεσμών, ο όγκος των εξαγωγών κτλ) μπορεί να είναι ιδιαίτερα χαμηλά (μπορεί να φτάσουν μέχρι και το 15%-20% του ΑΕΠ). (πηγή :www.capital.gr , 10/3/2017).

Τι "κρύβουν" τα στοιχεία για ύφεση - σοκ 1,1%

Τα αναλυτικά στοιχεία για την ύφεση "σοκ" στο 1,1% το τελευταίο τρίμηνο του 2016 (σ.σ. αντί για πρώτη πρόβλεψη περί ανάπτυξης 0,3%) που ανακοίνωσε χθες η ΕΛ.ΣΤΑΤ., αποκαλύπτουν την κατάσταση της οικονομίας.

Δείχνουν φορολογική κόπωση, καταρράκωση επενδύσεων, μείωση επιχειρηματικών κερδών, αλλά και μισθών. Καταγράφουν το χαμηλότερο ΑΕΠ των τελευταίων 15 ετών περίπου (σε τρέχουσες τιμές) και χτυπούν το "καμπανάκι" του συναγερμού για την οικονομία και τις προοπτικές της το 2017.

Φέρουν όμως και πλήγμα στην αξιοπιστία των ελληνικών στατιστικών σε μία κρίσιμη διαπραγματευτική πηγή, αν το ΔΝΤ επιχειρήσει να εκμεταλλευθεί την ανακοίνωση για να στηρίξει τη θέση του. Και ήρθαν χθες, σε μία ημέρα κυβερνητικών συσκέψεων για το περίφημο σχέδιο ανάπτυξης έως το 2021, του οποίου ουσιαστικά εκκρεμεί η ενεργοποίηση από την Άνοιξη του 2015...

Τα στοιχεία

Σύμφωνα με τους αναλυτικούς πίνακες της ΕΛ.ΣΤΑΤ., το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Εποχικά διορθωμένα στοιχεία και σε τρέχουσες τιμές) διαμορφώθηκε στα 43,7 δισ. ευρώ το δ' τρίμηνο, μειωμένο κατά 338 εκατ. ευρώ, σε σχέση με το 2015, το έτος των κεφαλαιακών ελέγχων.

Το πλήγμα είναι μεγάλο, αν αναλογιστεί κανείς ότι είναι το χαμηλότερο σε αξία ΑΕΠ από το 2002 (σε τρέχουσες τιμές) ή από το 2008 σε όρους όγκου.

Αν "αφαιρεθεί" η στήριξη που μερικά προσέφεραν οι εξαγωγές (1,2 δισ. αύξηση που αντισταθμίστηκε μερικά από 815 εκατ. ευρώ αύξηση εισαγωγών), η εικόνα στην εσωτερική οικονομία είναι ακόμη πιο ζοφερή:

- Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία συρρικνώθηκε το ίδιο διάστημα κατά 637 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές.

- Η Τελική καταναλωτική δαπάνη του κράτος περιορίστηκε κατά 258 εκατ. ευρώ.

- Ο Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου καταρρακώθηκε: μειώθηκε από τα 5,824 δισ. ευρώ το 2015 στα 4,935 δισ. ευρώ το 2016, ή κατά 889 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές (η μείωση φθάνει 30,7%).

- Τα κέρδη των επιχειρήσεων, δηλαδή το Ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα /μικτό εισόδημα μειώθηκαν κατά 145 εκατ. ευρώ.

- Οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών μειώθηκαν κατά 273 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Εποχικά διορθωμένα στοιχεία)			
(Σε εκατ. €. Σε τρέχουσες τιμές)			
	2015 Q4	2016 Q4	μεταβολή
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	44050	43712	-338
<i>Σε αγοραίες τιμές</i>			
Προσέγγιση παραγωγής			
Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία	38664	38027	-637
(σε βασικές τιμές)			

+ φόροι στα προϊόντα	5800	6075	275
- Επιδοτήσεις επί των προϊόντων	414	390	-24
Προσέγγιση δαπάνης			
Τελική καταναλωτική δαπάνη	39694	39668	-26
Νοικοκυριών και ΜΚΙΕΝ	30881	31113	232
Γενικής Κυβέρνησης	8813	8555	-258
+ Ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου	4970	4210	-760
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	5824	4935	-889
Μεταβολή αποθεμάτων	-854	-725	129
+ Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	12902	14166	1264
- Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	13517	14332	815
Προσέγγιση εισοδήματος			
Αμοιβές εξαρτημένης εργασίας	14485	14524	39
+ Ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα /μικτό εισόδημα	23263	23118	-145
+ Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	7453	7180	-273
- Επιδοτήσεις	1151	1110	-41

Χθες, η ΕΛ.ΣΤΑΤ., πέρα από τη δραστική αλλαγή των στοιχείων για το ΑΕΠ δ' τριμήνου, προχώρησε και σε εκ των υστέρων αναθεώρηση του ΑΕΠ προηγούμενων τριμήνων (από 2,2% σε 2% για το γ' τρίμηνο). Και έτσι, "θύμισε" το ζήτημα των αναθεωρήσεων στοιχείων.

Τον προηγούμενο Οκτώβριο, υπήρξε προς τα κάτω αναθεώρηση του πρωτογενούς πλεονάσματος του 2015 κατά 500 εκατ. ευρώ περίπου (από το 0,7% του ΑΕΠ στο 0,2% του ΑΕΠ), καθώς η Eurostat δεν δέχθηκε σειρά εσόδων όπως αυτά των λογαριασμών χαρτοφυλακίου, αλλά και για άλλους λόγους.

Συνολικά για το 2016, αν δεν αλλάξουν πάλι τα στοιχεία, το ΑΕΠ θα κλείσει με οριακή ύφεση περί το 0,1% - 0,05% αντί για στόχευση περί ανάπτυξης 0,3%. Δηλαδή θα υπάρχει μία απόκλιση 0,3% - 0,4% ή τη τάξης των 500 - 700 εκατ. ευρώ. (πηγή :www.capital.gr , 7/3/2017).

Τι αλλάζει στη ζωή μας.

Οικονομία σε όλα, λιγότερος δανεισμός, προτίμηση μη επωνύμων προϊόντων, έλεγχος του οικογενειακού προϋπολογισμού, φόβος για το αύριο, αποφυγή του ρίσκου, φροντίδα και αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων, μείωση του ελεύθερου χρόνου και πολλά άλλα είναι τα πρώτα δείγματα της αλλαγής συμπεριφοράς των ανθρώπων. Μείωση του κόστους, αναζήτηση πελατών σε νέα τμήματα της αγοράς, απολύσεις προσωπικού, εβδομάδα τεσσάρων ημερών, μείωση της διαφήμισης και των εξόδων δημοσίων σχέσεων, διαφοροποίηση έναντι των ανταγωνιστών, επιστροφή στα βασικά του management (τιμιότητα, οικονομία, προπαρασκευή) είναι η πρώτη αντίδραση στη συμπεριφορά των επιχειρήσεων. Αλλαγές σε περισσότερο σύνθετο επίπεδο, όπως διευκόλυνση της ρευστότητας, μείωση των δαπανών και τόνωση των εσόδων, δοκιμάζουν πολλές επιχειρήσεις και οργανισμοί. Χρειάζεται διαρκής εγρήγορση και επιφυλακή επειδή κάθε κρίση γεννά την επόμενη κρίση. Μπορεί να είναι και μια ευκαιρία για τη χώρα μας που παρακολουθεί αμήχανη τις εξελίξεις. Η κρατική παρέμβαση που κάποτε θεωρείτο αμάρτημα μέσα στην απελευθέρωση των αγορών και την παγκοσμιοποίηση, γίνεται σήμερα μέγα εργαλείο άσκησης δημόσιας πολιτικής με πρωταγωνιστές τις ΗΠΑ και τον πρόεδρο τους Barack Obama. Θα μπορούσαμε αυτήν τη φορά να τους μιμηθούμε με επιτυχία; Δυστυχώς το κράτος στην Ελλάδα δεν είναι έτοιμο να πάρει πρωτοβουλίες σε μεγάλα ζητήματα που γέννησε η κρίση και οι παραλείψεις του παρελθόντος. Αν και πρέπει να αναγνωρίσουμε τη γενναιότητα του να ενισχύσει τις τράπεζες με € 29 δισ., χρειάζονται αλλαγές σε θεσμικό και πρακτικό επίπεδο που θέλουν κατάλληλο κλίμα και προετοιμασία γιατί συνδέονται με την πολιτική εξουσία. Αλλαγές που έγιναν σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες κατά τη διάρκεια της κρίσης και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ όπου βέβαια το κράτος έχει δομές και μπορεί να μετασχηματίζεται. Στις επόμενες σελίδες αναλύονται κάποια από τα θέματα που άπτονται των σχέσεων πολιτικής και δημόσιας διοίκησης με την αμυδρή ελπίδα ότι κάποιος μπορεί να τα προσέξει. Εκείνο που προσπαθώ να κάνω σαφές σε αυτό το σημείο του βιβλίου είναι ότι η οικονομική κρίση όπως τη ζει η χώρα μας είναι μια καλή ευκαιρία για την πολιτική εξουσία να επιχειρήσει την υπέρβαση της με γενικότερες αλλαγές στο κράτος και την οργάνωση του. Έχει λεχθεί πολλές φορές ότι η κρίση μπορεί να είναι και μια ευκαιρία. Δεν έγινε όμως. Οι αλλαγές αναβάλλονται πάντα γιατί τα πράγματα φαίνονται δύσκολα. Οι δυσκολίες όμως υπερβαίνονται με δύσκολες απαντήσεις και οργανωμένες προσπάθειες. Χωρίς αυτές τις αλλαγές το κράτος αδυνατεί να παρέμβει όταν είναι ανάγκη και υπάρχει λόγος. Αδυνατεί να παρέμβει στην τρέχουσα καθημερινότητα και την εφαρμογή των νόμων.

Δεν πρέπει να λησμονήσουμε ότι η χρηματοπιστωτική κρίση οδήγησε τον κόσμο στην οικονομική κρίση. Αλλά εκείνο που προϋπήρχε και καθόρισε τα επόμενα ήταν η κρίση της οικονομικής πολιτικής, διεθνώς και στην Ελλάδα. Η οικονομική πολιτική είναι το μεγάλο ζητούμενο της νέας περιόδου και αυτό είναι που κάνει τα πράγματα δύσκολα. Μην ψάχνουμε για εύκολες δικαιολογίες και εξιλαστήρια θύματα. Η επανατοποθέτηση του management στις γραμμές που περιγράφονται στο παρόν βιβλίο μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους και τις επιχειρησιακές οργανώσεις να συμμετάσχουν στην ανόρθωση της οικονομίας υπεύθυνα με τις πράξεις και τις ενέργειες τους στο μέλλον. Χρειάζεται μια νέα παιδεία management για όλους και η χώρα μας χρειάζεται και άλλου είδους παρεμβάσεις. (Παπούλιας 2009 : 107-109).

Πίνακας 12. Σενάριο Βάσης (Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-2021) - Σενάριο με Επενδύσεις 4,2% (Νέο/-α), σε % ετήσιες μεταβολές

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Νέο ΑΕΠ	0,4	-0,2	0,2	2,6	3,9	3,2	2,9	2,3
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	0,4	-0,2	0,2	2,5	3,1	2,8	2,5	2,2
Νέα ιδιωτική κατανάλωση	0,4	-0,2	0,7	1,6	1,9	1,3	1,2	1,1
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	0,4	-0,2	0,7	1,5	1,8	1,2	1,0	1,0
Νέα δημόσια κατανάλωση	-1,4	0,0	-0,7	-0,7	-0,3	-0,2	-0,2	0,0
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	-1,4	0,0	-0,7	-0,7	-0,3	-0,2	-0,2	0,0
Νέος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	-4,6	-0,2	3,3	9,2	18,1	14,1	11,8	8,3
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	-4,6	-0,2	3,3	9,1	15,6	13,7	10,8	7,7
Νέες εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	7,8	3,4	-0,9	6,3	7,1	5,6	4,3	3,4
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	7,8	3,4	-0,9	6,0	5,0	4,5	3,6	3,4
Νέες εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	7,6	0,3	0,7	4,2	5,7	4,4	3,4	2,8
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	7,6	0,3	0,7	4,1	4,9	3,9	2,9	2,6
Νέα απασχόληση*	0,0	0,5	1,4	2,1	2,8	2,3	2,1	1,6
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	0,0	0,5	1,4	2,0	1,9	1,8	1,6	1,4
Νέο ποσοστό ανεργίας*	24,2	22,9	21,5	20,3	18,1	16,2	14,6	13,5
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	24,2	22,9	21,5	20,3	18,8	17,4	16,3	15,5
Νέο ποσοστό ανεργίας Έρευνας Εργατικού Δυναμικού	26,5	24,9	23,4	22,2	20,0	18,1	16,5	15,5
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	26,5	24,9	23,4	22,3	20,8	19,4	18,2	17,4

*σε εθνικολογιστική βάση

Τα στοιχεία δείχνουν ότι πέρα από το ΑΕΠ πιέσεις δέχεται και η ιδιωτική κατανάλωση, ενώ η πρόβλεψη για την ανάπτυξη στηρίζεται σε αισιόδοξες παραδοχές για τις εξαγωγές αλλά και για την δημόσια κατανάλωση (σ.σ. έχουν βελτιωθεί σε σχέση με τον προϋπολογισμό).

Πορεία ελληνικής οικονομίας σύμφωνα με Προϋπολογισμό και Μεσοπρόθεσμο				
ετήσιες μεταβολές				
	Μεσοπρόθεσμο		προυπολογισμός	
	2016	2017	2016	2017
ΑΕΠ	0,2	2,5	-0,3	2,7
ιδιωτική κατανάλωση	0,7	1,5	-0,6	1,8
δημόσια κατανάλωση	-0,7	-0,7	-1,5	-0,3
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	3,3	9,1	3,3	9,1
Εξαγωγές	-0,9	6	0,8	5,3
Εισαγωγές	0,7	4,1	2,7	3,2
Πηγή: στοιχεία Εθνικής Στρατηγικής για την Ανάπτυξη και Εισηγητικής 2017				

Όσο για το ΑΕΠ στους πίνακες που αποκαλύπτονται στην Έκθεση για την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική που έχει συντάξει το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης βάση μνημονιακής υποχρεώσεως αλλά και κυβερνητικής δέσμευσης που "εκκρεμεί" από την άνοιξη του 2015, καταγράφονται χαμηλές πτήσεις έως και το 2021.

Η έκθεση χρησιμοποιεί τις προβλέψεις του Μεσοπρόθεσμου ως "Σενάριο Βάσης" για να δει πως θα βελτιωθούν οι επιδόσεις αν αυξηθούν οι επενδύσεις. Τα στοιχεία δείχνουν ότι το ΑΕΠ θα φτάσει το 2018 στο 3,1% (σ.σ. η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις χειμερινές της εκτιμήσεις προβλέπει επίσης 3,1% για το 2017 αλλά με ρυθμό 2,7% φέτος) για να αρχίσει να επιβραδύνεται στην συνέχεια σε ρυθμό 2,2% το 2021. Αλλά και για την ανεργία υπολογίζει ότι ακόμη και το 2021 θα φτάνει στο 17,4%...

Στην έκθεση επισημαίνεται ότι "η χώρα μόλις άφησε πίσω της τον όγδοο χρόνο βαθιάς και συνεχούς κρίσης, παρά τα σχετικά σημεία ανάκαμψης που παρατηρούνται από το 2ο εξάμηνο του 2016. Η ανεργία κινείται σταθερά αρκετά πάνω από το 20%, και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Μεσοπρόθεσμου 2017-2021 στο τέλος της περιόδου αυτής θα είναι πάλι πολύ υψηλή (17,5%).

Είναι αναγκαία, επομένως, η δημιουργία ενός προγράμματος "γέφυρας" που θα προκαλεί μια υπερβάλλουσα, έναντι των προβλέψεων του Μεσοπρόθεσμου, μείωση της ανεργίας για τα επόμενα 3-4 χρόνια.

Πίνακας 11. Σενάριο Βάσης (Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-2021) - Σενάριο με Επενδύσεις 4,2% (Νέο/-α), σε απόλυτες τιμές

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Νέο ΑΕΠ	184.873	184.468	184.924	189.663	197.098	203.444	209.425	214.234
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	184.873	184.468	184.924	189.473	195.309	200.739	205.777	210.304
Νέα ιδιωτική κατανάλωση	127.361	127.083	127.973	129.976	132.453	134.239	135.879	137.400
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	127.361	127.083	127.973	129.892	132.243	133.790	135.173	136.569
Νέα δημόσια κατανάλωση	40.469	40.486	40.203	39.921	39.801	39.710	39.646	39.646
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	40.469	40.486	40.203	39.921	39.801	39.710	39.646	39.646
Νέος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	21.104	21.052	21.753	23.756	28.067	32.022	35.812	38.776
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	21.104	21.052	21.753	23.733	27.425	31.183	34.557	37.217
Νέες εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	55.300	57.158	56.672	60.240	64.512	68.118	71.068	73.449
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	55.300	57.158	56.672	60.064	63.091	65.923	68.280	70.602
Νέες εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	60.019	60.204	60.608	63.132	66.714	69.653	71.990	74.040
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	60.019	60.204	60.608	63.103	66.182	68.793	70.806	72.656
Νέα απασχόληση (χιλ. άτομα)*	3.999	4.020	4.075	4.159	4.275	4.373	4.465	4.538
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	3.999	4.020	4.075	4.155	4.234	4.308	4.377	4.436
Αριθμός ανέργων (χιλ. άτομα)*	1.274	1.197	1.116	1.058	942	843	762	711
- Τρέχον σενάριο ΜΠΔΣ 2017-21	1.274	1.197	1.116	1.061	982	908	850	813
* σε εθνικολογιστική βάση. Σημειώνεται ότι ο αριθμός των ανέργων σε εθνικολογιστική βάση είναι ίδιος με τον αριθμό των ανέργων βάσει της έρευνας εργατικού δυναμικού.								

(πηγή: www.capital.gr, 13/3/2017).

ΜΕΡΟΣ Ε΄ : Βιβλιογραφία : (σελ. 238 – 240).

Η βιβλιογραφία παρουσιάζεται στο τέλος της διατριβής, διότι πολλά θέματα παραπέμπονται και στα παραρτήματα με πηγές πληροφοριών τους κατωτέρω συγγραφείς :

1. BADE R – PARKIN M, 2006, << Μικροοικονομική >> (Θεωρία-Πρακτική).
Αθήνα : Rosil.
- 2 . BEGG D, FISCHER S, DORNBUSCH R, 2006, <<Εισαγωγή στη Οικονομική>>.
Αθήνα: Κριτική ΑΕ.
- 3 . ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ – Θ. ΛΙΑΝΟΣ – Θ. ΜΠΕΝΟΣ - Γ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ – Μ.
ΧΑΤΖΗΠΡΟΚΟΠΙΟΥ – Γ. ΧΡΗΣΤΟΥ, 1977, <<Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία>>.
Αθήνα : GUTENBERG.
4. ΔΡΑΚΟΥ Γ.Ε, 1979 << Μαθήματα Δημόσιας Οικονομικής>> (Άριστη Κατανομή των
Παραγωγικών Συντελεστών) - τόμος Β, Πειραιάς : Καραμπερόπουλος.
- 5 . ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ Ε, 2004, <<Διοίκηση και Οργανωτική Συμπεριφορά>> Αθήνα :
Σταμούλη Α.Ε.
- 6 . ΙΟΡΔΑΝΟΓΛΟΥ Δ, 2008, <<Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού στις Σύγχρονες
Οργανώσεις>>, (Νέες τάσεις και πρακτικές) , Αθήνα: Κριτική Α.Ε.
- 7 . ΚΕΦΗΣ Β, 2005, << Ολοκληρωμένο Μάνατζμεντ>>, (Βασικές αρχές για Σύγχρονες
Οικονομικές Μονάδες). Αθήνα: Κριτική Α.Ε.
8. MARCH J & SIMON H, 2003, <<ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ>>, Αθήνα : Κριτική .
(Νόμπελ Οικονομικών το 1978).
9. (α). ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ Μ – ΔΕΛΙΒΑΝΗ , 1981, <<Η Ελληνική Οικονομία >> (Ειδικά
Θέματα), Θεσ/νίκη: Παρατηρητής.

9. (β). ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ Μ -ΔΕΛΙΒΑΝΗ, 1977, <<Οικονομική Ανάλυση, τόμος ΙΙ, Μακροοικονομική Ισορροπία στον Καπιταλισμό και στον Σοσιαλισμό>>, Αθήνα : Παπαζήση.
- 10 . ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ Β. 2009, <<Η Κρίση Αλλάζει τη Ζωή μας και το MANAGEMENT>>, Αθήνα: Κριτική Α.Ε.
- 11 . ΠΑΤΡΙΝΟΣ Δ, 2005, <<MANATZMENT ΙΙ Διοίκηση & Εποπτεία Προσωπικού>> Αθήνα : Παπαζήση.
- 12 . ΤΕΡΖΙΔΗΣ Κ – ΤΖΩΡΤΖΑΚΗΣ Κ, 2004, <<Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων>>. (Διοίκηση Προσωπικού), Αθήνα : Rosill
- 13 . ΤΖΩΡΤΖΑΚΑΚΗΣ Κ – ΤΖΩΡΤΖΑΚΗ Α.Μ, 2007, << Οργάνωση και Διοίκηση>>. (το management της νέας εποχής) , Αθήνα : Rosil.
- 14 .ΦΑΝΑΡΙΩΤΗ Π, 2001, <<Αρχές Οργανώσεως και Διοίκησης Επιχειρήσεων>>. (Εισαγωγή στο σύγχρονο management) , Αθήνα : Σταμούλη Α.Ε
- 15 . ΧΥΤΗΡΗΣ Λ , 2013, <<Οργανωσιακή Συμπεριφορά>>. (Η Ανθρώπινη Συμπεριφορά σε Οργανισμούς και Επιχειρήσεις), Αθήνα : Φαίδιμος.-

Δημοσιεύσεις σε οικονομικά περιοδικά και εφημερίδες.

Οικονομικά περιοδικά

Οικονομικός Ταχυδρόμος

Φορολογική επιθεώρηση (ΠΟΕ Δ.Ο.Υ εκδόσεις Υπ. Οικονομικών).

.....

Οικονομικές εφημερίδες

Ναυτεμπορική

Ημερησία

Αγορά

Επένδυση

Επενδυτής

Αξία

.....

Πολιτικές εφημερίδες

Βήμα, Έθνος, Καθημερινή, εφημερίδα των συντακτών ....

Ιστοσελίδες.

www.wikipedia.gr

www.ouc.ac.cy

www.taxis.net

[www. Υπ. Οικονομικών](http://www.Υπ.Οικονομικών)

www.capital.gr

www.efsyn.gr

www.fteesuhday.gr

www.ethnos.gr

www.poedoy.gr

www.kathimetini.gr

www.axiaplus.gr